

Magyarország 2024

Magyarország, 2024

Magyarország, 2024

© Központi Statisztikai Hivatal, 2025

ISSN: 1416-2768

Nyilvántartási szám: Y/11768

FELELŐS KIADÓ:

Dr. Kincses Áron elnök

TARTALOM

Elnöki köszöntő.....9

Összefoglaló.....10

1. Makrogazdasági környezet.....13

 Világ gazdasági folyamatok.....15

 A magyar gazdaság teljesítménye.....18

 Beruházások.....23

 Külkereskedelem.....26

 Árak alakulása.....36

 A vállalkozások világa.....43

 Tudomány és technológia.....48

 Kormányzati szektor.....54

2. Munkaerőpiaci helyzet.....57

3. Ágazati körkép.....69

 Ipar.....72

 Ingatlanpiac.....80

 Építőipar.....88

 Infokommunikáció.....91

 Szállítás, közlekedés.....93

 Kiskereskedelem.....97

 Mezőgazdaság.....102

 Turizmus, vendéglátás.....107

4. Digitális világ.....117

 Internethálózat.....119

 Digitális gazdaság.....120

 Digitális társadalom.....123

5. Demográfiai helyzetkép	127
----------------------------------	-----

6. Életkörülmények	141
---------------------------	-----

A háztartások jövedelme	143
Keresetek	154
Szociális ellátás	160
Egészségügy	165
Közúti balesetek	170
Köznevelés, szakképzés, felsőoktatás	172
Kulturális fogyasztás, szabadidő	184
Szubjektív jóllét	186

7. Környezet és energiagazdálkodás	191
---	-----

Környezet	193
Energiagazdálkodás	199

Ábrák jegyzéke	205
-----------------------	-----

Táblák jegyzéke	213
------------------------	-----

Jelmagyarázat

- = A jelenség nem fordul elő.
- .. = Az adat nem ismeretes.
- x = A mutató nem értelmezhető.
- +
- = Előzetes adat.
- üres hely = Az üresen hagyott blokkba eső mutatókat nem értelmezzük.

Megjegyzés

A kiadványban szereplő adatok elsődleges forrása a Központi Statisztikai Hivatal, a nemzetközi adatok pedig elsősorban az Eurostat adatbázisából és kiadványaiból származnak. Minden egyéb forrást a felmerülés helyén jelöltünk.

Az Európai Unióra közölt adatok a 27 tagú integrációra vonatkoznak.

A módszertani információk a KSH honlapján (www.ksh.hu) találhatóak.

A kézirat lezárásának időpontja: 2025. április 4. Kivételt képeznek a keresetstatisztikai adatok, amelyeknél a 2025. évi adatrevíziót érvényesítettük a kiadványban.

Köszöntöm az Olvasót!

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 31. alkalommal jelenteti meg *Magyarország* című kiadványát, amely részletes statisztikák és elemzések segítségével átfogó képet nyújt hazánk társadalmi, gazdasági helyzetéről, valamint a környezetünk főbb jellemzőiről.

Az idei kötet középpontjában 2024 eseményei és folyamatai állnak. Emellett visszatekint a közelmúlt fontosabb trendjeire, és nemzetközi kitekintést is nyújt: elemzi Magyarország kapcsolatait az Európai Unió gazdaságával. Kitér arra is, hogy a világban zajló fegyveres és diplomáciai konfliktusok hogyan befolyásolták az EU gazdasági növekedési lehetőségeit, és ezen keresztül a magyar gazdaságot is.

2024 gazdasági szempontból kettős képet mutatott: miközben a termelő ágazatok gyengébben teljesítettek, a szolgáltatások szinte minden területen erősödtek. A lakossági fogyasztás is nőtt, amiben sokat segített, hogy az infláció visszaszorulásával a fizetések vásárlóereje újra emelkedni kezdett. Az adatokból az is látszik, hogy a foglalkoztatás szintje még a globális nehézségek ellenére is rekordot döntött.

A KSH nemcsak az aktuális folyamatokat mutatja be, hanem igyekszik mélyebben is megértetni a társadalmi és a gazdasági összefüggéseket. Komplex elemzéseinkhez új módszereket is alkalmazunk: egyre gyakrabban használunk modern adattudományi eszközöket, köztük mesterségesintelligencia-alapú megoldásokat is.

Bízom benne, hogy a *Magyarország, 2024* című kiadványunk – ahogyan a korábbi köteteink is – hasznos és érdekes olvasmány lesz minden érdeklődő számára.

Dr. Kincses Áron
elnök

Összefoglaló

A világgazdasági folyamatokat 2024-ben is beárnyékolták a fegyveres és a diplomáciai konfliktusok. A szűkebb gazdasági környezetünket jelentő Európai Unió potenciális növekedését versenytársainál nagyobb mértékben korlátozta a kontinensen folyó háború, a hazánk legjelentősebb külgazdasági partnerének számító Németországban pedig 2023 után 2024-ben is elmaradt a gazdasági teljesítmény az egy évvel korábbtól. A kedvezőtlen nemzetközi környezet a magyarországi gazdasági folyamatokra is negatívan hatott.

A gazdasági nehézségek ellenére a foglalkoztatottak száma magas szinten maradt, népességen belüli arányuk pedig rekordnagyságra emelkedett. Ezzel egyidejűleg a munkanélküliségi ráta kis mértékben nőtt, azonban így is kedvezőbb volt az uniós átlagnál, és a foglalkoztatási rátához hasonlóan ebben a tekintetben is a tagországok rangsorának legkedvezőbb értéket mutató harmadába tartoztunk.

2024-ben 0,5%-kal bővült a magyar gazdaság teljesítménye. A GDP felhasználási oldalán a háztartások fogyasztása volt a növekedés fő hajtóereje. A fogyasztás élénkülését nagyban segítette, hogy az inflációs hullám lecsillapodásával a keresetek vásárlóértéke újból emelkedett, ami a hazai kiskereskedelmi forgalomra is pozitívan hatott.

A beruházások volumene elmaradt az előző évitől, amiben az uniós források részleges elmaradása, az állami megrendelések csökkenése, a piaci bizonytalanságok, valamint a magas forrásköltségek is szerepet játszottak. Az építési beruházások elmaradása hatással volt az építőipari teljesítmény és a lakásépítések alakulására is. A kormányzati szektor

GDP-arányos hiánya 2020 óta a legalacsonyabb volt, ugyanakkor az adósságráta mérseklődése 2024-ben megtorpant.

A gazdasági teljesítményre pozitív hatással volt a külkereskedelmi egyenleg javulása, amit a behozatalnak a kivitelnél nagyobb ütemű csökkenése idézett elő. A kivitel csökkenésében meghatározó volt, hogy a termékelexportunkat megalapozó árutermelő ágak teljesítménye visszaesett, az iparon belül a nagy súlyú, exportorientált területek, a járműgyártás, az elektronikai ipar és a villamosberendezés-gyártás mindegyikében csökkent a termelés volumene. Ez egyúttal a termelés importigényét is visszafogta, ami a – behozatalra ugyancsak támaszkodó – beruházások visszaesésével együtt jelentkezett az importoldalon.

A termelési oldalon a GDP 2024. évi bővülésének motorját a szolgáltatások jelentették, ezen belül lényegében mindegyik nemzetgazdasági ág, ágcsoport teljesítménye meghaladta az egy évvel korábbit. Ugyanakkor az árutermelő ágak közül az ipar és az építőipar mellett a mezőgazdaság teljesítménye is csökkent, amiben a csapadékhiányos időjárás is szerepet játszott.

Az ország energiafelhasználása a megelőző két évi csökkenés után 2024-ben kismértékben nőtt, miközben az energiaimport-függőség az ezredforduló utáni időszak legkedvezőbb értékére csökkent.

2024-ben jelentősen visszaesett a születések száma, amihez a termékenység és a szülőképes korú nők számának mérséklődése is hozzájárult. Folytatódott a halálozások számának csökkenése is, miközben a születéskor várható élettartam tovább nőtt. A népességfogyás ütemét 2024-ben is fékezte a nemzetközi vándorlási többlet.

Összefoglaló adatok

Megnevezés	2015	2019	2020	2023	2024
Makrogazdasági környezet					
Bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe, 2015 = 100,0	100,0	118,4	113,2	125,5	126,2 ⁺
Egy főre jutó GDP, az EU átlaga = 100,0 ^{a)}	69,7	73,2	74,7	77,2 ⁺	76,9 ⁺
Beruházás volumenindexe, 2015 = 100,0 ^{b)}	100,0	144,9	141,0	139,2	120,0 ⁺
Külkereskedelmi termékforgalom egyenlege, milliárd euró	8,6	4,3	5,6	9,0	11,6 ⁺
A kormányzati szektor egyenlege a GDP százalékában	-2,0	-2,0	-7,5	-6,7	-4,9 ⁺
A kkv-szektor részesedése a vállalkozások hozzáadott értékéből, %	43,2	45,6	44,6	41,2	..
K+F-ráfordítások a GDP százalékában	1,34	1,46	1,58	1,39	..
Fogyasztóiár-index, 2015 = 100,0	100,0	109,3	112,9	159,8	165,7
Munkaerőpiaci helyzet					
Foglalkoztatottak aránya, % ^{c)}	65,9	72,4	72,1	74,9	75,1
Munkanélküliségi ráta, % ^{d)}	6,6	3,3	4,1	4,1	4,5
Üres álláshelyek aránya, % ^{e)}	1,5	2,5	2,0	2,4	2,1
Ágazati körkép					
Ipari termelés volumenindexe, 2015 = 100,0	100,0	115,5	108,8	119,2	114,1 ⁺
Áruszállítási teljesítmény indexe, 2015 = 100,0 ^{f)}	100,0	105,7	94,8	90,3	90,3 ⁺
Kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenindexe, 2015 = 100,0 ^{g)}	100,0	125,6	125,1	126,0	129,2 ⁺
Vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenindexe, 2015 = 100,0	100,0	136,9	93,7	130,5	137,1 ⁺
Építőipari termelés volumenindexe, 2015 = 100,0	100,0	153,9	138,9	149,8	149,3 ⁺
Mezőgazdasági kibocsátás volumenindexe, 2015 = 100,0 ^{h)}	100,0	107,5	105,0	108,9	104,8 ⁺
Digitális világ					
Helyhez kötött internet-előfizetések száma, 2015 = 100,0	100,0	119,1	122,6	132,8	135,4
E-kereskedelem részesedése a vállalkozások árbevételéből, % ⁱ⁾	19	24	23	23	22
Internetkapcsolattal rendelkező háztartások aránya, %	76	86	88	93	95
Demográfiai helyzetkép					
Élveszületések száma, ezer fő	91,7	89,2	92,3	85,2	77,5 ⁺
Halálozások száma, ezer fő	131,7	129,6	141,0	128,2	127,5 ⁺
Teljes termékenységi arányszám	1,45	1,51	1,59	1,51	1,38 ⁺
Életkörülmények					
Reálkereset-változás indexe, 2018 = 100,0 ^{j)}	..	108,2	114,2	117,6	128,4
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatainak kitettek aránya, %	28,6	19,4	19,4	20,2	..
Születéskor várható átlagos élettartam, év	75,44	76,16	75,52	76,54	76,66 ⁺
Felsőfokú oktatásban részt vevő hallgatók száma, ezer fő	295,3	285,1	287,5	310,4	328,6
Környezet és energiagazdálkodás					
Üvegházhatású-gázok kibocsátásának indexe, 2015=100,0 ^{k)}	100,0	102,5	97,0	90,1	..
Nemzetgazdaság teljes energiafelhasználása, PJ	1 049	1 101	1 095	1 001	1 013

^{a)} Vásárlóerő-paritáson számolva. – ^{b)} A 2024-re vonatkozó adat a negyedéves, a korábbi évekre vonatkozóak az éves adatgyűjtés alapján számítottak. – ^{c)} A 15–64 éves népességén belül. – ^{d)} A 15–74 éves népességén belül. – ^{e)} A 2025. évi revízió előtti adatok. – ^{f)} Árutonna-kilométer alapján. – ^{g)} Naptárhatással kiigazított volumenindex. – ^{h)} Alapáron. – ⁱ⁾ A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások körében a pénzügyi szervezetek nélkül. – ^{j)} Nettó keresetből számolva. A munkáltatók teljes körére vonatkozó adatok 2019-től állnak rendelkezésre. – ^{k)} Az Eurostat adatai alapján.

1

Makrogazdasági környezet

MAKROGAZDASÁGI KÖRNYEZET, 2024

Bruttó hazai
termék

81,5
ezer milliárd forint

▲ **+0,5%**

Volumenváltozás
az előző
évhez képest

A háztartások
tényleges
fogyasztása

48,6
ezer milliárd forint

▲ **+3,5%**

Volumenváltozás
az előző
évhez képest

Nemzetgazdasági
beruházások

15,5
ezer milliárd forint

▼ **-14%**

Volumenváltozás
az előző
évhez képest

Külkereskedelmi
termékforgalom
egyenlege

11,6
milliárd euró

▲ **+2,6 milliárd euró**

Változás az előző
évhez képest

Fogyasztóiár-
index

103,7
%

▼ **-13,9 százalékpont**

Változás az előző
évhez képest

Regisztrált
vállalkozások
száma

1 810
ezer

▼ **-1,6%**

Változás az előző
évhez képest

A kormányzati
szektor
egyenlege

-4,9
a GDP %-ában

▲ **+1,8 százalékpont**

Változás az előző
évhez képest

VILÁGGAZDASÁGI FOLYAMATOK

Bővült a globális gazdaság, az Európai Unió világgazdasági súlya tovább csökkent

A háborúk, politikai szembenállások, fegyveres és diplomáciai konfliktusok 2024-ben is beárnyékolják a világgazdasági folyamatokat. Mindezek ellenére a **globális gazdaság tovább bővült**, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) előzetes, részben becsült adatai szerint 3,2%-kal. (Egy évvel korábban is hasonló, 3,3% volt a növekedés mértéke.) **Az infláció csökkenése folytatódott:** 2022-ben, az orosz–ukrán háború kirobbanásának évében a fogyasztói árak átlagosan 8,7%-kal emelkedtek, ami negyedszá-

zados csúcsnak számított, majd 2023-ban 6,7, 2024-ben pedig 5,7% volt a globális infláció. Ez még mindig magasabb, mint a 2010-es évek (3,5%-os) átlaga. **Az áru- és a szolgáltatás-külkereskedelem együttes volumene 2024-ben 3,4%-kal nagyobb volt, mint egy évvel korábban.** Az áruszállítást nehezítették a vörös-tengeri útvonalat ért folyamatos támadások, ami miatt a kereskedelmi hajók kerülőúton juthattak célba, és ez növelte a szállítás költségeit és idejét is.¹⁾

1.1. ábra A világgazdaság teljesítményének változása (az előző évhez képest)

Forrás: Nemzetközi Valutaalap (IMF).

¹⁾ A világgazdasági folyamatokra (a globális GDP-re, inflációra és külkereskedelemre) vonatkozó adatok forrása a Nemzetközi Valutaalap 2025. január 17-én megjelent tájékoztatója.

A nagy gazdasági erőközpontok közül Kínában²⁾ 5,0, az Egyesült Államokban³⁾ 2,8, az Európai Unióban⁴⁾ 1,0%-kal nőtt a gazdasági teljesítmény az egy évvel korábbihoz képest. Az Egyesült Államokban elsősorban belső tényezők okozták a növekedést: a fogyasztás bővülése folytatódott, ami 2024-ben kiegészült a magánszektor beruházásainak élénkülésével. Ugyanakkor a belföldi felhasználás jelentős importigényével összefüggésben a behozatal a kivitt meghaladó mértékben bővült, és a romló külkereskedelmi egyenleg visszafogta az amerikai GDP növekedését. (Ez szerepet játszhat abban, hogy az új amerikai adminisztráció visszatér a vámpolitika szigorításához.) Ezzel szemben Kínában ezúttal is jelentős külkereskedelmi többlet alakult ki, ami nagymértékben hozzájárult az ázsiai ország gazdasági növekedéséhez. A kínai export közel háromtizede az Egyesült Államokba és az Európai Unióba irányult, a külkereskedelmi többlet mindkét partnerével szemben fokozódott 2024-ben. A legjelentősebb kínai exportcikkek többségének, köztük az elektronikai és a járműipari termékeknek, valamint a textilárúknak a kivitele nagymértékben (7–19%-kal) emelkedett. A kínai GDP növekedéséhez a gazdaság legtöbb területe hozzájárult, ám az elhúzódó ingatlanpiaci válság 2024-ben is

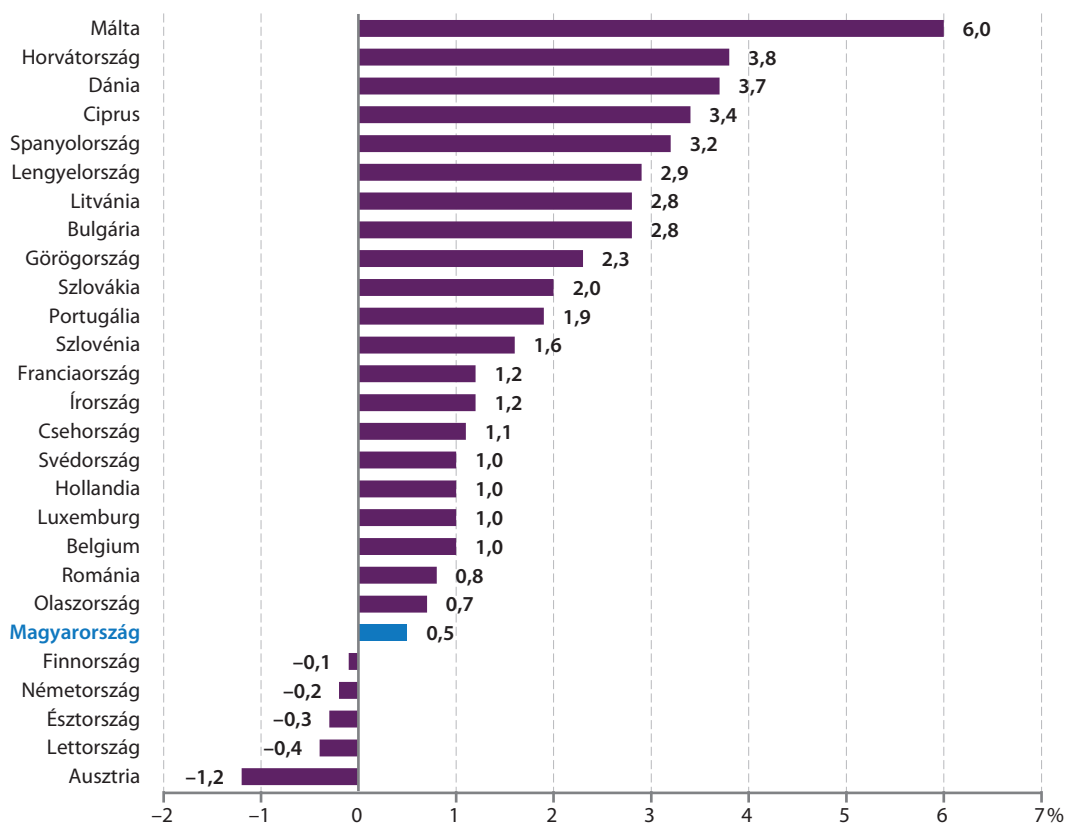
kihívást jelentett. A szűkebb gazdasági környezetünket jelentő Európai Unió potenciális növekedését 2024-ben is erősen, a versenytársainál nagyobb mértékben korlátozta a kontinensen dúló háború. Ennek ellenére a tagállamok többségében emelkedett a GDP volumene az egy évvel korábbihoz képest, a legnagyobb nemzetgazdaságok közül Spanyolországban 3,2, Franciaországban 1,2, Olaszországban 0,7%-kal. Ugyanakkor az unión belül a legjelentősebb súllyal rendelkező és egyben hazánk legfontosabb külgazdasági partnerének számító Németország GDP-jének volumene 2023 után 2024-ben is mérséklődött, ezúttal 0,2%-kal. Németország hosszabb ideje növekedési nehézségekkel küzd, gazdasági teljesítménye már a koronavírus-járvány kirobbanása előtti két évben is csupán 1,0% körüli mértékben (az akkori uniós átlag mintegy felével) nőtt. A 2020–2024 közötti (a koronavírus-járvány miatti visszaesést is magában foglaló) 5 évben összességében 0,3%-kal lett nagyobb a német GDP, ami (az ebben az időszakban mérséklődő finn gazdaságot leszámítva) a legkisebb növekedésnek számít az EU-n belül. 2024-ben Németországon kívül még négy másik tagállamban (Finnországban, Észtországban, Lettországon és Ausztriában) csökkent (0,1–1,2%-kal) a gazdasági teljesítmény.

²⁾ A Kínára vonatkozó adatok forrása a Kínai Statisztikai Hivatal 2025. február 28-án megjelent tájékoztatója.

³⁾ Az Egyesült Államokra vonatkozó adatok forrása a Bureau of Economic Analysis (az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériumának statisztikai ügynöksége) 2025. március 27-én megjelent tájékoztatója.

⁴⁾ Az Európai Unióra vonatkozó adatok forrása az Eurostat adatbázisa.

1.2. ábra A GDP volumenének változása az Európai Unió tagállamaiban, 2024

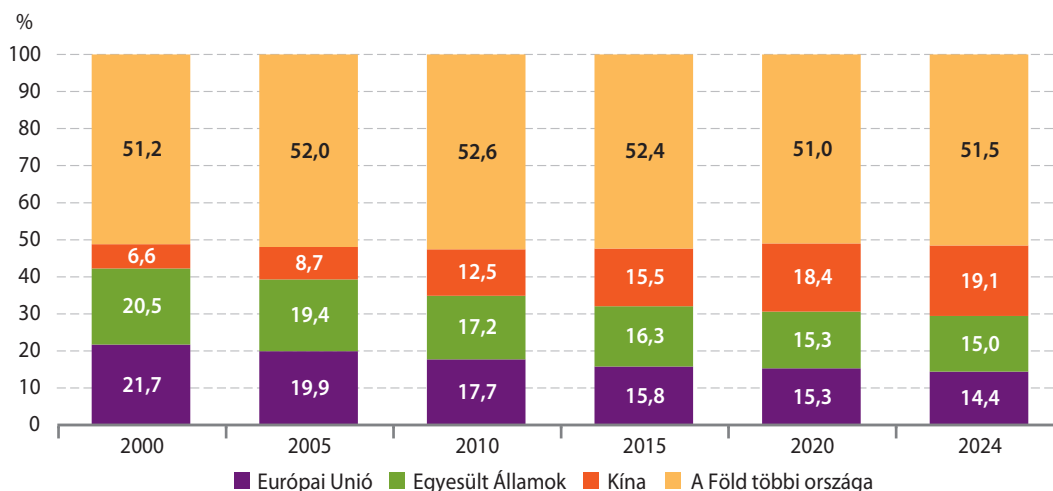

Az elmúlt években jelentős gazdasági turbulenciát okozó világjárvány és az Ukrajnában kirobbant háború felerősítették azt a folyamatot, hogy **az Európai Unió világgazdasági súlya az ezredforduló óta lényegében folyamatosan csökken.** (Hosszabb időtávon az Egyesült Államokra is jellemző visszaszorulás viszont megállt az utóbbi években.) A jelenlegi összetételű Európai Uniót alkotó tagállamok

2000-ben még a globális gazdasági teljesítmény⁵⁾ 22%-át adták, 2024-ben már csak 14%-át. Ezzel párhuzamosan az Egyesült Államok gazdasági súlya 21%-ról 15%-ra csökkent, Kínáé viszont háromszorosára, 6,6%-ról 19%-ra nőtt. A három nagy gazdasági súlypont együttesen a globális GDP közel felét adja, és ez az elmúlt évtizedekben a belső arányok eltolódása ellenére sem módosult számottevően.

⁵⁾ A vásárlóerő-paritáson számolt GDP-adatok alapján. Az adatok forrása a Nemzetközi Valutaalap World Economic Outlook (2024. októberben közzétett) adatbázisa. A 2024. évi adatok részben becslésen és előrejelzésen alapulnak.

1.3. ábra A globális GDP megoszlása (vásárlóerő-paritáson)

Forrás: Nemzetközi Valutaalap.

A 2024. évi adatok részben becslésen és előrejelzésen alapulnak.

A globális gazdaság átrendeződése a – hosszabb ideje tartó – demográfiai viszonyok gyökeres változása mellett zajlik: Afrika, Ázsia és Latin-Amerika népes-

ségrobbanása következtében a Föld népességének egyre kisebb része él Európában és Észak-Amerikában.

A MAGYAR GAZDASÁG TELJESÍTMÉNYE⁶⁾

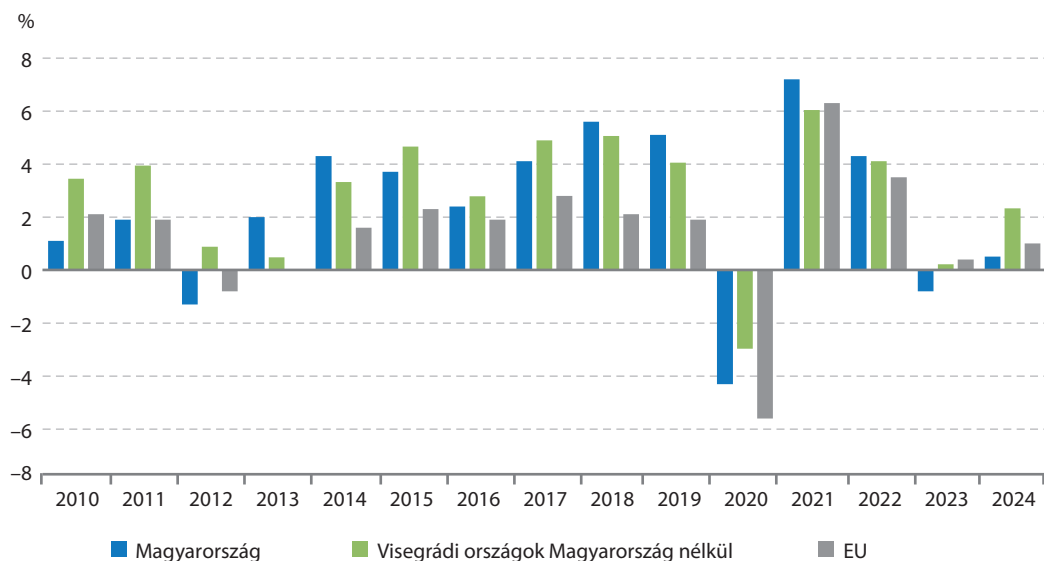
Az uniós átlagnál kisebb mértékben nőtt a hazai gazdaság teljesítménye

A magyar gazdaság a 2023. évi 0,8%-os csökkenést követően 2024-ben 0,5%-kal bővült. Így a GDP volumene már második éve alakul kedvezőtlenebbül, mint az uniós átlag, miközben az ezt megelőző tíz

évben (2013–2022 között) a magyar gazdaság rendre az uniós átlag feletti mértékben bővült (illetve 2020-ban attól kisebb mértékben esett vissza).

⁶⁾ A fejezetben alapvetően a bruttó hazai termék (GDP) felhasználási oldalát vizsgálva mutatjuk be a magyar gazdaság folyamatait. A termelési oldal egyes tételeire itt is utalunk, de a nemzetgazdasági ágakban lezajlott folyamatokat részletesen az *Ágazati körkép* c. fejezetben elemezzük.

1.4. ábra A GDP volumenváltozása (az előző évhez képest)

A 2013–2022 közötti időszakra az is igaz volt, hogy a hazai GDP-változás kisebb hullámzások mellett, de összességében együtt mozgott a másik három visegrádi országgal. 2023-ban viszont elszakadtunk az országcsoportra jellemző átlagtól, és a 2024. évi növekedésünk is elmaradt a többiekétől: Lengyelországban 2,9, Szlovákiában 2,0, Csehországban 1,1%-kal emelkedett a GDP volumene az egy évvel korábbihoz képest. A hazai gazdasági növekedést fékezte többek között:

- az elhúzódnó németországi dekonjunktúra, és az ezzel is összefüggő gyenge külpiazi – főként európai – kereslet; ezek elsősorban az exportorientált ipari termelésre hatottak negatívan;
- az uniós pénzügyi források részleges zárolása, ami leginkább a beruházási lehetőségeket szűkítette;
- a korábbi évek – uniós összehasonlításban is – magas inflációja, ami több következménnyel is járt, például 2023-ban

megtörte a reálkeresetek 10 éven át tartó emelkedését és korlátozta a háztartások pénzügyi mozgásterét; ennek hatása 2024-re is áthúzódott,

- az államháztartás helyzete: 2020-ban a koronavírus-járvány egyik gazdasági következményeként megemelkedett a (2012 óta csökkenő) GDP-arányos államadósság. Az ennek csökkentését is prioritásként kezelő fiskális politika beavatkozási lehetőségei ezáltal eleve szűkültek, amit az ukrajnai háború gazdasági következményei (áremelkedések, megnövekedett kamatok, kieső bevételek) tovább korlátoztak.

Azzal, hogy 2024-ben a magyar gazdaság kisebb mértékben bővült, mint az uniós átlag, megtorpant az a felzárkózási folyamat is, amely során az elmúlt években egyre közelebb kerültünk az Európai Unió átlagos fejlettségi szintjéhez. 2024-ben az egy lakosra jutó GDP vásárlóerő-paritáson számolt értéke hazánkban az uniós

átlag 77%-át tette ki, csakúgy, mint 2022-ben és 2023-ban. Összességében az unió-
n belül a tagállamok közötti fejlettségbeli
különbségek hosszú távon jelentősen csök-
kentek. Az ezredforduló után csatlakozott
13 ország felzárkózását mutatja, hogy míg

2010-ben közülük 5 érte el az unió átlagos
fejlettségi szintjének legalább háromnegye-
dét, addig 2024-ben már 10, és csak Bulgá-
riáé, Lettorszáé, valamint Szlovákiáé volt
az alatti (Szlovákiáé mindössze 0,2 száza-
lékponttal).

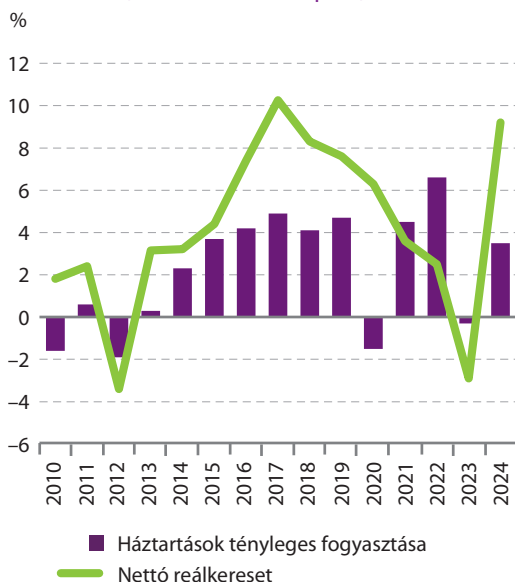
Élénkülő fogyasztás, tartósan csökkenő beruházások

Magyarországon a gazdasági folyamatokat kettősség jellemezte 2024-ben. Nőtt a szolgáltató szektor teljesítménye, bővült a háztartások fogyasztása, ugyanakkor az ártermelő ágak (a mezőgazdaság, az ipar és az építőipar) visszaestek, a bruttó álló-eszköz-felhalmozás volumene pedig – a továbbra is visszafogott beruházási aktivitás miatt – hétéves mélypontra süllyedt. A külkereskedelmi forgalomban az export és az import volumene egyaránt elmaradt az egy évvel korábbtól. A behozatal nagyobb mértékben csökkent, mint a kivitel, ami az aktívum (folyó áron számított értékének) emelkedéséhez vezetett. Így a külkereskedelmi egyenleg pozitívan befolyásolta a 2024. évi gazdasági teljesítményt.

A háztartások fogyasztása a koronavírus-járványt megelőző (2013–2019 közötti) konjunktúrának, majd a pandémia okozta visszaesés utáni (2021. és 2022. évi) gazdasági kilábalásnak is az egyik fontos motorja volt, ám az elmúlt évek nagy inflációs hulláma visszavetette a lakosság vásárlásait. 2023-ban 0,3%-kal mérséklődött a háztartások tényleges fogyasztása. Az infláció megugrását alapvetően külső tényezők, elsősorban a szomszédunkban kirobbant háború okozta, ami a jelentős áremelkedésen túl is hatott a háztartások fogyasztására, hiszen a bizonytalanná vált társadalmi, gaz-

dasági környezet már önmagában a megfontoltabb vásárlási döntések irányába terelte a lakosságot. **2024-ben a belső kereslet újból dinamizálódott, a háztartások tényleges fogyasztásának volumene 3,5%-kal meghaladta az előző évit.** Az élénkülés szorosan összefüggött azzal, hogy – tizenkét havi csökkenés után – 2023 szeptemberétől a keresetek reálértéke újból emelkedik, 2024-ben a nettó reálkereset 9,2%-kal nagyobb volt, mint egy évvel korábban.

1.5. ábra A háztartások fogyasztásának volumenváltozása és a nettó reálkereset változása (az előző évhez képest)

A tényleges fogyasztás összetevői közül a legnagyobb arányt képviselő háztartások fogyasztási kiadása 5,1%-kal emelkedett, a kisebb súlyú tételek közül a nonprofit intézményektől kapott természetbeni társadalmi juttatások volumene 5,8%-kal nőtt, a kormányzattól származóké viszont 5,5%-kal csökkent.

A háztartások hazai fogyasztási kiadásai⁷⁾ felét **szolgáltatások** igénybevételére, további 37%-át **nem tartós termékek vásárlására** fordították. Ennek a két nagy súlyú tételnek a fogyasztási volumene egyaránt 4,8%-kal nőtt a 2023. évihez mérten. Ez a növekedés a szolgáltatások esetében eleve magas bázison történt, hiszen a koronavírus okozta 2020. évi visszaesés, illetve a következő év nagy részét is érintő korlátozások feloldása után 2022-ben jelentősen emelkedett a szolgáltatások iránti kereslet. Ezt a növekedést az infláció felpörgése 2023-ban fékezte, de nem állította meg teljesen, így 2024-ben már 17%-kal nagyobb volumenű volt a szolgáltatások igénybevétele, mint 2019-ben, a világjárvány előtti hazai gazdasági konjunktúra csúcspontján. Ezzel szemben a nem tartós termékek fogyasztása csak kevéssel (0,5%-kal) haladta meg ezt a szintet, ami annak a következménye, hogy az idetartozó termékek (például élelmiszerek, háztartási energia, járműüzemanyagok, szeszes italok és dohányárúk) jelentősen drágultak 2022–2023-ban, és ezzel párhuzamosan a háztartások visszafogták, racionalizálták az ezekkel kapcsolatos kiadásait. A lakosság fogyasztási szerkezetében kisebb súlyú tételek közül a **féltartós termékek** (például ruházati cikkek, kisebb háztartási gépek, járműalkatrészek) fogyasztá-

sa 2024-ben 1,5%-kal nagyobb volt az előző évi magas bázisnál (a termékkörre fordított kiadások volumene 2021-ben, 2022-ben és 2023-ban is 10%-ot meghaladó mértékben emelkedett). Tartós termékekből (például bútorokból, nagyobb elektromos fogyasztási cikkekből, személygépjárművekből) 7,4%-kal nagyobb volumenben vásároltak a háztartások 2024-ben, mint egy évvel korábban. Ebben az esetben is magas volt a bázis, a növekedés ugyanis 2011 óta folyamatosan tart.

A háztartásokénál jóval kisebb súlyú **közösségi fogyasztás** az állami kiadások visszafogása miatt **3,9%-kal elmaradt a 2023. évitől**. Így a végső fogyasztás – aminek 84%-át a háztartási, 16%-át a közösségi fogyasztás adta – összességében 2,3%-kal lett nagyobb.

A fogyasztás élénkülésével szemben a – legfőképp a beruházási⁸⁾ aktivitástól függő – **bruttó állóeszköz-felhalmozás visszafogta a 2024. évi gazdasági növekedést**. Volumene 11%-kal kisebb volt, mint egy évvel korábban, a csökkenő tendencia 2022. IV. negyedéve óta tart. Ebben az uniós források részleges kiesése, a nagy feldolgozóipari beruházások befejezése, illetve fokozatos kifutása és a háború miatt megváltozott gazdasági környezet (többek között az államháztartási terhek növekedése, a megemelkedett hitelkamatok, a visszafogottabb piaci kereslet) egyaránt szerepet játszottak. A 2024. évi visszaeséssel a bruttó állóeszköz-felhalmozás szintje hétéves mélypontra süllyedt, a 2019. évi csúcstól pedig 19%-kal maradt el.

A fogyasztási és a felhalmozási folyamatok révén a **belföldi felhasználás vo-**

⁷⁾ A hazai fogyasztási kiadások a Magyarország területén realizálódó fogyasztásra vonatkoznak, ami magában foglalja a nem rezidensek (például turisták) kiadásait is.

⁸⁾ A témával részletesen foglalkozik a *Beruházások* című fejezet.

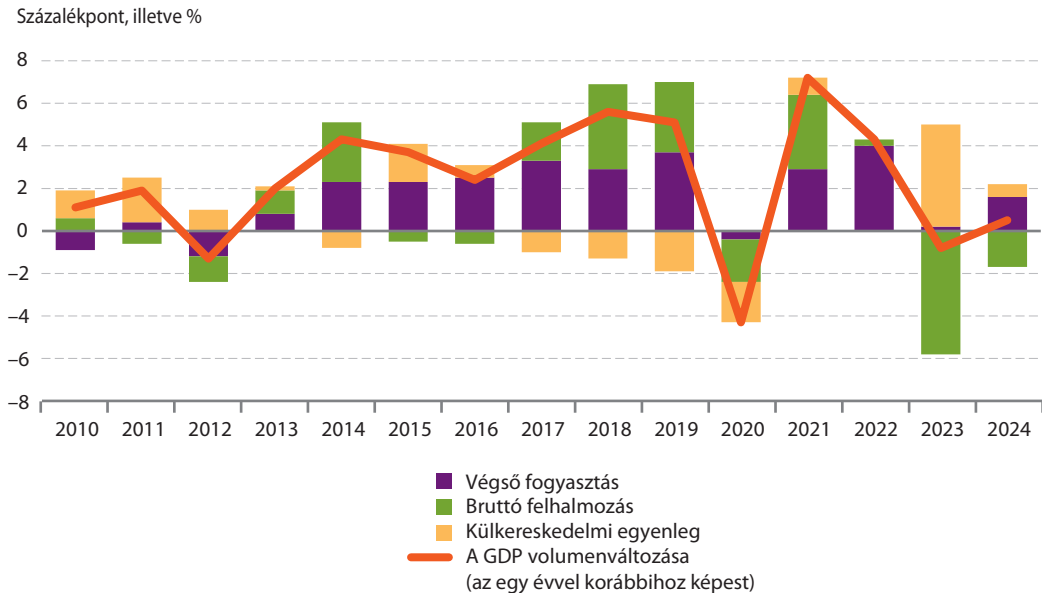
lumene összességében alig változott (0,1%-kal mérséklődött) a 2023. évihez képest.

A külkereskedelmi forgalomban⁹⁾ az export volumene 3,0, az importé 4,0%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A kivitel csökkenésében meghatározó volt, hogy a termékexportunkat megalapozó áru-termelő ágak teljesítménye visszaesett, az iparon belül a nagy súlyú, exportorientált területek, a járműgyártás, az elektronikai ipar és a villamosberendezés-gyártás mindegyikében csökkent a termelés volumene. Ez egyúttal a termelés importigényét is visszafogta, ami a – behozatalra ugyancsak támaszkodó – beruházások visszaesésével együtt jelentkezett az

importoldalon. A nemzeti számlák módszertana szerinti 4524 milliárd forint külkereskedelmi többlet folyó áron számítva 1076 milliárd forinttal (31%-kal) nagyobb volt a 2023. évinél. Az aktívum 88%-a a szolgáltatás-külkereskedelemből, az egyenlegjavulás 64%-a a termékforgalomból adódott. A külkereskedelmi forgalmunk 80%-át a termék-, 20%-át a szolgáltatás-külkereskedelem jelentette.

Összességében a GDP 2024. évi 0,5%-os volumennövekedése az alábbi tényezők eredményeként alakult ki: a végső fogyasztás 1,6, a külkereskedelmi egyenleg 0,6 százalékponttal növelte, a bruttó felhalmozás 1,7 százalékponttal visszahúzta a magyar gazdaság teljesítményét.

1.6. ábra A fogyasztás, a felhalmozás és a külkereskedelem hozzájárulása a GDP volumenváltozásához

⁹⁾ Az itt szereplő külkereskedelemre vonatkozó adatok a nemzeti számlák európai rendszerének (ESA2010) módszertana szerint számított értékek, amelyek eltérnek a külkereskedelmi folyamatokat részletesen bemutató (*Külkereskedelem* című) fejezetben szereplő adatoktól.

BERUHÁZÁSOK

A vállalkozások és a költségvetési szervek beruházási aktivitása egyaránt alábbhagyott

A bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene 11%-kal elmaradt az előző évitől, így negatív hatással volt a bruttó hazai termék változására: 2,8 százalékponttal lassította a gazdasági teljesítményt. A hazai bruttó állóeszköz-felhalmozás GDP-hez mért 23%-os aránya az uniós tagállamok körében a nyolcadik legmagasabb, és a közösségi átlagot (21%) is meghaladja.

A bruttó állóeszköz-felhalmozás alakulását alapvetően meghatározó – 2024-ben 81%-át adó – **nemzetgazdasági beruházások**¹⁰⁾ volumene 2024-ben 14%-kal alulmúlta az egy évvel korábbit. A visszaesésben az uniós for-

rások részleges elmaradása, az állami megrendelések csökkenése, a piaci bizonytalanságok, valamint a magas forrásköltségek is szerepet játszottak.

Az **anyagi-műszaki összetétel**t tekintve a beruházások 55%-át kitevő építési beruházások volumene 2024-ben 15, a nagyrészt importból származó gép- és berendezésberuházásoké 13%-kal elmaradt az előző évitől.

A beruházási teljesítmény több mint felét a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások adták, körükben 7,4%-kal csökkent a beruházási aktivitás, a költségvetési szervek fejlesztései pedig 29%-kal visszaestek.

A gazdaság legtöbb területén csökkentek, a járműiparban viszont nőttek a beruházások

A beruházási aktivitás továbbra is koncentrált volt. A három legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ág együttesen – a korábbi évekhez hasonlóan – a fejlesztések több mint hattizedét valósította meg:

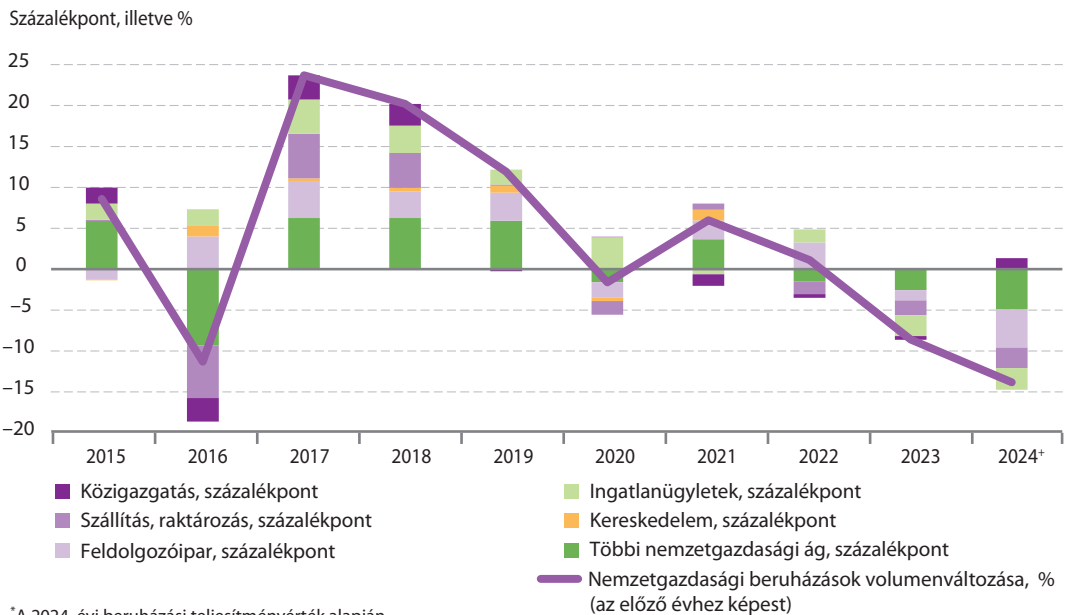
- A legnagyobb beruházónak számító, a nemzetgazdasági fejlesztések 33%-át adó **feldolgozóipar beruházásainak volumene 14%-kal visszaesett az előző évihez képest**. A feldolgozóiparon belül négy ágban bővültek, kilencben csökkentek a fejlesztések. A feldolgozóipar beruházási értékének több mint negyedét megvalósító

járműgyártásban az előző évi jelentős bővülés után további 10%-kal nőtt a fejlesztések volumene. A második legnagyobb súlyú villamosberendezés-gyártásban az alágak közül a legnagyobb mértékben, 36%-kal esett vissza a beruházási aktivitás, amit a hosszabb ideje folyamatban lévő nagyszabású projektek fokozatos kifutása okozott. Az élelmiszeripari beruházások volumene 9,5%-kal elmaradt az előző évitől. Az alágak körében a legnagyobb mértékben, 17%-kal a gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar tudta növelni fejlesztéseit.

¹⁰⁾ A nemzetgazdasági beruházásokra vonatkozó 2024. évi adatok a negyedéves információk alapján számított, előzetes értékek.

- A második legnagyobb beruházó, a nemzetgazdaság fejlesztéseinek mintegy ötödét realizáló **ingatlanügyletek** beruházási teljesítménye 13%-kal csökkent, amiben leginkább a lakásépítések visszaszorulása játszott szerepet.
- A **szállítás, raktározás** nemzetgazdasági ágban mind az állami, mind a magán infrastruktúrafejlesztések elmaradása következtében 25%-kal visszaesett a beruházások volumene.

1.7. ábra A legjelentősebb* nemzetgazdasági ágak hozzájárulása a nemzetgazdasági beruházások előző évhez viszonyított volumenváltozásához

*A 2024. évi beruházási teljesítményérték alapján.

*Negyedéves adatgyűjtés alapján, előzetes adat.

- A **közigazgatás** területén az elmúlt három év csökkenését követően jelentősen, 38%-kal bővültek a fejlesztések.
- A **kereskedelem** fejlesztési forrásai 16%-kal szűkültek, amiben a kis- és a nagykereskedelmi vállalkozások beruházási tevékenységének visszafogása egyaránt szerepet játszott.
- Az **energiaipari** beruházások volumene 10%-kal növekedett, főként a villamosenergia-termelésben, illetve -ellátásban működő cégek fejlesztései révén, részben új napelemparkok létesítése miatt.
- A kisebb súlyú területek közül az **agrárium**ban éves szinten összehasonlítható áron 12%-kal kevesebbet költöttek beruházásokra.
- Az **egészségügy**, a **művészet és szabadidő**, valamint az **oktatás** területén a beruházások volumene jelentősen (49, 27, valamint 23%-kal) visszaesett, tekintettel arra, hogy az állami beruházások elhalasztása érintette ezen nemzetgazdasági ágakat is.

1.1. tábla A 10 legnagyobb beruházó nemzetgazdasági ág beruházási teljesítménye,* 2024

(%)

Nemzetgazdasági ág, anyag- műszaki összetétel	A beruházási teljesítményérték megoszlása	Volumenváltozás az előző évhez képest
Feldolgozóipar	32,7	–14,2
Ingatlanügyletek	20,6	–13,0
Szállítás és raktározás	8,5	–25,4
Közigazgatás	5,7	37,9
Kereskedelem	5,2	–16,0
Energiaipar	5,1	10,3
Mezőgazdaság	4,3	–11,7
Adminisztratív szolgáltatások	2,4	–9,9
Oktatás	2,2	–23,4
Információ, kommunikáció	2,0	–6,6
Nemzetgazdaság összesen	100,0	–13,8
Ezen belül:		
építési beruházások	55,1	–14,6
gép, berendezés, jármű	44,0	–13,0

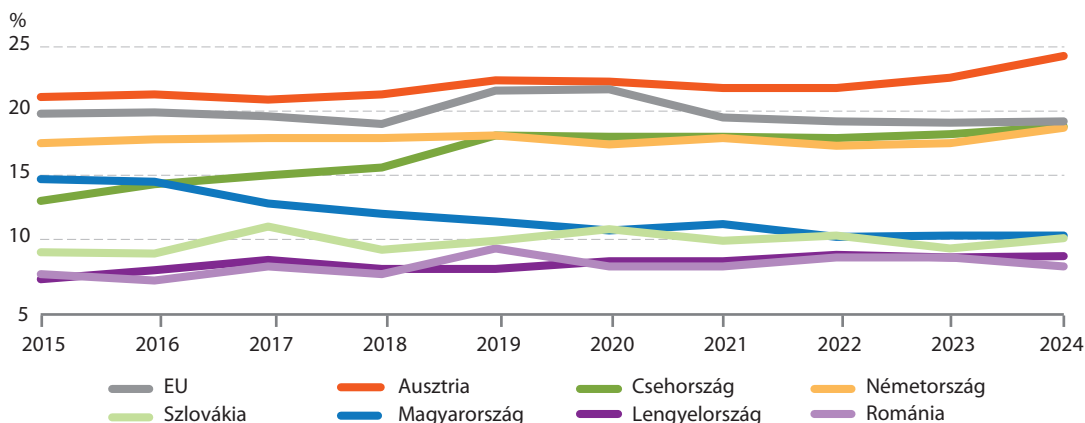
* Az évközi (negyedévenkénti) adatgyűjtésből származó adatok alapján.

Stagnált a szellemi tulajdon aránya a beruházásokban

A szellemi tulajdont képező termékek (pl. számítástechnikai szoftverek, adatbázisok, kutatások) a digitalizáció térhódításával egyre jelentősebb szerepet töltenek be napjaink fejlett nemzetgazdaságaiban, befolyásolva azok nemzetközi versenyképességét is. Az Európai Unióban a szellemi tulajdont képező termékek beszerzésére fordított kiadások aránya a bruttó állóeszköz-felhal-

mozáson belül 2020-ban rekordmagasra, 22%-ra nőtt, ettől a 2024-es érték – a három évig tartó mérséklődést követő enyhe emelkedés után – 2,5 százalékponttal maradt el. Hazánkban a 2015 óta tartó trendszerű csökkenést követően 2024-ben az előző évi-vel azonos mértékű (10%) volt a szellemi tulajdont képező eszközök aránya a bruttó állóeszköz-felhalmozáson belül.

1.8. ábra A szellemi tulajdont képező termékek beruházási értékének aránya a bruttó állóeszköz-felhalmozáson belül néhány uniós tagországban és az EU-ban

KÜLKERESKEDELEM

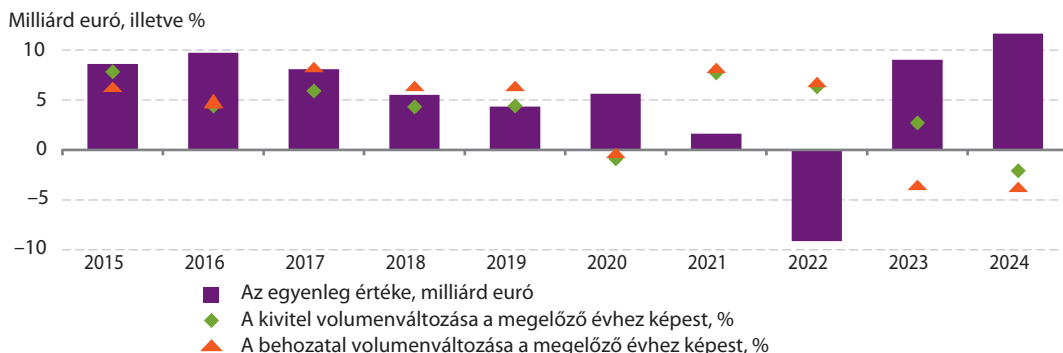
Tovább javult a termék-külkereskedelmi egyenleg

2024-ben – előzetes adatok szerint – a **termékexport volumene 2,1, a termékimporté 3,7%-kal kisebb lett 2023-hoz képest.** 2015-höz képest a változatlan áron számított export 37, az import 38%-kal nőtt.

2024-ben 11,6 milliárd eurós aktívum keletkezett, ami 1999-ig, az euróban vezetett időszak kezdetéig visszatekintő időszakban

a legmagasabb érték. Az **egyenleg 2023-hoz mérten 2,6 milliárd euróval javult.** A növekedéshez egyrészt az export importénál nagyobb arányú drágulása következtében javuló cserearány, másrészt az import exporténál nagyobb mértékű volumencsökkenése járult hozzá.

1.9. ábra A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege és a forgalom volumenváltozása

A volumenfolyamatokhoz hasonlóan a folyó áras export- és importforgalom is csökkent 2024-ben. A **kivitel euróban számított értéke 3,6, a behozatalé 5,7%-kal csökkent az előző évihez viszonyítva.**

1.2. tábla A külkereskedelmi termékforgalom összefoglaló adatai, 2024

Megnevezés	Az export		Az import		Az egyenleg	
	értéke	változása 2023-hoz képest, %	értéke	változása 2023-hoz képest, %	értéke	változása 2023-hoz képest, adott devizában
Milliárd forint	57 008	−0,2	52 413	−2,4	4 595	+1 176
Millió euró	144 177	−3,6	132 531	−5,7	11 645	+2 628
Millió dollár	156 026	−3,5	143 429	−5,6	12 597	+2 870

A gépek és szállítóeszközök több mint felét jelentik a termékforgalomnak

A külkereskedelmünk legfontosabb áruőr-csoportját jelentő gépek és szállítóeszközök 51%-át tették ki a forgalomnak.¹¹⁾ **2024-ben a gépek és szállítóeszközök változatlan áron számított forgalma exportban 7,0, importban 6,1%-kal csökkent az előző évihez képest.** Mindkét irányban ez az áruőr-csoport befolyásolta a legnagyobb mértékben a teljes termék-külkereskedelmi forgalom alakulását: exportoldalon 4,1, importoldalon 2,7 százalékponttal járult hozzá a volumencsökkenéshez. **A két legnagyobb súlyú árucsoportot a kivitelben és a behozatalban egyaránt a villamos gép, készülék és műszerek, valamint a közúti**

járművek jelentették. Az exportoldalon euróértékük 14, illetve 5,9%-os visszaesése járult hozzá leginkább nemcsak az áruőr-csoport, de a teljes kivitel mérséklődéséhez is, az importoldalon pedig a villamos gép, készülék és műszereknél mért 11%-os értékcsökkenése okozta a legnagyobb mértékben a teljes behozatalunk csökkenését. A kisebb súlyú irodagép és adatfeldolgozó berendezés árucsoport euróértéke ugyanakkor számottevően nőtt mindkét forgalmi irányban (exportban 29, importban 36%-kal), ezzel nagymértékben ellensúlyozta mind a teljes exportunk, mind a teljes importunk értékcsökkenését.

¹¹⁾ A forgalmi irány megjelölése nélkül közölt adatok, információk az összforgalomra vonatkoznak, ami a kivitel és a behozatal összegét jelenti.

1.3. tábla A külkereskedelmi termékforgalom alakulása árufőcsoportok szerint, 2024

(%)

Árufőcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen- változása	érték- változása ^{a)}	meg- oszlása ^{a)}	volumen- változása	érték- változása ^{a)}	meg- oszlása ^{a)}
	2023-hoz képest			2023-hoz képest		
Élelmiszerek, italok, dohány	9,5	3,8	7,9	1,4	2,0	6,5
Nyersanyagok	2,5	-4,4	2,3	-10,0	-8,9	2,0
Energiahordozók	19,9	8,3	3,3	-1,0	-14,4	8,8
Feldolgozott termékek	2,8	0,2	30,0	-1,5	-5,4	37,3
Gépek és szállító- eszközök	-7,0	-7,0	56,5	-6,1	-5,0	45,3
Összesen	-2,1	-3,6	100,0	-3,7	-5,7	100,0

^{a)} Euróadatokból számítva.

2024-ben termék-külkereskedelmünk harmadát a **feldolgozott termékek** jelentették. Az **árufőcsoport volumene kivitelben 2,8%-kal bővült, behozatalban 1,5%-kal mérséklődött a 2023. évi adatokhoz képest.** Az idetartozó árucsoportok közül 2024-ben is a **gyógyszer és gyógyszerészeti termékekből** bonyolítottuk le a legnagyobb külkereskedelmi forgalmat. A gyógyszerexport euróértéke 19, az importé 23%-kal nőtt, mindkét irányban rekordmagas volt a forgalom. 2024-ben (a korábban említett irodagép és adatfeldolgozó berendezések árucsoportához hasonlóan) ez a termékkör is jelentősen ellensúlyozta az ország teljes kivitelének és behozatalának értékcsökkenését.

2024-ben az **élelmiszerek, italok, dohánytermékek** változatlan áron számított forgalma exportban 9,5, importban 1,4%-kal nagyobb lett. Az idetartozó árucsoportok közül a legnagyobb értékű exportot 2024-ben is a gabona és gabonakészítmé-

nyekből, importot pedig a zöldségfélékből és gyümölcsökből bonyolítottuk le. Előbbi csoport kivitele 4,2, utóbbiak behozatala 6,9%-kal nőtt 2023-hoz képest.

2024-ben 1,0%-kal mérséklődött az **energiahordozók** importvolumene, az árufőcsoportok közül a legkisebb mértékben. Exportjuk volumene viszont jelentősen, 20%-kal bővült. A behozatalban az árufőcsoport forintban számított árszínvonala 2024-ben 10%-kal csökkent az előző évihez képest (a négy évvel korábbi, alacsonynak tekinthető árszintnek így is 2,6-szerese volt). **Főként az árcsökkenés következtében az energiahordozók 2024. évi beszerzésére – euróban számítva – 14%-kal kisebb összeget (12 milliárd eurót) fordítottunk, mint 2023-ban** (viszont 2,1-szer többet, mint 2020-ban). Az árufőcsoport behozatalon belüli részesedése 8,8%-ot tett ki, ami elmaradt az egy évvel korábbi, 9,7%-os aránytól (a 2020-as 5,6%-ot azonban így is megha-

ladta). Az idetartozó négy árucsoport importértéke egyaránt csökkent, közülük a **természetes és mesterséges gáznál** regisztrált 24%-os (1,0 milliárd eurós) visszaesésnek volt legnagyobb hatása az ország teljes behozatalának mérséklődésére. Az áruфőcsoporton belül legnagyobb forgalmat realizáló kőolaj és kőolajtermékek importértéke 9,8, de a villamos energiáé is 8,9%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

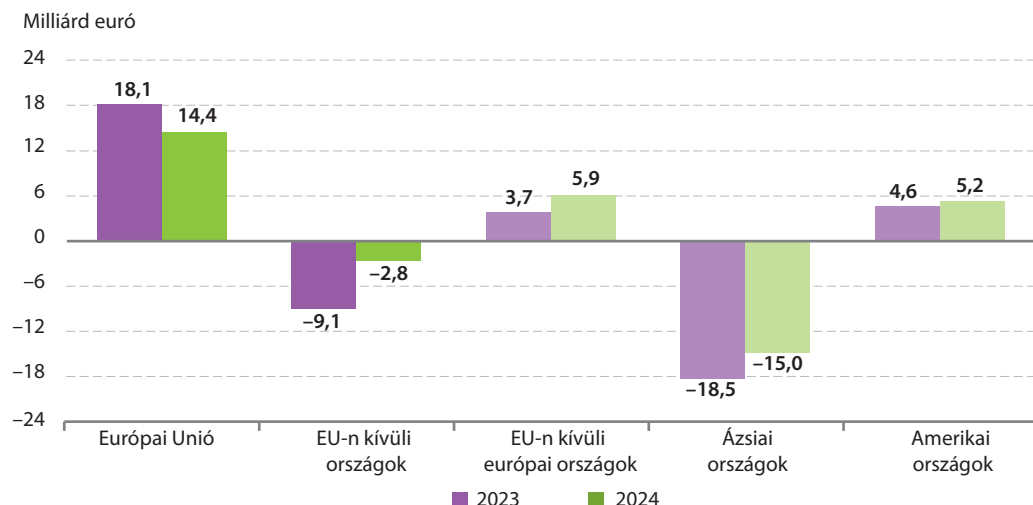
A külkereskedelmünkбől 2,1%-os arányban részesedő és ezzel a legkisebb súlyú áruфőcsoportnak, a **nyersanyagoknak** a változatlan áron számított kivitele 2,5%-kal nőtt, behozatala viszont 10%-kal csökkent. Forintárszínvonaluk főként a 2021–2022-ben bekövetkezett nagymértékű drágulás eredményeként 2024-ben az exportban 65, az importban 58%-kal meghaladta a járvány kitörése előtti, 2019-es szintet.

Termék- külkereskedelmünk mérlege az unión belüli országokkal romlott, az unió kívüli országokkal jelentősen javult

Hazánk termék- külkereskedelmének a korábbi évekhez hasonlóan 2024-ben is megközelítőleg háromnegyede realizálódott az **Európai Unió tagországaival**, ami magasnak számít uniós összehasonlításban. Az előző három évben bővülő exportvolumen 2024-ben 4,1%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól, a termékimport volumencsök-

kenése viszont lassult, 0,8%-kal múlta alul az előző évit. **2024-ben az Európai Unióval lebonyolított kereskedelem aktívuma 14,4 milliárd eurós többletet eredményezett, 3,7 milliárd euróval kevesebbet a 2023. évinél.** Az egyenlegünk Lengyelországgal és Romániával javult a leginkább (805 millió és 764 millió euróval).

1.10. ábra Az egyenleg alakulása a főbb országcsoportok szerint

Az Európai Unió kívüli országokkal folytatott kereskedelmünkben a változatlan áron számított export 4,9%-kal nőtt, az import 9,9%-kal csökkent 2024-ben. Bár az országcsoportba tartozó országokkal folytatott kereskedelem egyenlege 6,3 milliárd euróval javult az előző évihez képest, 2,8 milliárd eurós passzívummal zárt, ami 2018 óta a legalacsonyabb érték az időszakban. A 6,3 milliárd eurós javulásból 2,6 milliárd euró a Dél-Koreával szemben jelentősen csökkenő passzívumnak köszönhető:

az odaérkező export 18, az onnan jövő import 35%-kal esett vissza. Az egyenleg az EU-n kívüli európai országokkal 2,3 milliárd euróval vált kedvezőbbé egy év alatt, amely révén a mérleg 5,9 milliárd eurót tett ki. A mérlegjavulás hátterében elsősorban az áll, hogy nagymértékben javult az egyenlegünk Oroszországgal (további passzívumcsökkenés) és Ukrajnával is, ami főként e két országból érkező import euróértékének számottevő, 15, illetve 39%-os visszaeséséből adódott.

1.4. tábla A külkereskedelmi termékforgalom alakulása országcsoportok szerint, 2024

(%)

Országcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen- változása	érték- változása ^{a)}	meg- oszlása ^{a)}	volumen- változása	érték- változása ^{a)}	meg- oszlása ^{a)}
Európai Unió	-4,1	-5,2	75,9	-0,8	-2,4	71,7
EU-n kívüli országok	4,9	1,8	24,1	-9,9	-13,2	28,3
Ebből:						
ázsiai országok	..	-6,8	4,7	..	-15,6	16,4
EU-n kívüli európai országok	..	3,3	12,4	..	-12,5	9,0
amerikai országok	..	8,1	6,0	..	0,3	2,6
Összesen	-2,1	-3,6	100,0	-3,7	-5,7	100,0

^{a)} Euróadatokból számítva.

Az ázsiai országokkal folytatott kereskedelem egyenlege – a korábbi évekhez hasonlóan – passzívummal zárt 2024-ben, de az onnan érkező import euróértékének az

odairányuló exporténál nagyobb mértékű visszaesése az egyenleg javulását eredményezte 2023-hoz képest.

1.5. tábla Magyarország legfontosabb partnerországai a termék-külkereskedelemben, 2024*
(euróadatokból számolva)

Export				Import			
rang-sor	ország	érték, milliárd euró	érték-változás 2023-hoz képest, %	rang-sor	ország	érték, milliárd euró	érték-változás 2023-hoz képest, %
1. (1.)	Németország	36,2	-8,5	1. (1.)	Németország	30,4	-3,7
2. (3.)	Románia	8,0	2,1	2. (2.)	Kína	8,8	-7,4
3. (5.)	Lengyelország	7,7	13,6	3. (4.)	Lengyelország	8,1	1,4
4. (2.)	Olaszország	7,4	-13,3	4. (3.)	Ausztria	7,9	-8,8
5. (4.)	Szlovákia	7,2	-2,8	5. (6.)	Szlovákia	7,9	3,7
6. (7.)	Franciaország	6,1	-0,4	6. (7.)	Csehország	7,2	-3,7
7. (6.)	Csehország	6,0	-8,6	7. (8.)	Hollandia	7,0	0,8
8. (9.)	Egyesült Államok	5,9	6,9	8. (10.)	Olaszország	5,5	-1,1
9. (8.)	Ausztria	5,7	-4,2	9. (5.)	Koreai Köztársaság	5,0	-35,2
10. (10.)	Egyesült Királyság	5,3	2,4	10. (9.)	Oroszország	4,9	-14,9
Összesen		95,4	-3,6	Összesen		92,8	-5,7

* A zárójelben feltüntetett szám az adott ország 2023. évi rangsorbeli helyezését jelenti.

A kivitel és a behozatal árszínvonala kissé nőtt

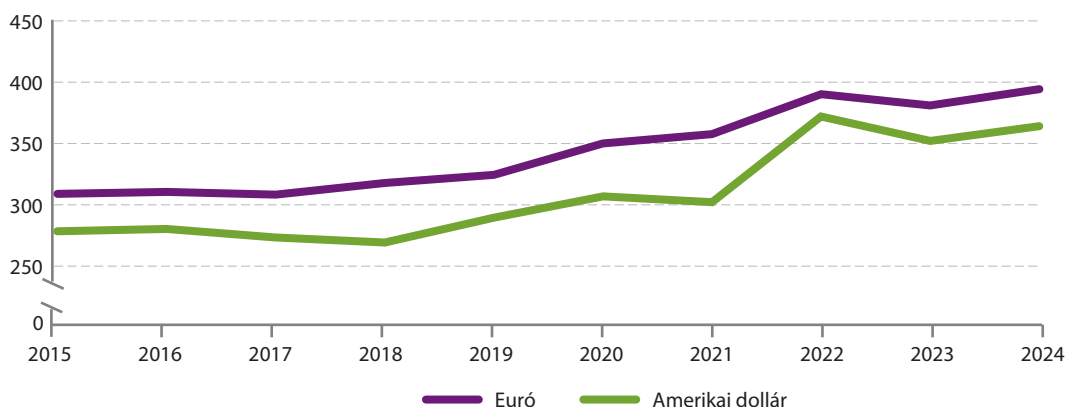
2024-ben a külkereskedelmi termékforgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 1,9, a behozatalban 1,3%-kal nőtt az egy évvel korábbi árszinthez képest. Az exportárak importárakénál valamivel nagyobb mértékű emelkedésének hatására a cserearány¹²⁾ a 2023-ban megfigyelt rekordnagy-

ságú, 6,4%-os javulást követően kismértékben, 0,6%-kal javult 2024-ben. A forint 2023-hoz képest átlagosan 3,5%-kal gyengült a kiemelt devizákkal¹³⁾ szemben, ami növelte a forintban mért árszintet. 2024-ben az euróhoz mérten 3,5, a dollárhoz viszonyítva 3,4%-os leértékelődés következett be.

¹²⁾ A cserearányt a kiviteli- és a behozataliár-index hányadosaként számítjuk ki.
¹³⁾ Az euró és a dollár forintban megadott árfolyamadatai alapján. Az árfolyam adatok forrása a Magyar Nemzeti Bank.

1.11. ábra Éves átlagos devizaárfolyamok alakulása

Forint/1 devizaegység

Forrás: Magyar Nemzeti Bank.

A 2015 óta eltelt kilenc évben termék-exportunk 48, -importunk 50%-kal drágult, naggyobbrészt a forint értékvesztésének ha-

tására. Kilenc év alatt a kivitel és a behozatal devizaárszintje hasonló arányban, 16, illetve 17%-kal nőtt.

1.6. tábla A külkereskedelmi árszintalakulás fontosabb mutatói

(%)

Év	Forintárindex		Árfolyam-index	Devizaárindex ^{a)}		Cserearány-mutató
	kivitel	behozatal		kivitel	behozatal	
Előző év = 100,0						
2016	99,0	97,5	100,5	98,5	97,0	101,5
2017	101,5	101,9	99,0	102,5	102,9	99,6
2018	102,9	103,9	102,4	100,5	101,5	99,0
2019	101,7	101,1	102,9	98,8	98,3	100,6
2020	104,7	102,6	107,6	97,3	95,4	102,0
2021	107,8	111,8	101,5	106,2	110,1	96,4
2022	122,7	131,7	110,7	110,8	119,0	93,2
2023	99,8	93,8	97,3	102,6	96,4	106,4
2024	101,9	101,3	103,5	98,5	97,9	100,6
2015 = 100,0						
2024	148,1	149,8	127,6	116,0	117,4	98,8

^{a)} A devizaárindexet a forintárindex és az árfolyamindex hányadosaként számítjuk ki.

**2024-ben az árufőcsoportok közül leginkább az energiahordozók forintárszínvona-
la csökkent, az importban 10, az exportban
6,2%-kal.** E termékkör jelentős áringadozása
mellett azonban a kilenc évvel korábbi szint-
nél a behozatal 2,3, a kivitel 2,6-szer magasabb
árakon realizálódott, ami a 2017–2018-as di-
namikus és a 2021–2022-es időszak ugrássze-
rű árnövekedésének volt a következménye.

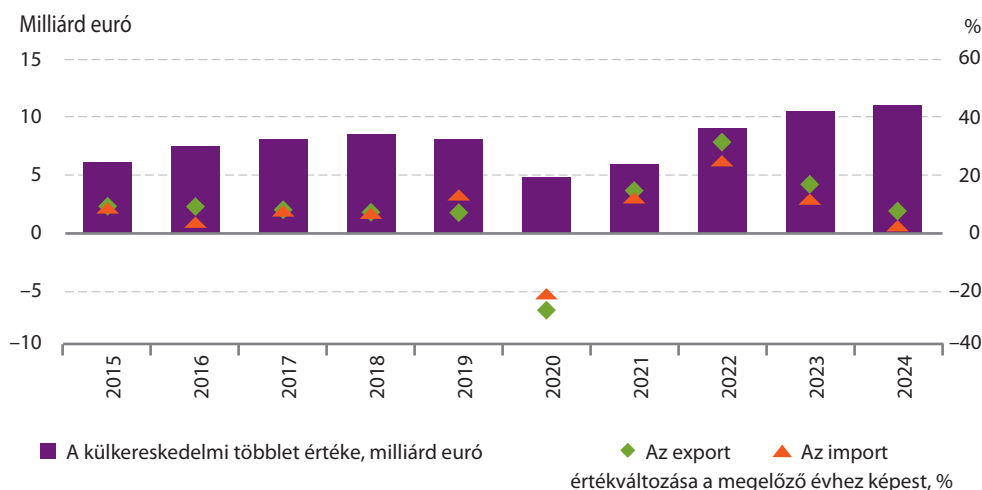
2015-höz képest az alacsonyabb feldol-
gozottsági fokú árufőcsoportok közül az
energiahordozók után az élelmiszerek,
italok, dohány és a nyersanyagok drágul-
tak (75–92%-kal) leginkább, a magasabb
feldolgozottságúak (gépek és szállítóesz-
közök, valamint feldolgozott termékek:
38–46%-kal) az előbbieknél kevésbé.

A szolgáltatás-külkereskedelem egyenlege tovább javult

A termékkereskedelemtől jellemzően
aktívabb személyes kontaktust igénylő
szolgáltatás-külkereskedelmet a járvány
miatti korlátozások súlyosan érintették.
2020–2021-ben a forgalom és a többlet ér-
téke egyaránt elmaradt a járványt megelőző
szinttől, a 2022-ben megfigyelt rekordmér-
tékű növekedésnek köszönhetően azonban
újra meghaladta azt. 2023-tól viszont lassul-
ni kezdett a növekedés üteme, amely 2024-
ben már csak egy számjegyjű mértéket ért el:
a szolgáltatás-export euróban számított ér-

**téke 3,1, az importé 1,7%-kal nőtt az előző
évi, magas bázishoz képest, amivel a 2015.
évi forgalmat számottevően, exportban 75,
importban 71%-kal meghaladta.** 2024-ben
a szolgáltatás-export értéke 35,7 milliárd, az
importé 24,5 milliárd euró volt, ami mind-
két forgalmi irányban korábban nem tapaszt-
alt nagyságú kereskedelmet jelent. **2024
folyamán a szolgáltatás-külkereskedelmi
forgalmunk egyenlege 658 millió euróval
javult, a többlet 11,2 milliárd eurót tett ki,**
utóbbi szintén rekordnagyságú volt.

1.12. ábra A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom többlete és a forgalom értékváltozása

1.7. tábla A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása szolgáltatáscsoportonként, 2024*

(%, euróadatokról számítva)

Szolgáltatáscsoport	Az export		Az import	
	megoszlása	értékváltozása 2023-hoz képest	megoszlása	értékváltozása 2023-hoz képest
Bérmunka-szolgáltatási díj	6,4	-1,2	1,2	-21,7
Javítási és karbantartási szolgáltatások	2,5	6,6	2,2	-10,7
Turizmus	20,9	2,3	14,8	5,9
Szállítási szolgáltatások	25,4	0,3	24,4	-1,8
Ezen belül:				
közúti szállítás	9,2	8,8	6,6	5,4
légi szállítás	9,4	-9,8	8,5	-13,6
Üzleti szolgáltatások	44,3	5,7	56,5	3,7
Ezen belül:				
számítástechnikai és információs szolgáltatások	10,8	15,1	11,9	7,7
szellemi tulajdon haszná- láért kapott/fizetett díjak	4,5	5,7	5,5	1,1
egyéb üzleti szolgáltatások	22,5	2,2	29,7	5,3
Kormányzati szolgáltatások	0,5	-4,4	0,8	-15,0
Összesen	100,0	3,1	100,0	1,7

* A kereskedelem értéke exportban 35,7 milliárd euró, importban 24,5 milliárd euró volt 2024-ben.

A szolgáltatás-külkereskedelmi egyenleg az uniós országokkal 830 millió euróval javult, az EU-n kívüli országokkal 172 millió euróval romlott 2024-ben. Ezekben a relációkban az aktívumunk 5,2 milliárd, valamint 6,0 milliárd eurót tett ki. Az uniós tagállamokkal 5,8%-kal bővült az expor-

tunk, az EU-n kívüli országokkal 1,5%-kal csökkent 2024-ben az előző évhez képest. Az uniós országokból érkező import értéke 2,5%-kal nőtt, az unión kívüli országok esetében kismértékben, 0,3%-kal mérséklődött a behozatal.

1.8. tábla A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása országcsoportok szerint, 2024 (euróadatokból számítva)

Országcsoport	Az export			Az import		
	értéke, milliárd euró	megoszlása, %	érték-változása 2023-hoz képest, %	értéke, milliárd euró	megoszlása, %	érték-változása 2023-hoz képest, %
Európai Unió	23,1	64,7	5,8	17,9	73,0	2,5
EU-n kívüli országok	12,6	35,3	-1,5	6,6	27,0	-0,3
Ebből:						
EU-n kívüli európai országok	6,0	16,8	-2,3	3,0	12,4	3,8
amerikai országok	3,6	10,1	-3,7	1,8	7,3	-7,2
ázsiai országok	2,6	7,2	4,2	1,6	6,6	0,8
Összesen	35,7	100,0	3,1	24,5	100,0	1,7

Szolgáltatás-külkereskedelmi bevételeink a főbb országcsoportokat tekintve az uniós és az ázsiai országokkal folytatott kereskedelemben bővültek, az amerikai és az EU-n kívüli európai országokkal azonban mérsék-

lődtek. Kiadásaink az amerikai országokkal szemben csökkentek (7,2%-kal), viszont az unió területéről, illetve az unión kívüli európai, valamint az ázsiai országokból érkező import növekedést mutatott 2024-ben.

1.9. tábla Magyarország legfontosabb partnerországai a szolgáltatás-külkereskedelmi forgalomban, 2024* (euróadatokból számolva, turizmussal együtt) (%)

Export				Import			
rang-sor	ország	részesedés a forgalomból	érték-változás 2023-hoz képest	rang-sor	ország	részesedés a forgalomból	érték-változás 2023-hoz képest
1. (1.)	Németország	20,0	7,8	1. (1.)	Németország	20,8	2,4
2. (2.)	Egyesült Államok	9,1	-3,7	2. (3.)	Ausztria	7,3	3,0
3. (4.)	Ausztria	7,5	0,6	3. (2.)	Egyesült Államok	6,6	-6,6
4. (3.)	Egyesült Királyság	7,1	-7,5	4. (4.)	Egyesült Királyság	6,1	12,5
5. (5.)	Svájc	4,6	3,6	5. (5.)	Írország	4,8	0,2
Összesen		100,0	3,1	Összesen		100,0	1,7

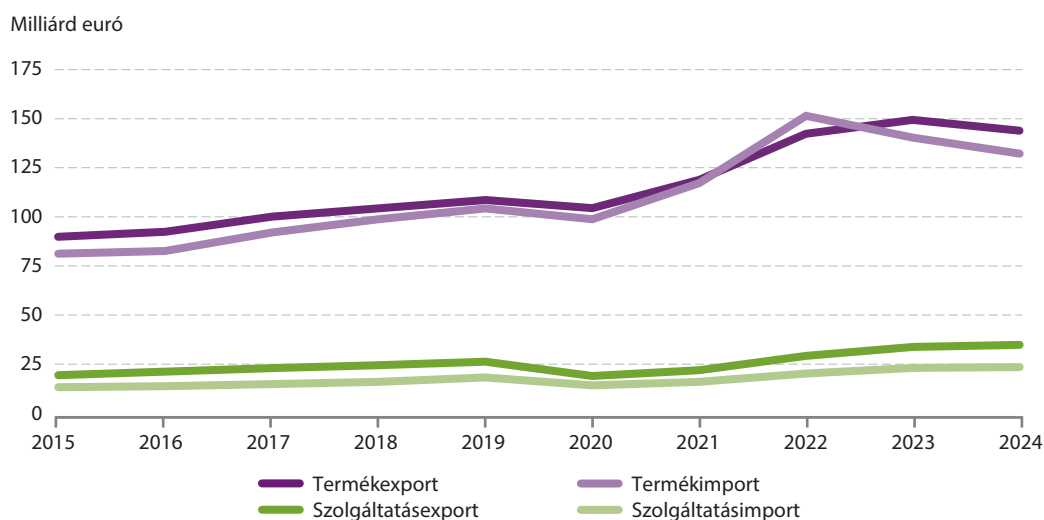
* A zárójelben feltüntetett számok az adott ország 2023. évi rangsorbeli helyezéseit jelentik. A kereskedelem értéke az exportban 35,7 milliárd euró, az importban 24,5 milliárd euró volt 2024-ben.

2015-höz képest az összesített külkereskedelmi forgalmunk 63%-kal emelkedett, amelyen belül a szolgáltatások (74%) növekedésének mértéke jelentősen felülmúlta termékforgalmét (61%). A teljes forgalom növekedését a termék-kereskedelem fogta vissza, mivel a szolgáltatások négy éve tapasztalt folyamatos növekedésével szemben a termékexport

euróban kifejezett értéke 2024-ben három év után először, a termékimporté pedig második éve csökkent.

A teljes kivitel euróértéke 62, a behozatalé 63%-kal nőtt kilenc év alatt. **A 2024-re számított összesített egyenleg 8,2 milliárd euróval javult 2015-höz viszonyítva, és rekordmagas, 23 milliárd eurós többletet ért el.**

1.13. ábra A külkereskedelmi forgalom értéke

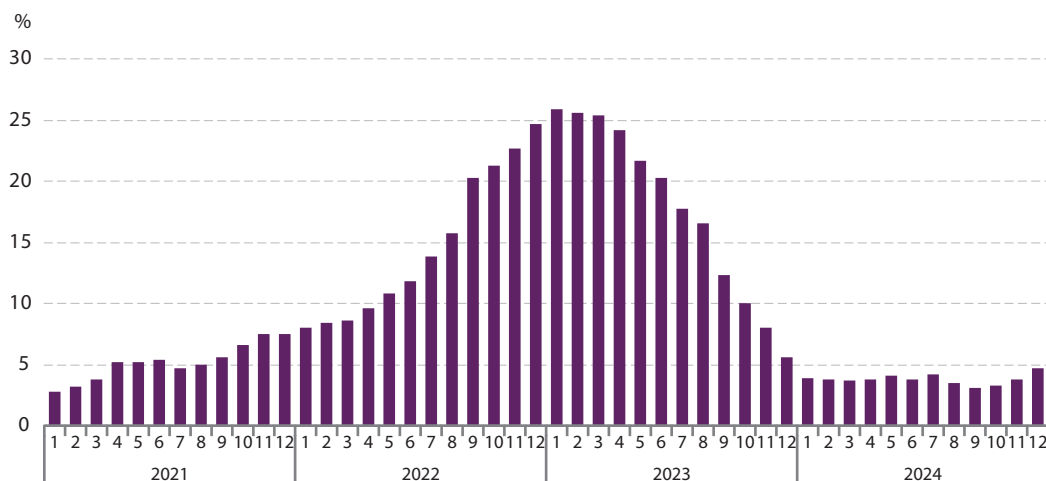
ÁRAK ALAKULÁSA

A régiós trendnek megfelelően emelkedtek hazánkban a fogyasztói árak

A 2022–2023. évi nagy inflációs hullámot követően, 2024-ben már viszonylag stabil árkörnyezetben zajlottak a hazai gazdasági folyamatok. **A fogyasztói árak**

az év során átlagosan 3,7%-kal (havonta 3,0–4,6%-kal) magasabbak voltak, mint egy évvel korábban.

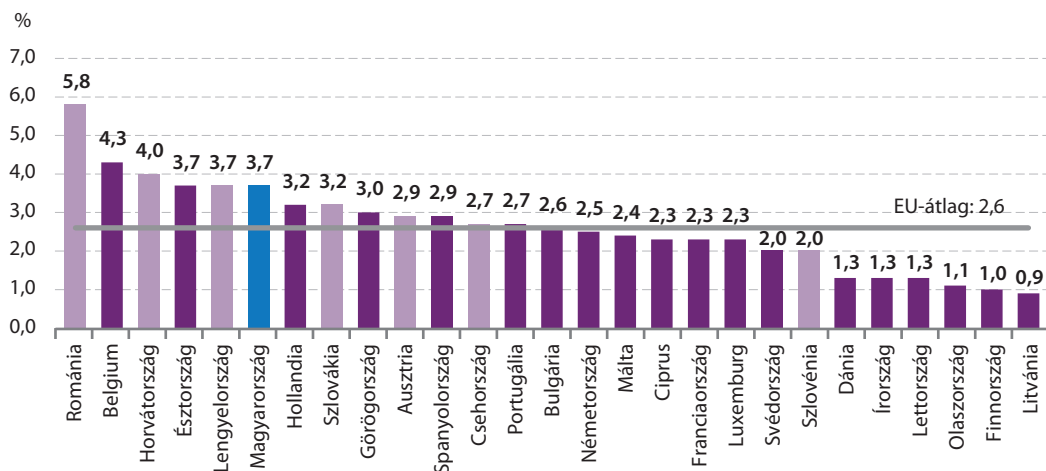
1.14. ábra A fogyasztói árak változása az előző év azonos hónapjához képest

A nemzetközi összehasonlításokhoz használt harmonizált fogyasztóiár-index szerint is 3,7%-kal nőttek hazánkban a fogyasztói árak, miközben az Európai Unió egészében 2,6%-kal drágult a lakossági fogyasztás. **A magyarországi áremelkedés illeszkedik**

a régiós adatsorba, ám térségünk inflációja továbbra is magasabb volt az uniós átlagnál. A Magyarországgal szomszédos uniós tagállamok, valamint a visegrádi országok közül egyedül Szlovéniában nőttek az EU-átlagnál kisebb mértékben a fogyasztói árak.

1.15. ábra A fogyasztói árak változása az uniós tagországokban, 2024 (az előző évhez képest)

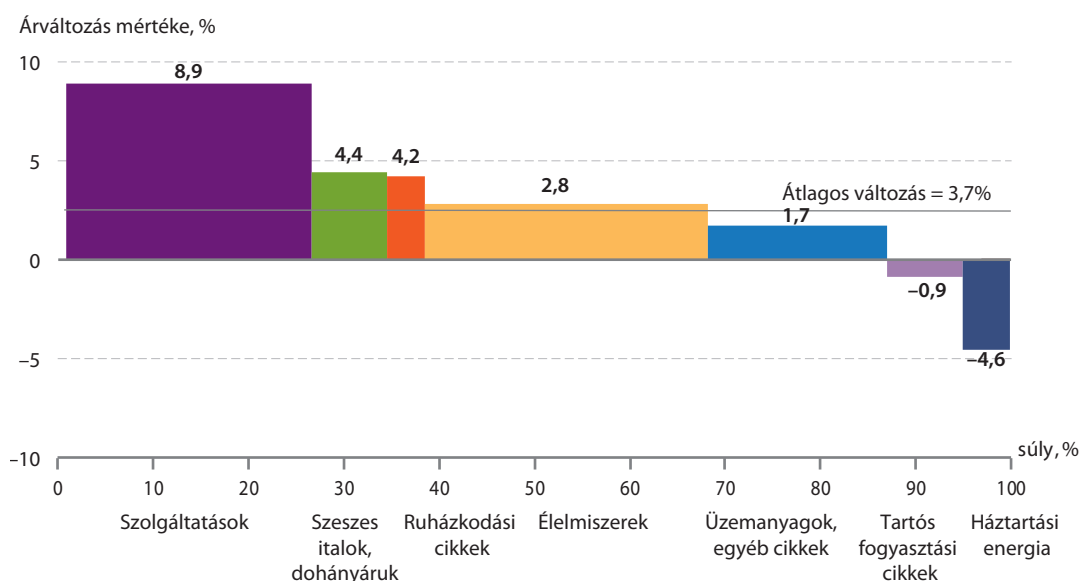

Az élelmiszer-infláció csillapodott, a szolgáltatások átárazása viszont folytatódott

A 2024. évi magyarországi infláció annak eredményeként alakult ki, hogy

- az **élelmiszerek** fogyasztói ára az év során összességében visszafogottan emelkedett az előző évi, magas bázis-hoz képest (az év második felében viszont gyorsult az élelmiszer-infláció),
- a **háztartási energia és a tartós fogyasztási cikkek** olcsóbbá váltak az egy évvel korábbihoz mérten,
- a **járműüzemanyagok** ára az éven belül viszonylag nagy volatilitást mutatott, de az éves átlagot tekintve az előző évihez hasonló szinten alakult,
- a termékcsoportok közül a **szeszes italok, dohányárúk és a ruházkodási cikkek** az átlagos szintet meghaladó mértékben drágultak,
- a **szolgáltatások** inflációja magas szinten maradt, alapvetően a visszatekintő árazással összefüggésben.

1.16. ábra A fogyasztói árak változása kiadási főcsoportonként, 2024* (az előző évhez képest)

* Az oszlopok szélessége a kiadási főcsoportok súlyát mutatja.

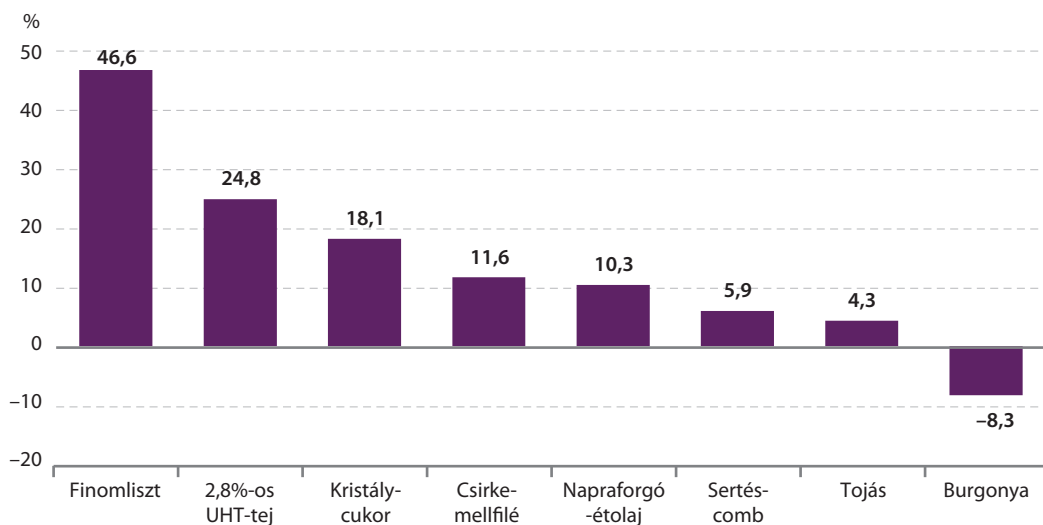
A fenti tényezőket részletesebben vizsgálva: A 2022-ben és 2023-ban egyaránt 26%-os élelmiszer-infláció 2024-ben 2,8%-ra mérséklődött. Ez hosszabb időtávot vizsgálva is alacsony áremelkedésnek számít, hiszen az 1990-es években évente átlagosan 21, a 2000–2009 közötti időszakban 7,4, a 2010-es

években pedig 3,2%-kal emelkedett az élelmiszerek fogyasztói ára. A visszafogottnak tekinthető 2024. évi élelmiszer-drágulás ugyanakkor nagyon magas bázison valósult meg, és az egyes termékcsoportokat eltérően érintette. A cukor ára nőtt a leginkább, az előző évihez képest 18%-kal,

azzal összefüggésben, hogy a hatósági árszabályozás módosítása, illetve megszüntetése 2023 augusztusában¹⁴⁾ és 2024 júliusában is ugrásszerű áremelkedéssel járt. Ezenkívül jelentősen (a 2023. évihez képest 5–11%-kal) nőtt a csokoládé és kakaó, a gyümölcs-, zöldséglé, az eszpresszókávé, a házon kívüli étkezés, a sertéshús, az alkoholmentes üdítőitalok, a liszt, valamint a friss hazai és déligyümölcs fogyasztói ára is. Ezek az élelmiszerek a teljes fogyasztói kosár 14%-át tették ki, és a drágulásuk 1,1 százalékponttal járult hozzá a 3,7%-os éves inflációhoz. Az élelmiszerek közül (az éves átlagokat tekintve) olcsóbb lett ugyanakkor többek között a száraztészta, a kenyér, egyes zsiradé-

kok, valamint – az év végi jelentős drágulás ellenére – a tojás és a tejtermékek is. **Az élelmiszerárak alakulását az I. félévben még befolyásolták a 2024. június 30-ig érvényben lévő, az infláció csökkenését célzó szabályozások**, a kötelező akciózás, és az egyes élelmiszerek maximális kiskereskedelmi árára vonatkozó rendelkezések. Ebben az időszakban (januártól júniusig) átlagosan 1,6%-kal drágultak az élelmiszerek az egy évvel korábbihoz képest, majd az intézkedések kivezetését követően (de nem kizárólag amiatt) a II. félévben a hónapok átlagát tekintve 3,9%-ra gyorsult az élelmiszer-infláció.

1.17. ábra **A korábban hatósági árszabályozással érintett termékek árváltozása 2024. júliusban (az előző hónaphoz képest)**

A június 30-ig hatósági árszabályozás alá eső¹⁵⁾ termékek többségének ára júniusról júliusra jelentősen emelkedett. Ekkor a

búzafinomliszt 47, a 2,8%-os UHT-tej 25, a kristálycukor 18, a csirkemellfilé és a napraforgó-étolaj 10–12%-kal, a sertéscomb és

¹⁴⁾ Ennek hatása az alacsonyabb bázisok kieséséig 2024-re is áthúzódott.

¹⁵⁾ A 2021 őszén bevezetett intézkedés értelmében a kristálycukor, a búzafinomliszt, a napraforgó-étolaj, a házi sertéscomb, a csirkemell, a csirke far-hát, a 2,8%-os UHT-tej, illetve 2022-től a tyúktojás és az étkezési burgonya kiskereskedelmi ára 2023. augusztus 1-jéig nem haladhatta meg a jogszabályban meghatározott árat, ezt követően 2024. június 30-áig pedig a termék beszerzési árát.

a tojás pedig 4–6%-kal drágult. A burgonya ugyanakkor 8,3%-kal kevesebbe került 2024 júliusában, mint egy hónappal korábban, ami szokásos piaci folyamatnak tekinthető, hiszen a korai fajták dömpingje ebben az időszakban rendszerint leszorítja a burgonyaárakat, és ezt az általános jelenséget az árszabályozás megszüntetése sem írta felül. A többi érintett élelmiszer többségének az ára a júliusi drágulást követően az év végéig már csak kisebb mértékben változott, ugyanakkor a tojásé és a 2,8%-os UHT-tejé jelentősen tovább emelkedett. A tojásárak növekedése összefüggött (többek között) a madárinfluenza-járvánnyal. A tej szeptembertől drágult erőteljesen, ami mögött a termelési költségek növekedése állt, és ez maga után vont a tejtermékek széles körének áremelkedését is. Összességében a korábban hatósági árszabályozás alá eső termékek árváltozása az év egészében a 2,8%-os élelmiszerinfláció ötödét jelentette (0,6 százalékpontnyi drágulást okozott). A hatás az év második felében, vagyis az árplafon megszüntetése után fokozottabban jelentkezett, mint az I. félévben.

A háztartási energia fogyasztói ára 2024-ben éves szinten 4,6%-kal alacsonyabb volt az előző évinél. A csökkenő tendencia 2023 szeptembere óta tart, ugyanis azóta már nem érvényesül a rezsiszabályok módosítását megelőző alacsony bázisok hatása, a földgáz világpiaci ára pedig – a továbbra is fennálló geopolitikai feszültségek ellenére – viszonylag stabil maradt. 2024-ben a vezetékes gázért átlagosan 9,6, az elektromos áramért 2,0%-kal kevesebbet kellett fizetni,¹⁶⁾ mint egy évvel ko-

rábban. A szilárd tüzelőanyagok is olcsóbbá váltak, a palackos gáz viszont 0,2%-kal drágult. (A távfűtés ára továbbra is megegyezett a 2014 decembere óta érvényes árral.)

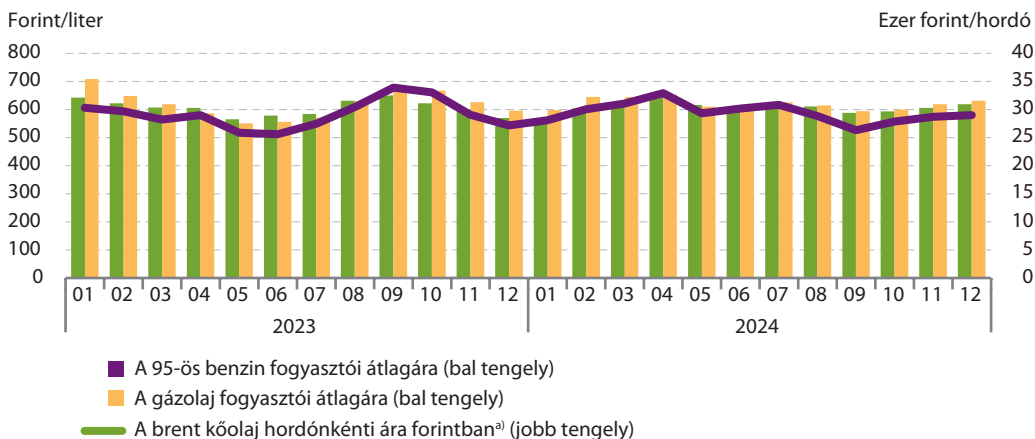
A járműüzemanyagok fogyasztói ára 2024-ben összességében az előző évi szint közelében alakult, azt mindössze 0,4%-kal haladta meg. Az enyhe átlagos emelkedés mögött azonban jelentős havi ingadozások álltak. Januárban például átlagosan 11,9%-kal olcsóbban, májusban 9,2%-kal drágábban, szeptemberben 9,5%-kal újból olcsóbban, decemberben pedig 8,3%-kal megint drágábban lehetett tankolni a hazai benzinkutakon, mint egy évvel korábban. A jelentős volatilitásban az eltérő szintű havi bázisok, a kőolaj világpiaci árának változásai és a forint árfolyamának ingadozása egyaránt szerepet játszott. Az Európában irányadó brent típusú kőolaj hordónkénti ára¹⁷⁾ a januári 80 amerikai dolláros havi átlagról áprilisra 90 dollárra emelkedett, majd kisebb ingadozások mellett csökkent, és szeptembertől az év végéig (a havi átlagokat tekintve) 75 dollár körül alakult. Az év egészét nézve a kőolaj átlagára (81 dollár/hordó) 2,4%-kal az előző évi szint (82 dollár/hordó) alatt maradt. A forint az év közepéig (kisebb hullámzások mellett) gyengült az amerikai dollárral szemben,¹⁸⁾ ezt egy átmenetinek bizonyuló erősödés törte meg a III. negyedévben, de a IV. negyedévi erőteljes gyengülés újból megemelte a kőolaj forintban kifejezett árát. Összességében a 2024. évi átlagos forint/amerikai dollár árfolyam 3,4%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál, ami – a kőolaj világpiaci árának mérséklődésével szemben – növelte a hazai üzemanyagárakat.

¹⁶⁾ A hatósági árszabályozás 2022. évi módosítását követően a gáz- és áramárak változását a fogyasztás szerkezete, a háztartások közötti eloszlása is befolyásolja.

¹⁷⁾ Forrás: Amerikai Energiaügynökség (EIA).

¹⁸⁾ Forrás: Magyar Nemzeti Bank.

1.18. ábra A járműüzemanyagok fogyasztói átlagárának és a kőolaj világpiaci árának alakulása

^{a)} Havi középárnyalattal számolva.

Forrás: Amerikai Energiaügynökség (EIA) és Magyar Nemzeti Bank.

Az általános dezinflációs folyamatnál később, 2023 második felében kezdett lassulni a szolgáltatások drágulása. Ennek főként az a magyarázata, hogy ezek átárazása jellemzően múltbeli folyamatok hatására (gyakran az előző évi fogyasztóiár-indexet követve), időbeli csúszással történik. **A szolgáltatások díja 2024-ben átlagosan 8,9%-kal volt magasabb, mint az előző évben.** Az átlagosnál nagyobb mértékben emelkedett többek között: a hírközlési szolgáltatások, a szerencsejátékok, egyes kulturális és szabadidős szolgáltatások, továbbá a jelentős élömunika igényű szolgáltatások ára, a lakbér, valamint a társasházi közös költség. Az előző évi magas fogyasztói árindex, nemcsak az

ügynevezett automatikus inflációkövető díjkorrekciót alkalmazó pénzügyi és hírközlési szolgáltatókon keresztül épült be a szolgáltatások 2024. évi fogyasztói árába, hanem a fokozódó bér-, illetve jövedelemigények is áremelési kényszert eredményeztek. Ezek a tényezők összességében nemcsak követik a korábbi inflációs folyamatokat, hanem el is nyújtják azt.

A szolgáltatások mellett **a szeszes italok, dohányárak és a ruházatkészletek 4,4, illetve 4,2%-os drágulása is felfelé húzta a 2024. évi inflációt**, ezzel ellentétesen hatott viszont az, hogy **a tartós fogyasztási cikkek átlagosan 0,9%-kal kevesebbe kerültek az egy évvel korábbinál.**

A termelői árak a mezőgazdaságban csökkentek, az iparban kismértékben emelkedtek

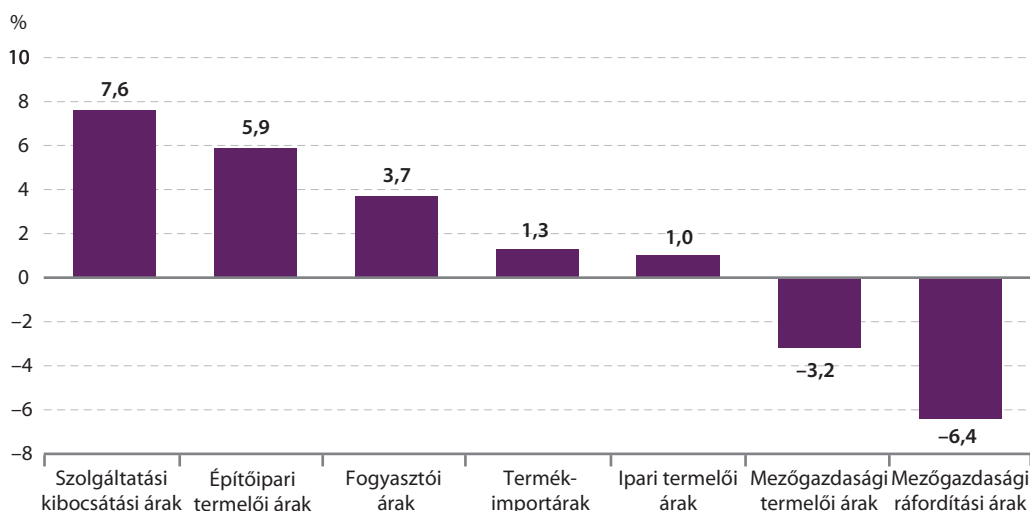
A fogyasztói árak 2024. évi alakulását befolyásolta, hogy a termelői árak a mezőgazdaságban 3,2%-kal csökkentek, az iparban

pedig csak kismértékben, 1,0%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. A külföldi árak felől sem jelentkezett számot-

tevő inflációs nyomás: a termékbehozatal éves átlagban 3,3%-kal drágult. A szolgáltatási kibocsátási árak ugyanakkor számot-

tevően, 7,6%-kal nőttek, ez a magas szinten maradt áremelkedés gyűrűözött át a szolgáltatások fogyasztói árába is.

1.19. ábra **Az árak változása, 2024 (az előző évhez képest)**

A mezőgazdasági termelői árak csökkenésében a növényi termékek és az élő állatok, állati termékek olcsóbbá válása egyaránt szerepet játszott. Előbbiek árszínvonala 0,8, utóbbiaké 6,5%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábinál. A növényi termékek közül a gabonafélék és a zöldségfélék termelői ára mérséklődött (5,7, illetve 8,5%-kal), az ipari növények és a gyümölcsök viszont 10, illetve 17%-kal drágultak. A legnagyobb mennyiségben termelt gabonaféléink közül a búza, a kukorica és az árpa **felvásárlási ára** is az elmúlt négy év (a 2021–2024 közötti időszak) legalacsonyabb szintjére csökkent, amiben szerepet játszott az előző évben eladatlan készletek értékesítésének árleszorító hatása is. A zöldségek és a gyümölcsök felvásárlási árának változása termékenként nagymértékben különbözött. A gyümölcsök közül az alma 72%-kal drágult az előző évihez képest, jórészt az alacsony termésmennyiséggel összefüggésben,

miközben az őszibarackot kevesebb mint feléért vásárolták fel, mint (a rendkívüli drágulást hozó) 2023-ban. A zöldségek közül jelentősen nőtt a fokhagyma, az uborka, a karfiol, a kelkáposzta és a spárgatök felvásárlási ára, miközben a vöröshagymáé, a zöldborsóé, a zöldbabé, a csemegekukoricáé és a paradicsomé számottevően csökkent. **A mezőgazdasági ráfordítási árak** – a műtrágya, a takarmányok, a növényvédő szerek, az energia és a vetőmagvak olcsóbbá válása miatt – összességében **6,4%-kal alacsonyabbak voltak, mint 2023-ban.** A termelői és a ráfordítási árak hányadosaként számított agráröllő 103,4%-os értéke azt jelzi, hogy a cserearányok – a ráfordítási árak nagyobb ütemű csökkenése miatt – a gazdálkodók számára kedvezőbbé váltak.

Az ipari termelői árak (éves összevetésben) 2023 augusztustól 2024 májusig csökkentek, majd viszatértek az emelkedő pályára, így **2024-ben összességében**

1,0%-kal magasabbak voltak az előző év azonos időszakánál. A belföldi értékesítés árai 1,6%-kal mérséklődtek, miközben exportálni átlagosan 2,4%-kal magasabb áron lehetett. Az élelmiszer-infláció alakulását nagyban befolyásolta, hogy az élelmiszeripar belföldre értékesített termékei átlagosan 2,0%-kal kevesebbe kerültek, mint egy évvel korábban. Az energiaipar termelői árai is csökkentek, összességében 7,5%-kal, ami jórészt az energiahordozók világpiaci árának a visszarendeződéséből adódott. Ezt a folyamatot tükrözi az is, hogy külkereskedelmünkben **az energiahordozók importára 10%-kal esett vissza a 2023. évihez viszonyítva.** Emellett a feldolgozott termékek behozatala is olcsóbb lett (0,6%-kal), a nyersanyagok, az élelmiszerek és a gépek, szállító-

eszközök importja viszont 4,1–4,8%-kal drágult. Összességében az áruimportunk árszintje 1,3, az áruexporté 1,9%-kal emelkedett, így **a termék- külkereskedelemben a cserearány 0,6%-kal javult.**

A fogyasztói árakat kevésbé befolyásoló, de a lakosság beruházási döntéseiben szerepet játszó építőipari termelői árak 2021-ben, 2022-ben és 2023-ban is két számjegyű mértékben emelkedtek. A drágulás 2024-ben is folytatódott, de már jóval kisebb ütemben. Az **5,9%-os áremelkedéshez mindhárom építőipari ágazat hozzájárult:** az épületek építésében 4,5, az egyéb építmények építésében és a speciális szaképítésben 7,0, illetve 6,2%-kal voltak magasabbak a termelői árak, mint az előző év azonos időszakában.

A VÁLLALKOZÁSOK VILÁGA

A vállalkozások számának 2016 óta tartó növekedése 2022-ben megtört, amit az önálló vállalkozók, azon belül is elsősorban az egyéni vállalkozók számának jogszabályi változások miatti csökkenése idézett elő.

2023-ban a regisztrált vállalkozások száma összességében alig változott, majd további jogszabályi szigorítások következtében 2024-ben ismét visszaesés következett be a számukban.

Csökkent a regisztrált vállalkozások száma

A regisztrált vállalkozások száma a 2023. évi stagnálás után 2024-ben 1,6%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Míg önálló vállalkozókból¹⁹⁾ 1,4%-kal keveseb-

bet tartottak nyilván 2024 végén, addig az azok részét képező egyéni vállalkozók száma 4,2%-kal emelkedett, a társas vállalkozásoké pedig 2,2%-kal csökkent.

¹⁹⁾ Önálló vállalkozók az egyéni vállalkozásról szóló törvény hatálya alá tartozókon kívül a gazdasági tevékenységet folytató, külön adószámmal rendelkező vállalkozók (pl. szellemi szabadfoglalkozásúak, mezőgazdasági őstermelők) is.

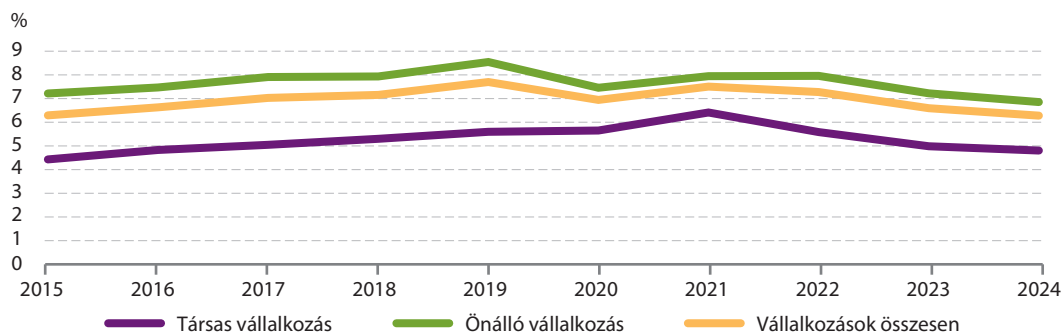
1.10. tábla A regisztrált vállalkozások száma és változása, 2024. december 31

Gazdálkodási forma	Szervezetek száma, ezer darab	Változás		
		2015-höz képest, %	2020-hoz képest, %	2023-hoz képest, %
Társas vállalkozás	504,6	-10,0	-1,9	-2,2
Ebből:				
korlátolt felelősségű társaság	405,4	1,8	6,5	-1,1
részvénytársaság	9,0	42,0	16,3	2,6
betéti társaság	78,2	-44,2	-30,1	-7,4
Önálló vállalkozó	1 305,7	15,5	0,8	-1,4
Ebből:				
egyéni vállalkozó	626,1	56,3	12,6	4,2
Vállalkozás összesen	1 810,3	7,1	0,0	-1,6

Az 1,8 millió regisztrált vállalkozás 6,3%-át (114 ezer szervezetet) 2024-ben jegyezték be új vállalkozásként. Számuk és arányuk 2022-höz és 2023-hoz hasonlóan 2024-ben is mérséklődött: **6,3%-kal**

(7,6 ezerrel) **kevesebb új vállalkozást jegyezték be, mint egy évvel korábban**, ezen belül az önálló vállalkozók száma 6,4, a társas vállalkozásoké 5,8%-kal csökkent.

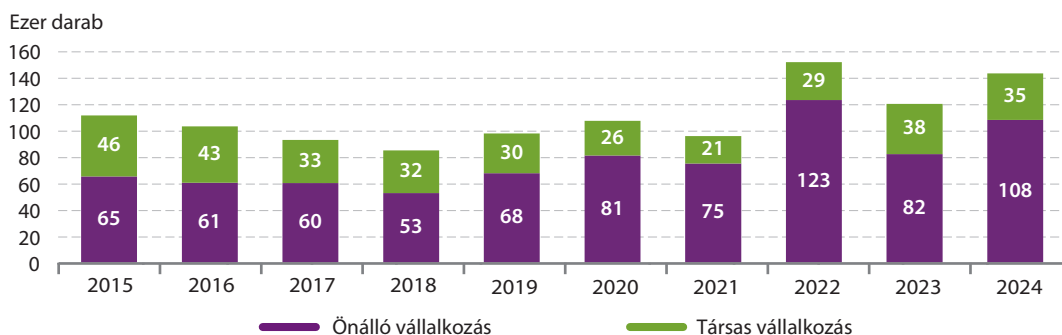
1.20. ábra Az év folyamán újonnan alakult vállalkozások aránya az összesből, december 31.

Miközben 2022-ben jogszabályi változások (a kisadózó vállalkozások tételes adója, azaz a kata szabályainak szigorítása) következtében rekordszámú, mintegy 152 ezer vállalkozás szűnt meg, 2023-ban ennél jóval kevesebb (120 ezer) vállalkozás fejezte be tevékenységét. **2024-ben** az önálló vál-

lalkozókat érintő újabb adminisztratív változások miatt ismét **az egy évvel korábbinál több vállalkozás szűnt meg**, elérve a 144 ezret. Ezek 75%-a önálló vállalkozó, 25%-a társas vállalkozás volt. Előbbiek száma 31%-kal emelkedett, utóbbiaké 7,1%-kal csökkent a 2023-ashoz képest.

1.21. ábra A megszűnt vállalkozások száma

2023-ban 4,5 ezer vállalkozás minősült gyorsan növekvőnek

A Magyarországon **működő vállalkozások**²⁰⁾ száma 2022-ben elérte csúcspontját, 1 millió 7 ezer vállalkozással, 2023-ban viszont 7,8%-kal csökkent a számuk. A működő vállalkozások 9,2%-a, mintegy 85 ezer volt tekinthető **valódi új vállalkozásnak**.²¹⁾ A legalább 10

főt foglalkoztató hazai működő vállalkozások közül **4,5 ezer** (az összes vállalkozás 0,5%-a) **minősült 2023-ban gyorsan növekvőnek**, azaz olyanak, ahol a foglalkoztatottak száma az utolsó három évben évente átlagosan 10%-ot meghaladó mértékben bővült.

2023-ban a kkv-k termelékenysége 37%-a volt a nagyvállalatokénak²²⁾

2023-ban országosan mintegy 894 ezer **mikro-, kis- és közepes vállalkozás**²³⁾ működött. A vállalkozásoknál foglalkoztatottak csaknem kétharmadának ők biztosítottak munkalehetőséget. **A gazdasági súlyuk a hozzáadott érték szerint** a 2019-es csúcspontot követően

évről évre csökkent, illetve stagnált, 2023-ban az összes vállalkozás teljesítményének 41%-át adta. A kkv-k **egy foglalkoztatottra jutó 8,0 millió forintos hozzáadott értéke** a nagyvállalatok azonos termelékenységi mutatójának mindössze 37%-át érte el 2023-ban.

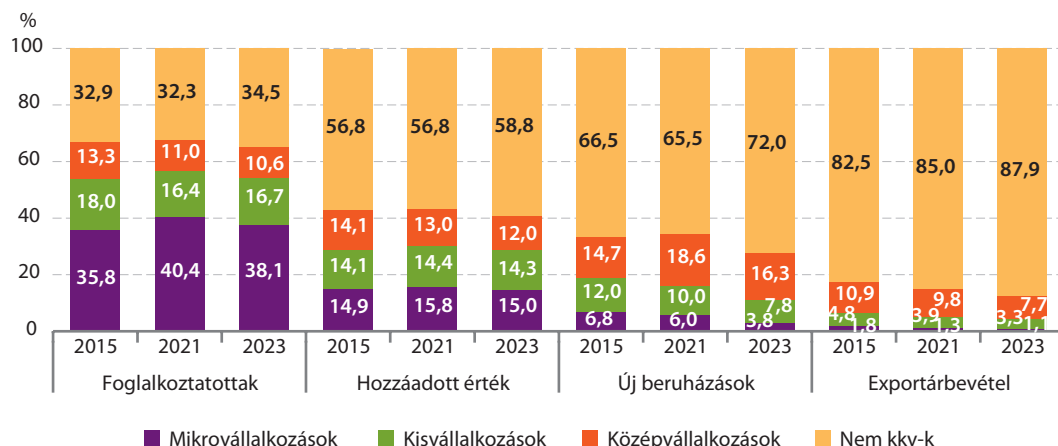
²⁰⁾ Az adott évben volt árbevétele vagy foglalkoztatottja. A megfigyelés az SBS (Structural Business Statistics) módszertana szerint a közigazgatás nemzeti gazdasági ág kivételével a társas vállalkozásokra, az önálló vállalkozókra, a nonprofit gazdasági társaságokra, valamint az átmeneti és megszűnt gazdálkodási formákra terjed ki. Az elemi adatokat a korábbi jogi egységek helyett az Európai Unió Tanácsa 696/93. számú rendelete által gazdasági egység (enterprise) néven meghatározott statisztikai egységek képezik.

²¹⁾ A valódi új vállalkozás az a működő vállalkozás, amely a vonatkozó évet megelőző két évben nem számított működőnek, és nem rendelkezett működő jogelőddel sem.

²²⁾ A kkv-k 2023-ra vonatkozó adatai előzetesek. Az adatok gazdasági egység szintűek. A megfigyelés – összhangban az (EU) 2019/2152 rendelettel, valamint (EU) 2020/1197 végrehajtási rendelettel – nem terjed ki a mezőgazdaságra, a közigazgatásra, valamint az egyéb szolgáltatásokon belül az érdekképviselői tevékenységre.

²³⁾ A kkv-k meghatározása a kis- és középvállalkozásokról, a fejlődésük támogatásáról szóló, 2004. évi XXXIV. törvény által meghatározott szempontok figyelembevételével történt.

1.22. ábra A vállalkozások teljesítményének megoszlása méretkategóriák szerint*

* A 2015. évi adatok esetében a megfigyelési egység a jogi egység, a megfigyelt nemzetgazdasági ágak a TEÁOR '08 szerinti A–S, kivéve K, O. A 2021. és a 2023. évi adatok – összhangban az (EU) 2019/2152 rendelet, valamint (EU) 2020/1197 végrehajtási rendelettel – gazdasági egység szintűek, a megfigyelés a B–S, kivéve O, S94 ágakra terjed ki.

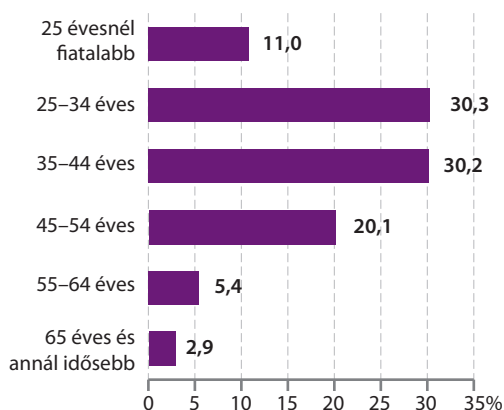
2023-ban a mikro-, kis- és közepes vállalkozások a vállalkozások exportárbevételéhez 12%-kal járultak hozzá, a beruházásokból viszont ennél nagyobb, 28%-os volt a részesedésük.

A kis- és közepes vállalkozások speciális szegmense a jellemzően alacsony tőkével, magas tudásbázissal, új, innovatív ötletekre létrehozott **startupvállalkozások**. A 2023-ban Magyarországon működő startupcégek alapítóinak 72%-a 45 évesnél fiatalabb volt, és 60%-uk felsőfokú végzettséggel, további 7,2%-uk tudományos fokozattal is rendelkezett.

A startupvállalkozások 90%-át legfeljebb 3 fővel alapították. A startupvállalkozások átlagos nettó árbevétele a 2023. évi előzetes adatok alapján 23,6 millió forint volt, ez az ötletelő, magvető fázisban lévők esetében

9,9 millió, a korai fázisban lévőknel 22,0 millió, a növekedési és kései fázisban lévőknel pedig már 44,3 millió forintot tett ki.

1.23. ábra A startupalapítók számának megoszlása korcsoport szerint, 2023

A külföldi irányítású leányvállalatok szerepe a beruházások terén a legkiemelkedőbb

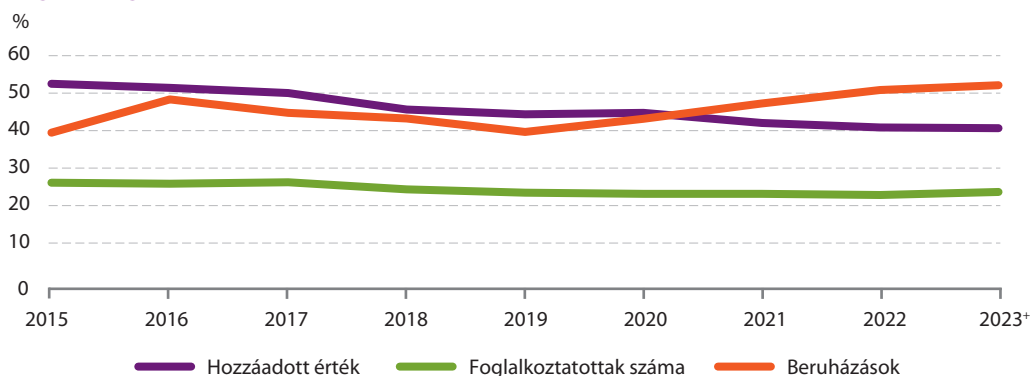
A piaci szektor vállalkozásainak²⁴⁾ teljesítményéből a **külföldi irányítású leányvállalatok** részesedése évről évre alacsonyabb a korábbiaknál: 2015-ben az összes vállalkozás **hozzáadott értékének** még 53%-át állították elő, ami 2021-re 42, 2023-ra pedig 41%-ra csökkent. A külföldi irányítású leányvállalatok hozzáadott értéke 61–39% arányban oszlott meg az EU-n belüli és azon kívüli vállalatok között.

2020-tól folyamatosan emelkedik a külföldi irányítású leányvállalatok részesedése

a **beruházásokon** belül, 2023-ban a fejlesztések 52%-át már ők valósították meg. Az EU-n belüli irányítású leányvállalatok részesedése a külföldi beruházásokon belül 54% volt.

A külföldi irányítású leányvállalatok a vállalkozásoknál foglalkoztatottak 24%-ának biztosítottak munkalehetőséget 2023-ban. Szerepük a foglalkoztatásban 2017 és 2022 között csökkenő tendenciát mutatott, 2023-ban viszont emelkedett.

1.24. ábra A külföldi irányítású vállalkozások részesedése az összes vállalkozás főbb gazdasági mutatóiból*

* Megfigyelt nemzetgazdasági ágak (TEÁOR '08): 2017. tárgyévig: B–J, L–N, P, S95; 2018–2020 között: B–J, L–N, P–S, kivéve S94; 2021-től: B–N, P–S, kivéve S94.

Megfigyelési egység: 2017. tárgyévig: jogi egység; 2018-tól: gazdasági egység (enterprise).

A Magyarországon működő külföldi irányítású leányvállalatok teljesítménye továbbra is erősen koncentrált, hozzáadott értékük mintegy 70%-a három gazdasági ágból, a feldolgozóiparból (45%), a kereskedelem-ből (15%), valamint az információ és kom-

munikáció területéről (8,9%) származott 2023-ban. Irányító ország szerint továbbra is a német cégek súlya a legnagyobb (29%), rajtuk kívül az egyesült államokbeli (14%) és az osztrák (9,5%) vállalatok képviseltek jelentős részarányt.

²⁴⁾ A megfigyelés nem terjed ki a mezőgazdaságra, a közigazgatásra, valamint az egyéb szolgáltatásokon belül az érdekképviselési tevékenységre. 2018. tárgyévtől a nemzetközi módszertannak megfelelően (a Tanács 696/93/EGK rendelete) új megfigyelési egység került bevezetésre, a gazdasági egység (enterprise). Jelen kiadványban az adatok visszavezetése a jelzett tárgyévig megtörtént.

TUDOMÁNY ÉS TECHNOLÓGIA

A kutatás-fejlesztés (K+F) a nemzetgazdasági stratégia egyik prioritása, az általa megszerzhető tudományos ismeretanyag, a technológiai színvonal folyamatos emelkedésével társadalmi téren életminőséget javít, gazdasági szempontból teljesítményt növel, illetve a versenyképesség fokozása mellett segíti a növekedés hosszútávú fenntarthatóságát.

Ezzel együtt a legutóbbi pandémia következtében megváltozott gazdasági körülmények, a nemzetközi klímapolitikai célkitűzések, illetve az orosz–ukrán háború miatt 2022-ben fókuszba kerülő energiaválság rávilágítottak a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység kiemelkedő szerepére a megoldáskeresésben.

A vállalkozási szektor foglalkoztatja a kutatás-fejlesztésben dolgozók legnagyobb hányadát

Közel 3,1 ezer kutató-fejlesztő hely²⁵⁾ működött Magyarországon 2023-ban, 90 ezer kutatással foglalkozó személy részvételével. 2023-ban – a kutató-fejlesztő munkára fordított idő arányában – a teljes munkaidejű dolgozókra átszámított állományi létszám 52 ezer fő volt. A kutatással foglal-

kozóknak 68%-a a vállalkozási szektorban tevékenykedett, további 19, illetve 13%-uk a felsőoktatásban, valamint az államháztartás területén. A teljes munkaidejű dolgozókra átszámított állományi létszám nemzetgazdasági szinten az összes foglalkoztatott 1,1%-át tette ki 2023-ban.

A K+F-ráfordítások összege folyamatosan emelkedik

A kutatás-fejlesztési ráfordítások folyó áron számított összege három évtizede szinte folyamatosan növekszik. A növekedés éves üteme 2017 és 2021 között hullámvonalon 7–26% között mozgott, 2022-ben a viszonylag magas bázishoz képest mindössze 1,4%-os volt az éves növekedés, míg 2023-ban ismét jelentősen, 13%-kal bővült.

A 2023-ban felhasznált mintegy 1041 milliárd forintnyi összeg a GDP 1,39%-át tette ki az előzetes adatok alapján. Hazánk a 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó kutatási, fejlesztési és innovációs stratégiájában – az európai uniós elvárásoknak²⁶⁾ megfelelően – 3,0%-os GDP-arányos célt tűzött ki.²⁷⁾

²⁵⁾ A K+F-adatok publikálása a 2021. tárgyévtől az európai uniós követelményeknek megfelelően a vállalkozási szektorban a statisztikai megfigyelési egység (gazdasági egység) alapján, és nem jogi egység-szinten történik. (Egy statisztikai megfigyelési egységhez egy vagy több jogi egység is tartozhat.) E módszertani változás – a kutató-fejlesztő helyek számát kivéve – a főbb, országos K+F-mutatókat nem érinti, de azok további bontása/részletezése (pl. TEÁOR, létszám-kategória, terület stb.) esetében a 2021. és az azt követő évek adatai korlátozottan összehasonlíthatók a korábbi évekével.

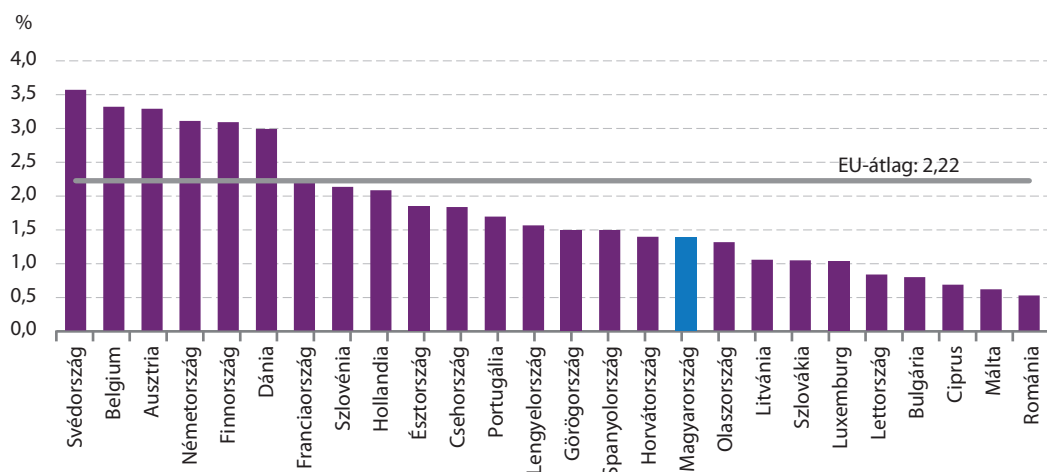
²⁶⁾ Az Európai Parlament 2021. július 8-i állásfoglalása az új kutatási és innovációs Európai Kutatási Térségről.

²⁷⁾ Magyarország kutatási, fejlesztési és innovációs stratégiája (2021–2030)

Az uniós tagországokban átlagosan a GDP 2,22%-át fordították kutatás-fejlesztésre. Magyarország a **tagországok rangsorában Horvátországgal a 16–17. helyet foglalta el**. A legmagasabb (2,99–3,57%-os) arányokat a skandináv tagországok, valamint

Belgium, Ausztria és Németország realizálta. A visegrádi országok közül Csehország és Lengyelország (1,83, illetve 1,56%-kal a 11. és a 13. helyen) előzte meg hazánkat, ugyanakkor Szlovákia (1,04%) három hellyel hátrébb szerepelt a rangsorban.

1.25. ábra K+F-ráfordítások a bruttó hazai termék (GDP) százalékában, 2023*

* Euróadatokból számítva. Írország adata nem állt rendelkezésre.

A hazai K+F-tevékenységben jelentős **területi különbség** mutatkozik, ami az elmúlt évtizedek során konzerválódott. Ennek legfőbb oka, hogy az innovatív gazdasági tevékenységek széles körét és a kiemelt súlyú felsőoktatást felvonultató főváros dominanciája a kutatás-fejlesztésre fordított pénzüsszegek tekintetében kiemelkedő. 2023-ban a területre bontható K+F-ráfordítások több mint hattizedét itt használták fel. A fennmaradó rész alapvetően az ország azon vármegyéiben koncentrálódik, ahol a számottevő ipari bázissal rendelkező vállalkozási kutatóhelyek, illetve nagyobb egyetemek vannak. 2023-ban

a jelentős ipari háttérrel rendelkező Veszprém vármegyében fordítottak GDP-arányosan a legtöbbet K+F-re (a vármegyei GDP 2,35%-át), megelőzve Budapestet (2,24%) és Csongrád-Csanád vármegyét (2,12%). E mutató rajtuk kívül még a meghatározó egyetemi bázissal bíró Hajdú-Biharban (1,66%), valamint Győr-Moson-Sopronban (1,40%) volt magasabb az országos átlagnál. A ráfordítások népességszámmra vetített összegében megfigyelhető számottevő területi különbségek, kismértékű hullámlás mellett, hosszú távon (az ezredfordulót követően) némileg mérséklődtek.

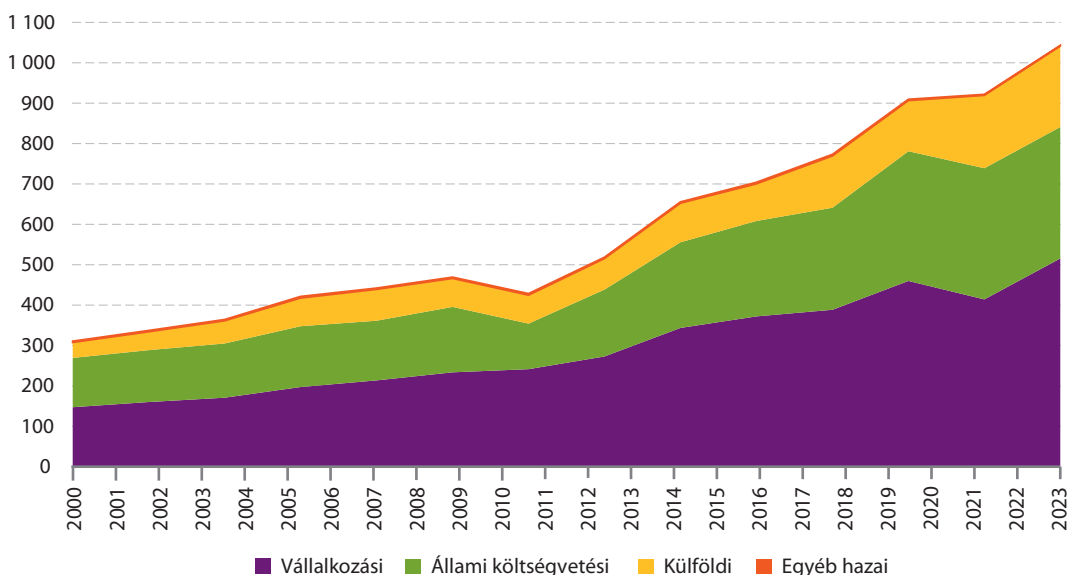
A külföldi források bővülése mellett a vállalalkozási finanszírozás továbbra is domináns

Továbbra is a **vállalkozási finanszírozás a domináns** a hazai kutatás-fejlesztésben, a források mintegy fele innen származott 2023-ban. Az államháztartás (beleértve a felsőoktatást is) biztosította a K+F-ráfor-

dítások további 31%-át, a tendenciájában növekvő súlyú külföldi források 19%-ot tettek ki, a nonprofit szervezetektől származó források aránya ugyanakkor elenyésző (0,2%) volt.

1.26. ábra A kutatás-fejlesztési ráfordítások pénzügyi források szerint*

Milliárd forint

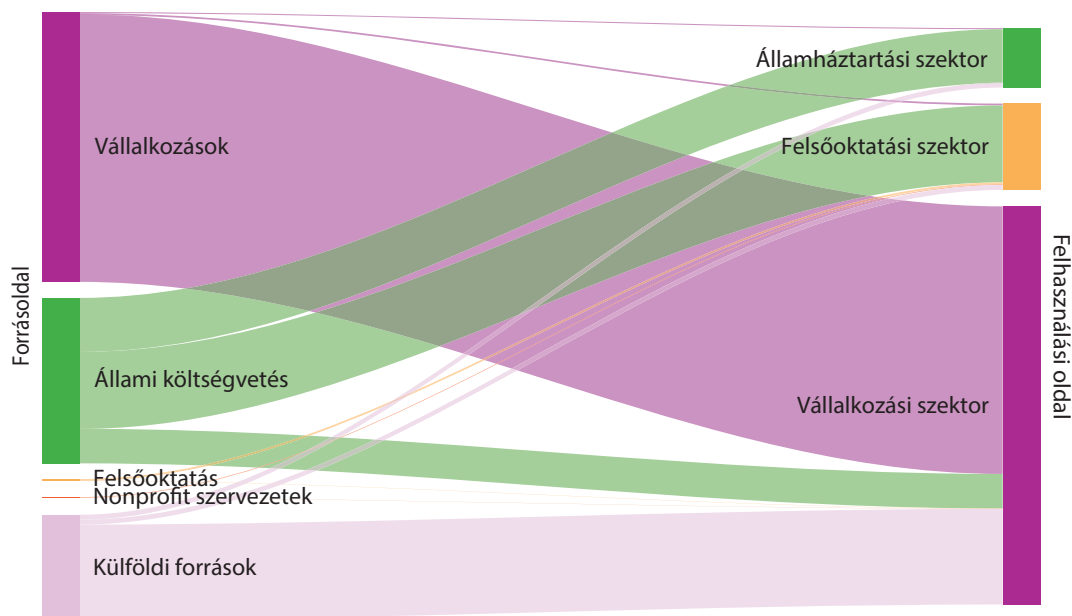

* Az állami költségvetési források tartalmazzák a felsőoktatásból érkező összegeket, a tudományos fokozattal rendelkezők tiszteletdíjára, illetménykiegészítésére, valamint az ösztöndíjasok illetményére költségvetési forrásból kifizetett összegeket, továbbá 2005-ig az államháztartási forrásból származó, a megfigyelt kutató-fejlesztő helyeken kívül felhasznált pénzeszközöket is. Az egyéb hazai források 2006-tól csak a nonprofit szervezetektől származó pénzeszközöket tartalmazzák.

A források növekedésével párhuzamosan az egyes szektorok kutató-fejlesztő helyein elköltött összegek is emelkedtek. 2023-ban a ráfordítások összege az államháztartási kutatóhelyeken 1,4, a felsőoktatásban 17, ugyanakkor a versenyszférában 14%-kal emelkedett az előző évhez képest.

Felhasználási oldalon a vállalalkozási szektor súlya még jelentősebb: 2023-ban a kutatóhelyre bontható összes K+F-ráfordítás 73%-át használták fel. A felsőoktatási és az államháztartási kutató-fejlesztő helyek részaránya jóval kisebb, 16, illetve 11% volt.

1.27. ábra A K+F-ráfordítások forrásai és felhasználása, 2023*

* A K+F-ráfordítások nem tartalmazzák a kutatóhelyre nem bontható (a tudományos fokozattal rendelkezők tiszteletdíjára, illetménykiegészítésére, valamint az ösztöndíjasok illetményére költségvetési forrásból kifizetett) összegeket.

A kutatóhelyre bontható ráfordítások nagyobbik hányadát (86%-át) költségek, kisebb részét (14%-át) beruházások tették ki, utóbbiak a nemzetgazdasági beruházások 0,7%-át adták 2023-ban.

Nemzetgazdasági szinten az összes kutatóhelyre bontható K+F-ráfordítás 59%-át kísérleti fejlesztésre, 20, illetve 21%-át alap- és alkalmazott kutatásra fordították 2023-ban.

Míg a vállalkozásoknál alapvetően a közvetlenül mérhető haszon elérésére irányuló kísérleti fejlesztések (74%), addig a felsőoktatás és az államháztartás kutató-fejlesztő helyein – együttesen a ráfordításaik 82%-át kitevő – alap- és alkalmazott kutatások domináltak. A kísérleti fejlesztésre fordított összegek aránya 2014 óta haladja meg a K+F-ráfordítások felét.

A gyógyszeripar és a járműgyártás nagyvállalatai a kutatás-fejlesztés élmezőnyében

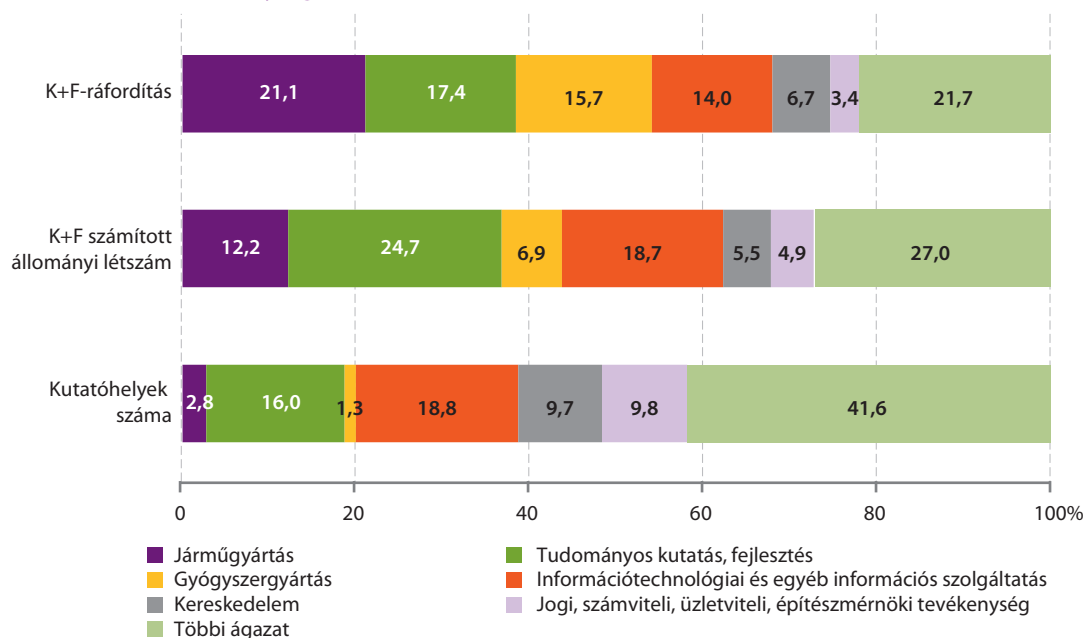
A vállalkozási szektor egyértelműen a nemzetgazdasági szintű kutatás-fejlesztés fő hajtóereje, e szektor kutatóhelyeinek tevékenység szerinti összetétele – főként az erre

fordított pénzösszegek tekintetében – meglehetősen koncentrált. **A K+F-ráfordítások legnagyobb hányada** (2023-ban 54%-a) a feldolgozóiparban, azon belül is elsősor-

ban a gyógyszer- és a járműgyártás területén (ahol 2023-ban a feldolgozóipari ráfordítások 69%-a) összpontosult. Míg a versenyszféra egészében egy vállalati kutató-fejlesztő hely átlagosan 446 millió forintot költött K+F-re 2023-ban, addig e két feldolgozóipari ágazatban az átlagos

12-szeresét, illetve 7,6-szeresét. Ugyanakkor a vállalati szektor ráfordításainak mindössze 0,8%-át felhasználó energiaiparban egy kutatóhely átlagosan 837 millió forintot fordított kutatás-fejlesztési célra, ami 1,9-szer volt nagyobb a versenyszféra átlagánál.

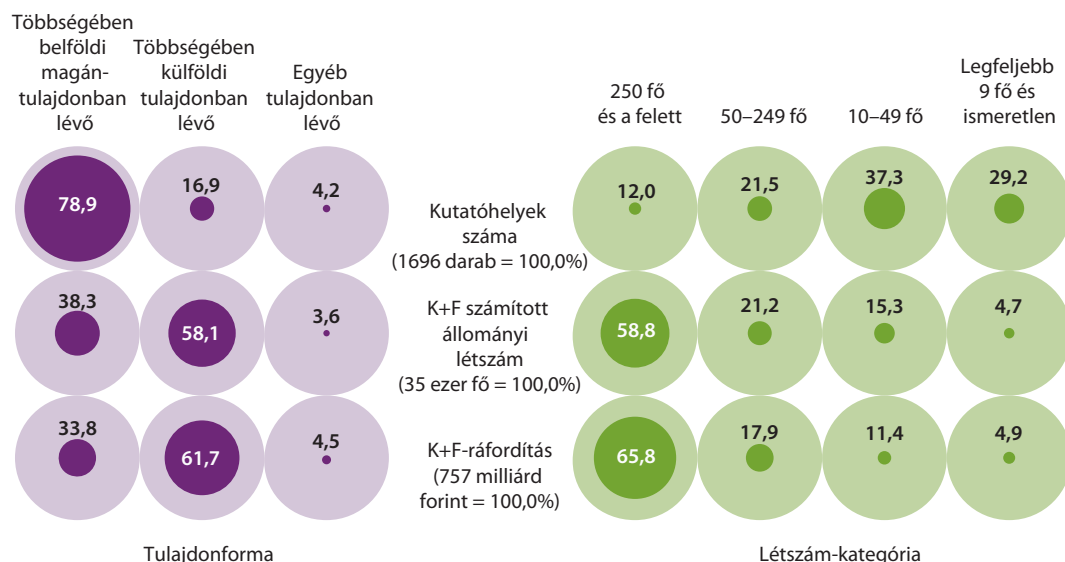
1.28. ábra A kutatás-fejlesztést végző vállalkozások főbb mutatóinak megoszlása a vállalkozás főtevékenysége szerint, 2023

A vállalati szektorban kutatás-fejlesztésre fordított pénzeszközök legnagyobb része a nagyvállalatoknál jelenik meg, amelyek azonban a szektorban működő kutató-fejlesztő helyek számának csak töredékét teszik ki. Figyelemre méltó a legnagyobb, 500 fő és a feletti létszámú vállalatok dominanciája: 2023-ban a szek-

tor kutatóhelyeinek mindössze 7,3%-át adták, azok ráfordításaiból ugyanakkor 60%-kal részesedtek. Tulajdonforma szerint tekintve 2023-ban a vállalati kutató-fejlesztő helyek 17%-át jelentő, többségében külföldi tulajdonú vállalkozások költötték kutatás-fejlesztésre a ráfordítások több mint hattizedét (62%-át).

1.29. ábra A vállalkozási szektor főbb mutatóinak a megoszlása tulajdonforma és létszám-kategória szerint, 2023, %

A bejegyzett szabadalmak többsége továbbra is a gyógyszeriparhoz köthető

A kutatás-fejlesztés eredményeként létrejött találmányok (termékre vagy eljárásra vonatkozó új műszaki megoldások) jogi oltalmát a szabadalom biztosítja, ami a versenytársakkal szemben előnyösebb pozícióba hozza tulajdonosát a termékek és a technológiák piacán, elősegítve ezzel a fejlesztésre fordított befektetések megtérülését. **2023 végén közel 35 ezer szabadalom volt érvényben Magyarországon.** A hazánkban hatályosított európai szabadalmak száma 2010 óta meghaladja a nemzeti úton megadottakat, dinamikus bővülésük 2020–2022-ben jelentősen lassult, 2023-ban

pedig számuk 1,6%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól.

A hazánkban hatályos szabadalmi oltalmakon belül **a korábbi évekhez hasonlóan 2023-ban is a legtöbb** (az összes mintegy negyztizede) **gyógyszeripari szabadalom volt.** A szabadalmak döntő hányadának (97%-ának) külföldi jogosultja volt, ami a magyar gazdaság szerkezeti adottságaival, az országunkba irányuló importáru-forgalommal és a működő tőkével van összefüggésben. A jogosultak legnagyobb arányban egyesült államokbeli (24%) és németországi (18%) székhellyel rendelkeztek.²⁸⁾

²⁸⁾ Forrás: Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala.

KORMÁNYZATI SEKTOR

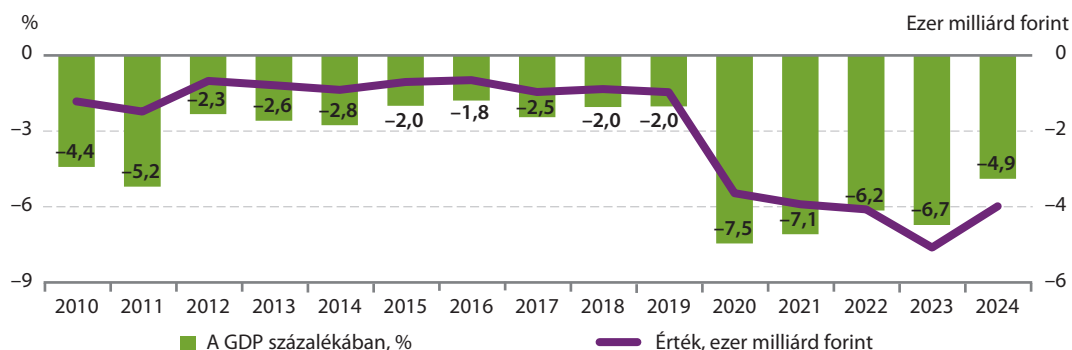
A kormányzati szektor hiánya csökkent, az adósságráta mérséklődése viszont megtorpant

Az elmúlt években – jórészt külső hatások miatt – kialakult turbulens gazdasági környezet jelentős hatást gyakorolt a költségvetési folyamatokra is. A 2013–2019 közötti konjunktúra Magyarországon fegyelmezett költségvetési háttérrel zajlott: ebben a hétéves időszakban a magyar gazdaság bővülése összességében a 6. legnagyobb mértékű volt a jelenlegi 27 uniós tagállam között, úgy, hogy a kormányzati szektor GDP-arányos hiánya folyamatosan a 3%-os maastrichti kritérium alatt maradt, a – szintén GDP-arányos – államadósság pedig uniós összevetésben is számottevően csökkent. Mindez jelentős gazdasági pályaváltást jelentett annak tükrében, hogy az ezt megelőző, ugyancsak 7 éves, jellemzően dekonjunkturális periódusban összességében stagnált a magyar gazdaság, a hiány pedig csak az időszak végére, 2012-ben került a 3%-os küszöb alá, és a GDP 80%-a fölé emelkedett adósság is ettől az évtől kezdett mérséklődni. A csökkenő pályára állt adósságráta 2019-ig 65%-ra esett vissza. A kedvező folyamat azonban a ko-

ronavírus-járvány kitörésével véget ért. A járvány elleni védekezés, valamint a gazdasági károk csökkentését, illetve a gazdaság élénkítését célzó intézkedések nagy terhet róttak a költségvetésre, miközben a lezárások következtében a bevételi oldalon jelentős kiesés történt. A megfelelő pénzügyi mozgáster megteremtése a legtöbb országhoz hasonlóan hazánkban is hitelfelvétellel járt, ami az államadósság megugrásához vezetett; 2020-ban a GDP 79%-ára nőtt a kormányzati szektor adóssága. A megváltozott gazdasági környezetre tekintettel az Európai Bizottság 2020 márciusában felfüggesztette a maastrichti kritériumok érvényesítését, amit az orosz–ukrán háború következtében 2023-ig meghosszabbított.

2024-ben a kormányzati szektor bevétele 34 ezer milliárd, kiadása 38 ezer milliárd forint volt, a kettő különbözeteként 4002 milliárd forint hiány alakult ki, ami a GDP 4,9%-ának felelt meg. Az egyenleg az előző évihez képest 1097 milliárd forinttal, GDP-arányosan 1,8 százalékponttal javult.

1.30. ábra A kormányzati szektor egyenlege

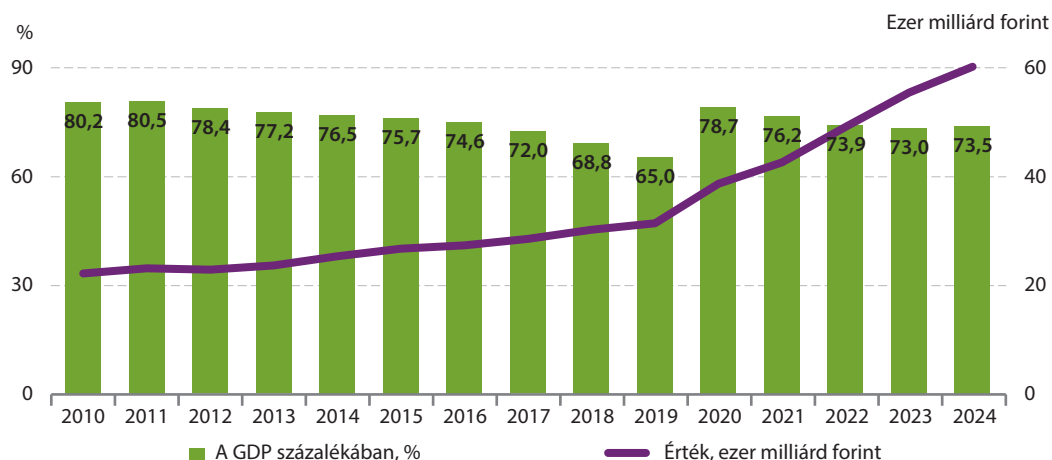

A költségvetési bevételek 6,7, a kiadások 2,9%-kal haladták meg a 2023. évit. A bevételi oldal legnagyobb súlyú tételei közül a jövedelemadókból és a társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó befizetések az átlagosnál nagyobb mértékben (11, illetve 13%-kal) emelkedtek. Ez összefüggött a nominális keresetek dinamikus növekedésével. Az áfabevételek 6,4%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. Ennek alakulását elsősorban a lakossági fogyasztás élénkülése, valamint az állami fogyasztási kiadások visszafogása és a továbbra is csökkenő beruházási aktivitás határozta meg. Az államháztartás beruházási döntéseire jelentős hatást gyakorolt, hogy Magyarország továbbra is csak korlátozottan fért hozzá az európai uniós forrásokhoz. Ez a költségvetés kiadási oldalán is megmutatkozott: a bruttó állóeszköz-felhalmozásra fordított kiadások folyó áron számítva 13%-kal elmaradtak a 2023. évitől. Jelentősen, 14–15%-kal emelkedett ugyanakkor a költségvetésből fizetett munkavállalói jövedelmek és kamatkiadások összege. Az utóbbi tételnek a kiadásokon belüli aránya 2021 óta több mint kétszeresére nőtt, és 2024-ben már a kor-

mányzati szektor kiadásainak mintegy tizedét kellett kamatfizetésre fordítani. Ez összefüggött az elmúlt évek magas inflációjával, illetve az ezzel párhuzamosan változó kamatkörnyezettel is. A pénzbeni társadalmi juttatásokra (például nyugdíjakra) 8,8%-kal nagyobb összeget fordítottak 2024-ben, mint az előző évben. A folyó termelőfelhasználás kiadásai csak kismértékben, 1,4%-kal emelkedtek, az ún. egyéb kiadások pedig 11%-kal elmaradtak az egy évvel korábbitól. Ezek alakulásában szerepet játszottak többek között a reálgazdasági folyamatok alakulása, az energiahordozók behozatalára fordított kiadások csökkenése, illetve az állami vásárlások visszafogása is.

A 2020 óta folyamatosan magas költségvetési hiány ellenére a **kormányzati szektor GDP-arányos adóssága** már 2021-ben mérséklődni kezdett, a tendencia 2022-ben és 2023-ban is folytatódott, 2024-ben viszont megtorpant. Az év végén az adósság összege – a Magyar Nemzeti Bank adatai alapján – 59 875 milliárd forint volt, az éves GDP 73,5%-a. Az egy évvel korábbihoz képest GDP-arányosan 0,5 százalékponttal nőtt az adósság.

1.31. ábra A kormányzati szektor egyenlege

2

Munkaerőpiaci helyzet

MUNKAERŐPIACI HELYZET, 2024

Foglalkoztatási
ráta^{a)}

75,1
%

▲ **+0,2 százalékpont**
Változás az előző
évhez képest

Munkanélküliségi
ráta^{b)}

4,5
%

▲ **+0,4 százalékpont**
Változás az előző
évhez képest

Foglalkoztatottak^{b)}

4 699
ezer fő

▲ **+2 ezer fő^{c)}**
Változás az előző
évhez képest

Munkanélküliek^{b)}

220
ezer fő

▲ **+19 ezer fő**
Változás az előző
évhez képest

Potenciális-
munkaerő-
tartalék^{b)}

315
ezer fő

▲ **+17 ezer fő**
Változás az előző
évhez képest

Üres álláshelyek^{d)}

69
ezer darab

▼ **-10 ezer darab**
Változás az előző
évhez képest

^{a)} A 15–64 éves népességen belül.

^{b)} A 15–74 éves népességen belül.

^{c)} Hibahatáron belüli változás.

^{d)} A 2025. évi revízió előtti adatok alapján.

MUNKAERŐPIACI HELYZET

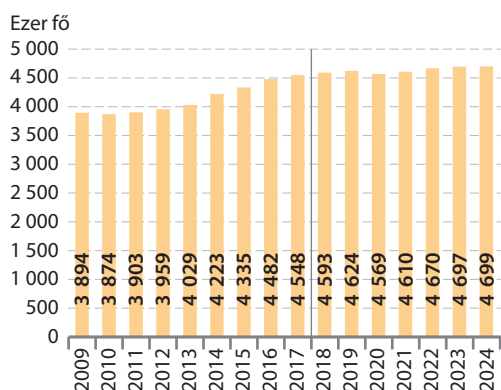
A hazai munkaerőpiacot jellemző fő mutatók egymással párhuzamosan erősödtek a koronavírus-járványt megelőző években: a gazdasági aktivitás növekedése bővülő foglalkoztatottság és csökkenő munkanélküliség mellett ment végbe. A pandémia kedvezőtlen gazdasági hatásai megtörték a javuló tendencia korábbi mintázatát, és miközben a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatottság 2021-től tovább nőtt, a munkanélküliség szintje azóta is meghaladja a 2019-es, addigi legkedvezőbb értéket.

A 15–74 éves korosztályon belül 2024-ben átlagosan 4 millió 699 ezer fő dolgozott, számuk az előző évhez képest lényegében nem változott.

2022-ben és 2023-ban a foglalkoztatottak létszámbővülésének motorja az elsődleges munkaerőpiac volt, 2024-ben azonban ebben a szegmensben nem történt lényegi elmozdulás. A hazai elsődleges munkaerő-

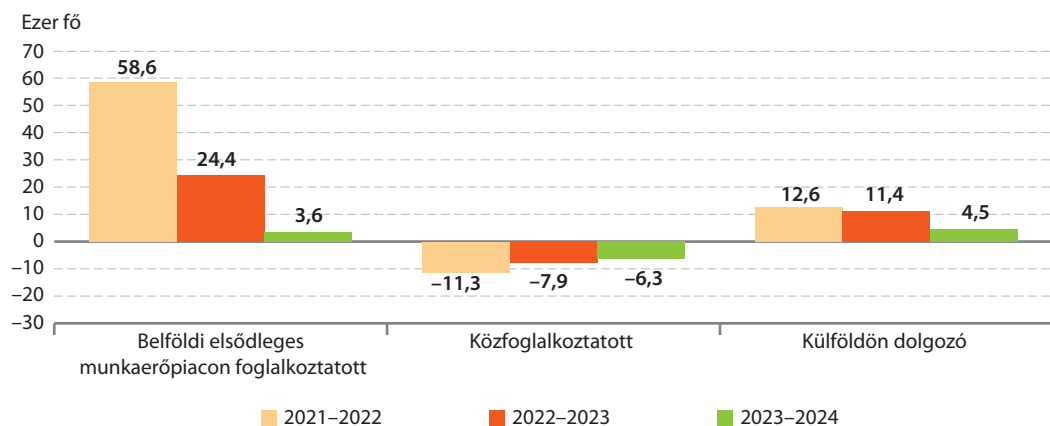
piacon dolgozók és a külföldi telephelyeken foglalkoztatottak létszáma kismértékben nőtt, a közfoglalkoztatásban részt vevőké tovább csökkent.

2.1. ábra A 15–74 éves foglalkoztatottak számának alakulása*

* Az adatok a 2022. évi népszámlálás bázisán alapulnak, 2018-ig visszavezetve.

2.2. ábra A foglalkoztatottak számának változása a munkaerőpiac egyes szegmenseiben (a 15–74 éves népességen belül)

Rekordot döntött a foglalkoztatottság

A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya 2024-ben 75,1%-ot ért el. Az elmúlt években a foglalkoztatottság javulása részben az 55–64 évesek folyamatosan növekvő foglalkoztatási szintjének volt tulajdonítható. Ennek hátterében elsősorban a nyugdíjkorhatár emelése, illetve a járulékfizetési szabályok foglalkoztatásösztönző változása állt. Ahogy azonban a korcsoport teljes egészében az öregségi nyugdíjkorhatár alá került, foglalkoztatási rátájának emelkedése lelassult. A 15–24 évesek foglalkoztatottsága továbbra sem érte el a koronavírus-járvány előtti szintet, míg a foglalkoztatottak legnépesebb csoportját alkotó 25–54 éveseké 2022 óta meghaladta azt, és azóta magas szinten (88,0–88,2%) stagnált.

2024-ben a férfiak foglalkoztatottsága 78,7%-ra mérséklődött, ezzel szemben a nőké 71,4%-ra nőtt. Bár a két nem foglalkoztatási aránya közti különbség tovább csökkent, a munkahellyel rendelkező nők hányada továbbra is alacsonyabb a férfiakénál, aminek hátterében a hagyományos női szerepvállalás – családi kötöttségek, gyermek- és idősgondozás – mellett a 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők kedvezményes nyugdíjba vonulási lehetősége áll. A családi kötöttségek szerepét támasztja alá többek között az, hogy a

gyermeket nevelő nők foglalkoztatási rátája a gyermekek számának növekedésével egyre kisebb: míg a 15–64 éves gyermektelen nők körében 77,1, addig a három vagy annál több gyermeket nevelőknél 50,2% volt 2024-ben.

A foglalkoztatottak iskolai végzettsége döntően befolyásolja a munkavállalási lehetőségeket, **a megfelelően képzett álláskeresők általában nagyobb eséllyel tudnak elhelyezkedni.** A magasabb végzettségűek foglalkoztatottsága meghaladja az alacsonyabbakét, mert a munkaerőpiaci kínálat az ő esetükben nagyobb arányban találkozik a kereslettel. A 15–64 éveseken belül az alapfokú végzettségűek foglalkoztatási aránya 38,5, a középfokú végzettségűeké 79,0, a felsőfokúaké pedig 91,0% volt 2024-ben.

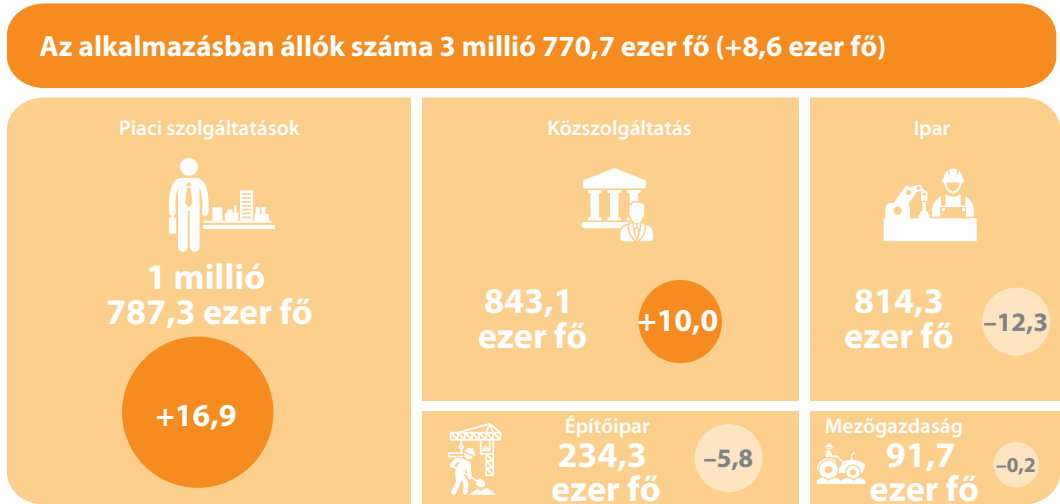
2024-ben a nemzetgazdaság főbb területei közül a szolgáltatások területén alkalmazásban állók¹⁾ száma nőtt, ugyanakkor az iparban, az építőiparban és a mezőgazdaságban dolgozóké mérséklődött az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az alkalmazásban állók közfoglalkoztatottakon kívüli állományának 70%-a a szolgáltatások területén, 22%-a az iparban, 6,2%-a az építőiparban, 2,4%-a a mezőgazdaságban dolgozott.

¹⁾ Közfoglalkoztatottak nélkül, munkáltatók teljes köre: alkalmazásban állóval rendelkező vállalkozás, nonprofit szervezetek és költségvetés teljeskörűen. A havi 60 munkaóránál rövidebb munkaidőben foglalkoztatottakkal együtt.

2.1. tábla A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya, 2024

Megnevezés	Foglalkoztatási arány			
	%	változása		
		2015-höz képest	2019-hez képest	2023-hoz képest
Nem				
Nő	71,4	+9,9	+4,2	+0,8
Férfi	78,7	+8,4	+1,2	−0,5
Korcsoport				
15–24 éves	27,2	+1,1	−1,5	−0,4
25–54 éves	88,2	+4,6	+0,7	+0,2
55–64 éves	70,4	+25,0	+13,5	+1,1
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség				
Legfeljebb alapfokú	38,5	+4,2	−1,6	−1,6
Középfokú	79,0	+8,5	+2,1	+0,4
Felsőfokú	91,0	+4,8	+1,6	−0,4
Összesen	75,1	+9,2	+2,7	+0,2

2.3. ábra Az alkalmazásban állók száma és változása nemzetgazdasági szektorok szerint, 2024*
(az előző év azonos időszakához képest, ezer fő)

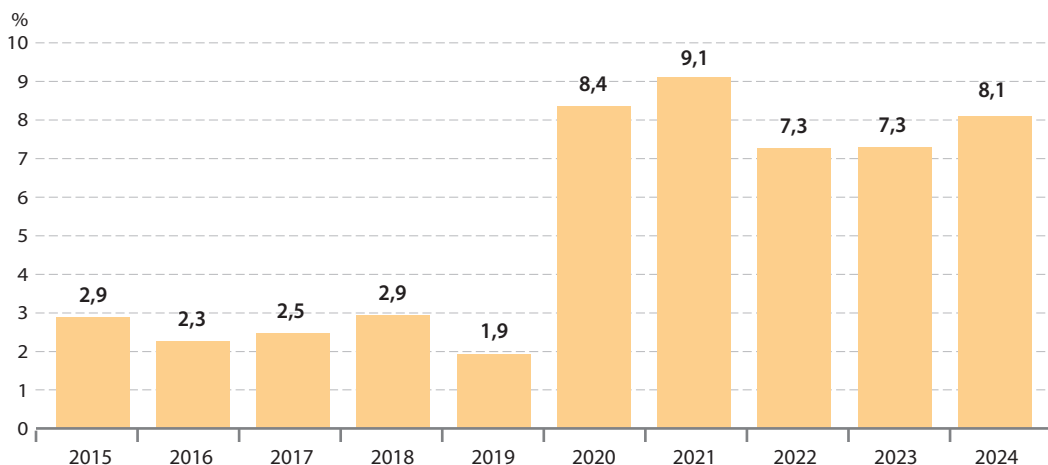

* Közfoglalkoztatottak nélkül, munkáltatók teljes köre: alkalmazásban állóval rendelkező vállalkozás, nonprofit szervezetek és költségvetés teljeskörűen. Az alkalmazásban állól a 60 munkaóránál rövidebb munkaidőben foglalkoztatottak számát tartalmazzák.

A koronavírus-járvány idején a munkaerő megtartását szolgáló alternatív foglalkoztatási formák közül **a távmunkának a korábbinál nagyobb arányú igénybevétele**

tartósnak mutatkozik, 2024-ben a foglalkoztatottak 8,1%-át tette ki az ilyen módon dolgozók aránya.

2.4. ábra A távmunkában dolgozók arányának alakulása
(a 15–74 éves foglalkoztatottakon belül)

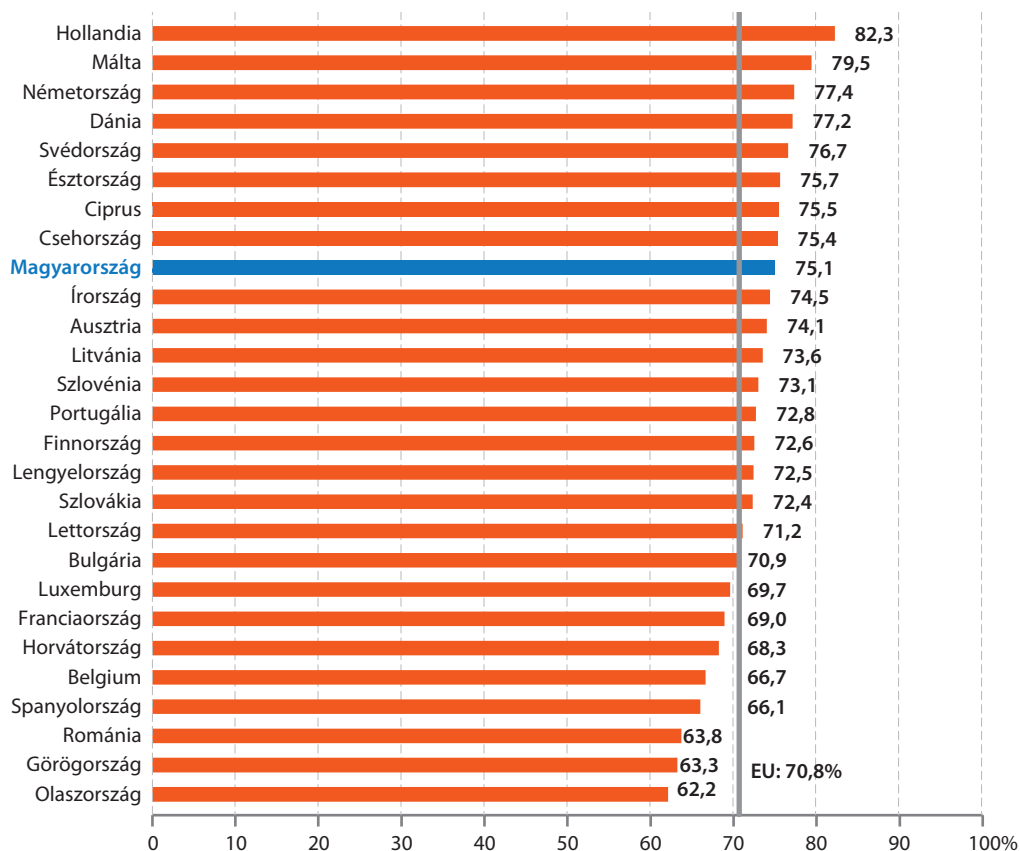
A 25–54 évesek hazai foglalkoztatási aránya a harmadik legmagasabb az EU-ban

2024-ben tovább nőtt a foglalkoztatottság az Európai Unió tagállamainak többségében az előző évihez képest. A 15–64 éves népesség körében az Európai Unió egészére számított 70,8%-os foglalkoztatási ráta 0,4 százalékponttal magasabb volt a 2023. évinél. **Magyarország foglalkoztatottsági szintje 4,3 százalékponttal meghaladta az uniós átlagot**, amivel hazánk továbbra is a tagországok rangsorának első harmadába tartozott. A V4-ek közül Cseh-

országban magasabb, Lengyelországban és Szlovákiában alacsonyabb volt a foglalkoztatás szintje, mint Magyarországon.

A 15–24 éves fiatalok foglalkoztatottsága hazánkban (27,2%) alatta maradt a korcsoportos uniós átlagnak (35,0%), míg a legjobb munkavállalási korú, 25–54 éveseké jelentősen meghaladta azt (82,5%), és a korcsoport hazai foglalkoztatottsága (88,2%) a tagállamok rangsorában a harmadik legmagasabb volt.

2.5. ábra A foglalkoztatási arány az Európai Unióban, 2024
(a 15–64 éves népességén belül)

4,5%-ra nőtt a munkanélküliség

2012 és 2019 között a munkanélküliség folyamatosan és jelentősen csökkent, a 15–74 évesek körében a munkanélküliségi ráta 10,7%-ról 3,3%-ra, a munkaerő-felmérés 1992-től számított történetének legalacsonyabb értékére mérséklődött. A koronavírus-járvány megtörte ezt a kedvező tendenciát, 2020-ban a munkanélküliek száma és aránya jelentősen nőtt. A gazdaság újrain-

dítását követően 2021-ben és 2022-ben éves átlagban mérséklődött a munkanélküliség, 2023-tól azonban ismét emelkedett, amihez részben gazdasági, részben demográfiai okok járultak hozzá. **2024-ben a munkanélküliségi ráta a 15–74 évesek körében 4,5%-ra nőtt**, ami 0,4 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábbit, ugyanakkor 2,1 százalékponttal kedvezőbb a 2015. évinél.

2024-ben a 15–74 éves korosztályon belül az egy évvel korábbihoz képest 19 ezerrel többen, 220 ezren voltak munkanélküliek, vagyis olyanok, akik aktív munkakeresőként jelentek meg a munkaerőpiacon. A nyilvántartott álláskeresők száma²⁾ a járvány első hullámát követően, az aktív munkakeresés megindulásával párhuzamosan jelentősen megugrott, majd 2021-től fokozatosan csökkent, és a 2024. év átlagában 228 ezer főre mérséklődött.

Mindkét nem esetén emelkedett a munkanélküliség az előző évhez képest, a férfiak munkanélküliségi rátája 0,5 százalékponttal, 4,6%-ra, a nőké 0,2 százalékponttal, 4,4%-ra nőtt. A munkakeresés fokozódása – és ezáltal a munkanélküliek számának és arányának növekedése – a férfiaknál elsősorban a foglalkoztatottság csökkenésével párosult, míg a nőknél leginkább azzal, hogy az inaktívak egy része foglalkoztatottként vagy munkanélküliként – vagyis gazdaságilag aktívként – jelent meg a munkaerőpiacon.

2.2. tábla A 15–74 évesek munkanélküliségi rátája, 2024

Megnevezés	Munkanélküliségi ráta			
	%	változása		
		2015-höz képest	2019-hez képest	2023-hoz képest
		százalékpont		
Nem				
Nő	4,4	–2,2	+1,1	+0,2
Férfi	4,6	–2,1	+1,2	+0,5
Korcsoport				
15–24 éves	15,2	–1,9	+3,8	+2,3
25–54 éves	3,8	–2,0	+1,0	+0,2
55–74 éves	3,5	–2,1	+1,3	+0,4
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség				
Legfeljebb alapfokú	13,9	–3,3	+4,4	+1,0
Középfokú	4,3	–1,9	+1,4	+0,5
Felsőfokú	1,8	–0,5	+0,4	+0,2
Összesen	4,5	–2,1	+1,2	+0,4

A korcsoportok közül változatlanul a 15–24 évesek körében a legmagasabb a munkanélküliség. 2024-ben munkanélküliségi rátájuk 15,2%-ra nőtt, és minden ötödik munkanélküli közülük került ki.

A munkakeresők legnagyobb részét alkotó 25–54 évesek és az idősebb, 55–74 éves korosztály munkanélküliségi rátája a fiatalokénál mérsékeltébb ütemben nőtt.

²⁾ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ).

A legfeljebb alapfokú végzettségűek munkanélküliségi rátája 2024-ben tovább nőtt, és lényegesen meghaladta a magasabb végzettséggel rendelkezőkét. Minden harmadik munkanélküli közülük került ki, miközben a 15–74 éves népéségen belüli arányuk ennél jóval kisebb, 18%. A középfokú és a felsőfokú végzettségűek munkanélküliségi aránya szintén felülmúlta az egy évvel korábbit, ugyanakkor a ráta értéke (4,3, illetve 1,8%) az országos átlag alatt maradt.

2024-ben a tartósan, legalább egy éve munkanélküliek aránya 34%-ra mérséklődött. Ugyanakkor a 3 hónapja vagy annál rövidebb ideje munkát keresők aránya

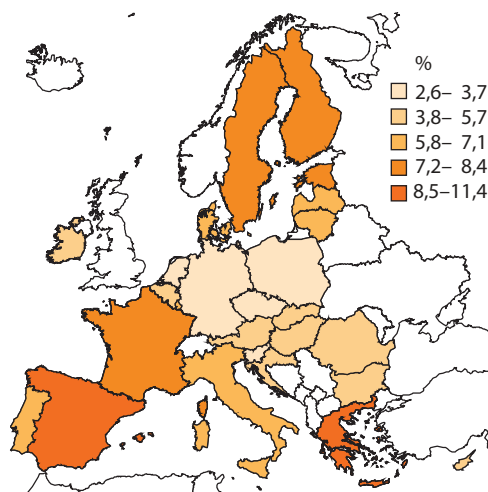
43%-ra emelkedett, és lényegében elérte a 2020-ra, a járvány első évére jellemző magas arányt, amikor a pandémia munkaerőpiacra gyakorolt negatív hatása következtében ideiglenesen hirtelen sokan lettek munkanélküliek. Akkoriban a rövid ideje munkanélküliek arányának növekedése az álláskereséssel töltött átlagos idő csökkenését vonta maga után, ezzel szemben 2024-ben az álláskereséssel töltött idő átlagos hossza – az előző évit 0,4 hónappal meghaladva – 12 hónapra nőtt. Ez a tartós munkanélküliek esetében az átlagos álláskeresői idő további növekedésére enged következtetni.

Hazánk munkanélküliségi rátája továbbra is az uniós tagországok legkedvezőbb harmadába tartozott

2024-ben a munkanélküliségi ráta uniós átlagértéke – a 15–74 éves korcsoportban – az előző évihez képest 0,2 százalékponttal 5,9%-ra mérséklődött. Hazánk munkanélküliségi rátája 1,4 százalékponttal alacsonyabb volt az uniós átlagnál, amivel továbbra is a tagországok legkedvezőbb harmadába tartozott. Csehországban és Lengyelországban volt a legalacsonyabb a munkanélküliség szintje (2,6, illetve 2,9%), a legmagasabb pedig Spanyolországban és Görögországban (11,4, illetve 10,1%).

A fiatalok munkanélkülisége a spanyol, a svéd és a román munkaerőpiac számára jelentette a legkomolyabb kihívást 2024-ben, 26,5, 24,3, illetve 23,9%-os rátaértékekkel. Ezzel szemben Németországban a 15–24 éves fiatalok munkanélküliségi rátája 6,6% volt. A magyar fiatalok körében 15,2%-ot tett ki a mutató értéke, 0,3 százalékponttal magasabb volt az uniós átlagnál.

2.6. ábra A munkanélküliségi ráta az Európai Unióban, 2024
(a 15–74 éves népéségen belül)

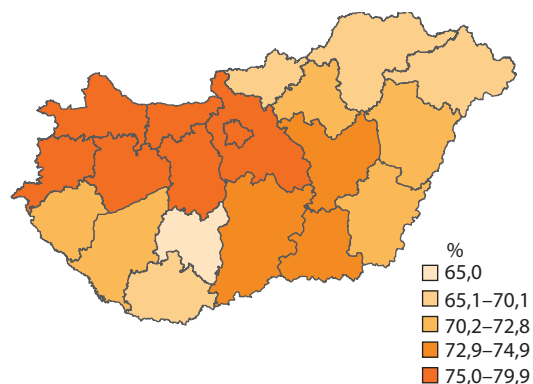
A legjobb munkaerőpiaci mutatókkal Győr-Moson-Sopron vármegye rendelkezik

2024-ben a foglalkoztatottak népesség belüli hányada 9 vármegyében és a fővárosban nőtt vagy stagnált, 10 vármegyében csökkent. A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya az ország északnyugati és a középső térségeiben, ezen belül főként Győr-Moson-Sopron vármegyében és a fővárosban volt a legmagasabb (79,9, illetve 79,8%), Tolna vármegyében pedig a legalacsonyabb (65,0%). Leginkább Vas vármegyében múlta felül a ráta az előző évi értéket (3,6 százalékponttal).

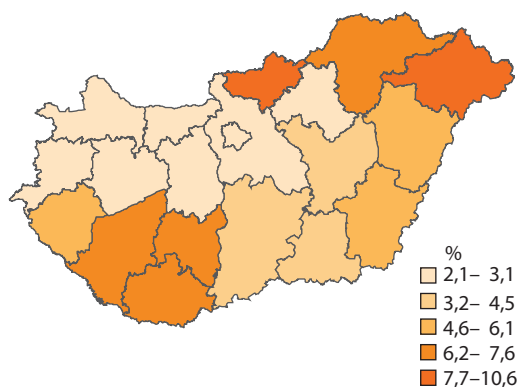
A munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességben belül a vármegyék többségében meghaladta a 2023-as értéket. A 15–74 évesek munkanélküliségi rátája 2024-ben Győr-Moson-Sopron vármegyében volt a legalacsonyabb (2,1%), Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a legmagasabb (10,6, illetve 10,2%). Az egy évvel korábbihoz képest a munkanélküliségi ráta Békés vármegyében csökkent a legnagyobb mértékben, 1,5 százalékponttal.

A legjobb munkaerőpiaci mutatókkal a főváros mellett Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Veszprém vármegye rendelkezett, ahol a foglalkoztatás és a munkanélküliség aránya is a legkedvezőbbek közé tartozott.

2.7. ábra A foglalkoztatási arány vármegyénként, 2024 (a 15–64 éves népességben belül)

2.8. ábra A munkanélküliségi ráta vármegyénként, 2024 (a 15–74 éves népességben belül)

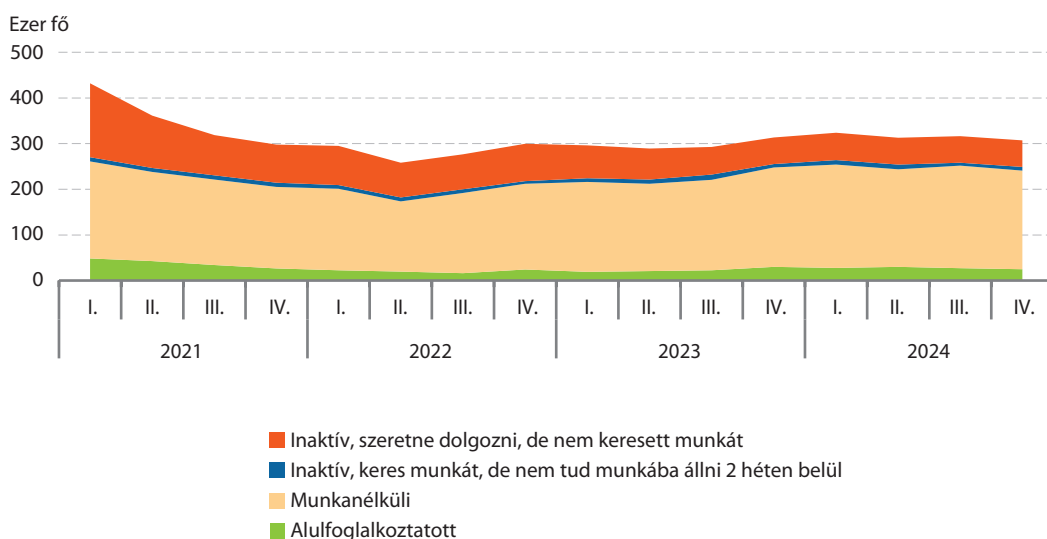

Tovább csökkent a munkaerőpiac feszessége

A koronavírus-járványt megelőzően a potenciális munkaerő-tartalék³⁾ nagysága, vagyis a pótlólagos munkaerő-kínálatot jelentők köre folyamatosan és jelentősen mérséklődött. 2020-ban a pandémia gazdasági hatásainak munkaerőpiacot érintő egyik következményeként nőtt a munkanélküliek, az alulfoglalkoztatott részmunkaidősök és a dolgozni akaró inaktívak száma, vagyis jelentősen bővült azok köre, akiknek a foglalkoztatásba integrálására lehet számítani. 2021 II. negyedévéől ugyanak-

kor a gazdasági élénkülés hatására a munkaerőpiaci kereslet és kínálat egy része egymásra talált, és 2022 közepéig csökkent a potenciális munkaerő-tartalék nagysága. 2023-ban és 2024-ben éves átlagban ismét **nőtt a potenciális munkaerő-tartalék, 2024-ben a 15–74 évesek körében, az év egészére nézve az előző évinél 5,7%-kal több, átlagosan 315 ezer fő tartozott ide.** A növekedést elsősorban a munkanélküliek létszámának emelkedése eredményezte, miközben az inaktív tartalék száma csökkent.

2.9. ábra A potenciális munkaerő-tartalék negyedévenkénti alakulása
(a 15–74 éves népességen belül)

³⁾ Potenciális munkaerő-tartaléknak tekintendők az International Labour Organization (ILO) szerinti munkanélküliek mellett mindazon inaktív személyek, akiknél – az ILO-munkanélküliségre vonatkozó hármasszámításból – vagy az aktív munkakeresés, vagy a két héten belüli rendelkezésre állás kritériuma nem teljesül. További tartaléknak számítanak az alulfoglalkoztatottak, vagyis azok, akik teljes munkaidős állás hiányában kényszerülnek részmunkaidőben dolgozni. Mivel 2021 előtt a gyermekgondozási távollét miatt tartósan távol lévők esetében nem áll rendelkezésre információ a részmunkaidőre vonatkozóan, ezért ők nem alulfoglalkoztatottként a foglalkoztatottak közé sorolódnak. Emiatt 2021-től korlátozott az eredmények összehasonlíthatósága a korábbi időszakokéival.

A járvány hatására 2020-ban csökkent az üres álláshelyek⁴⁾ száma, majd a gazdasági újraindítást követően 2022 II. negyedévéig élénkült a pótlólagosmunkaerő-kereslet. A munkaerőpiacot is érintő gazdasági nehézségek következtében az ezt követő két évben – éves átlagban – csökkent a pótlólagosmunkaerő-igény, **2024-ben az előző évinél 12%-kal kevesebb, 69 ezer volt az üres vagy a közeljövőben megüresedő álláshelyek⁵⁾ száma.** A munkaerőigény 62%-a a vállalkozásoknál jelentkezett, 34%-a a költségvetésben, 2,6 ezer álláshely pedig a nonprofit szférában. Leginkább (17%-kal) a versenyszférában csökkent a pótlólagos munkaerő-kereslet.

Nemzetgazdasági szinten az üres álláshelyek aránya 2,1%-ot tett ki 2024-ben, szemben az egy évvel korábbi 2,4%-kal. A legmagasabb munkaerő-keresleti igény az adminisztratív szolgáltatások (3,9%) és az egészségügy, szociális ellátás (3,8%) területét jellemezte, miközben legkevésbé a bányászat (0,3%) és a kereskedelem (1,0%) küzdött létszámgondokkal. Az adminisztratív szolgáltatások esetében a magas létszámgigény a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó szervezetek létszámgigényéhez köthető, összefüggésben a feldolgozóipari cégek számára kiközvetített munkaerői létszámmal.

A 15–74 évesek 32%-a inaktív

2024-ben a 15–74 évesek 32%-a, 2 millió 304 ezer fő volt gazdaságilag inaktív, akik sem foglalkoztatottként, sem munkanélküliként nem jelentek meg a munkaerőpiacon. Számuk mind az előző évihez képest, mind a koronavírus-járványt megelőző évihez képest csökkent (52 ezer, illetve 285 ezer fővel). Több mint felük (57%) nyugdíjas, járadékos, mintegy negyedük (26%) napközi tagozatos tanuló volt. Éves összehasonlításban a két legnépesebb csoport létszáma egyaránt csökkent, a tanulóké (597 ezer fő) 1,4, a nyugdíjas, járadékosoké (1 millió 316 ezer fő) 2,6%-kal.

Az utóbbiak létszámának további csökkenése leginkább a nyugdíjasokat érintő járulékfizetési változások foglalkoztatásösztönző hatásának tulajdonítható.

2024-ben a 15–74 éves inaktívak 41%-a férfi, 59%-a nő volt. A nemek közti jelentős különbségért elsősorban a nyugdíjasok, járadékosok nagyszámú csoportjára jellemző nemi összetétel (40% férfi, 60% nő) felel, emellett a gyermekgondozási ellátásban részesülők kisebb csoportjának nőtöbblete is befolyásolja. Összességében a férfiak 27, a nők 37%-a volt inaktív 2024-ben a korcsoporton belül.

⁴⁾ Az üres álláshelyekre vonatkozó információk a 2025. évi revízió előtti adatokat tartalmazzák.

⁵⁾ A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások, a költségvetési intézmények és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek adatai.

3

Ágazati körkép

ÁGAZATI KÖRKÉP, 2024

Ipari termelés

56,1

ezer milliárd forint

▼ **-4,0%**

Volumenváltozás az előző évhez képest

Áruszállítási teljesítmény

50,1

milliárd árutonna-kilométer

0,0%

Változás az előző évhez képest

Épített lakások

13,3

ezer darab

▼ **-29%**

Változás az előző évhez képest

Kiskereskedelmi forgalom

19,3

ezer milliárd forint

▲ **+2,6%**

Volumenváltozás az előző évhez képest

Vendégéjszakák

44,2

millió vendégéjszaka

▲ **+5,8%**

Változás az előző évhez képest

Mobiltelefon-előfizetések

14,7

millió előfizetés

▲ **+4,1%**

Változás az előző évhez képest

Építőipari termelés

7,8

ezer milliárd forint

▼ **-0,4%**

Volumenváltozás az előző évhez képest

Mezőgazdasági kibocsátás

4,1

ezer milliárd forint

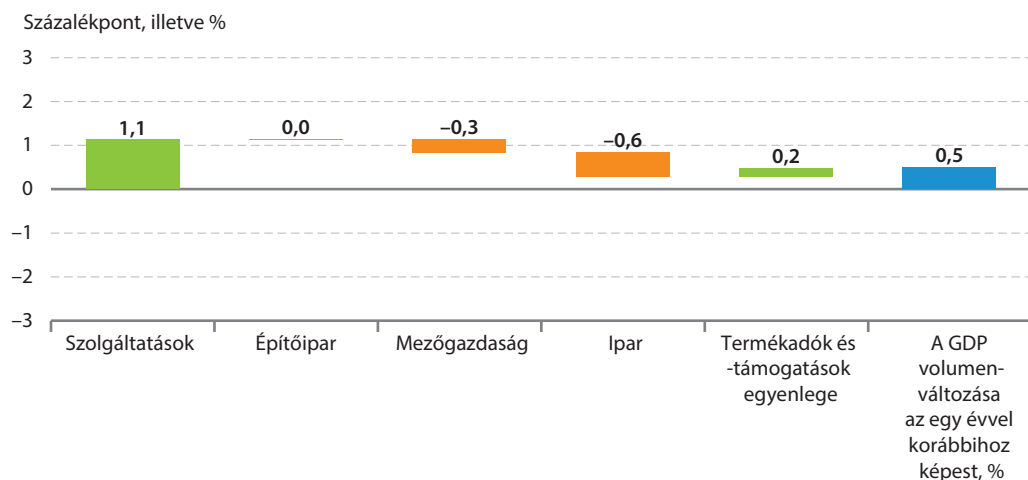
▼ **-3,7%**

Volumenváltozás az előző évhez képest

A GDP 2024. évi 0,5%-os bővülésének motorját a szolgáltatások jelentették, ezen belül lényegében mindegyik nemzetgazdasági ág, ágcsoport teljesítménye meghaladta az egy évvel korábbit. Ugyanakkor az áru-

termelő ágak közül az ipar és a mezőgazdaság fékeztek a gazdasági növekedést, az építőipar mérséklődése pedig érdemben nem befolyásolta azt.

3.1. ábra A GDP volumenváltozásához való hozzájárulás mértéke a termelési oldalon, 2024

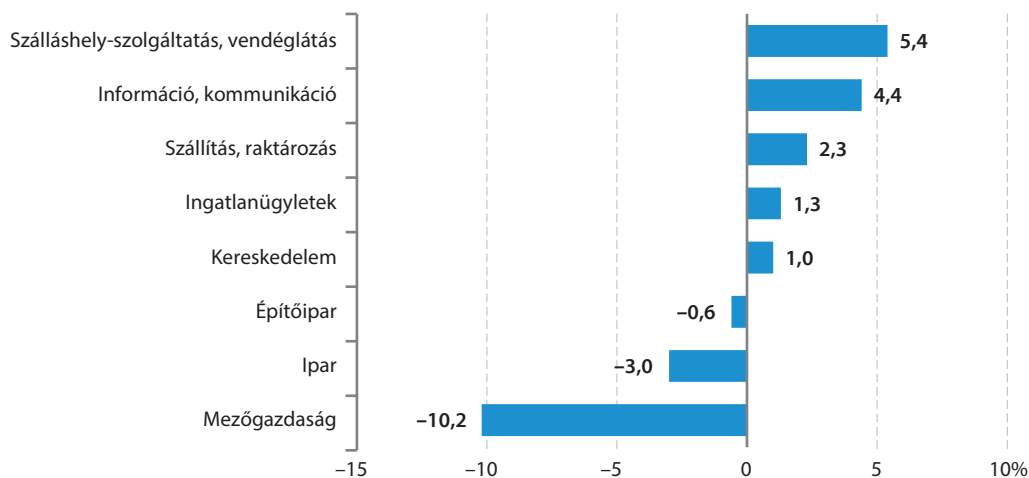
A szolgáltatások közül az **információ és kommunikáció** több évtizede tartó bővülése 2024-ben is folytatódott. Az elmúlt évek gazdasági-társadalmi kihívásai tovább növelték a digitalizáció szerepét, ami egyes szektorokban a versenyképesség meghatározó tényezőjévé vált. A **kiskereskedelmi** forgalom élénkült az egy évvel korábbi csökkenés után. Ebben szerepet játszott, hogy az infláció lecsillapodásával és a nominális keresetek emelkedésével párhuzamosan 2024-ben nőtt a lakosság pénzügyi mozgásteret. A reálkereseti többlet egy részét a háztartások fogyasztásra fordították. A kiskereskedelmi forgalom fellendülése az élelmiszer jellegű és a nem élelmiszer jellegű üzletekben is érezhető volt, az üzemanyag-töltő állomások értékesítési volumene azonban elmaradt az egy évvel korábbitól. A kiskereskedelemre az élénk **turizmus**

is pozitív hatással lehetett. Ebben ezúttal is a külföldi vendég-forgalom dinamikus bővülése játszott a nagyobb szerepet, de a belföldi kereslet emelkedése is hozzájárult. A turisztikai utazásokkal is összefüggött, hogy a **személyszállítás** teljesítménye bővült, a vasúti és az autóbuzos forgalom is nőtt, a Budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér pedig rekordszámú utasforgalmat bonyolított le. Az **áruszállítás** teljesítménye összességében a 2023. évi szinten stagnált 2024-ben. Az ágazat növekedési lehetőségeit többek között az **ipari** termelés csökkenése is korlátozta. A feldolgozóipar korábbi húzóágazatai közül a járműgyártás és a villamosberendezés-gyártás kibocsátása is visszaesett 2024-ben, az élelmiszeripar élénkült ugyan, de a kisebb súlyú alágak többségének termelési volumene elmaradt az előző évitől. A hazai ipar telje-

sítménye illeszkedik az uniós folyamatokba: tagállamok kétharmadában csökkent a termelés volumene. Az **építőipar** teljesítménye is mérséklődött, amiben a visszafogott beruházási aktivitás és a lakásépítések számának csökkenése is szerepet játszott.

A **mezőgazdasági** kibocsátás is elmaradt az egy évvel korábbitól, a csapadéghiányos időjárás negatívan hatott a terméseredményekre, az állattenyésztés teljesítménye ugyanakkor növekedett.

3.2. ábra A fejezetben szereplő nemzetgazdasági ágak, ágcsoporthoz bruttó hozzáadott értékének volumenváltozása az előző évhez képest, 2024

IPAR¹⁾

Magyarországon az ipar súlya viszonylag nagy, a – víz- és hulladékgazdálkodással együtt a – bruttó hozzáadott érték 22%-át adta 2024-ben. Az ipar, illetve ezen belül a feldolgozóipar a nemzetgazdaság legnagyobb beruházójának számít, hazánkban a 2024. évi beruházások 33%-a a feldolgozó-

iparban valósult meg. Munkaerőpiaci szerepe is nagyon jelentős, mintegy 803 ezer fő, az alkalmazásban állók 21%-a dolgozott ipari szervezeteknél. A hazai ipar gerincét a globális termelési láncokba beágyazódott, döntően exportra termelő, külföldről irányított nagyvállalatok jelentik.

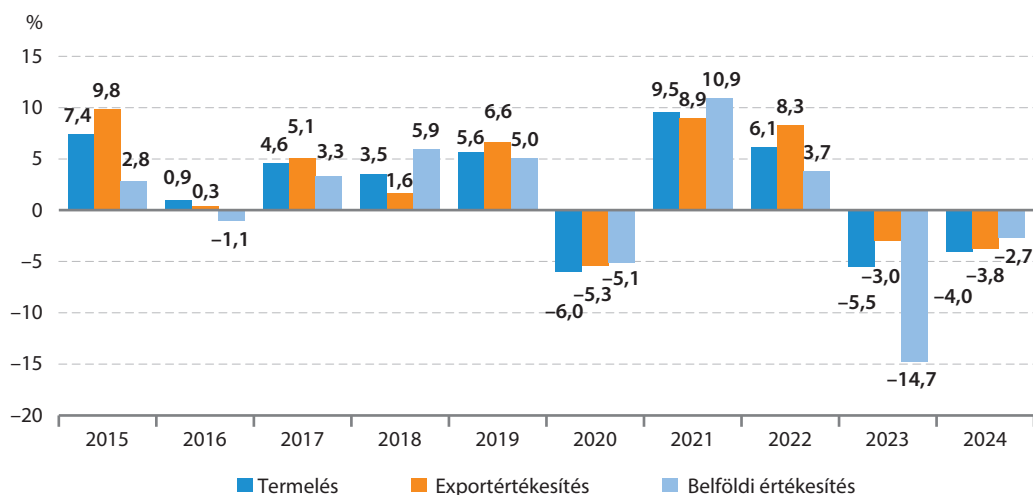
¹⁾ Bányászat, feldolgozóipar és energiaipar együtt. Az alfejezetben az adatok az ipar egészében teljes körűek, a részletesebb bontású (például ágazati szintű vagy területi) adatok a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásokra vonatkoznak.

Folytatódott az ipari termelés csökkenése

Magyarországon az ipari termelés volume-ne 2013-tól 2019-ig évről évre emelkedett, és az unión belül hazánkban bővült az egyik legnagyobb mértékben. A koronavírus-járvány megtörte az ipar lendületét, 2020-ban a termelés volumene 6,0%-kal csökkent, 2021-ben azonban már a pandémia előtti csúcspontját is meghaladta. 2022-ben az ipari vállalkozások számára is az Ukrajnában zajló háború gazdasági következményei, elsősorban a megugró energia- és nyersanyagárak, a globális piacok ártrendeződése és a logisztikai nehézségek jelentet-

ték a legnagyobb kihívást. Ennek ellenére az ipari termelés bővülése folytatódott 2022 során, a termelés volumene 6,1%-kal meghaladta az előző évit. 2023-ban viszont fordulat állt be az ipar teljesítményében, amely 5,5%-kal elmaradt az azt egy évvel megelőzőtől. **Az ipari termelés csökkenése** 2024-ben is folytatódott, mértéke 4,0% volt. Az ipari értékesítés 3,4%-kal szűkült, az eladások nagyobb részét (62%-át) adó export 3,8 és a belföldi értékesítések volumenének 2,7%-os csökkenése következteben.

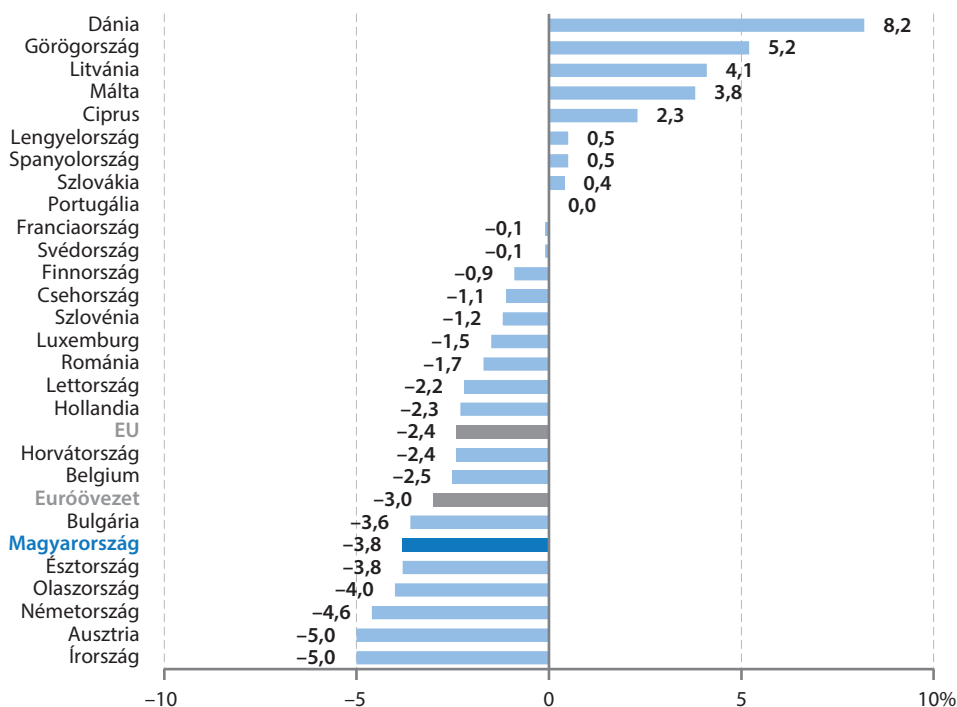
3.3. ábra **Az ipari termelés és értékesítés volumenváltozása az előző évhez képest**

A nemzetközi összehasonlításhoz rendelkezésre álló, naptárhatalással kiigazított adatok szerint 2024-ben 3,8%-kal mérséklődött hazánkban az ipari termelés volumene. Az Európai Unióban ennél kisebb mértékben, 2,4%-kal szűkült a kibocsátás. A tagállamok többségében a 2024. évi termelés elmaradt az egy évvel korábbitól, a legnagyobb ipari produkttal rendelkező

Németországban 4,6%-kal. A másik három nagy nemzetgazdaság közül Franciaországban lényegében stagnált, Olaszországban 4,0%-kal csökkent 2024-ben a termelés volumene, miközben Spanyolországban 0,5%-os bővülés következett be. A visegrádi országok közül Lengyelország és Szlovákia ipari kibocsátása kissé növekedett (0,5 és 0,4%-kal), Csehorszáé viszont 1,1%-kal csökkent.

3.4. ábra Az ipari termelés volumenváltozása az Európai Unió tagállamaiban az előző évhez képest, 2024*

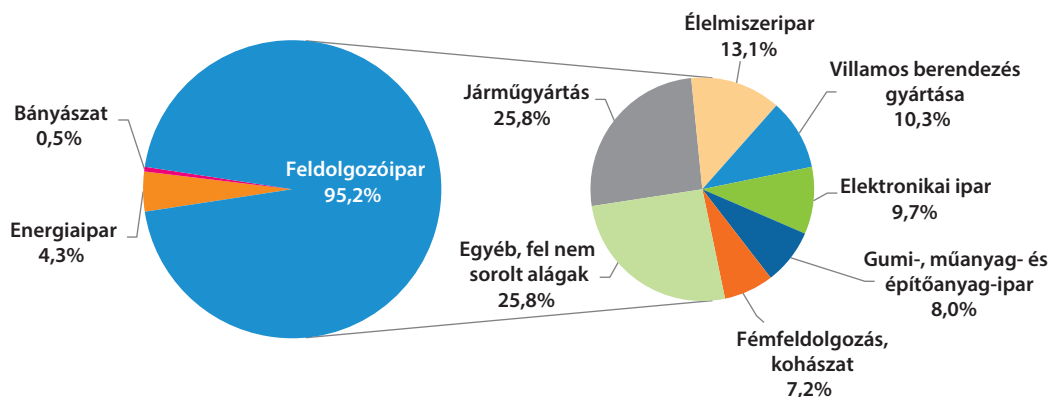
* Naptárhatással kiigazított adatok.

A korábban dinamikusan fejlődő villamos berendezés gyártása szenvedte el a legnagyobb visszaesést

Magyarországon az ipari termelés meghatározó részét a feldolgozóipar adja. Termelési értéke 2024-ben 50,7 ezer milliárd forint volt, összehasonlítva áron 4,9%-kal elmaradt

a 2023. évitől. Az ipar másik két, a feldolgozóiparnál jóval kisebb súlyú nemzetgazdasági ágának viszont nőtt a teljesítménye: az energiaiparé 7,3, a bányászaté 27%-kal.

3.5. ábra Az ipari termelési érték megoszlása ágazatcsoportok szerint, 2024*

* A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások adatai szerint.

Mindössze négy feldolgozóipari ágazat tudta növelni termelési volumenét 2024 folyamán az egy évvel korábbihoz képest. A legjelentősebbnek számító élelmiszeripar teljesítménye 3,9%-kal emelkedett.

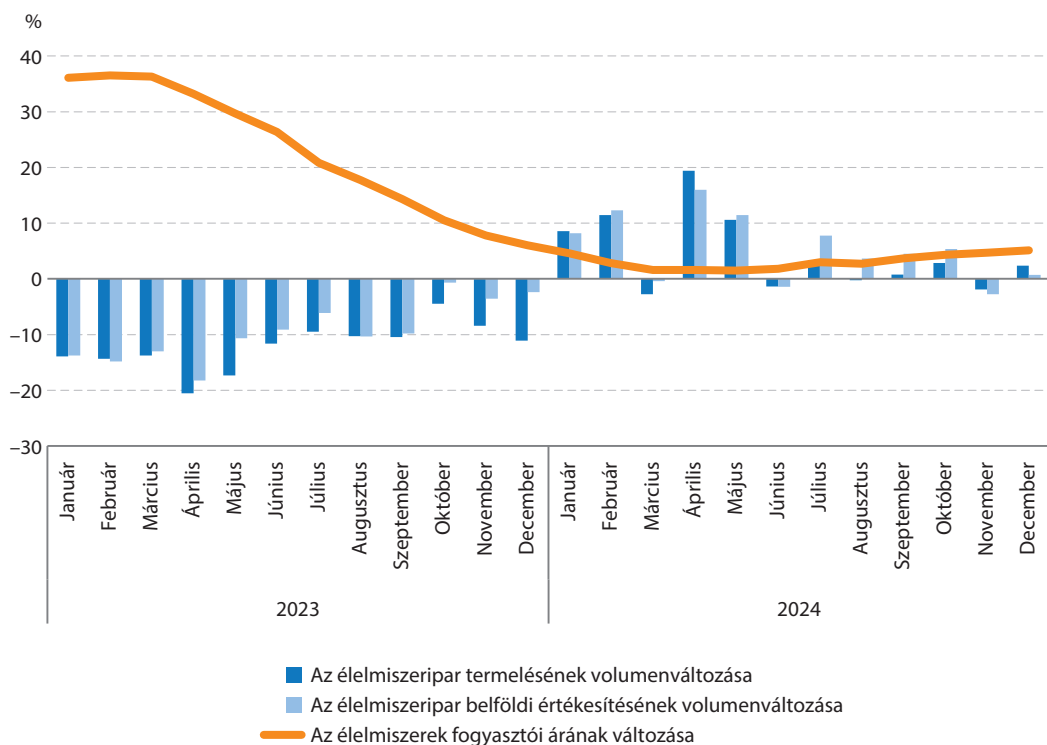
A feldolgozóipar teljesítményének az egyes alágak közül legnagyobb részét (2024-ben a 26%-át) hagyományosan a **járműgyártás** adja. A koronavírus-járvány miatti 2020-as üzemleállások, majd a beszállítói láncokban 2021 folyamán jelentkezett zavarok – elsősorban a globális chiphiány – sokján túljutva, az alkatrészellátási problémák enyhülésével 2022-ben már 15%-kal bővült az iparág kibocsátása az egy évvel korábbi, alacsony bázishoz képest. A termelés növekedése 2023-ban is folytatódott, a volumen 8,6%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, ezzel elérte addigi csúcspontját. 2024-ben viszont 9,0%-kal visszaesett a hazai járműipar tel-

jesítménye, az Európai Unió egészében is csökkenő termelési volumen mellett. Míg az unióban 6,2, az Egyesült Államokban 3,5, Japánban 8,6, Dél-Koreában pedig 1,2%-kal kevesebb, addig Kínában és Indiában 5,2, illetve 4,7%-kal több személyautót gyártottak 2024-ben, mint egy évvel korábban.²⁾

A feldolgozóiparon belül a második legnagyobb súlyú, 2024-ben 13%-os részesedésű **élelmiszeripar** termelésének 2011 óta (a 2013-as év kivételével) tartó bővülése 2023-ban megszakadt, a kibocsátás 12%-kal visszaesett, amiben jelentős szerepet játszott a magas élelmiszer-infláció kereslet-szűkítő hatása. Az élelmiszeripar 2024-ben – a mérséklődő inflációnak is köszönhetően – már növelni tudta termelési volumenét. Az értékesítési árbevételének 57%-át jelentő belföldi eladások volumene 5,0, az exporté 4,5%-kal emelkedett.

²⁾ Forrás: Európai Autógyártók Szövetsége.

3.6. ábra Az élelmiszerárak* emelkedése, az élelmiszeripari** termelés és a belföldi értékesítés volumenváltozása az előző év azonos időszakához képest

* Szeszes italokkal és dohányárakkal együtt.

** A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások adatai.

Az élelmiszeripari ágazatok többségében a termelés 2024. évi volumene meghaladta az egy évvel korábbit. A legnagyobb súlyú húsipar kibocsátása 7,7%-kal emelkedett, amiben a belföldi és az exportértékesítés alakulása egyaránt szerepet játszott. Ezzel párhuzamosan a takarmánygyártás 8,9, a pékáruk, tésztafélék gyártása 5,6%-kal bővült.

Az elmúlt évek jelentős beruházásai révén kiépült termelőkapacitásoknak köszönhetően 2019 és 2023 között a **villamos berendezés gyártása** vált a legdinamikusabban fejlődő feldolgozóipari alággá. Ebben az időszakban összességében közel háromszorosá-

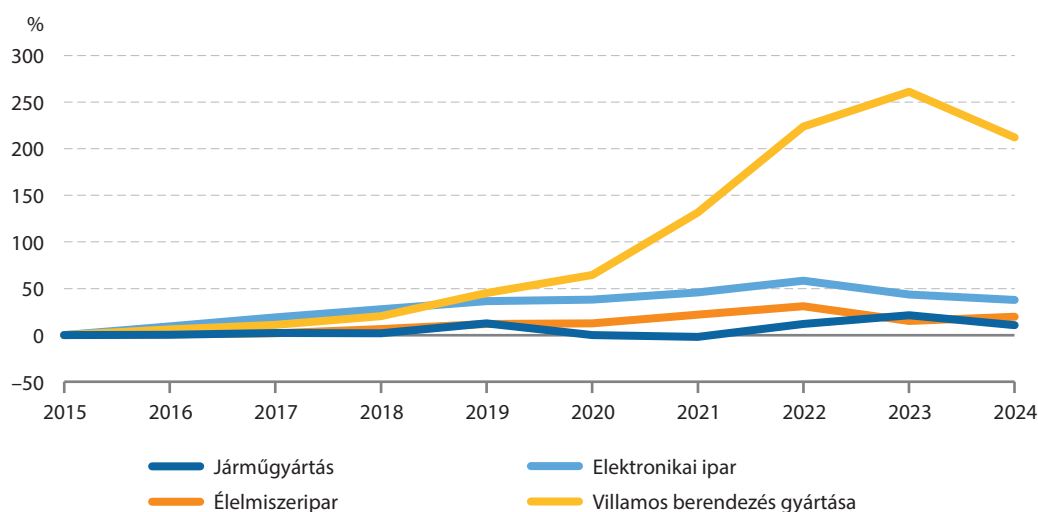
ra nőtt a teljesítménye, elérve a feldolgozóipar termelési értékének 12%-át. 2024-ben viszont a járműakkumulátorok és a villamos motorok fő felvevőpiacát jelentő járműgyártás volumencsökkenése következtében fordulat következett be a gazdaság ezen szegmensében, az ágazatok között a legnagyobb (14%-os) visszaesést okozva a megelőző évhez képest.

A járműipar, a villamos berendezés gyártása és az élelmiszeripar mellett az **elektronikai ipar** kibocsátása is hosszabb ideje, 2014 óta emelkedett. A trend azonban 2023-ban megtört, a termelés akkor 9,3%-kal elmaradt az egy évvel korábbi, magas bázistól.

A csökkenés 2024-ben is folytatódott, a kibocsátás volumene 4,0%-kal alulmúlt a megelőző évit. A három legnagyobb alágazata közül a járműgyártásba is beszállító elektronikai alkatrész, áramkö-

ri kártya gyártásának teljesítménye 19, az elektronikus fogyasztási cikk gyártása 6,8%-kal visszaesett, miközben a számítógép, perifériás egység gyártása 30%-kal bővült.

3.7. ábra A termelés volumenváltozása a feldolgozóipar legnagyobb súlyú alágaiban*
(2015-höz képest)

* A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások adatai szerint.

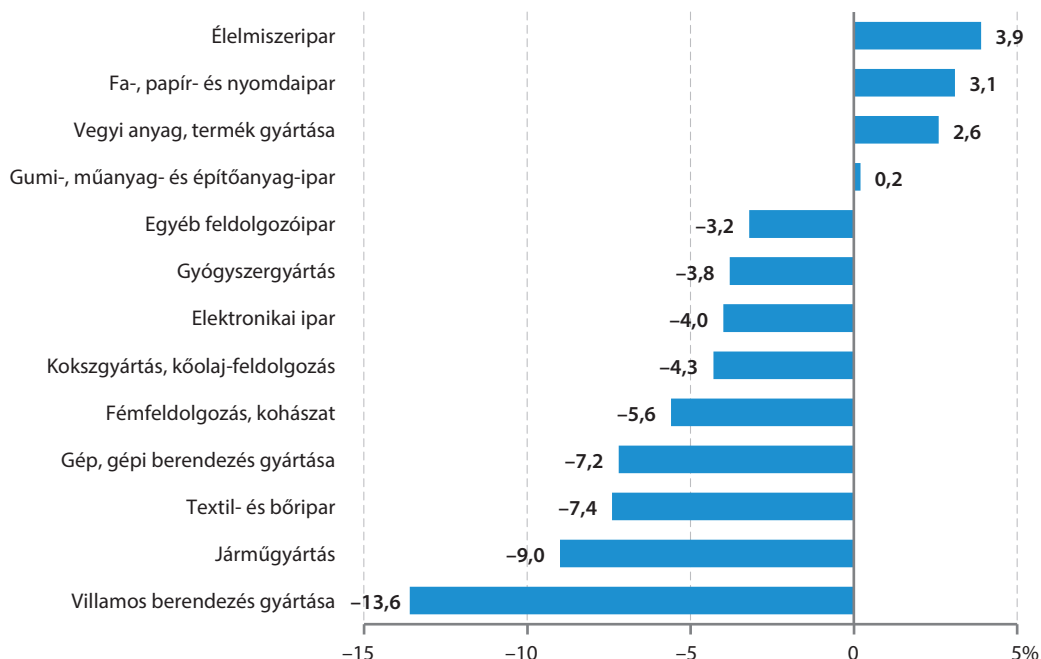
A **gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar** teljesítménye stagnált, ezen belül a járműipar csökkenő kibocsátása ellenére az ágazatnak beszállító gumibroncs, gumitömítő gyártása szakágazat 5,4%-kal növelni tudta teljesítményét, de a műanyag csomagolóeszközök és építőanyagok előállítása is bővült, miközben az egyéb műanyag és gumitermékeké szűkült. A nagy energiaigényű **fémfeldolgozás, kohászat** termelése 5,6%-kal elmaradt az előző évi, alacsony bázistól, amit elsősorban az acél alacsony világpiaci ára és nemzetközi gyártásszervezési döntések okoztak. A **gép, gépi berendezés gyártása** 7,2%-kal kisebb volt

az egy évvel korábbinál, főleg a motor-, turbinagyártás alacsonyabb teljesítménye következtében.

A **vegyi anyag, termék gyártásának** 2,6%-os volumenbővülése a szerves vegyi alapanyag és a műtrágya-, nitrogénvegyület-gyártása mellett több kisebb súlyú szakágazatnak volt köszönhető, miközben az ágazat termelési értékének mintegy felét előállító műanyagalapanyag-gyártás volumene 0,8%-kal csökkent.

A **kokszyártás, kőolaj-feldolgozás** 4,3%-os csökkenésében a kokszyártás termelőkapacitásának leállítása is szerepet játszott.

3.8. ábra A termelés volumenváltozása a feldolgozóipar ágazataiban az előző évhez képest, 2024*

* A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások adatai szerint.

A feldolgozóipar értékesítési árbevételének 73%-a kivitelből, 27%-a belföldi eladásokból származott. Az export súlya kiemelkedően nagy (90%, vagy a fölötti) volt az elektronikai iparban, a villamos-

berendezés-gyártásban és a járműgyártásban, míg az élelmiszeripar és a kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás nagyobb részben hazai piacokra termelt.

A vármegyék többségében csökkent az ipari termelés volumene³⁾

2024-ben az ország ipari termelésének közel kétharmadát a fővárosban és hat vármegyében (Pest, Győr-Moson-Sop-

ron, Komárom-Esztergom, Borsod-Abaúj-Zemplén, Bács-Kiskun, valamint Fejér) állították elő.

³⁾ Vármegyei szinten a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai, illetve ágazati bontásban a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai állnak rendelkezésre.

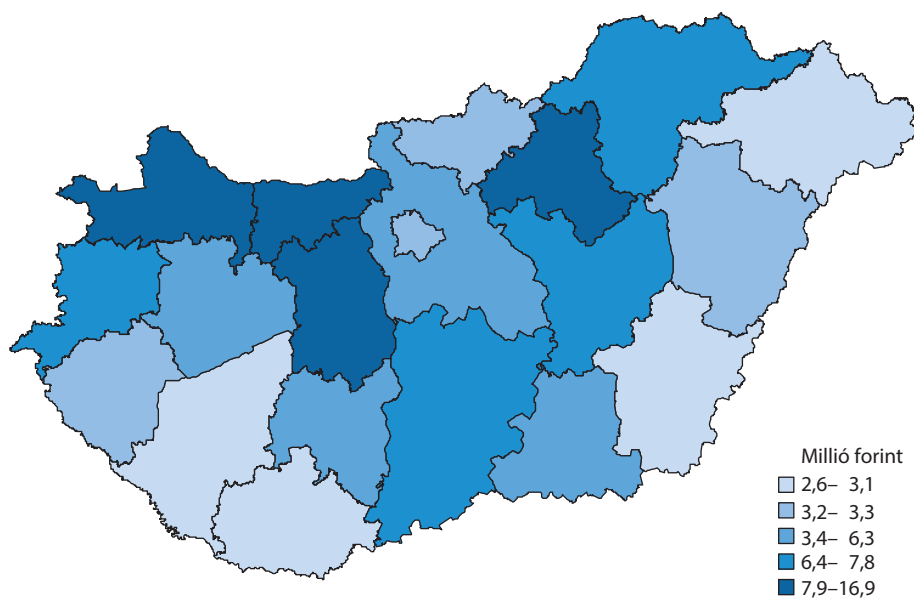
Csupán Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Somogy és Tolna vármegyében nőtt a kibocsátás az egy évvel korábbihoz képest. Hajdú-Bihar vármegyében elsősorban a járműipar, Somogyban pedig a villamos berendezés gyártása segítette a teljesítmény bővülését.

A nagy ipari hagyományokkal rendelkező térségek közül a főváros mellett Győr-Moson-Sopron, Borsod-Abaúj-Zemplén és Fejér vármegyében is kisebb lett a termelés

volumene. A vármegyék közül Veszprém-ben csökkent a legnagyobb mértékben (8,9%-kal) az ipari teljesítmény, főként a jármű, illetve a villamos berendezés gyártásának visszaesése következtében.

Az egy lakosra jutó termelési érték továbbra is Komárom-Esztergom és Győr-Moson-Sopron vármegyében volt a legmagasabb, az országos átlag (5,6 millió forint) 3,0-, illetve 2,1-szerese, míg Somogy és Békés vármegyében a hazai szint felét sem érte el.

3.9. ábra **Az ipari termelés egy főre jutó értéke vármegyénként, 2024***

* A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján.

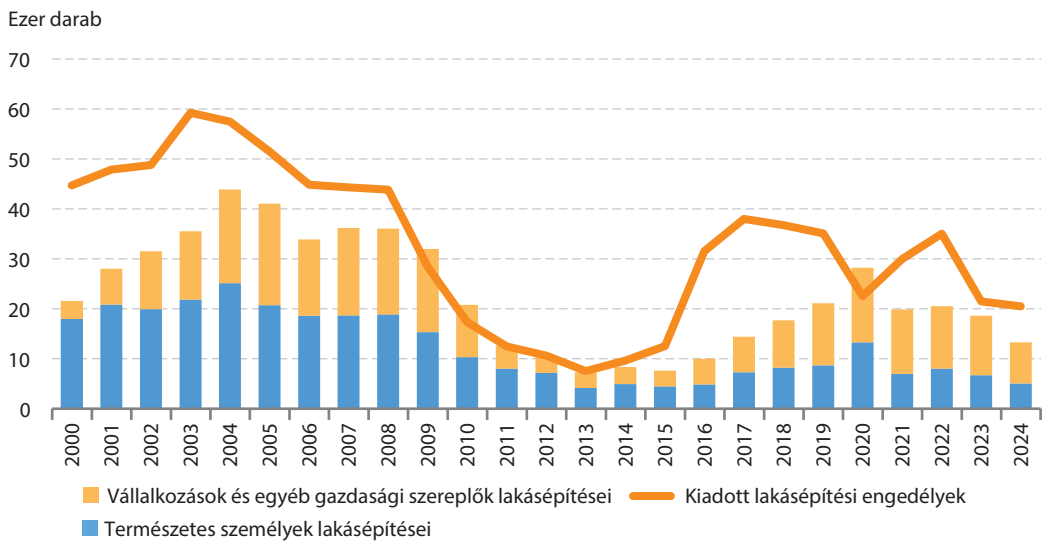
INGATLANPIAC

Gyorsuló ütemben tovább csökkent a használatba vett lakások száma

A lakásépítések 2013. évi, csaknem évszázados mélypontja után 2020-ig gyakorlatilag évről évre emelkedett a használatba vett lakások száma az országban, ekkor a koronavírus-járvány ellenére évtizedes csúcstól (28 ezer új lakás) ért el. Ezt követően jóval alacsonyabb szinten alakult a lakásépítések száma. 2024-ben **az előző évinél**

29%-kal kevesebb lakást vettek használatba, utoljára 2016-ban volt ennél alacsonyabb szinten a lakásépítések száma hazánkban. A 2024-ben felépített 13 ezer lakás 1,8-szerese volt a 2013. évi mélypontnak (7,3 ezer), ugyanakkor a rendszerváltást követő évek óta a csúcstól jelentő 2004. évi-nek (44 ezer) mindössze 30%-a.

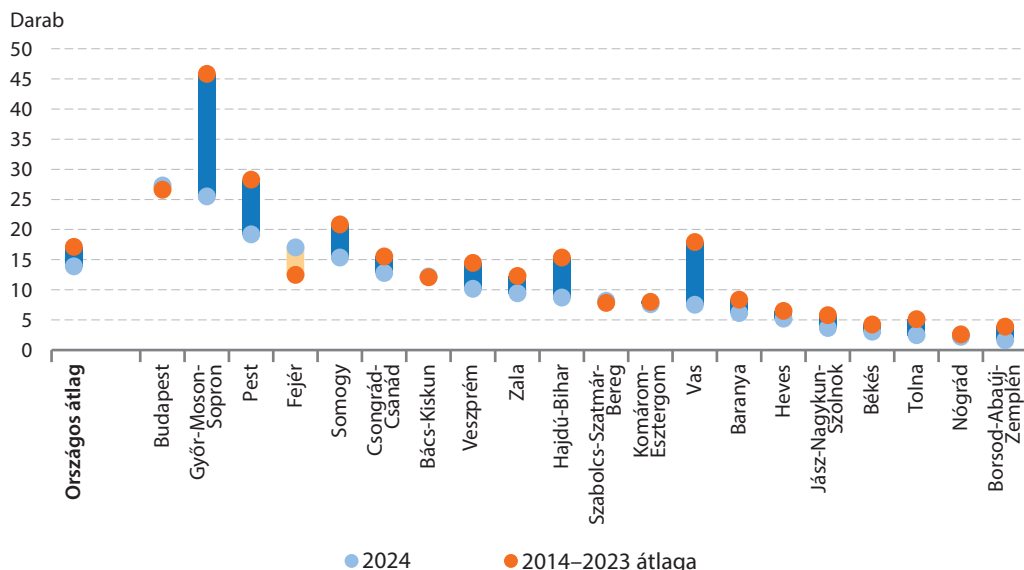
3.10. ábra Az épített lakások és a kiadott lakásépítési engedélyek száma

A visszaesés a vidéki, kisebb lélekszámú városokban volt a legnagyobb mértékű (–37%), de a többi településkategóriában is 20–30% közötti csökkenést regisztráltunk. A városok tízezer lakosra jutó lakásépítése összességében 1,5-szerese, ezen belül a fővárosé 2,6-szerese volt a községekének.

Budapesten kívül tizennégy vármegyében csökkent és mindössze ötben emelkedett az átadott lakások száma. **Az országos csökkenésben legnagyobb szerepe a fővárosi és a Pest vármegyei visszaesésnek volt,** de a lakásépítésekben jelentősebb hányadot képviselő vármegyék közül Győr-Moson-

3.11. ábra Tízezer lakosra jutó lakásépítés

Sopronban, Hajdú-Biharban, Somogyban és a mérsékeltébb súlyú Vasban is számottevően csökkent az építések száma.

A népességszámra vetített lakásépítések számában továbbra is **jelentős területi különbségek mutathatók ki**, amelyek 2024-ben nagyjából a tíz évvel korábbi helyzetnek felelnek meg.⁴⁾

A 2014–2023 közötti időszak átlagában és 2024-ben egyaránt ugyanabban a hat vármegyében (Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád, Tolna, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves) jutott a legkevesebb épített lakás tízezer lakosra, és Hevesét leszámítva ezek népessége csökkent a leginkább a tíz évvel korábbihoz mérten.

A lakások döntő hányada (63%-a) változatlanul Budapesten, Pest, illetve Győr-Moson-Sopron vármegyében készült el 2024-ben, és lakosságszámra vetítve is ezeken a területeken építették a legtöbb lakást.

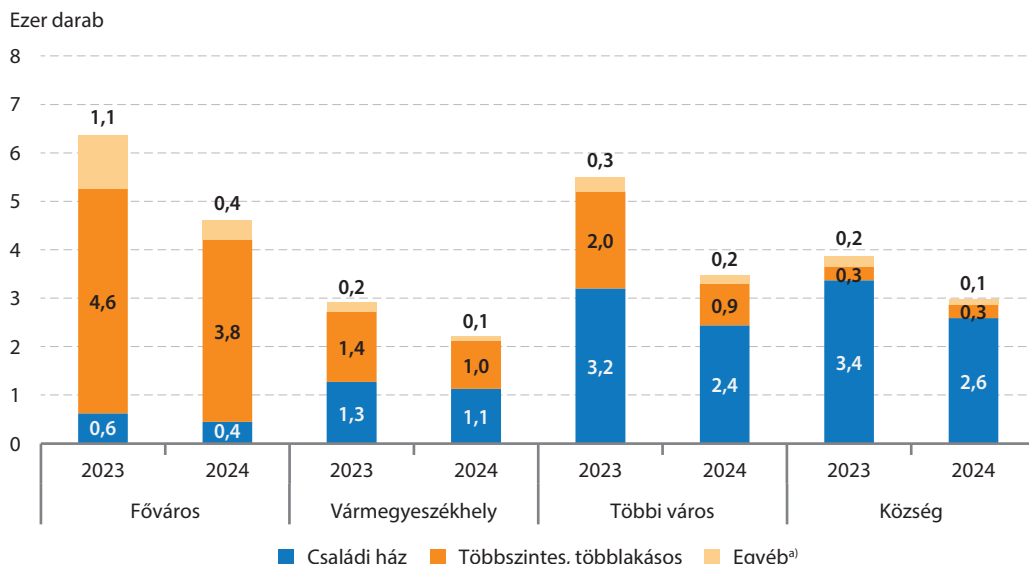
Az új lakások számának csökkenését a főbb építetők közül elsősorban a vál-

lalkozások lakásépítéseinek visszaesése okozta (–32%), így az általuk épített lakások aránya 64%-ról 61%-ra csökkent egy év alatt. A másik jelentős építetők kör, a természetes személyek lakásépítéseinek száma kevésbé maradt el (–25%) az előző évitől, így részesedésük 36%-ról 38%-ra emelkedett. Ezzel párhuzamosan az értékesítési céllal épített lakások aránya a vállalkozásokéhoz, a saját használatra építettek pedig a természetes személyekéhez hasonló mértékben változott. A használatba vett lakások átlagos alapterülete 2,5 négyzetméterrel, 96,6 négyzetméterre nőtt.

A zömmel természetes személyek által épített **családi házak száma minden településkategóriában (különösen a fővárosban) csökkent**. A döntően vállalkozási építéseként regisztrált, többszintes, több-lakásos épületben átadott lakások száma a városokban jelentősen elmaradt az egy évvel korábbitól, a községekben nem történt érdemi változás.

⁴⁾ A vármegyéenkénti mutatók súlyozott relatív szórása alapján.

3.12. ábra Az épített lakások száma építési forma szerint településtípusonként

^{a)} Lakóparki épületben, csoportházban és nem lakóépületben használatba vett lakások száma összesen.

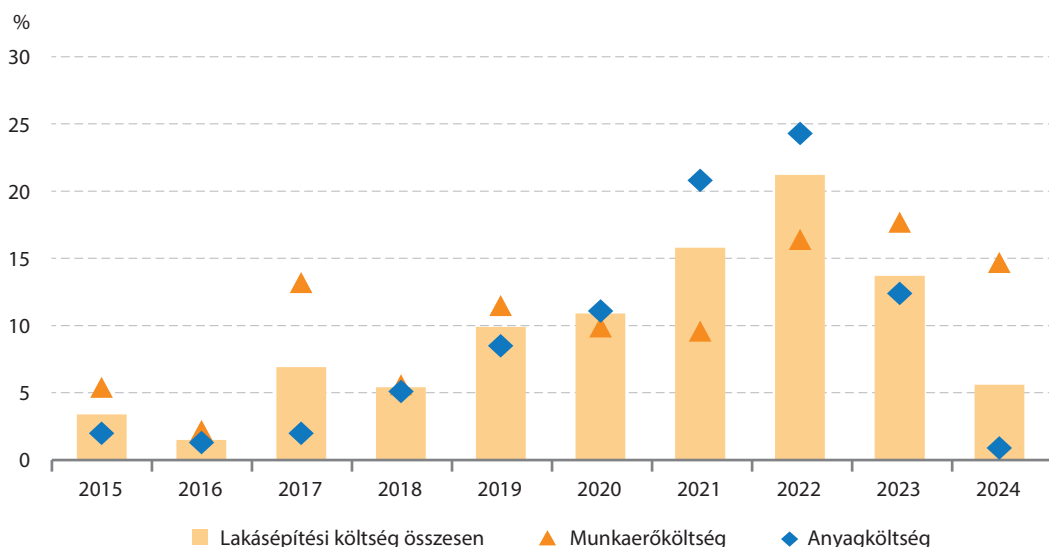
Tovább mérséklődött a tervezett lakásépítések száma is

2024-ben az egy évvel korábbinál 4,7%-kal kevesebb, 20,5 ezer lakás építését tervezték az építési engedélyek és egyszerű bejelentések alapján, számuk legutóbb 2015-ben volt ennél kevesebb. **A fővárosban és a vármegyék többségében is alábbhagyott az építési kedv**, amit viszont a többi vármegyében (különösen Hajdú-Biharban és Tolnában) regisztrált növekedés részben ellensúlyozott. A fővárosban és a megyei jogú városokban (12, illetve 5,6%-kal) csökkent, a többi városban és a községekben viszont kismértékben (2,0, illetve 1,1%-kal) nőtt a hatóságok által kiadott lakásépítési engedélyek száma.

Az építtetők az esetek 45%-ban éltek az egyszerű bejelentés lehetőségével (ez az arány Budapesten 7,7, a községekben 86% volt). A tervezett nem lakóépületek

száma (3,5 ezer) 12%-kal alatta maradt az előző évinek.

A lakásépítési hajlandóság mérséklődésében a lakásépítés további drágulása is fontos szerepet játszott. Az építőipari átlagkereset és az alapanyagárak emelkedésének hatására a lakásépítés költségei 2015 és 2024 között 2,3-szeresére emelkedtek, ezen belül a munkaerőköltség 2,6-szeresére, az anyagköltség 2,2-szeresére. **2024-ben lassuló ütemben folytatódott a növekedés: az előző évi szintet átlagosan 5,6%-kal haladták meg a lakásépítési költségek.** A drágulásban a munkaerőköltségek növekedésének (15%) volt döntő szerepe, mivel az anyagköltségek a megelőző évek jelentős felfutását követően mindössze 0,9%-kal haladták meg az előző évi, magas bázist.

3.13. ábra A lakásépítési költségek változása (az előző évihez képest)

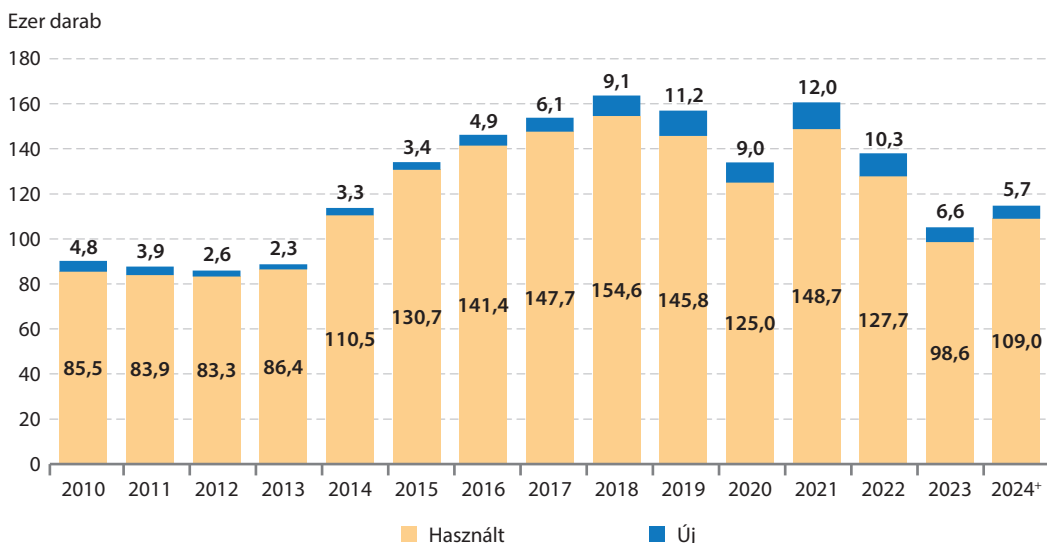
Az előző évi, alacsony bázishoz képest élénkült a lakáspiaci forgalom

A 2014 és 2018 között jelentősen bővülő lakáspiaci forgalom 2019-ben megtorpant (-4,1%), 2020-ban pedig a koronavírus-járvány miatt visszaesett (-15%). A 2021-es, alacsony bázishoz mért, átmeneti növekedést követően 2022–2023-ban újra csökkent a forgalom, ezt követően 2024-ben a lakáseladások száma a megelőző évi, alacsony bázishoz mérten 27%-kal nőtt. Az új lakásoknál regisztrált

növekedés mértéke (67%) ugyan jóval nagyobb volt a használtakénál (26%), az előbbiek aránya továbbra is alacsony, mindössze az értékesítések 5,0%-át érte el. A forgalom bővülési üteme a településméret csökkenésével párhuzamosan mérséklődött: a fővárosban 43, a vármegyeszékhelyeken 40, a többi városban 23, a községekben pedig 11%-kal több lakást értékesítettek az egy évvel korábbinál.⁵⁾

⁵⁾ A kéziratzárás időpontjáig beérkezett, 2024-es előzetes adatok alapján. A megelőző évihez mért változások számítása azonos feldolgozottság mellett összesített, 2023-as adatok alapján történt.

3.14. ábra Az eladott lakások száma

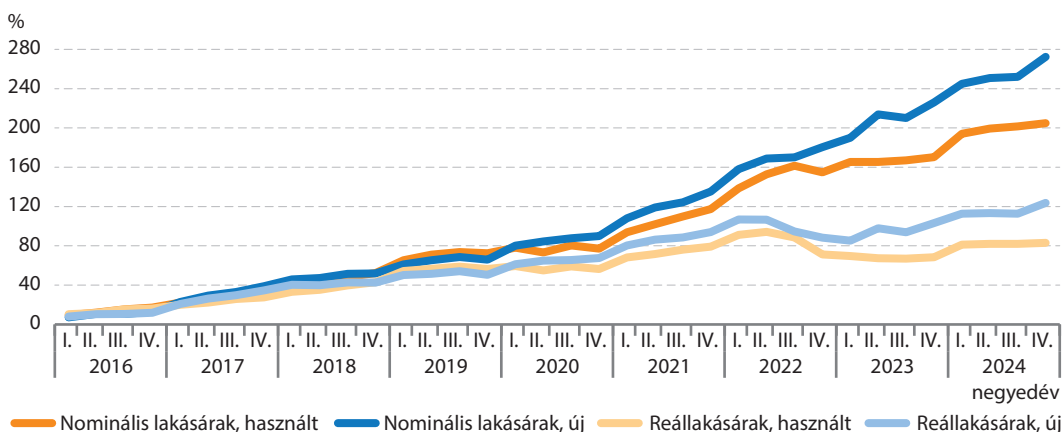

Újra két számjegyű mértékben emelkedtek a lakásárak

2024-ben a használt lakások árának éven belüli emelkedése az I. negyedévi jelentős növekedés után érzékelhetően lassult. Az új lakások ára viszont a II–III. negyedévi megtorpanást követően a IV. negyedévben újra lendületesen nőtt. Az év egészében a használt lakások átlagára 12, az újaké 15%-kal haladta meg az előző évi szintet. Összeségében 2024-ben a teljes lakáspiacon a korábbi évek többségére jellemző, két számjegyű (13%) drágulást mértünk. Reálértelemben az árszint a 2023. évi 8,9%-os csökkenés után, 2024-ben hasonló mértékben, 8,7%-kal nőtt. A használt lakások reálára 8,4, az újaké 10%-kal emelkedett egy év alatt. A teljes piacon 2022 III. és 2023 III. negyedéve között reállakásár-csökkenés zaj-

lott, amely 2023 IV. negyedétől újra növekedésbe váltott, ennek ellenére a 2024 IV. negyedévi reállakásárak szintje még 4,0%-kal alacsonyabb volt a csúcsot jelentő, 2022. II. negyedévinél. Az év végén a lakásárak nominálisan 3,1-, reál értelemben 1,9-szer magasabbak voltak a 2015. évi bázisnál.

2024-ben a használt lakások országos négyzetméterára (524 ezer forint) 19, az újaké (1,2 millió forint) 16%-kal volt magasabb az előző évinél. Országszerinte a budapesti XI. és IX. kerületben keltek el a legdrágábban, átlagosan 1,6 millió forint körüli négyzetméteráron az új lakások. A siófoki új lakások ára négyzetméterenként 1,4 millió forintot tett ki, a többi

3.15. ábra A nominális és a reállakások változása* (2015-höz képest)

* A nominális árak változása tiszta árváltozás, amely megmutatja, hogyan alakulnának az árak változtatlan minőségű (épülettípus, település, ingatlan mérete) összetétel mellett. A reállakások számítása a fogyasztóiár-index alapján történt.

vidéki település közül még Balatonlellén, Debrecenben, Győrben, Szegeden és Székesfehérváron volt 1 millió forint feletti az átlagos négyzetméterár.⁶⁾ 2024-ben a használtlakás-piacon országosan a családi házak fajlagos ára emelkedett leginkább, 17%-kal, a lakótelepi panellakásoké 13, a nem panel, többlakásos épületben eladot-

také pedig 9,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ezzel szemben Budapesten a panellakások drágultak a legjobban (13%-kal), és továbbra is a családi házak a legkevesbé (5,8%-kal), aminek következtében az előbbiek fajlagos ára már meghaladta az utóbbiakét (831 ezer, illetve 783 ezer forint).

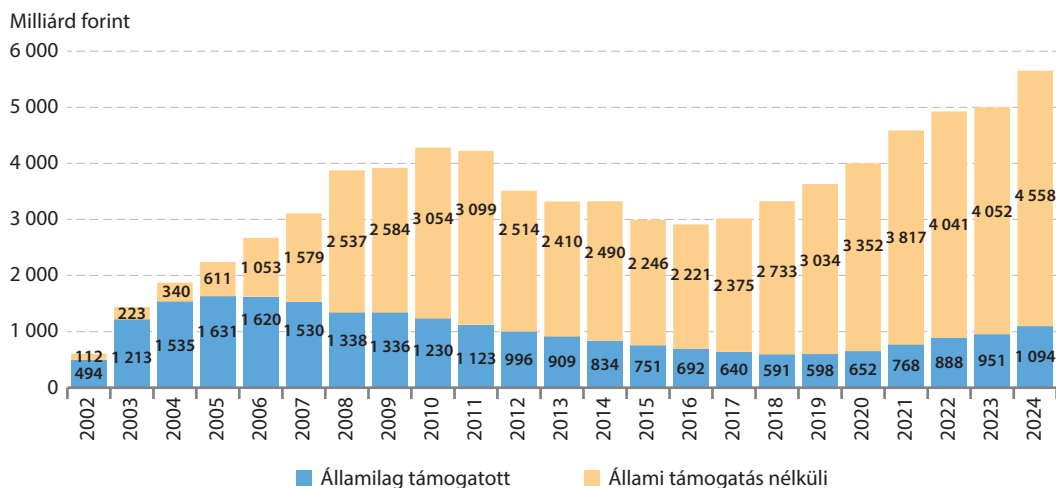
Az előző évi, alacsony bázis duplájára emelkedtek a lakáshitel-folyósítások

Az egy évvel korábbi megtorpanást követően jelentősen nőtt a lakáshitel-állomány 2024-ben. Az év végén mintegy 5,7 ezer milliárd forintot kitevő állomány folyó áron 13%-kal volt magasabb a 2023. végénél, GDP-hez viszonyított aránya az egy évvel korábbi 6,6%-ról 6,9%-ra emelkedett.

Az államilag támogatott lakáshitelek állománya 15, a támogatás nélkülieké 12%-kal lett magasabb, a teljes lakáshitel-állományon belüli arányuk (19, illetve 81%) nem változott. A nem teljesítő kitettség a hitelek összegét tekintve a 2023. végi 1,6%-ról 1,0%-ra csökkent.

⁶⁾ Az adatok kiemelése az 50-nél több új lakást értékesítő települések és budapesti kerületek rangsora alapján történt.

3.16. ábra A lakáscélú hitelállomány alakulása

2024-ben közel **76 ezer lakáshitelt engedélyeztek, 1346 milliárd forint értékben**, számuk csaknem 1,5-, összegük 2,2-szeresére nőtt a megelőző évi, alacsony bázishoz képest. Az államilag támogatott és a támogatás nélküli hiteleknel egyaránt (különösen összegüket illetően) számottevő növekedés történt. Az engedélyezett lakáshitelek összege az államilag támogatottak esetében 2,7-, a támogatás nélkülieknél 2,1-szeresére emelkedett, ami az előbbieknél több mint két évtizedes, nominális csúcsot eredményezett, utóbbiaknál pedig a 2021-es rekordérték közelébe került. Mindkét hiteltípusnál jelentősen nőtt az átlagos hitelösszeg, ezen belül is jóval nagyobb mértékben az államilag támogatottaknál, ami alapvetően a Csok Plusz programban elérhető magasabb hitelösszegek jóvoltából történt.

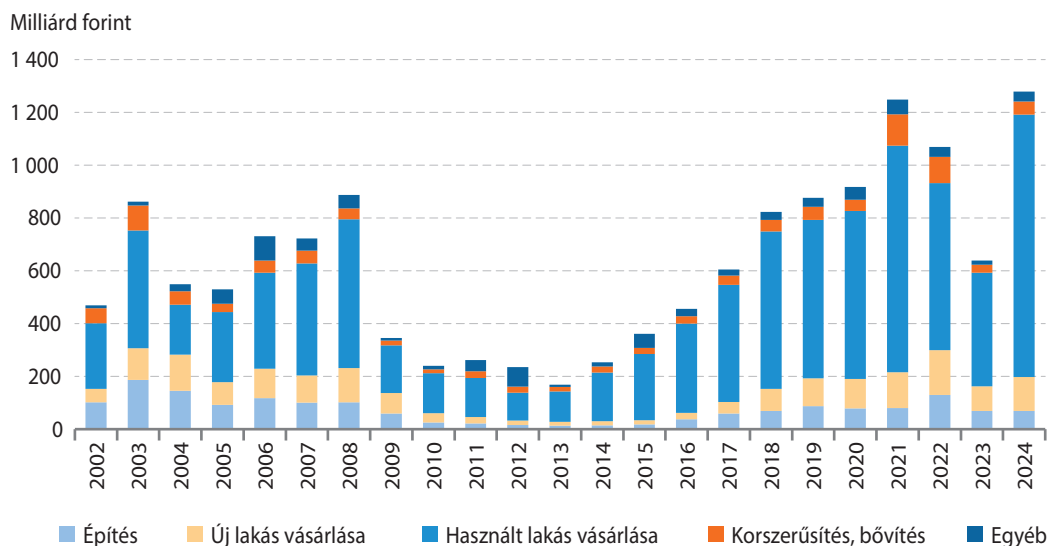
A 2024-ben **1279 milliárd forint értékben folyósított 73 ezer lakáshitel** összege az előző évi, alacsony bázis duplájára nőtt, száma harmadával haladta meg azt.

- Továbbra is a **használt lakás vásárlására fordított hitelek** domináltak a folyósításokban. Esetükben a hitelek száma

1,7-, a folyósított összeg 2,3-szeresére nőtt egy év alatt. Az átlagos hitelösszeg az előző évihez képest 5,4 millió forinttal, 19,9 millió forintra emelkedett.

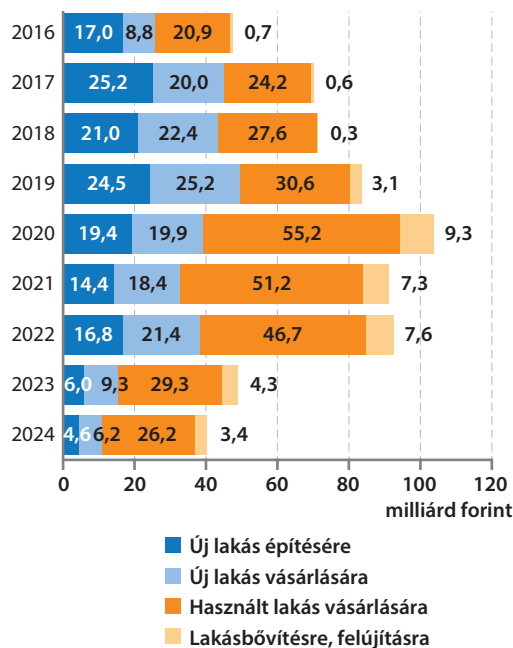
- Ugyanakkor az újlakás-építés visszaesésével párhuzamosan a **lakásépítésre folyósított hitelek** száma az előző évi, alacsony bázishoz mérten is 26%-kal csökkent, a kifizetett összeg pedig lényegében megegyezett az egy évvel korábbival. Az építésre folyósított átlagos hitelösszeg viszont 2,1 millió forinttal, 7,9 millió forintra nőtt.
- Az **újlakás-vásárláshoz nyújtott hitelek**nél is az átlagosnál kisebb mértékű volt a növekedés: számuk 8,6, összegük 38%-kal haladta meg a 2023. évit. Erre a célra 2024-ben átlagosan 5,0 millió forinttal többet, 23,3 millió forintot folyósítottak.
- A **korszerűsítési, bővítési hitelek** száma 3,1%-kal mérséklődött, összegük viszont 62%-kal nőtt egy év alatt (az átlagos hitelösszeg 2,9 millió forinttal, 7,2 millió forintra emelkedett).

3.17. ábra A folyósított lakáscélú hitelek összege felhasználási célok szerint

2016 és 2024 között több mint 263 ezer esetben vették igénybe a családi otthonteremtési kedvezményt (csok), amelyet összesen 649 milliárd forint értékben folyósítottak. Az összeg 48%-át használt lakás vásárlására, 46%-át új lakás építésére vagy vásárlására, a fennmaradó mintegy 6%-át lakásbővítésre, felújításra fordították. **2024-ben tovább csökkentek a csokfolyósítások:** az ekkor kiutalt csaknem 12 ezer darab, összesen 40 milliárd forintot értékű **támogatások száma 45, összege 18%-kal elmaradt az előző évi, alacsony bázistól is.** Az új lakásokra folyósított támogatások összegében megfigyelt visszaesés (–29%) továbbra is meghaladta a használtakra felvettekét (–11%), ennek eredményeként a támogatási összeg előző évinél nagyobb hányadát, közel kétharmadát vették igénybe használt lakás vásárlására, míg új lakás vásárlására, illetve építésére alig több mint negyedét.

3.18. ábra A családi otthonteremtési kedvezmény összege

ÉPÍTŐIPAR

Az építőipar nemzetgazdasági súlyát tekintve 2024-ben – az előzetes adatok alapján – a **bruttó hozzáadott érték 6,0, a beruházásoknak pedig 1,9%-át adta.** Az előbbi volumene 0,6%-kal, részaránya 0,1 százalékponttal mérséklődött 2023-hoz viszonyítva. A bruttó hozzáadott érték csökkenése érdemben nem volt hatással a GDP – kiigazítás nélkül számított – 2024. évi 0,5%-os növekedésére. Az építőipari beruházások volumene – a nemzetgazdasági átlagnál nagyobb mértékben – 28%-kal esett vissza az előző évhez képest. A beruházások nemzetgazdaságon belüli részaránya 0,3 százalékponttal volt kisebb, mint 2023-ban.

Az építőiparban alkalmazásban állók **az összes alkalmazásban álló (3,8 millió fő) 6,1%-át adták,** arányuk 0,2 százalékpont-

tal csökkent a 2023. évihez képest. Az építőiparban 2024-ben **az alkalmazásban állók létszáma 235 ezer fő** volt, számuk 2,4%-kal (5,9 ezer fővel) volt alacsonyabb az előző évinél. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók **bruttó átlagkeresete⁷⁾ 508 ezer forint** volt, 15%-kal magasabb, mint 2023-ban. Az építőipari átlagkereset a nemzetgazdasági átlag (647 ezer forint) 79%-ának felelt meg. Ebben szerepet játszott az is, hogy ezen a területen a fizikai dolgozók aránya magasabb a többi gazdasági területhez képest. A fizikai foglalkozásúak bruttó átlagkeresete (412 ezer forint) 19%-kal kisebb, a szellemi foglalkozásúaké (714 ezer forint) 41%-kal nagyobb volt az építőipari átlagkeresetnél.

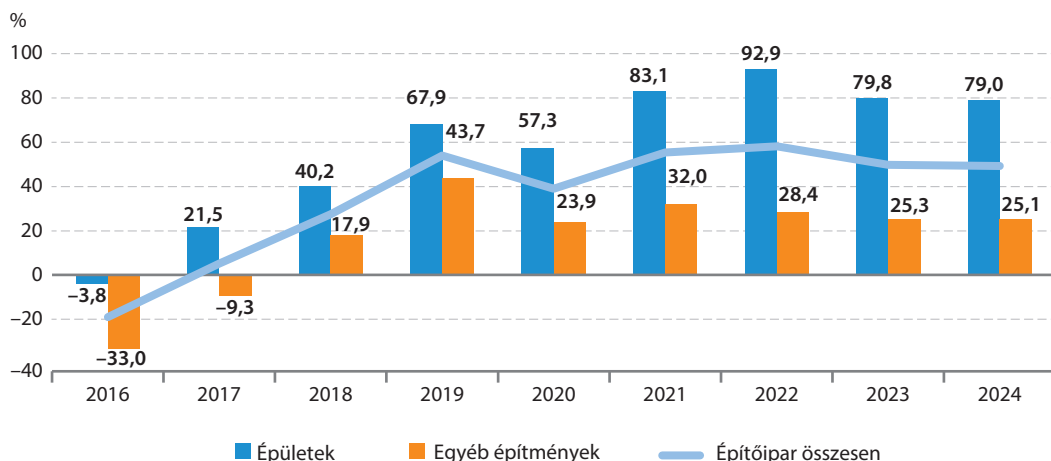
Mérséklődött az építőipar teljesítménye

Az építőipar dinamikus bővülése a koronavírus-járvány miatt 2020-ban megtört, majd az azt követő két évben ismét nőtt a nemzetgazdasági ág teljesítménye. A gazdasági nehézségek miatt bekövetkezett 2023-as csökkenés után az építőipar teljesítménye tovább mérséklődött 2024-ben. **Az építőipari termelés (folyó áron 7,8 ezer milliárd forint) volume-ne 0,4%-kal elmaradt** a 2023. évitől. A termelési érték összehasonlító áron 2015-höz képest 49%-kal nagyobb, a járvány előtti, 2019. évinél viszont 3,0%-kal kisebb volt.

Építményfőcsoportok szerint a termelési érték nagyobb részét (62%-át) az épületek, kisebb részét pedig az egyéb építmények (például közlekedési infrastruktúra, komplex ipari létesítmények) építése adta. **Az épületépítések 2024. évi 4,8 ezer milliárd forintos teljesítménye volumenben 0,5%-kal mérséklődött,** az **egyéb építményeké (folyó áron 3,0 ezer milliárd forint) alig változott (–0,1%)** az egy évvel korábbihoz képest.

⁷⁾ A munkáltatók teljes körére vonatkozóan.

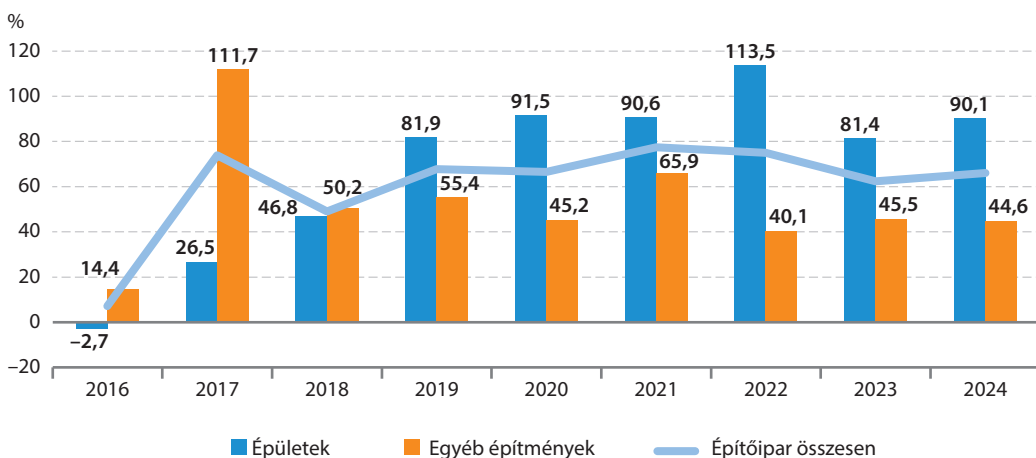
3.19. ábra Az építőipari termelés volumenváltozása építménycsoportonként (2015-höz képest)

Az építőipari vállalkozások 2024-ben 5,9 ezer milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, összehasonlítva áron 2,6%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az **épületépítések esetében** – részben a visszafo-

gott lakossági kereslet hatására – **az új szerződések volumene 4,1**, az **egyéb építmények építésére megkötött új szerződéseké 0,9%-kal volt alacsonyabb**, mint 2023-ban.

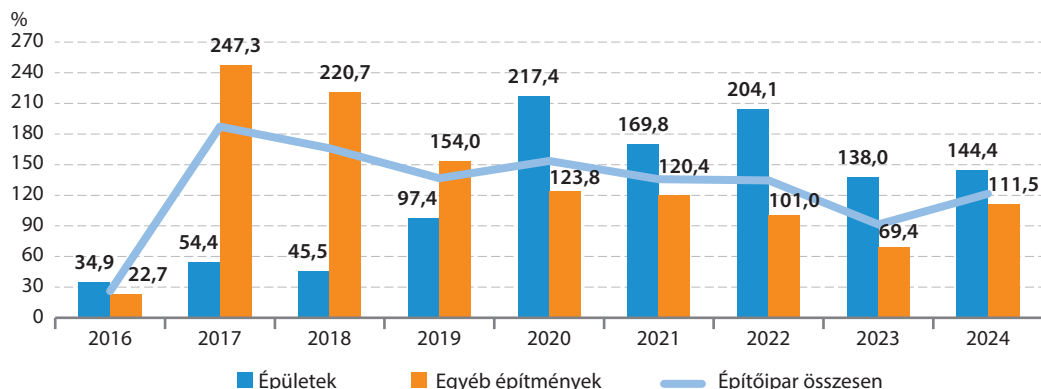
3.20. ábra Az építőipari vállalkozások tárgyévben megkötött új szerződéseinek volumenváltozása építménycsoportonként (2015-höz képest)

Az építőipari vállalkozások 3,0 ezer milliárd forint értékű szerződésállománnyal zárták a 2024-es évet, ez összehasonlítva áron 16%-kal több volt az egy évvel

korábbinál. Az **épületépítések év végi szerződéseinek volumene 2,7**, az **egyéb építményeké 25%-kal haladta meg** a 2023. decemberit.

3.21. ábra Az építőipari vállalkozások év végi szerződésállományának volumenváltozása építménytípcsoportonként (2015 havi átlagához képest)

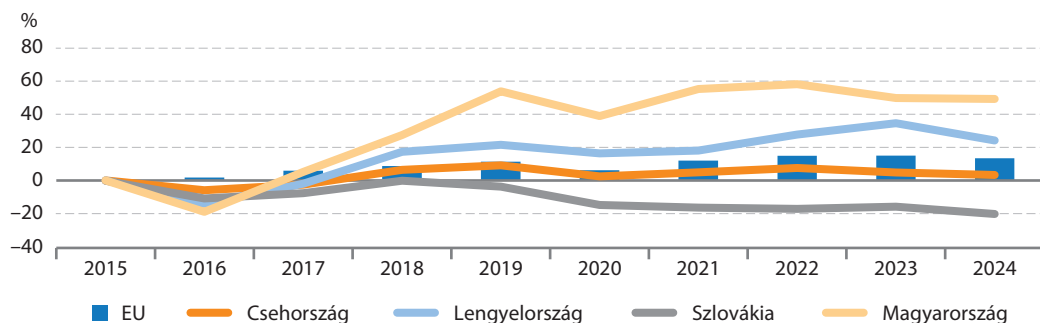

Uniós szinten is csökkent az építőipari termelés

Az Európai Unió építőipari termelése 2016-tól folyamatosan bővült, amit a koronavírus-járvány 2020-ban megtört, majd három év növekedés után kismértékben csökkent a teljesítmény. 2024-ben a naptárhatással kiigazított adatok alapján **az építőipari termelés volumene az Európai Unióban** – a hazai csökkenésnél (–0,4%) nagyobb mértékben – **1,4%-kal mérséklődött** az egy

évvel korábbihoz viszonyítva. A rendelkezésre álló adatok alapján az építőipar teljesítménye a tagországok többségében csökkent, leginkább Szlovéniában (9,3%-kal). Az unió építőipari termeléséből a legnagyobb arányban részesedő országok közül Németországban 3,1, Franciaországban 3,4%-kal volt alacsonyabb a kibocsátás.

3.22. ábra Az építőipari termelés volumenváltozása az Európai Unióban és a visegrádi országokban* (2015-höz képest)

* Naptárhatással kiigazított adatok.

2024-ben a visegrádi országokban a magyarországinál nagyobb mértékben csökkent az építőipari termelés az egy évvel koráb-

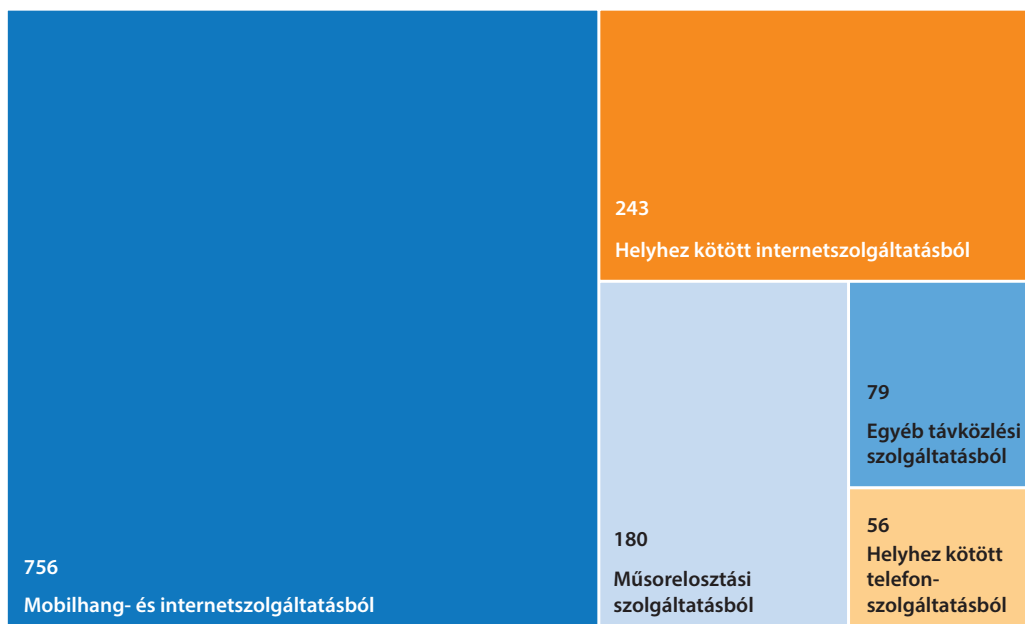
bihoz képest. Csehországban 1,4, Szlovákiában 5,4, Lengyelországban 7,7%-kal volt kisebb a termelés volumene.

INFOKOMMUNIKÁCIÓ

Az információtechnológiai eszközök és alkalmazások használata mindennapjaink szerves részét képezi. A távközlési tevékenységeket is magában foglaló **információ és kommunikáció területén 2024-ben bruttó hozzáadott érték volumene 4,4%-kal emelkedett**, ezzel ez volt a második legnagyobb bővülést felmutató gazdasági ág. A nemzetgazdaság hozzáadott értékéből 5,4, a beruházásaiból 2,0%-kal részesedett.

Távközlési tevékenységből 1314 milliárd forint nettó árbevételt értek el a szolgáltatók. Az előző évhez hasonlóan ennek 57%-a (756 milliárd forint) mobilhang- és internetszolgáltatásból származott, a bevételek sorrendjében ezt a helyhez kötött internetszolgáltatásból, valamint a műsorelosztási szolgáltatásból származó bevétel követte.

3.23. ábra A távközlési tevékenységből származó nettó árbevétel, 2024, milliárd forint

Az információ és kommunikáció területén alkalmazásban állók létszáma (140 ezer fő) 1,4%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 1 millió 18 ezer forint volt, az előző évinél

11,3%-kal magasabb, ezzel ez az egyik legjobban fizető gazdasági terület. Az információ, kommunikáció ágban az üres állás-helyek aránya 2024-ben tovább csökkent, 1,8%-ra, ami 2011 óta a legalacsonyabb érték.

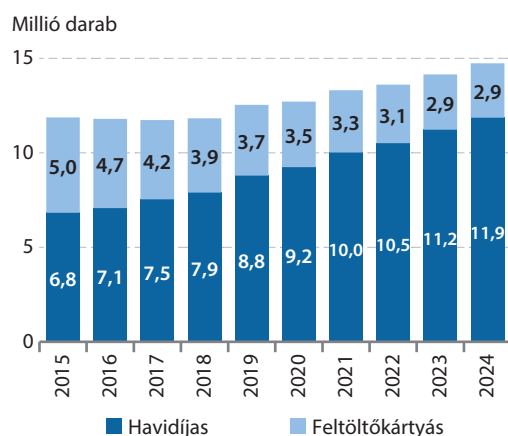
Az M2M-kártyák száma 18%-kal bővült

A regisztrált mobiltelefon-előfizetések száma 2024 végén 14,7 millió fölé nőtt. Ebből **3,3 millió volt az M2M⁸⁾-kártyák száma, amelyekből 18%-kal több volt használatban** az egy évvel korábbinál, az emberi beavatkozás nélkül történő, eszközök közötti kommunikáció elterjedésének következtében. Ez a technológia az üzleti világban többek között segít különböző folyamatok optimalizálásában és a logisztikában, míg az emberek mindennapjaiban például az okosotthonok felügyeletében és vezérlésében van jelen.

Száz lakosra 154 mobil-előfizetés jutott, közel hatszor annyi, mint vezetékes előfizetés. A lakosságszámot meghaladó előfizetésszám főként a lakossági és az üzleti előfizetések párhuzamos használatából következik. **A havidíjas előfizetések száma** – a feltöltőkártyás előfizetéseknél általában kedvezőbb percdíjak, valamint a biztosított adatforgalom hatására is – **folymatosan nő**, 2024 végére nyolctizedük ilyen volt.

A vezetékes telefonvonalak száma már alig haladta meg a 2,5 milliót, egy év alatt 6,6%-kal fogyatkoztak tovább.

3.24. ábra A mobiltelefon-előfizetések száma az előfizetés típusa szerint*

* 2019-től M2M-kártyákkal együtt.

A VoIP-hangcsatornák⁹⁾ adták a vezetékes fővonalak 85%-át, de ezek száma is elmaradt az előző évitől. 2024-ben a vezetékes hálózathoz indított hívások száma 14%-kal tovább csökkent, ugyanakkor a hívások átlagos időtartama változatlanul 6 perc körül alakult, ami lényegesen hosszabb időtartam a 2020 előtti értékekhez képest.

⁸⁾ M2M: machine to machine.

⁹⁾ Jellemzően kábeltelevíziós, illetve széles sávú megvalósuló, helyhez kötött telefonszolgáltatás.

Az internetes kommunikációs technológiák terjedésével párhuzamosan a mobilhálózaton indított hívások (7,9 milliárd) és az elküldött SMS-ek (1 milliárd 109 millió) száma 2024-ben csökkent, az MMS-üzeneteké nőtt, a beszélgetések összes ideje nem

változott az előző évihez képest. Ugyanakkor a vezetékes hívásokhoz hasonlóan a mobiltelefonon folytatott beszélgetések átlagos hossza szintén magasabb volt (közel 3,5 perc), mint a 2020 előtti években.

Tovább csökkent a televíziószolgáltatásra előfizetők száma

A televíziószolgáltatásra előfizetők száma tovább csökkent, 2024 végén 3 millió 514 ezer előfizetést tartottak nyilván, 1,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Ennek 86%-a vezetékes jelátviteli hálózaton valósult meg (ez az arány némileg nőtt az előző évihez képest), és **az összes előfizetés 14%-át az analóg, 86%-át**

a digitális csomagok tették ki. Csak televíziószolgáltatásra az előfizetések 19%-a vonatkozott, míg a szerződést kötők 26%-a emellett igénybe vett vagy vezetékestelefon-, vagy internetszolgáltatást is. A szerződések 15%-a mindhárom szolgáltatást, valamint a mobilhang-szolgáltatást is tartalmazta.

SZÁLLÍTÁS, KÖZLEKEDÉS

A szállítás, raktározás bruttó hozzáadott értékének volumene 2024-ben 2,3%-kal bővült a 2023. évihez képest. Előzetes adatok szerint e nemzetgazdasági ág hozzáadott értéke (3,8 ezer milliárd forint) 2024-ben 5,4%-kal részesedett Magyarország bruttó hozzáadott értékéből.

A szállítás, raktározás területén működő szervezetek beruházási teljesítményértéke (1,3 ezer milliárd forint) 2024-ben az összes nemzetgazdasági beruházás 8,5%-át tette ki, ezzel – a feldolgozóipart és az ingatlanügyleteket követően – a harmadik legjelentősebb beruházó volt. Fejlesztéseinek volumene ugyanakkor 25%-kal

csökkent 2023-hoz képest, jobbra az elhalasztott állami infrastrukturális beruházások következményeként.

A szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban az alkalmazottak száma 232 ezer fő volt, az összes foglalkoztatott 6,1%-a. 2023-hoz viszonyítva a létszám lényegében nem változott. A szállítás, raktározás területén **a teljes munkaidőben foglalkoztattak havi bruttó átlagkeresete 594 ezer forintot tett ki 2024-ben,** 8,1%-kal kevesebbet az országos átlagnál. Az átlagkereset a nemzetgazdaság egészénél valamelyest nagyobb mértékben, 14%-kal nőtt az előző évhez képest.

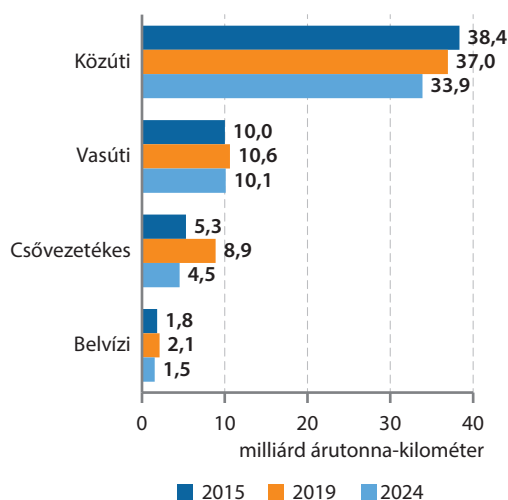
A jelentősebb szállítási módok közül a közúti áruszállítás teljesítménye emelkedett

A nemzetgazdaság árutonna-kilométerben számított áruszállítási teljesítménye 2021-ben jelentősen emelkedett, megközelítve a koronavírus-járvány kitörését megelőző évek szintjét. A fellendülést 2022-ben és 2023-ban visszafogottabb teljesítmény követte, mígnem **2024-ben lényegében stagnált az egy évvel korábbihoz képest.** 2023-hoz mérten a szállított áruk tömege 6,2%-kal csökkent, míg az átlagos szállítási távolság hasonló mértékben (6,6%-kal) emelkedett. A teljesítmény a belföldi forgalomban 11%-kal visszaesett, ezzel egy időben a nemzetköziben 5,9%-kal bővült. Ez utóbbi desztináció 2024-ben az árutonna-kilométerben számított teljesítmény héttizedét jelentette, ezzel együtt a szállított áruk tömegének közel kétharmada nem lépte át az országhatárt.

2024-ben az áruszállítási teljesítmény 68%-a közúti, mintegy 20%-a vasúti, 9,1%-a csővezetékes, 3,1%-a vízi szállítás révén valósult meg. **2024-ben az áruszállítási módok közül a közúti szállítás teljesítménye 1,6%-kal növekedett.** A forgalom az ezredfordulót követően 2016-ban volt a legnagyobb, amihez képest 2024-ben a teljesítmény 15%-kal volt kevesebb.

A vasúti szállítás teljesítménye 2024-ben 3,4%-kal csökkent. A vonattal történő áru-

3.25. ábra Az áruszállítási teljesítmény alakulása

szállítás teljesítményének alakulását alapvetően a nemzetközi forgalom határozza meg, mivel évről évre a teljesítmény 80–90%-a ebben a viszonylatban keletkezik. A 2024-es nemzetközi teljesítmény 3,1, a belföldi 5,2%-kal volt kevesebb az egy évvel korábbinál. **A csővezetékes szállítás teljesítménye 2024-ben 8,5%-kal mérséklődött.** **A belvízi áruszállítás esetében 17%-os emelkedés következett be 2023-hoz képest,** ezzel együtt is a megelőző két évtized egyik legkisebb teljesítménye volt.

A belföldi távolsági személyszállítás teljesítménye jelentősen bővült

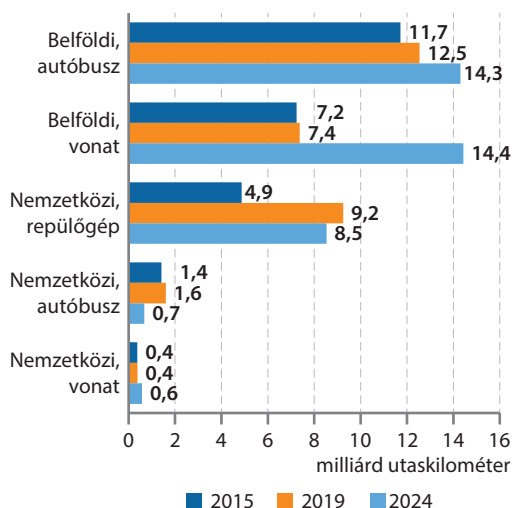
2024-ben a helyközi személyszállítás¹⁰⁾ utaskilométerben számított teljesítménye 31%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, de a koronavírus-járványt megelőző, 2019. évet is meghaladta, 24%-kal. 2024-ben a belföldi teljesítmény 38, a nemzetközi 14%-kal nőtt, ám a nemzetközi forgalom még így is elmaradt (13%-kal) a járvány előtti szinttől. 2024-ben a teljesítmény döntő hányada (75%) továbbra is a belföldi utazásokból adódott.

Az összteljesítményből 2024-ben is a **vasút és az autóbuszos utazás** részesedett a legnagyobb arányban (39–39%-kal). A mintegy 15–15 milliárd utaskilométer döntő hányada (96, illetve 95%-a) a belföldi utazásokhoz köthető.

A repülőgépes személyforgalom 2024-ben egy év alatt 17%-kal nőtt, ugyanakkor 7,7%-kal elmaradt az öt évvel azelőttitől. A légi közlekedés az összteljesítmény 22%-át adta 2024-ben, míg a nemzetközi viszonylatban 87%-os volt a részesedése.

A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 2024. évi utasforgalma 17,6 millió fő volt, 20%-kal több, mint az egy évvel korábbi. A repülőtérre érkező és onnan induló járatok száma egy év alatt 17%-kal nőtt, az utasok egy járatra jutó száma

3.26. ábra A helyközi személyszállítás teljesítményének alakulása

139 volt 2024-ben, 3 fővel több a megelőző évinél. A járatok férőhely-kihasználtsága 83%-os volt. A légikikötő a legnagyobb utasforgalmat az Egyesült Királysággal (2,2 millió fő), Olaszországgal (2,2 millió fő), Németországgal (1,7 millió fő) és Spanyolországgal (1,7 millió fő) bonyolította le. A Debreceni Repülőtérre 273 ezren vették igénybe 2024-ben, 11%-kal kevesebben, mint egy évvel korábban, a 2019. évi utasszámnak pedig mindössze a felét tette ki ez az érték.

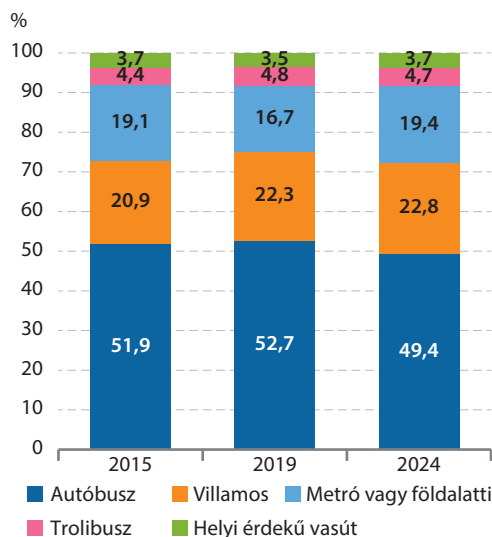
¹⁰⁾ A Magyarországon bejegyzett szervezetek adatai alapján. A 2023. május 1-jén bevezetett ország- és vármegyebérllet miatt az adatszolgáltatók az utas- és az utaskilométer-adatok számításában módszertani változásokat hajtottak végre. Emiatt a helyközi utas- és utaskilométer-adatok korlátozottan összehasonlíthatók az előző évek adataival.

A helyi közösségi közlekedés forgalma csekély mértékben növekedett

A helyi személyszállítást igénybe vevő utasok száma 1,0%-kal nőtt 2024-ben az előző évhez képest, azonban a járványt megelőző, 2019. évitől 6,1%-kal továbbra is elmaradt. A helyi utazások esetében koronavírus-járvánnyal sújtott években a tömegközlekedéssel szemben előnyben részesített közlekedési módok (pl. a gyaloglás, a kerékpározás, vagy a roller használata) vélhetően sokaknál fennmaradtak a közösségi közlekedés alternatívájaként az egészségügyi veszélyhelyzetet követően is.

2024-ben 1 milliárd 987 millióan utaztak, az utasok háromnegyede Budapesten közlekedett. Az országos forgalom a 2015. évitől 8,1%-kal elmaradt, a csökkenés a vármegyék átlagában jelentősebb volt, mint a fővárosban (18, illetve 4,4%).

3.27. ábra A helyi közösségi közlekedésben szállított utasok megoszlása közlekedési eszközönként

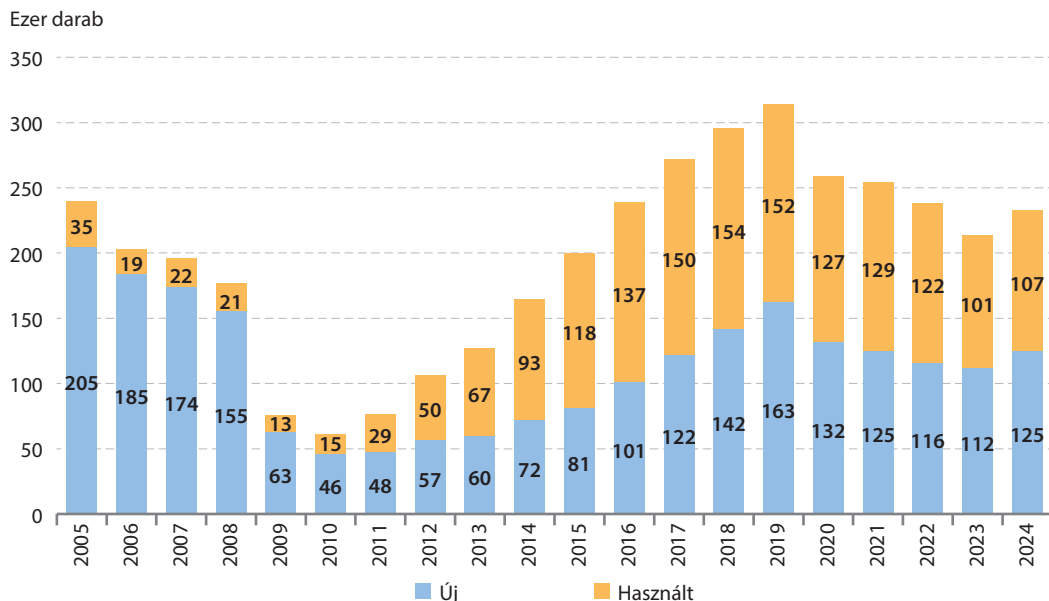

Négy év csökkenés után újra emelkedett a Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett személygépkocsik száma

2024 során közel 233 ezer személygépkocsit helyeztek Magyarországon első alkalommal forgalomba, az egy évvel korábbinál 9,0%-kal többet, a rekordértéket felmutató 2019-hez képest viszont 26%-os volt az elmaradás. 2024-ben az új személygépkocsik forgalomba helyezése 12,

a használtaké 5,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbi, alacsony bázishoz képest. Az újonnan forgalomba helyezettek részesedése a 2000-es évek első évtizedében lényegesen magasabb volt a használtakénál, az utóbbi években azonban jóval kiegyenlítettebb az arány.

3.28. ábra **A Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett személygépkocsik számának alakulása**

Elektromos üzemű személygépkocsikból valamivel több mint 19 ezer darabot helyeztek első alkalommal forgalomba 2024-ben, a rekordmagasnak tekinthető darabszám 57%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az elektromos autók intenzív terjedésük ellenére a teljes hazai személygépkocsi-állomány mindössze 1,4%-át tették ki.

A magyarországi személygépkocsi-állomány 2006-ban, illetve 2007-ben volt

a legfiatalabb (átlagosan egyaránt 10,3 év), **azóta folyamatosan öregszik**, 2024-ben a személygépjárművek átlagos kora 16,2 év volt, 0,4 évvel magasabb, mint 2023 végén. A személygépkocsi-állomány 2014 vége és 2024 vége között lényegesen több autóval bővült, mint az azt megelőző 10 évben (1,2, illetve 0,3 millió darab), ami az állomány 2,8 évvel történő öregedésével járt együtt.

KISKERESKEDELEM

A kiskereskedelem a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékének 4,1%-át adta 2023-ban.

2024-ben a kiskereskedelemben a hazai beruházási teljesítmény 2,1%-a (325 milli-

árd forint) realizálódott. Az ágazathoz kapcsolódó beruházások volumene 9,6%-kal – a nemzetgazdasági átlagnál (–14%) szerényebb mértékben – elmaradt az egy évvel korábbitól.

A kiskereskedelemben az alkalmazásban állók száma 2024-ben közel 285 ezer fő volt, ez a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak 7,4%-a, létszámuk 0,8%-kal emelkedett egy év alatt.

A kiskereskedelmi ágazatban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó

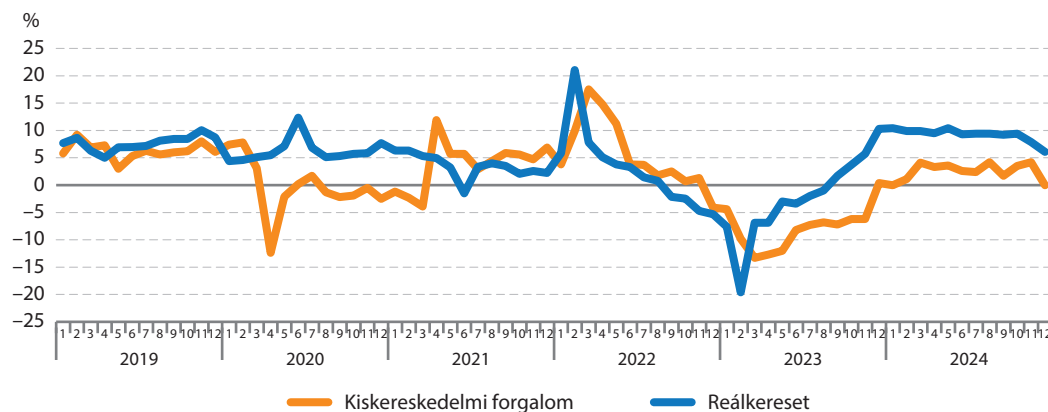
átlagkeresete 2024-ben 491 ezer forint volt, az egy évvel korábbit 13%-kal, a nemzetgazdasági átlagkereset növekedésével közel egyező mértékben haladta meg. Az ágazati átlagkereset 76%-a volt a nemzetgazdasági átlagnak.

2024-ben a kiskereskedelmi forgalom volumene újra növekedett

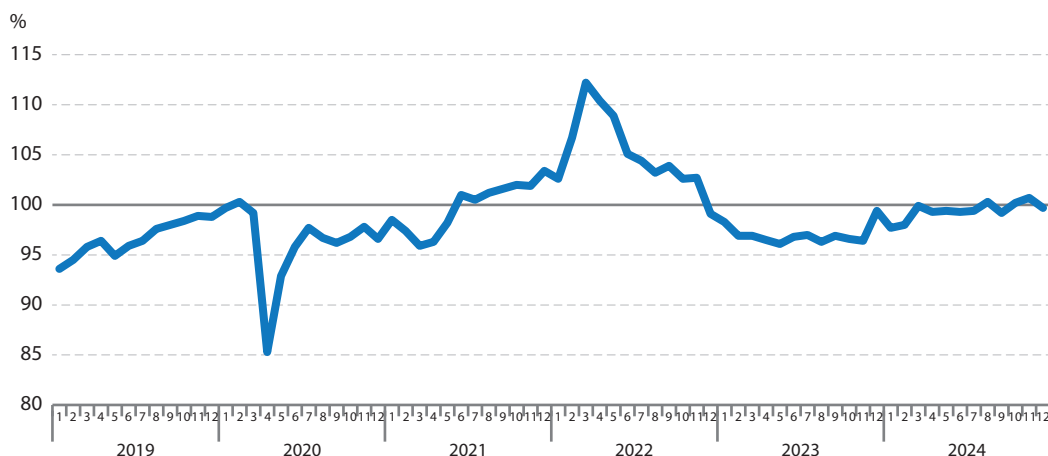
A hazai kiskereskedelmi forgalom volume-ne a 2022. évet jellemző erőteljes emelkedést követően – az árak jelentős növekedésével, valamint a reálbérek csökkenésével párhuzamosan – 2022 decemberétől egy évig folyamatosan csökkent. Ezt követően az infláció lefékeződésével, a kiskereskedelmi üzletekben bevezetett élelmiszerár-stop meghosszabbításával és az újból emel-

kedő reálkeresetekkel szinte párhuzamosan újra nőtt a kiskereskedelmi forgalom, ami 2023 decemberétől lényegében folyamatos volt. 2024-ben az országos kiskereskedelmi üzlethálózat és a csomagküldő kiskereskedelem együttesen 19,3 ezer milliárd forint értékű forgalmat realizált, **volumenét tekintve 2,6%-kal bővült az előző évihez képest.**

3.29. ábra A kiskereskedelmi forgalom naptárhatástól megtisztított volumenváltozása, valamint a reálkeresetek változása (az előző év azonos hónapjához képest)

3.30. ábra A kiskereskedelmi üzletek forgalmának szezonális és naptárhatással kiigazított volumenváltozása (2021 havi átlaga = 100,0%)

Az egy kiskereskedelmi egységre vetített forgalom (országosan naponta 504 ezer forint) szempontjából Pest vármegye kiemelkedik a 698 ezer forintos napi átlagos bolti forgalmával, ugyanakkor Békés vármegyében a mutató értéke ennek mindössze 53%-a volt. 2024-ben **egy lakosra naponta átlagosan 5000 forintnyi költség jutott**

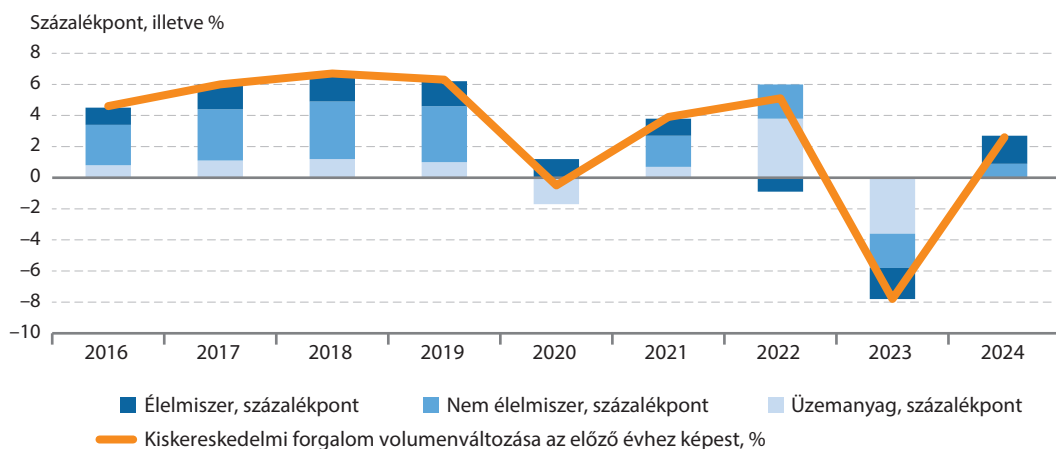
a különféle kiskereskedelmi üzletekben, a mutató értéke Budapesten volt a legnagyobb (6100 forint), Nógrád vármegyében a legkisebb (3800 forint). A főváros mellett még Győr-Moson-Sopron, Zala, Pest, Veszprém, Vas és Somogy vármegyében költöttek az átlagosnál többet a vásárlók.

Az élelmiszer- és a nem élelmiszerüzletek körében egyaránt emelkedett a forgalom

A forgalom szerkezetét üzlettípusonként tekintve az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem 49, a nem élelmiszertermékek kiskereskedelme 35, az üzemanyagoké 16%-ot tett ki a teljes forgalomból 2024-ben. A pandémia éveiben az alapvető élelmiszerek iránti megnövekedett kereslet az élelmiszer-szaküzletek és élelmiszer jellegű vegyes üzletek forgalmát növelte, majd

a 2022–2023-as üzemanyagárstop következtében az üzemanyagvásárlásra fordított jelentősen megnövelt összegek befolyásolták leginkább a szerkezetet. Ezt követően a jelentősen növekvő és magas szinten ragadó élelmiszerárak az élelmiszerüzletek kiskereskedelmi forgalmon belüli súlyának korábbiaknál is nagyobb arányát eredményezték.

3.31. ábra A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozásához való hozzájárulás

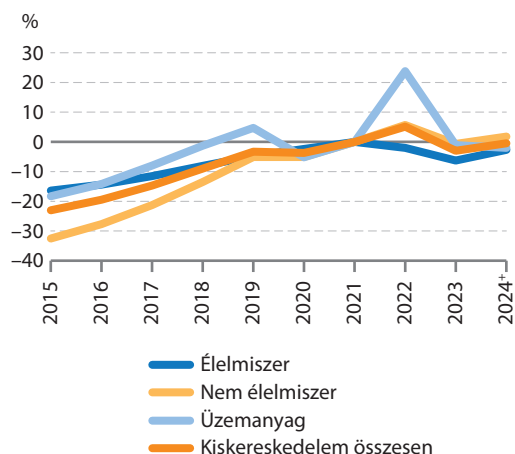

Az **élelmiszer- és élelmiszer jellegű egyes üzletek** 2024-ben **3,8%-kal nagyobb forgalmat bonyolítottak le** az egy évvel korábrinál. Ezen belül a forgalom 76%-át kitevő vegyes termékkörű üzletek forgalma 4,4, az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzletek (húsboltok, zöldség-gyümölcs üzletek, dohányboltok, pékségek stb.) 2,1%-kal emelkedett.

A **nem élelmiszertermékek** forgalmazói **összességében 2,5%-os volumennövekedést realizáltak**. A textil-, ruházati- és lábbeli-, a bútor-, műszakcikk-, illetve a gyógyszer-, gyógyászatiternék- és illatszerüzletekben 1,3–6,9%-kal emelkedett, míg az iparcikk jellegű vegyes, a könyv-, számítástechnika- és egyéb iparcikk-, valamint a használatcikk-üzletekben 0,2–1,9%-kal csökkent a forgalom. Az árucikkek széles körére kiterjedő csomagküldő és internetes kiskereskedelem volumene 5,0%-kal növekedett. Ez utóbbi forgalom teljes kiskeres-

kedelmen belüli részesedése 2024-ben 8,3% volt. Az **üzemanyag-forgalom volumene 0,8%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól**.

3.32. ábra A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozása üzlettípusonként (2021-hez képest)

3.1. tábla A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása üzlettípusonként, 2024⁺

(%)

Megnevezés	Megoszlás	Volumenváltozás ^{a)}	
		az előző évhez képest	2021-hez képest
Élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes	49,0	3,8	-2,7
Ebből:			
élelmiszer jellegű vegyes	37,3	4,4	-3,7
élelmiszer, ital, dohányáru	11,7	2,1	0,3
Nem élelmiszertermék jellegű	35,5	2,5	1,8
Ebből:			
iparcikk jellegű vegyes	3,9	-0,2	-8,5
textil, ruházati és lábbeli	4,8	1,3	15,4
bútor, műszaki cikk	5,3	3,0	-10,7
könyv, számítástechnikai és egyéb iparcikk	5,2	-1,7	2,8
gyógyszer, gyógyászati termék, illatszer	7,2	6,9	19,5
használt cikk	0,3	-1,9	21,1
csomagküldő és internetes	8,3	5,0	-0,3
Üzemanyag	15,5	-0,8	-2,0
Kiskereskedelem összesen	100,0	2,6	-0,5

^{a)} A kiskereskedelmi forgalom naptárhatástól megtisztított volumenváltozása.

Az unió tagállamainak többségében bővült a kiskereskedelmi forgalom

A hazai forgalom növekedéséhez hasonlóan az **Európai Unióban** is bővült a **kiskereskedelmi forgalom naptárhatástól megtisztított volumene**, 2024-ben **1,3%-kal** az előző évhez mérten. (Ezen belül az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem eladásai 0,6, a nem élelmiszerekéi 2,0, az üzemanyagokéi 0,4%-kal

emelkedtek.) A tagországok többségében tekintve nőtt a forgalom volumene, a legnagyobb mértékben (17%-kal) Luxemburgban. A visegrádi országokban – Lengyelország kivételével (-0,2%) – nagyobb volt a kiskereskedelmi forgalom volumene 2024-ben, mint egy évvel korábban.

Évről évre csökken az üzletek száma

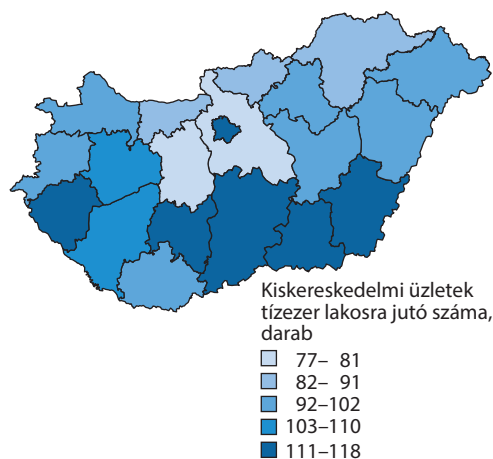
2013-tól a kiskereskedelmi üzletek száma¹¹⁾ folyamatosan csökkent, ami 2024-ben is folytatódott. 2024. június végén 96 ezer üzlet működött, számuk 7,0%-kal (7157-tel) mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest.

Mindegyik üzlettípust csökkenés jellemezte. 2024. június végén a kiskereskedelmi üzletek 33%-a élelmiszer- és élelmiszer jellegű üzlet volt, számuk egy év alatt 5,4%-kal kevesebb lett. A nem élelmiszertermék jellegű üzletek az összes üzlet 65%-át tették ki, amelyekből a 2023. közepinél 7,9%-kal kevesebb várta a vásárlókat. Az üzemanyagtöltő állomások az összes üzlet 2,0%-át jelentették, számuk (1944 benzinkút) egy év alatt 1,0%-kal csökkent.

2024 közepén tízezer lakosra 100 bolt jutott, 2015 végén még 136. A kiskereskedelmi üzletekkel legjobban ellátott terület Tolna, a legkevésbé ellátott pedig Pest vármegye volt. Utóbbiban egyébként országosan a negyedik legnagyobb forgalom jutott egy

lakosra. Ezt a fővárosba bevezető, de területileg Pest vármegyéhez tartozó jelentős utak, autópályák mellé települt bevásárlóközpontok kiemelkedő forgalma eredményezte.

3.33. ábra A kiskereskedelmi üzletek tízezer lakosra jutó száma vármegyénként, 2024. június 30.

MEZŐGAZDASÁG

2024-ben a szélsőséges időjárás negatívan hatott a hazai mezőgazdaság teljesítményében nagyobb szerepet játszó növénytermesztés eredményeire, amit csak részben ellensúlyozott az állattenyésztés bővülése. **A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értékének volumene¹²⁾** az előző év kimagasló teljesítményéhez képest 10%-kal csökkent.

Ebből adódóan a nemzetgazdasági bruttó hozzáadott érték 2,8%-át adó ágazat 0,3 százalékponttal mérsékelte a GDP volumenét. A nemzetgazdasági beruházások 4,3%-át, 669 milliárd forintot fordítottak mezőgazdasági fejlesztésekre, reálértéken 12%-kal kevesebbet az előző évinél.

¹¹⁾ Az EU kiskereskedelmi fogalmának megfelelően üzemanyagtöltő állomásokkal együtt, de a gépjármű-, gépjárműalkatrész-, valamint a motorkerékpár- és motorkerékpáralkatrész-szaküzletek nélkül. A kiskereskedelmi üzletek száma nem tartalmazza a 2013. július 1-jétől megalakult nemzeti dohányboltokat.

¹²⁾ A nemzeti számlákra vonatkozó ESA2010 módszertana alapján.

Az alkalmazásban állók 2,4%-a, 92 ezer fő dolgozott az agrárszektorban, azonban az ágazat foglalkoztatásban betöltött szerepe ennél jóval nagyobb, tekintettel az egyéni gazdaságokban végzett mezőgazdasági munkára. Ez utóbbit is figyelembe véve 2024-ben a mezőgazdaság munkaerő-felhasználása 259 ezer ember teljes munkaidős (évi 1800 óra) tevékenységének felelt meg.

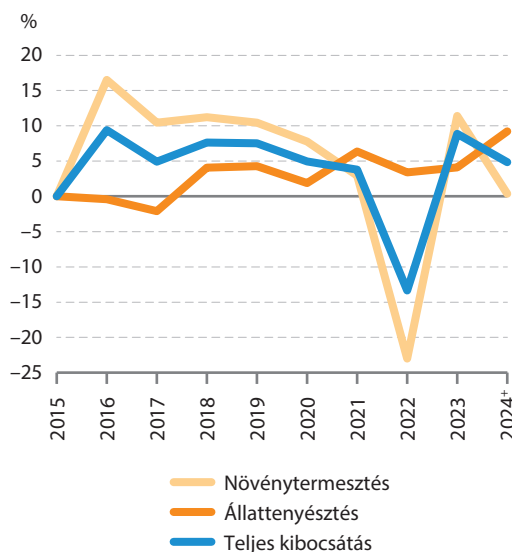
Azzal együtt, hogy a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 12%-kal, 494 ezer forintra emelkedett, a mezőgazdasági átlagfizetés továbbra is jelentősen (24%-kal) elmaradt a nemzetgazdasági átlagtól. A bérszínvonal alapvetően a fizikai foglalkozásúak magas arányával áll összefüggésben.

A mezőgazdaság kibocsátása elmaradt az előző évitől

A mezőgazdasági számlák rendszerének előzetes adatai szerint 2024-ben a **mezőgazdaság teljes kibocsátásának volume** **3,7%-kal csökkent az előző évihez képest**, ezzel párhuzamosan az árak átlagosan 2,4%-kal mérséklődtek. A volumen- és az árváltozás eredményeként a mezőgazdaság teljesítményértéke (4142 milliárd forint) – szolgáltatásokkal és kiegészítő tevékenységekkel együtt – 6,1%-kal alulmúlta az előző évit. A teljes kibocsátásból a növénytermesztés 53, az állattenyésztés 39%-kal részesedett, a többi szolgáltatásokból és másodlagos tevékenységekből adódott. Továbbra is a növénytermesztés túlsúlya jellemzi a hazai mezőgazdaságot, azonban már harmadik éve csökkenő mértékű a részaránya, amivel párhuzamosan növekszik az állattenyésztés jelentősége.

A mezőgazdasági termékek előállításához és szolgáltatások nyújtásához szükséges **folyó termelőfelhasználás volumene 2,9%-kal nőtt**, árszínvonala viszont 8,0%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az előállított agrártermékek alacsonyabb volumene mellett a ráfordítások mértéke nőtt, ami a **mezőgazdaság termelékenységének romlását eredményezte**, és negatívan hatott

3.34. ábra A mezőgazdasági kibocsátás volumenváltozása (2015-höz képest)

a hozzáadott érték alakulására. A kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás különbözete-ként előálló **bruttó hozzáadott érték** (1463 milliárd forint) volumene **16%-kal visszaesett**. A termelési tényezők jövedelme 8,7, a vállalkozói jövedelem 27%-kal kevesebb volt az előző évinél.

Az agrárium éves munkaerőegységben (évi 1800 munkaóra) kifejezett **munkaerő-felhasználása 2015 óta mérséklődik**, 2024-ben mintegy 259 ezer ember mezőgazdasági tevékenységének felelt meg. A nem fizetett munkaerő aránya a 2000-es

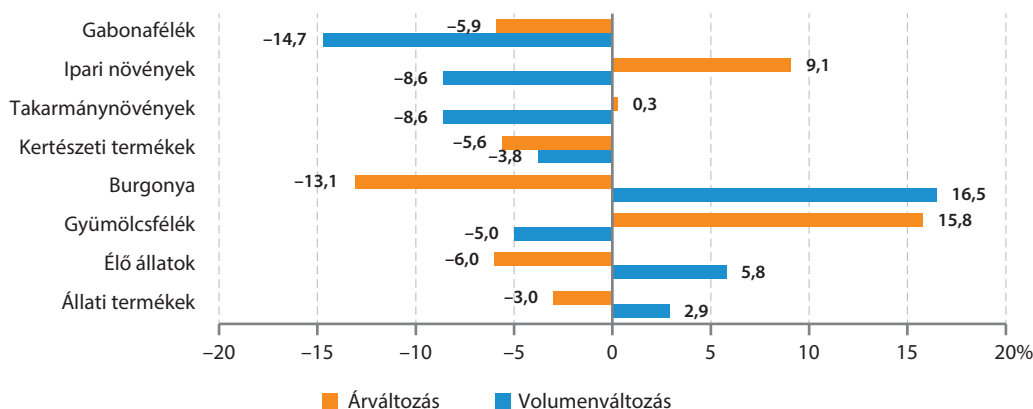
évek eleje óta csökkenő tendenciát mutat, de 2024-ben még így is a mezőgazdasági munkaidő-ráfordítás 55%-a volt köthető az egyéni gazdaságok családtagjaihoz, ideértve a rokonok, ismerősök eseti jellegű önkéntes munkavégzését is.

Az időjárás negatívan hatott a növénytermesztés teljesítményére

2024 tavaszán kevés csapadék hullott, a vízhiányt csak helyenként enyhítették a júniusi bőséges esőzések. Júliustól szeptember közepéig száraz, az átlagosnál melegebb időszak következett, amely az ország jelentős területén erős, illetve rendkívüli aszályt okozott. Leginkább ezen szélsőséges időjá-

rás hatására **a növénytermesztés termelési volumene 9,9%-kal visszaesett** a 2023-as, kiemelkedő terméseredményekhez képest, amihez az árszínvonal 0,7%-os mérséklődése párosult. Szinte valamennyi termékcsoporthoz csökkenés következett, a legnagyobb mértékben a meghatározó súlyú gabonaféléké.

3.35. ábra A mezőgazdasági kibocsátás volumen- és árváltozása az előző évihez képest a mezőgazdasági számlák rendszere alapján, 2024⁺

A **gabonafélék** volumene összességében 15%-kal csökkent. A teljes szántóterület 22%-áról betakarított búza mennyisége tizedével kevesebb volt, mint előző évben, azonban még így is meghaladta az elmúlt 5 év átlagát. A területnövekedés ellenére

a vízigényes kukorica termésmennyisége és hektáronkénti hozama számottevően elmaradt az előző évi kedvező eredményektől a nyár nagy részét jellemző csapadékhiány és magas hőmérséklet miatt. A búza után második legjelentősebb kalászos, az árpa

betakarított területe és mennyisége is jelentősen visszaesett.

Az **ipari növények** volumene 8,6%-kal csökkent, a száraz és meleg időjárás a növénycsoport nagy részét kitevő napraforgó terméseredményére is negatív hatással volt, így az nem érte el az előző évi, magas értéket. A kisebb részarányú repce hektáronkénti hozamát jelentősen visszavetette a betakarítás előtti viharok és jégeső.

A **zöldségtermesztésben** szintén a korábbi évekhez képest gyengébb terméseredmények születtek. A legnagyobb területen

termesztett csemegekukoricából 18, zöldborsóból 38%-kal kevesebbet takarítottak be, mint 2023-ban. A legfontosabb **hazai gyümölcsből**, az almából az előző évinél 24%-kal kevesebb mennyiséget szüreteltek, ez az elmúlt 12 év egyik legalacsonyabb értéke. A kedvező tavaszi időjárásnak köszönhetően a kajszi- és az őszibarack leszedett mennyisége jelentősen (56, illetve 42%-kal) nőtt az előző évhez képest.

A **burgonya** vetésterülete és termése 2022 óta növekszik, a 2024. évi hektáronkénti átlaghozam rekordnak számít.

3.2. tábla **A főbb szántóföldi növények terméseredménye, 2024⁺**

Növény	Betakarított terület		Termésmennyiség		Termésátlag	
	ezer hektár	változás az előző évhez képest, %	ezer tonna	változás az előző évhez képest, %	kilogramm/hektár	változás az előző évhez képest, %
Búza	921,9	-12,5	5 338,7	-10,2	5 790	2,7
Kukorica	882,6	14,5	5 264,8	-16,2	5 970	-26,7
Árpa	285,1	-31,0	1 576,1	-29,0	5 530	2,8
Napraforgó	674,9	0,1	1 801,8	-8,5	2 670	-8,6
Repce	174,1	-7,8	446,7	-28,7	2 570	-22,6
Cukorrépa	16,4	14,6	827,1	-5,6	50 540	-17,6
Burgonya szántón	8,2	8,1	244,5	16,5	26 390	10,1

Bővült az állattenyésztés volumene

Az állattenyésztés mezőgazdasági kibocsátáson belüli részaránya 20 éve nem volt olyan magas, mint 2024-ben, miközben az ágazat tovább koncentráldott: a főbb haszonállatokat (szarvasmarha, sertés, tyúk) tartó gazdaságok száma csökkent.

Az állattenyésztés **termelési volumene 4,9%-kal nőtt**, ezen belül az élő állatoké ennél nagyobb (5,8%-kal), az előállított állati termékeké ennél kisebb (2,9%-kal) mértékben haladta meg az egy évvel korábbi.

3.3. tábla Állatállomány, december 1.*

(ezer darab)

Állatfaj	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Szarvasmarha	909	933	902	885	862	861
Sertés	2 634	2 850	2 726	2 558	2 608	2 802
Juh	1 061	944	887	872	907	847
Tyúk	30 874	28 888	32 114	29 124	28 733	29 420
Kacsa	4 498	2 970	4 241	2 727	4 214	1 798
Pulyka	2 663	2 742	2 636	2 519	1 998	2 169
Lúd	1 173	798	952	614	628	416

* 2020-tól csak a gazdaságküzszöböt elérő gazdaságok adatai.

A tél kezdetén 861 ezer darab **szarvasmarhát** tartottak, a létszám évek óta tartó csökkenése gyakorlatilag megállt. A teljes állomány majdnem felét kitevő tehenek száma is alig változott. 2024-ben – vágóborjú nélkül – 20,4 ezer tonna vágómarhát vásároltak fel, kissé kevesebbet, mint az előző évben, 5,6%-kal magasabb felvásárlási átlagáron. Az év során a termelőktől feldolgozásra és továbbértékesítésre átvett mintegy 1,7 millió tonna tehéntej 4,8%-kal több volt, mint 2023-ban, miközben a felvásárlási átlagára szinte változatlan maradt.

A **sertésállomány** egy év alatt 7,5%-kal, 2,8 millióra bővült. Az anyakocák száma is nőtt (12%-kal), ami alapján az állomány további növekedése várható. A 2024-ben felvásárolt vágósertés (vágómalac és süldő nélküli) 491,7 ezer tonnás mennyisége 22%-kal

felülmúlta az egy évvel korábbit, míg a felvásárlási ár 7,4%-kal csökkent.

A **juhok** számának 2023. évi emelkedése nem tudta megtörni a csökkenő trendet, 2024. december 1-jére 6,6%-kal, 850 ezer alá esett, az állomány négyötödét kitevő anyajuhoké 2,9%-kal mérséklődött egy év alatt. Vágójuhból a 2024-ben mintegy 4,2 ezer tonnát vettek át, az előző évinél 11%-kal kevesebbet.

A **tyúkállomány** 2,4%-kal gyarapodott az egy évvel korábbihoz képest. A 29,4 millió darabos teljes létszám közel háromtizedét adó tojóké viszont 4,5%-kal fogyott. 2024 folyamán vágótyúkból az előző évinél kissé mértékben (0,4%-kal) többet, 464,6 ezer tonnát vásároltak fel 11%-kal alacsonyabb átlagáron. Étkezési tyúktojásból 9,8%-kal többet (372 millió darabot) vettek át.

A kukorica és az olajos magvú növények termelésében továbbra is az uniós élmezőnybe tartozunk

2024-ben az előzetes adatok szerint az Európai Unió – alapáron 529 milliárd euró értékű – teljes mezőgazdasági kibocsátásának volumene 0,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, miközben az árszínvonal 2,0%-kal mérséklődött. A kibocsátás felét kitevő növénytermesztés volumene 0,4, a 40%-át adó állattenyésztésé 0,9%-kal nőtt. 2024-ben folytatódott az állatlétszám csökkenése: a szarvasmarhaállomány 2016 óta évről évre kevesebb, de a sertések száma is alulmúlta a 2023. évit.

2024-ben az unió mezőgazdasági termelési értékének közel hattizedét négy ország

állította elő (Franciaország, Németország, Olaszország és Spanyolország), **Magyarország részesedése 2,0%** volt, 2015 óta szinte változatlan. A növényfélék tekintetében hazánk szerepe kettő esetén számottevő: a kukorica kibocsátásának 8,0, az olajos magvú növényeknek 8,9%-a származott országunkból, az előbbinél az 5., az utóbbinál a 4. helyet foglaljuk el az uniós rangsorban. A főbb állatfajok közül a baromfik esetében volt a legnagyobb (4,7%) a részesedésünk a közösségi kibocsátásból, amivel a tagállamok között a 6. helyet foglaltuk el.

TURIZMUS, VENDÉGLÁTÁS

2024-ben a **szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás** nemzetgazdasági ág **a bruttó hozzáadott értékből 2,4%-kal részesedett**, volumene 5,4%-kal haladta meg – a gazdasági ágak közül a legnagyobb mértékben – az egy évvel korábbit. A turizmus közvetlenül és közvetetten több gazdasági ág teljesítményére is kihat, 2023-ban az előzetes adatok alapján a kapcsolódó ágazatokkal együtt részesedése a hozzáadott értékből – a multiplikátorhatást is figyelembe véve – 9,5% volt.

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás 2024-ben a nemzetgazdasági beruházások 1,2%-át adta, ami 0,3 százalékponttal nagyobb volt, mint egy évvel korábban. A megvalósult **beruházások volumene**

(folyó áron 189 milliárd forint) **13%-kal haladta meg a 2023. évit.**

2024-ben a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén **az alkalmazásban állók száma 167 ezer fő** volt, a nemzetgazdaságban dolgozók 4,4%-a. A létszám **5,9 ezer fővel nőtt** az egy évvel korábbihoz képest. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók **havi bruttó átlagkeresete** a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén **415 ezer forint** volt, **13%-kal** – a nemzetgazdasági átlaggal azonos mértékben – **nőtt** a 2023. évihez viszonyítva. A gazdasági ágakat tekintve továbbra is itt az egyik legalacsonyabb az átlagkereset, a nemzetgazdasági átlag 64%-át tette ki.

Lényegében visszaállt a globális turisztikai forgalom a járvány előtti szintre

2024-ben világviszonylatban a nemzetközi utazásokon résztvevők száma (1,4 milliárd) az egy évvel korábbihoz képest 11%-kal emelkedett, a járványt megelőző, 2019. évi globális turisztikai forgalomnál mindössze 1,3%-kal volt kisebb. A **globális turizmus többségét (52%-át) az Európa turisztikai régió¹³⁾** idegenforgalma adta. A kontinens országaiba összesen 747 millió külföldi turista érkezett, számuk az egy évvel korábbinál 5,5, a 2019. évinél 0,7%-kal nagyobb volt. Minden turisztikai régióban nőtt a vendégforgalom 2023-hoz képest, a járvány előtti szinttől csak az ázsiai

és csendes-óceáni, valamint az amerikai régió maradt el (13, illetve 2,6%-kal).¹⁴⁾

2024-ben az előzetes adatok alapján **az Európai Unióban a szálláshelyeken¹⁵⁾ eltöltött vendégéjszakák száma (3,0 milliárd) az egy évvel korábbit 2,3, a 2019. évit 4,3%-kal haladta meg.** Az uniós országok döntő többségében nőtt a vendégéjszakák száma 2023-hoz viszonyítva. A visegrádi országok közül **Magyarországon**, Csehországban és Lengyelországban **az uniós átlag felett** (3,9, illetve 2,5 és 5,2%-kal), míg Szlovákiában átlag alatt (2,1%-kal) **bővült** a vendégéjszakában mért forgalom az egy évvel korábbihoz képest.

A külföldi beutazások száma és a kapcsolódó költségek is nőttek

A turizmus fokozatos növekedésével **a hazánkba irányuló külföldi utazások száma** tovább emelkedett. 2024-ben a külföldi állampolgárok 51,2 millió utazást tettek hazánkba, 3,6%-kal többet, mint egy évvel korábban. A külföldi beutazók 115,5 millió napot töltöttek el Magyarországon, ami 1,1%-kal nőtt az előző évhez képest. A többségében átutazási, illetve vásárlási céllal történő **egynapos utazások szá-**

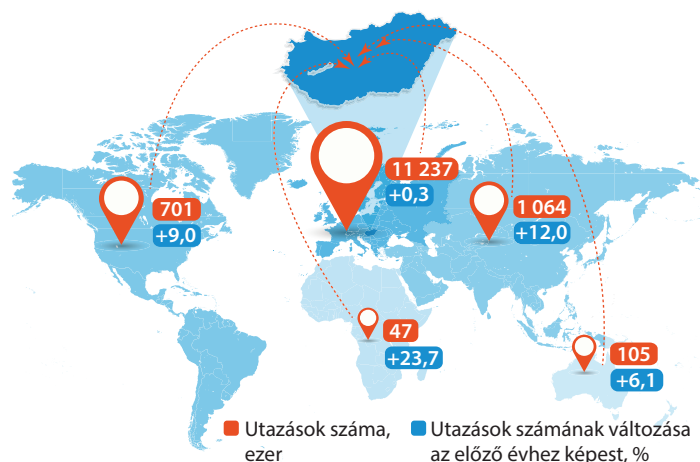
ma (38,0 millió) 4,3%-kal nagyobb volt, mint 2023-ban. Az utazások kisebb részét (mintegy negyedét) adó **többnapos utazások száma (13,2 millió) 1,7%-kal nőtt**, az utazásokon eltöltött idő 0,3%-kal mérséklődött. A többnapos utazások résztvevői többségében szabadidő eltöltése (60%), illetve rokon, barát meglátogatása (13%) céljából érkeztek hazánkba.

¹³⁾ A turisztikai régió területe nagyobb a földrajzi értelemben vett Európánál, magában foglalja az európai területekkel rendelkező, de kontinensen kívüli országokat, valamint a gyakran Európához sorolt ázsiai államok közül például Kirgizisztánt, Tádzsikisztánt, Türkmenisztánt, Üzbegisztánt.

¹⁴⁾ Forrás: UNWTO World Tourism Barometer – Volume 23, January 2025.

¹⁵⁾ Szálláshelyek alatt a kereskedelmi és a nem üzleti célú szálláshelyeket értjük. Bulgária és Észtország esetében az éves adat nem állt rendelkezésre. Forrás: Eurostat.

3.36. ábra A külföldi állampolgárok által Magyarországra tett többnapos utazások kontinensenként, 2024*

* Európa Magyarország nélkül.

A Magyarországra tett külföldi utazások döntő többségét (79%-át) az európai uniós országokból érkezők tették ki. A külföldi utazók mintegy kétharmada valamelyik szomszédos országból érkezett, azon belül is – az egynapos utak magas száma miatt – kiemelkedik a Szlovákiából (21%), Romániából (18%) és Ausztriából (15%) beutazók aránya. A többnapos utak esetében Németországból érkeztek a legnagyobb számban.

2024-ben a külföldiek folyó áron 3340 milliárd forintot költöttek Magyarországon, 6,5%-kal többet, mint egy évvel korábban. Az egynapos utakkal kapcsolatos költségek (832 milliárd forint) 11%-kal, a többnapos utazásokhoz kapcsolódók (2508 milliárd forint) 5,1%-kal nőttek egy év alatt. Egy külföldi utazó naponta átlagosan 28,9 ezer forintot költött el, 1,4 ezerrel többet, mint egy évvel korábban.

A magyarok külföldi turisztikai költségei tovább emelkedtek

A magyarok 2024-ben 22,0 millió alkalommal látogattak külföldre, az **utazások száma** az egy évvel korábbihoz képest **4,6%-kal nőtt**, azonban a 2019. évtől 11%-kal elmaradt. A **külföldre utazó magyarok által eltöltött napok száma** (66,0 millió) **alig változott** (+0,2%) az előző évihez képest.

Az utazások mintegy hattizede **egynapos látogatás** volt, számuk 1,3%-kal emelkedett egy év alatt. Egy-egy napra a korábbi

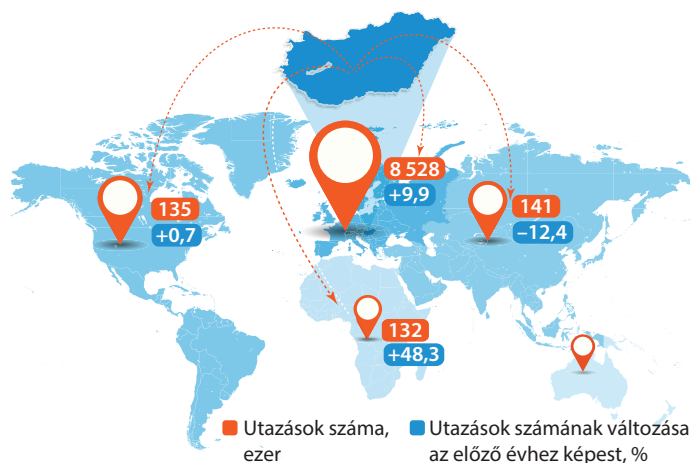
évekhez hasonlóan a magyarok főként vásárlási (35%), illetve munkavégzési (27%) szándékkal utaztak külföldre. A vásárlási célú utazások száma 0,9%-kal mérséklődött, a napi munkába járást szolgáló – többségében Ausztriába irányuló – utazásoké 11%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz mérten. A **több napra utazók száma** 2024-ben 9,7%-kal emelkedett a 2023. évihez viszonyítva. Az átlagos tartózkodási idő

2024-ben 5,9 nap volt, az egy évvel korábbihoz képest 0,6, a 2019. évihez mérten pedig 0,3 nappal csökkent.

Az utazások közel háromnegyede valamelyik szomszédos országba irányult, ezen

belül a leggyakoribb úti cél Ausztria (32%) és Szlovákia (20%) volt. A külföldre tett utazások mindössze 1,9%-a esett Európán kívüli országba.

3.37. ábra A magyar állampolgárok által külföldre tett többnapos utazások kontinensenként, 2024

Külföldi utazásokon 2024-ben a magyar lakosság 1733 milliárd forintot költött, 9,3%-kal többet, mint az előző évben. Az egynapos utazásokhoz kapcsolódó költségek 16, a többnapos utazásokhoz kötődők esetében 7,5%-kal növekedtek egy év alatt.

2024-ben a magyarok külföldi költségeinek több mint fele (52%) a szabadidő eltöltése, szórakozás, egészségmegőrzés, 16%-a vásárlás, 13%-a üzleti út, valamint 10%-a rokon, barát meglátogatása céljából tett utakhoz kapcsolódott.

A magyarok csaknem ugyanannyit utaztak belföldön, mint 2023-ban

A **többnapos belföldi utazások száma** 2024-ben **alig változott** (−0,1%) az előző évhez képest, a járvány előttitől viszont 10%-kal elmaradt. A 12,8 millió többnapos belföldi utazás során 51,7 millió napot töltöttek el a magyarok, ami érdemben

nem változott (+0,1%) egy év alatt. A **rövidebb** (1–3 éjszakás) és a hosszabb (4 vagy annál több éjszakás) **utazások száma csak enyhén, de ellentétes irányban változott** 2023-hoz viszonyítva.

A magyarok többnapos belföldi útjaik során 2024-ben folyó áron 706,3 milliárd forintot költöttek, 12%-kal többet, mint az előző évben. Az utazók átlagos költsége

(egy utazó egy napjára 13,7 ezer forintnyi költség jutott) mintegy 1,4 ezer forinttal haladta meg a 2023. évit.

A magán- és egyéb szálláshelyek férőhelykapacitása nagyobb mértékben nőtt, mint a kereskedelmieké

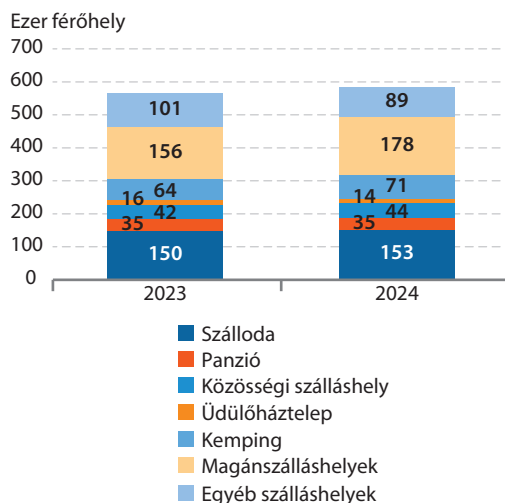
A hazai szálláshelyek vendégforgalmát 2021 és 2023 között a koronavírus-járvány utáni visszarendeződés jellemezte. Először a belföldivendég-forgalom állt helyre, amit a külföldivendég-forgalom dinamikus bővülése követett.

2024 júliusában – az előzetes adatok alapján – mintegy **37 ezer turisztikai szálláshely**¹⁶⁾ (3 ezer kereskedelmi, illetve 34 ezer magán- és egyéb szálláshely) **várta a vendégeket**, 3,0 ezerrel több, mint egy évvel korábban. Ezzel egy időben a **kiadható férőhelyek száma** (584 ezer) **3,5%-kal emelkedett** 2023 azonos hónapjához képest. A férőhely-kapacitás a kereskedelmi szálláshelyek esetében 3,2, a magán- és egyéb szálláshelyeken 3,9%-kal bővült egy év alatt.

2024. július végén a **turisztikai térségek**¹⁷⁾ **nagyobb hányadában több férőhely várta a vendégeket**, mint egy évvel korábban. A kiadható férőhelyek száma a legerőteljesebben Gyulán és térségében, valamint a Bük–Sárvár turisztikai térségben emel-

kedett (9,3, illetve 7,6%-kal), a leginkább pedig a Sopron–Fertő, valamint a Tokaj és Nyíregyháza térségben csökkent (5,4, illetve 3,1%-kal).

3.38. ábra A turisztikai szálláshelyek férőhelyeinek alakulása szállástípusonként, július 31.

¹⁶⁾ A turisztikai szálláshelyek közé a 239/2009. (X. 20.) számú kormányrendeletben nevesített kereskedelmi (szállodák, panziók, kempingek, üdülőtáborok, közösségi szálláshelyek), illetve a magán- és egyéb szálláshelyek tartoznak. Az adatok a nyaralóhajók adatait nem tartalmazzák.

¹⁷⁾ A 11 turisztikai térség pontos meghatározását a 429/2020. (IX. 14.) számú kormányrendelet tartalmazza.

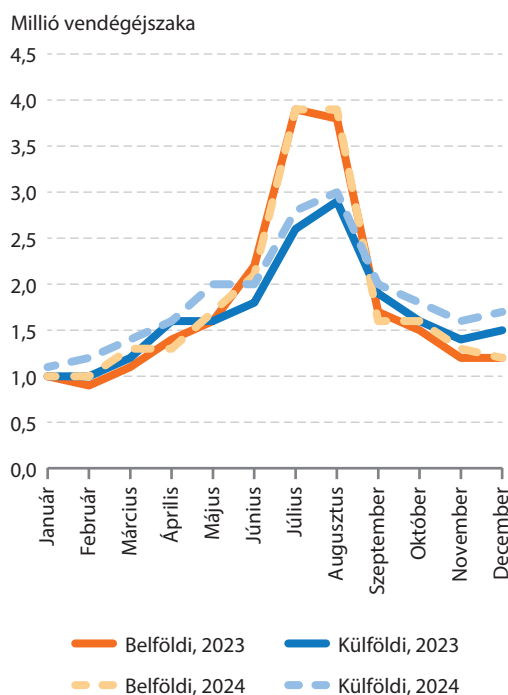
A belföldivendég- és a külföldivendég-forgalom is bővült

2024-ben – az előzetes adatok alapján – **18,0 millió vendég 44,2 millió vendégéjszakát töltött el** a turisztikai szálláshelyeken. Az előbbieket száma 11, az utóbbiaké 5,8%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A vendégéjszakában mért forgalom 68%-a a kereskedelmi szálláshelyeken koncentrálódott.

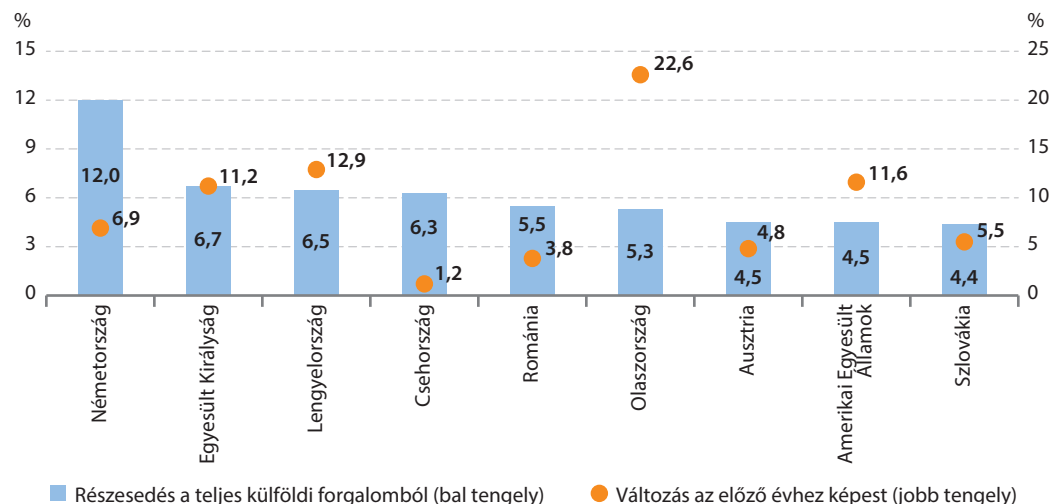
A vendégek 52%-a belföldről, 48%-a külföldről érkezett, utóbbiak aránya 2,7 százalékponttal nőtt 2023-hoz képest. A belföldi vendégek száma (9,3 millió) 5,2, az átlaluk eltöltött vendégéjszakáké (22,0 millió) 2,0%-kal haladta meg az egy évvel korábit.

2024-ben a turisztikai szálláshelyeken 8,7 millió külföldi vendég 22,2 millió vendégéjszakát töltött el, számuk 17, illetve 9,9%-kal volt több, mint 2023-ban. A vendégéjszakák száma mind a kereskedelmi, mind a magán- és egyéb szálláshelyeken meghaladta az egy évvel korábbi forgalmat. A külföldivendég-éjszakák 64%-át az Európai Unióból érkező vendégek tették ki, a forgalom további 11, illetve 6,7%-át az Ázsiából és az amerikai kontinensről érkezők adták.

3.39. ábra A turisztikai szálláshelyek vendégéjszakáinak havi alakulása

3.40. ábra A legjelentősebb küldő országok a vendégéjszakában kifejezett forgalom alapján, 2024

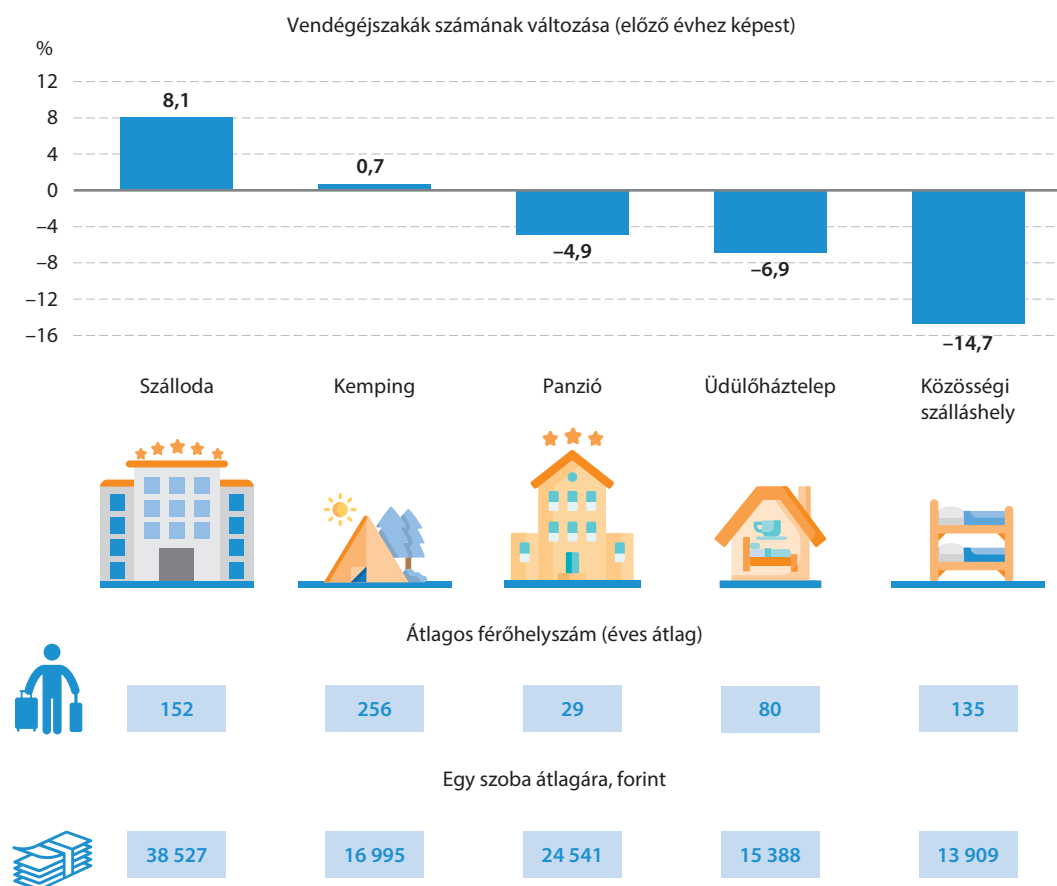

2024-ben a **vendégéjszakák több mint fele (52%-a) a turisztikai térségekben, 36%-a Budapesten realizálódott.** A két **legnépszerűbb** turisztikai térségben, a **Balaton és a Mátra-Bükk** turisztikai szálláshelyein a vendégéjszakák 20, illetve 6,0%-át regisztrálták. A turisztikai térségek közül

a legnagyobb mértékben Debrecenben és térségében nőtt (8,4%-kal), a leginkább a Pécs–Villány turisztikai térségben csökkent (4,4%-kal) a vendégéjszakák száma az előző évhez képest. Budapest turisztikai szálláshelyein eltöltött vendégéjszakák száma 13%-kal volt több, mint 2023-ban.

A szállodák vendégéjszakákon belüli részesedése tovább emelkedett

3.41. ábra A kereskedelmi szálláshelyek főbb jellemzői szállástípus szerint, 2024

A kereskedelmi szálláshelyeken belül kiemelkedő a **szállodák** szerepe, ahol a 2024. évi **vendégéjszakák háromnegyede** koncentrálódott. Az év folyamán **a szállodai vendégek által eltöltött éjszakák száma 8,1%-kal nőtt**. A panziókban regisztráltak a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák 7,6%-át, számuk 4,9%-kal volt kevesebb, mint 2023-ban. Az alacsonyabb árfekvésű üdülőháztelpe-

ken, a kempingekben és a közösségi szálláshelyeken együttesen a vendégéjszakák 17%-át töltötték el a kereskedelmi szálláshelyeken megszálló vendégek, közülük csak a kempingek forgalma növekedett (0,7%-kal). A szállástípusok közül leginkább a közösségi szálláshelyeken csökkent (15%-kal) a vendégéjszakák száma egy év alatt, nagyjából részben a belföldi vendégforgalom visszaesése miatt.

Mind a kereskedelmi, mind a magán- és egyéb szálláshelyek bevétele nőtt

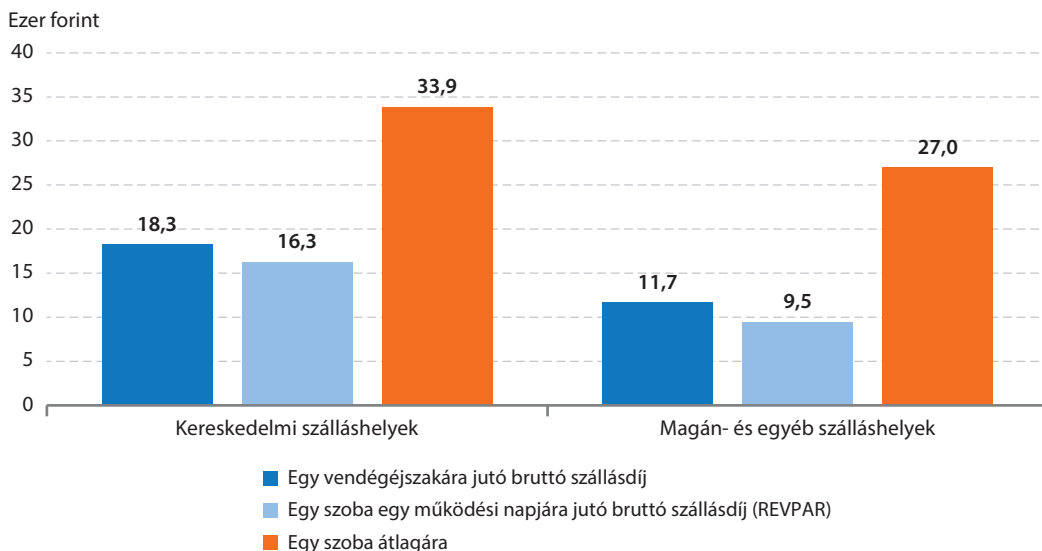
2024-ben a **turisztikai szálláshelyek bruttó árbevétele** (1049 milliárd forint) folyó áron **16%-kal volt több**, mint egy évvel korábban. Ezzel egy időben a vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás fogyasztóiár-színvonal a 8,1%-kal emelkedett. A bevételek több mint kétharmada a szállásdíjakból származott (a kereskedelmi szálláshelyek esetében 63, míg a magán- és egyéb szállásadásban 95%). **SZÉP-kártyával** csaknem **43 milliárd forintot költöttek** a belföldi vendégek a turisztikai szálláshelyeken, folyó áron **3,9%-kal többet**, mint 2023-ban.

2024-ben az **egy vendégéjszakára jutó bruttó szállásdíj a kereskedelmi szálláshelyeken 18 ezer**, míg a magán- és

egyéb szálláshelyeken 12 ezer forint volt, az egy évvel korábbinál 11, illetve 6,2%-kal magasabb. **Egy szoba egy működési napjára (REVPAR) az előbbieknél 16 ezer**, az utóbbiaknál **9,5 ezer forint szállásdíj bevétel jutott**, az előző évinél 16, illetve 7,5%-kal több.

A turisztikai térségeket tekintve egy **szobáért átlagosan a legtöbbet** a kereskedelmi szálláshelyek esetében **a Bük-Sárvár térségében** (40 ezer forintot), a magán- és egyéb szálláshelyek körében **a Budapest környéke térségében** (31 ezer forintot) **kellett fizetni**, míg a **legkevesebbet a Sopron-Fertő, valamint Gyulán és térségében** (egyenként 23 ezer forintot), illetve **Győr-Pannonhalma térsége** esetében (19 ezer forintot).

3.42. ábra Egy vendégéjszakára, illetve egy szoba egy működési napjára (REVPAR) jutó bruttó szállásdíj, valamint egy szoba átlagára, 2024

Folytatódott a vendéglátóhelyek számának csökkenése

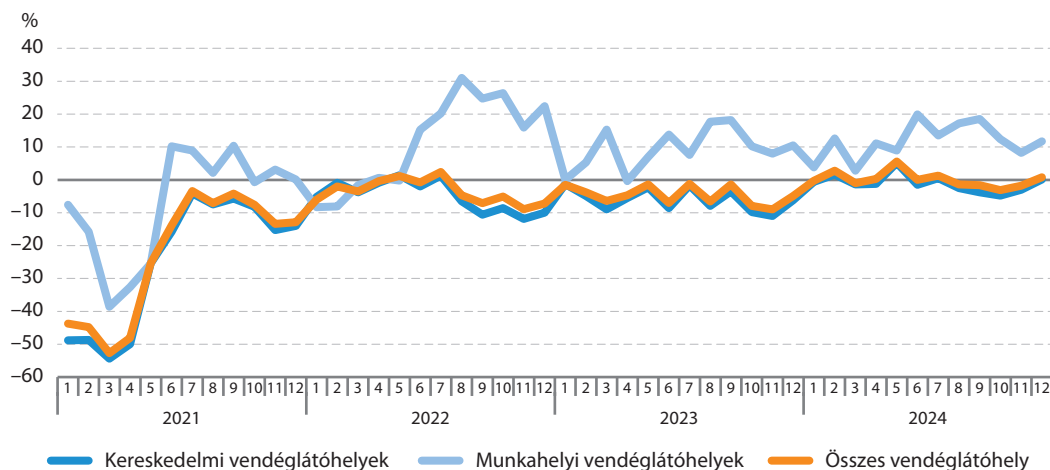
2024-ben az előzetes adatok alapján a **vendéglátóhelyek bruttó eladási forgalma** (folyó áron 2659 milliárd forint) volumenében **az egy évvel korábbit 5,0%-kal meghaladta**, a koronavírus-járvány előtti, 2019. évitől mindössze **0,1%-kal maradt el**. A forgalom döntő többségét (90%-át) kitevő **kereskedelmi vendéglátás volumene 5,4, a munkahelyi vendéglátásé 2,0%-kal nőtt** 2023-hoz viszonyítva. A kereskedelmi vendéglátóhelyek forgalmának mintegy háromtizede – a korábbi évekhez hasonlóan – a nyári időszakra (június–augusztus) koncentrálódott.

A vendéglátóhelyi **forgalom döntő részét** (79%-át) 2024-ben **az ételforgalom adta**.

Az alkoholmentes és az alkoholos italok aránya (9,0, illetve 7,7%) a forgalomból alacsonyabb, az ételforgalomé magasabb volt a járvány előtti, 2019. évihez képest.

2024. június végén mintegy **44 ezer vendéglátóhelyet tartottak nyilván**, 1,9 ezerrel (4,2%-kal) kevesebbet, mint egy évvel korábban. A járvány előtti, 2019. június végéhez viszonyítva pedig 7,5 ezerrel (15%-kal) fogyatkozott – egy korábban indult csökkenő tendenciát követően – a vendéglátóhelyek száma. A vendéglátó üzletek közül 37 ezer kereskedelmi, 7 ezer munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző egységgént működött.

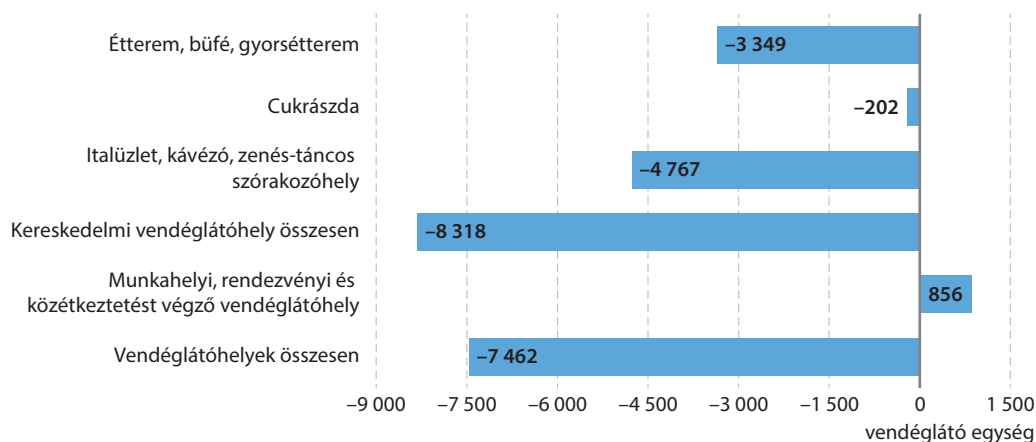
3.43. ábra A vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenváltozása (2019 azonos időszakához képest)

A kereskedelmi vendéglátóhelyeken belül az italüzlet, kávézó, zenés-táncos szórakozóhely csoportba tartozó üzletek száma csökkent a legnagyobb mértékben (30%-kal), a legkevésbé pedig a cukrászdáké (5,0%-kal) 2019. június végéhez képest.

Egyedül a munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátóhelyeké emelkedett ugyanezen időszak alatt (14%-kal). Ugyanakkor az elmúlt egy évben már ebben az üzlettypusban is csökkent a vendéglátóhelyek száma.

3.44. ábra A vendéglátó üzletek számának változása, 2024. június 30. (2019. június végéhez képest)

4

Digitális világ

DIGITÁLIS VILÁG, 2024

Helyhez kötött
internet-előfizetés

3,6
millió

▲ **+2,0%**
Változás az előző
évhez képest

A mobilhálózat
adatforgalma

1,65
millió terabyte

▲ **+23%**
Változás az előző
évhez képest

Mesterséges
intelligenciát
alkalmazó
vállalkozások
aránya

7,4
%

▲ **+3,7** százalékpont
Változás az előző
évhez képest

E-közigazgatást
használók aránya
hivatalos
ügyintézéshez

24,4
%

▲ **+3,3** százalékpont
Változás az előző
évhez képest

3 hónapon belül
interneten
vásárlók aránya

61,7
%

▲ **+2,7** százalékpont
Változás az előző
évhez képest

INTERNETHÁLÓZAT

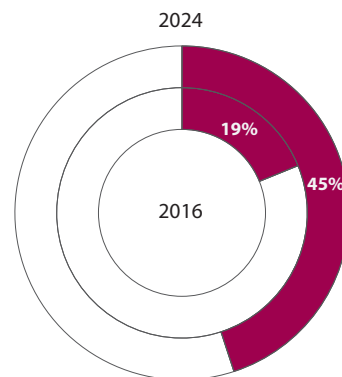
A minél szélesebb internethálózat fontos alapja a digitalizáció terjedésének, fejlődésének. Hazánkban az 5G-hálózat lefedett-

sége is folyamatosan bővül, az ország egyre nagyobb részén érhető el a mobilszolgáltatónál.

Terjed az optikai hálózat aránya a helyhez kötött internetre kötött előfizetésekben belül

Helyhez kötött internetkapcsolatra 2024 végén 3 millió 633 ezer előfizetést tartottak nyilván, 2,0%-kal többet az egy évvel korábbinál. **Továbbra is lendületesen terjed a legfejlettebb technológia, az optikai hálózat**, amelynek részesedése az előfizetésekben belül 45%-ra nőtt. A kábeltévé-hálózaton keresztüli kapcsolattípusra kötött szerződések részaránya (41%) változatlanul jelentős, de harmadik éve csökkent. Az elavultnak számító xDSL-technológia már csak a helyhez kötött előfizetések 8,1%-át adta, 2015 óta a négytizedére esett vissza e kapcsolattípus előfizetőinek száma.

4.1. ábra **Az optikai hálózat részesedése a helyhez kötött internet-előfizetésekben**

23%-kal nőtt a mobilhálózat adatforgalma

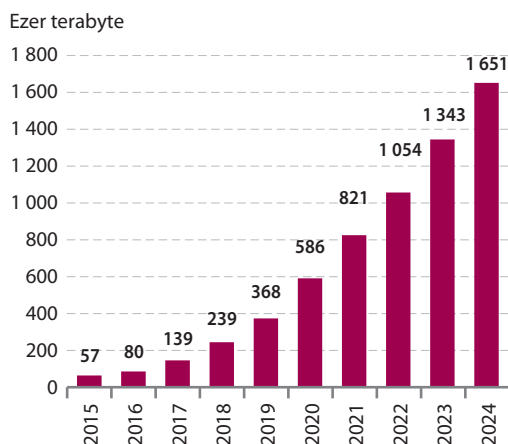
Egyre elterjedtebb a mobilinternet is, 2024 végén az aktív SIM-kártyák hattizede biztosított hang- és mobilinternet-szolgáltatást. Az okostelefonok és a mobilinternet gyors terjedésével, az egyre kedvezőbb előfizetési csomagokkal, valamint a mobilszolgáltatók hálózatfejlesztéseivel összefüggésben az elmúlt években **dinamikusan**

nőtt a mobilhálózaton keresztül lebonyolított adatforgalom: 2024-ben 1,6 millió terabyte fölé emelkedett, 23%-kal túlta felül az egy évvel korábbi értéket.

A helyhez kötött internet adatforgalma változatlanul többszöröse a mobiladatforgalomnak, de a nagyságuk közötti különbség arányaiban évről évre csökken, mivel az

előbbi bővülése kisebb mértékű. A hálózat-fejlesztéseknek köszönhetően a felhasználók egyre magasabb minőségű szolgáltatást vehetnek igénybe. Az Európai Bizottság adatai szerint a helyhez kötött internetre történő előfizetések között 2023-ban az unióban Magyarországon képviselték a második legmagasabb (37%-os) arányt a legalább 1 Gbit/s névleges sebességet biztosító kapcsolatok. A háztartások 84%-a lakott olyan területen, ahol az 5G-hálózat elérhető volt. A legfejlettebbnek számító, vezeték nélküli adatátviteli technológia szerepe többek között az okoseszközök egymás közötti kommunikációjában fontos.

4.2. ábra A mobiladat-forgalom alakulása

DIGITÁLIS GAZDASÁG

Sok vállalkozásnál az üzletmenet szerves részét képezi a virtuális jelenlét, ami alapvetően javíthatja a versenyképességet. Azt hogy egy adott cég megjelenik-e a világhálón, és ha igen, milyen szolgáltatásokkal, többek között a mérete és a tevékenysége is meghatározza. A digitális tér gazdasági jelentőségét a legalább 10 főt foglalkoztató, nem mezőgazdasági, bányá-

szati vagy pénzügyi vállalkozások körében mérik, amelyekhez a nemzetgazdaságban keletkező árbevétel meghatározó része kötődik, így jól tükrözi a digitális gazdaság szempontjából releváns folyamatokat. Ezek körében 2024-ben már szinte mindegyik cég használta az internetet, helyhez kötött szélessávú kapcsolattal pedig 87%-uk rendelkezett.

Terjed a mesterséges intelligencia használata a vállalkozásoknál

Erre az évtizedre mind uniós, mind hazai szinten számos célt fogalmaztak meg a digitalizáció fejlesztéséről. Utóbbiak a *Nemzeti Digitalizációs Stratégia* című dokumentumban jelentek meg, és az egyik célkitűzés az, hogy Magyarország digitális gazdasági és társadal-

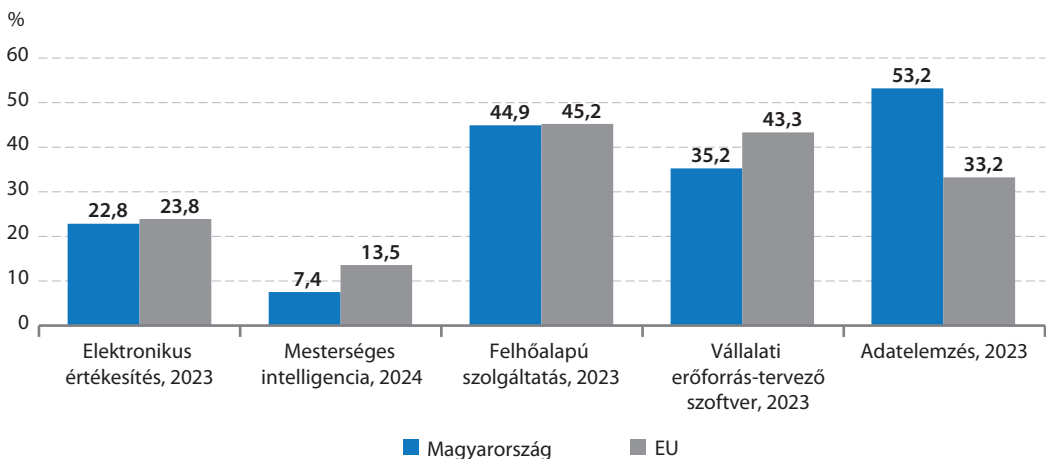
mi fejlettsége alapján a tíz legjobban teljesítő uniós ország között legyen 2030-ra.

Az Európai Bizottság a Magyarországra vonatkozó 2024. évi jelentésében azt állapította meg, hogy jól kiépített a digitális infrastruktúra és fejlődés figyelhető meg

a használatában, ugyanakkor a vállalkozások digitalizációjának fejlesztését szorgalmazzák, és úgy értékelték, hogy a megfelelő képességek hiányában eddig főleg a kis- és középvállalkozások nem tudták kiaknázni a benne rejlő lehetőségeket, ami ártott a gazdaság versenyképességének. A vállalatok digitális intenzitását mérő komplex mutatószámokban¹⁾ hazánk az uniós rangsor második felében állt **2024-ben**. Az előző évhez

képest **több mint kétszeresére nőtt a mesterséges intelligenciát használó vállalkozások aránya** a legalább 10 fős, nem pénzügyi szervezetek körében. Hazánk 7,4%-os értéke elmaradt az EU átlagától (13,5%), valamint Csehországtól (11,3%) és Szlovákiától (10,8%) is, Lengyelországtól (5,9%) viszont meghaladta. Az információ, kommunikáció területén ugyanakkor lényegesen magasabb ez az arány, 33%.

4.3. ábra Technológiák és folyamatok használatának aránya a legalább 10 fős vállalkozásoknál*

* Pénzügyi szervezetek nélkül.

A hazai cégek leginkább marketing- és értékesítési célokra vesznek igénybe mesterséges intelligenciára épülő technológiát. Az ilyesmit valaha fontolóra vevő, de azt nem használó vállalkozások főleg a szakértelem hiányát jelölték meg annak okaként, hogy miért nem használják a mesterséges intelligenciát. A magas költségeket kisebb arányban nevezték meg ilyen okként 2024-ben, mint 2023-ban, azt viszont nagyobb arányban, hogy a jogi következményeket tekintve

nem egyértelműek a használati feltételek, valamint azt, hogy az adott vállalkozásnál nem hasznosul a mesterséges intelligencia.

A legfrissebb adatok szerint a vállalati erőforrás-tervező szoftverek és a felhőalapú szolgáltatások előfordulását tekintve kisebb a magyarországi cégek lemaradása az uniós átlaghoz képest, mint a mesterséges intelligencia használata esetében. Adatok elemzésével az uniós átlagnál arányaiban jóval több hazai vállalkozás foglalkozik.

¹⁾ Tizenkét technológia használatának meglétét vizsgálják a megkérdezett vállalkozások körében. Legalább alapszintű digitális intenzitású vállalkozásnak azokat tekintik, amelyek ezek közül legalább négy technológiát használnak.

Elektronikus kereskedelemből származik a cégek bevételeinek több mint ötöde

Unió szinten alacsony, 66% volt a honlappal rendelkező vállalkozások aránya 2023-ban, és ezeken belül, a tevékenység jellegéből adódóan a kiskereskedelemben volt a legmagasabb azoknak a cégeknek az aránya (43%), amelyek honlapján rendelni vagy foglalni lehetett árut, esetleg szolgáltatást, de uniós szinten ez is alacsonynak számított. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy egyes vállalkozások nem saját honlapot üzemeltetve vannak jelen a világhálón, hanem valamilyen közösségi médiás oldalon.

A 2024-es felmérés alapján a megelőző egy év során **a legalább 10 fős vállalkozások 23%-a értékesített elektronikusán.** Túlnyomó többségük az interneten (honlapon vagy alkalmazáson) keresztül tette ezt, és ötödük használt emberi beavatkozás nélküli, elektronikus adatcserén²⁾ alapuló technológiát (is). Utóbbi elsősorban a sok automatizált logisztikai folyamattal rendelkező

gazdasági területeken elterjedt, a feldolgozóipar több ágában és a nagykereskedelmi cégeknél az átlagosnál gyakrabban alkalmazzák a rendelések teljesítése során. Az elektronikus értékesítő, legalább 10 fős vállalkozások aránya 2015-ben (15%) jobban elmaradt az uniós átlagtól, azóta felzárkózott hozzá. Hazánk értéke meghaladja Lengyelországit és Szlovákiát, Csehországhoz pedig jelentősen közeledett.

A vállalkozások árbevételéből 22%-ot tett ki az elektronikus kereskedelem, ez az arány évek óta nagyjából változatlan. A járműgyártásban, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása területén, valamint a szálláshely-szolgáltatásban a cégek bevételeinek már nagyságrendileg fele ebből származott. Az e-kereskedelem szerepe az átlagosnál jelentősebb a nagyvállalatok körében, esetükben az árbevétel mintegy háromtizede ily módon keletkezett, ezen belül is döntően elektronikus adatcserén keresztül.

Megszakadt a bővülés az IKT-szektorban működő vállalkozások számában

Az infokommunikációs szektor egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be a nemzetgazdaságban. Magában foglalja az elektronikai ipar jelentős részét, az információtechnológiai, híradástechnikai eszközök nagykereskedelmét, a szoftverkiadást, a távközlést, az információtechnológi-

ai szolgáltatást, valamint az adatfeldolgozó, a webhosztíng- és a világportál-szolgáltatást.

Az IKT-szektorban éveken keresztül egyre több vállalkozás működött, de a folyamat 2023-ban megszakadt, közel 49 ezerről 41 ezer alá csökkent a szek-

²⁾ Elektronikus adatcsere (EDI): üzleti dokumentumok, például megrendelések és számlák számítógépes továbbítására szolgáló szabványosított mag. A továbbítás zárt számítógépes hálózaton vagy interneten keresztül valósul meg. Az elektronikus adatcsere célja a papírmunka csökkentése és a válaszdíj rövidítése.

torban működő vállalkozások száma. Ennél kevesebb azelőtt utoljára 2018-ban működött. A cégek számának csökkenése az IKT-szektor szinte mindegyik részterületén megfigyelhető volt, és leginkább az információtechnológiai szolgáltatás, va-

lamint az adatfeldolgozás-, webhosztíng-, világhálóportál-szolgáltatás területét érintette. Az IKT-szektor területén alkalmazásban állók száma ugyanakkor magasabb volt 2023-ban (155 ezer fő), mint 2022-ben.

DIGITÁLIS TÁRSADALOM

Az internet már hosszú ideje a mindennapjaink szerves része. Korábban az idősebbekre és az alacsonyabb iskolai végzettségűekre kevésbé volt jellemző, hogy naponta fellepnek a világhálóra, mint a fiatalabbakra és a magasabb végzettségűekre, de a társadalom különböző rétegei esetén csökkennek a különbségek ebben a te-

kintetben. Egyre többen nyitnak a digitális világ felé, amit részben annak javuló elérhetősége segít a kínált szolgáltatások és a hozzáférést biztosító készülékek formájában. Emellett bizonyos fokig kényszer is az online jelenlét, hiszen sok esetben hatékony megoldásokkal könnyíti meg az életünket.

Már a legidősebb korosztályban is elterjedt a mindennapi böngészés

2024-ben a háztartások 94,8%-a rendelkezik internet-hozzáféréssel, és a folyamatos bővülés hatására a hazai arány megelőzte az Európai Unióét, 0,7 százalékponttal (2015-ben a különbség még 5,7 százalékpont volt az unió javára). **A 16–74 évesek közel 95%-a használta már az internetet élete során, és 90%-a napi szinten látogatta**, az utóbbi érték a legidősebb korosztályban, a 65–74 évesek körében is megközelítette a 68%-ot. Mindegyik korcsoportban magasabb volt a naponta böngészők aránya hazánkban, mint az unióban.

Az interneten végzett tevékenységek közül a különböző kommunikációs csatornák és közösségi oldalak használata, vala-

mint az információkeresés fordult elő a legtöbbször (ötből legalább négy embernél). 2024-re az interneten tanulási tevékenységet végzők aránya (30%) közel a háromszorosára, a banki ügyeket intézőké (67%) a kétszeresére, a termékeket vagy szolgáltatást értékesítőké (26%) közel a másfélszeresére nőtt 2015-höz képest.

Az internet világában az eligazodáshoz, a lehetőségek minél szélesebb körű kihasználásához és a veszélyeinek elkerüléséhez szükségesek a digitális ismeretek fejlesztése. Ezeket legutóbb **2023-ban** mérték fel öt részterület segítségével (információkezelés, kommunikáció digitális környezetben, digitális tartalom létrehozása, biztonság,

problémamegoldás), akkor a 16–74 évesek 31%-a alapszintű, 28%-a alapszint feletti digitális készségekkel rendelkezett.

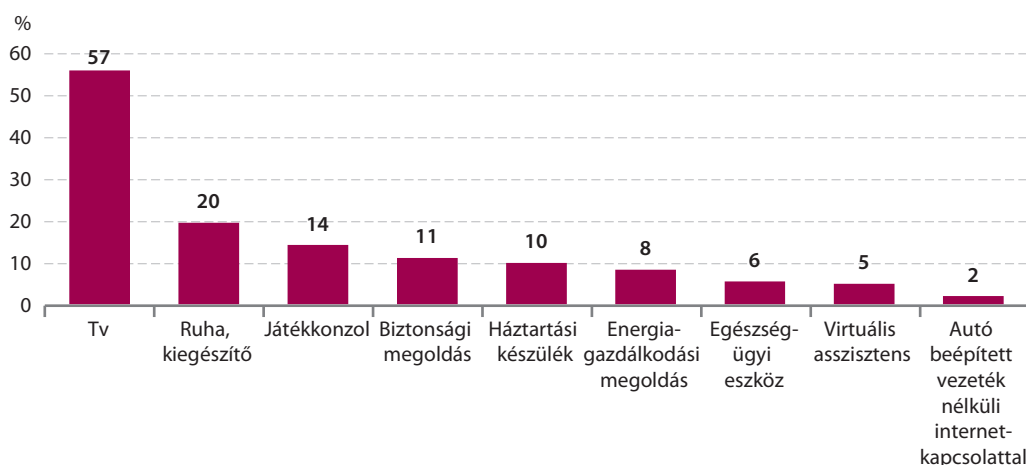
A közigazgatás digitalizációja is fejlődik, egyre többen veszik igénybe az online ügyintéztést. 2024-ben a 16–74 évesek közel nyolctizede használta a hatóságok, közhivatalok, közintézmények honlapjait vagy applikációit különböző tevékenységekre. Utóbbiak közül a korábbi évekhez hasonlóan az információszerzési cél volt a leggyakoribb, de 2023-hoz képest **bővült azoknak a köré is, akik az e-közigazgatást használták különböző hivatalos dokumentumok, jogosultságok igényléséhez vagy kérelmek, panaszok benyújtásához (24%).**

Az internet eléréséhez használt eszközök-nél hosszabb távon megfigyelhető az asztali számítógép használatának visszaszorulása, illetve a mobil- és okostelefonok terjedése: 2023-ban a vizsgált népesség 35%-a használta böngészésre az előbbi, és 86%-a az utóbbiak valamelyikét. **Hazánkban kevésbé el-**

terjedtek az otthoni, internetre csatlakozni képes okosrendszerek, mint az unióban.

Idesoroljuk az energiagazdálkodásra vagy a biztonságra irányuló megoldásokat (előbbie-k közé tartoznak többek között az internet-re csatlakozni képes termosztátok, fogyasztásmérők, izzók, utóbbiak közé a távfelügyelt riasztóberendezések, füstérzékelők, biztonsági kamerák), az internethez kapcsolódó háztartási készülékeket (például a robotporszívókat, a hűtőszekrényeket, a sütőket, az öntözőrendszereket), valamint az intelligens hangszóró vagy alkalmazás által működő virtuális asszisztenseket. 2024-ben Magyarországon a 16–74 évesek 22, az unióban 33%-a használt e rendszerek közül legalább egyet. Nálunk a biztonsági megoldások és a háztartási készülékek használata fordult elő leggyakrabban. Ezen túl a vizsgált korcsoport 57%-a használt internetre csatlakozni képes televíziót, illetve 20%-uk ilyen ruházati terméket vagy kiegészítőt (okosórát, szemüveget, fejhallgatót, nyomkövetőt).

4.4. ábra **Internetre csatlakozni képes eszközök használatának előfordulása a 16–74 évesek körében, 2024**

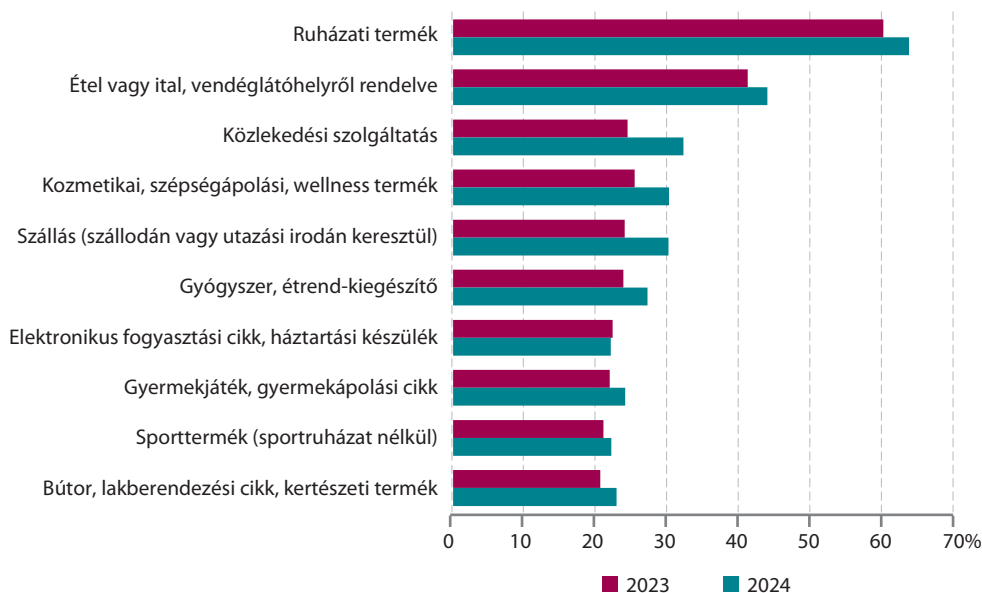
Uniós szinten kimagasló a közüzemi számlák online befizetése

2024-ben az életük során már interneten keresztül terméket vagy szolgáltatást vásárló 16–74 évesek aránya 82%-ra emelkedett, és az előző évhez képest (62%-ra) nőtt azoknak az aránya, akiknek az utolsó ilyen vásárlása a felmérés időpontjához képest három hónapon belül történt.

A 2024. január–március között online vásárlók közül **a legtöbben ruházati terméket (64%), illetve vendéglátóhelyről ételt vagy italt (44%) rendeltek**, emellett az online filmnézést, zenehallgatást, könyv- és újságolvasást is lefedő fizetős kulturális szolgáltatások igénybevétele (41%), valamint a különböző eseményekre történő jegyvásárlás (38%) szintén elterjedtnek

számított. Számottevően (32%-ra) emelkedett az előző évhez képest azoknak az aránya, akik közlekedési szolgáltatást vásároltak online, továbbá azoké is, akik a világhálón befizettek számlát internet- vagy mobiltelefon-előfizetés (53%-ra), valamint közüzemi szolgáltatás díjára (47%-ra), vagy kötöttek szerződést rájuk. Utóbbi két szolgáltatás ügyintézésének az előfordulása az online vásárlók körében évek óta Magyarországon az egyik legmagasabb az unióban, ami arra utal, hogy hazánkban az említett lakhatási költségek webes ügyintézésének (tehát a számlabefizetésnek is) a lehetősége jól kiépített és a lakosság szívesen is használja.

4.5. ábra A január–márciusban online vásárlók által vásárolt termékek és szolgáltatások

DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP, 2024

Lakónépesség

9,54
millió fő

▼ **-45,1** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

Vándorlási
egyenleg

4,9
ezer fő

▼ **-22,9** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

Élveszületések

77,5
ezer fő

▼ **-7,7** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

Halálozások

127,5
ezer fő

▼ **-0,7** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

Természetes
fogyás

50,0
ezer fő

▲ **+7,0** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

Születéskor
várható
élettartam

76,66
év

▲ **+0,12** év

Változás az előző
évhez képest

Teljes
termékenységi
arányszám

1,38
gyermek

▼ **-0,13** gyermek

Változás az előző
évhez képest

Házasságkötés

46,6
ezer

▼ **-3,6** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

Válás

16,9
ezer

▲ **+0,1** ezer fő

Változás az előző
évhez képest

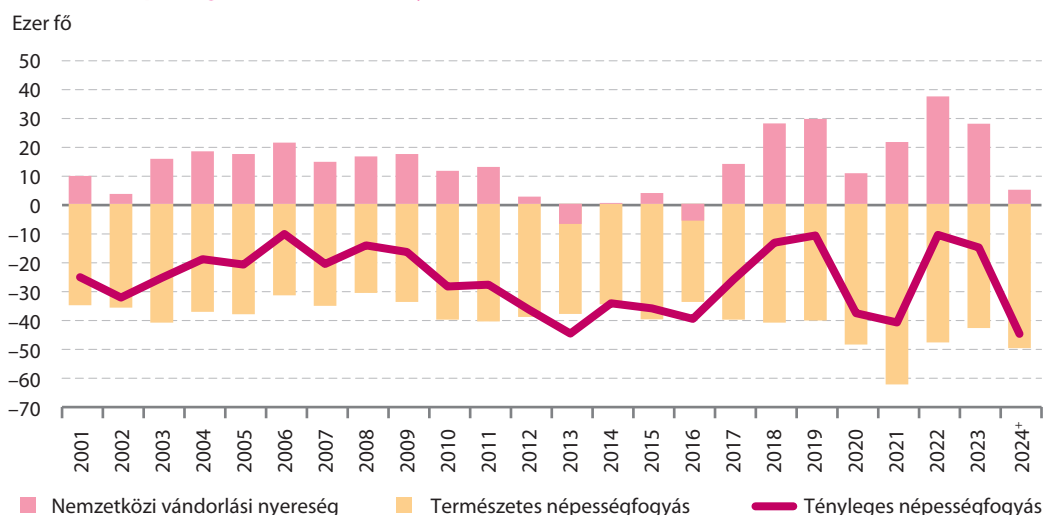
Tovább fogyott az ország népessége

Magyarország népességszáma az ország jelenlegi területére vonatkoztatva 1981-ben érte el történelmi maximumát (10 millió 713 ezer fő), azóta **lakóinak száma** változó ütemben, de folyamatosan csökken. Ennek legfőbb oka, hogy a halálozások száma több mint négy évtizede meghaladja a születéseket. Az előzetes adatok szerint **2025. január 1-jén** az ország népessége **9 millió 540 ezer fő volt**, az egy évvel korábinál 0,5%-kal, 45 ezer fővel kevesebb. A természetes népmozgalmi folyamatokból – azaz a születések és a halálozások egyenlegéből – 50 ezer fős csökkenés adódott, ezt mérsékelte az 5 ezer fős nemzetközi bevándorlási többlet.

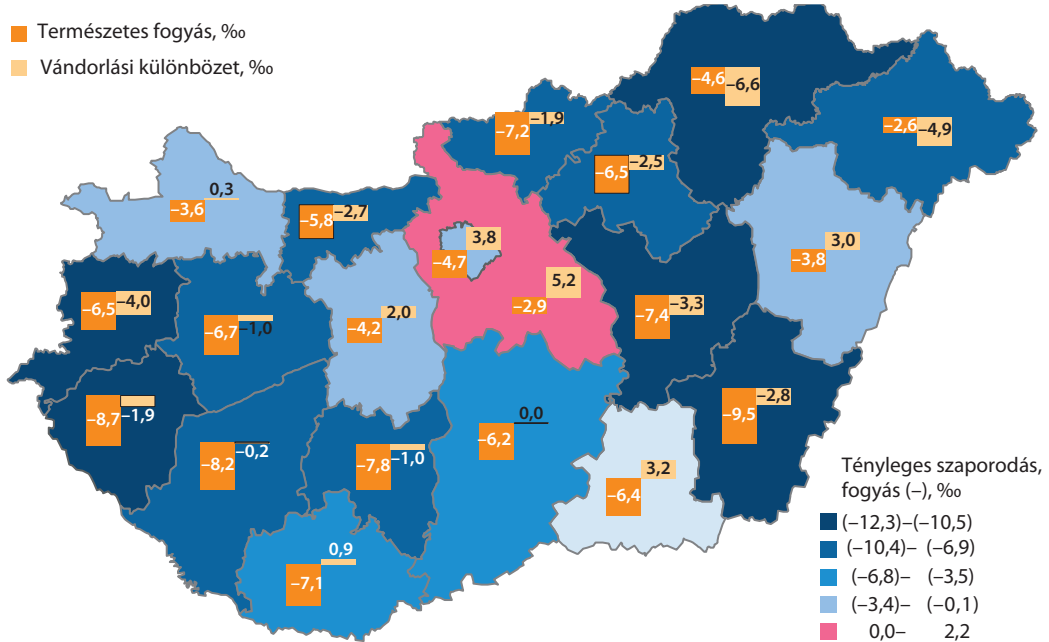
2024-ben a halálozások száma Magyarország valamennyi vármegyéjében és a fővárosban is meghaladta a születéseket. A természetes fogyás az alacsony születési és

az átlagosnál magasabb halálozási ráták következtében Békés, Zala és Somogy vármegyében volt a legnagyobb, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Pest és Győr-Moson-Sopron vármegyében a legkisebb mértékű, utóbbiak esetében az országosnál fiatalabb korösszetételnek köszönhetően. A természetes fogyás ellenére a belföldi és a nemzetközi vándorlási többletből adódóan Pest vármegyét népességnövekedés, Budapestet mindössze kismértékű népességszökkenés jellemezte. A budapestihez hasonló volt a népesség csökkenése Hajdú-Bihar vármegyében, ahol a nagymértékű belföldi elvándorlást a vármegyék sorában a legmagasabb számú és arányú nemzetközi vándorlási többlet ellensúlyozta.

5.1. ábra A népességszámot alakító tényezők

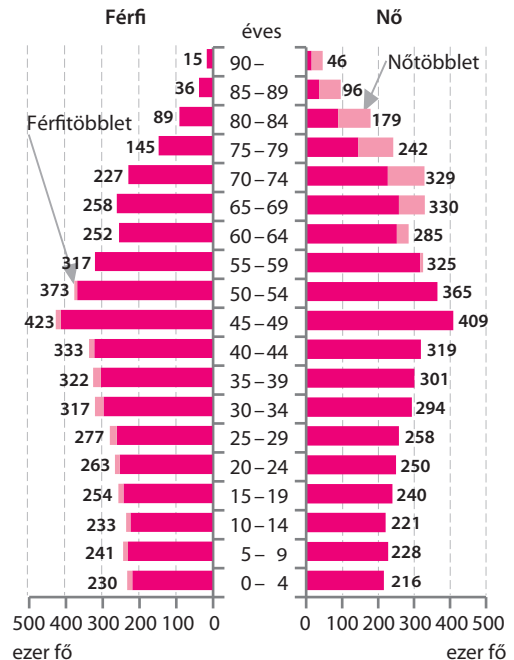

5.2. ábra Az ezer lakosra jutó tényleges szaporodás, fogyás vármegyénként, 2024⁺

A hazai népesség korszerkezete tovább idősödött, amihez az időskorúak számának növekedése mellett a gyermek- és az aktív korúak csökkenő létszáma is hozzájárult. 2024-ben a 65 éves és annál idősebbek száma 9,4 ezerrel, 0,5%-kal nőtt, a gyermekkorúaké (0–14 évesek) 16,1 ezer fővel, 1,2%-kal csökkent, az aktív korúaké (15–64 éves) pedig 38,3 ezerrel, 0,6%-kal kevesebb lett. Ennek következtében 2025. január 1-jén száz aktív korúra 22,2 gyermekkorú és 32,3 időskorú jutott, utóbbi érték némileg emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A 65 éves és annál idősebbek száma és aránya először 2005-ben haladta meg a 0–14 évesekét, azóta az időskorúak túlsúlya folyamatosan nő. 2025. január 1-jén száz gyermekkorúra 146 időskorú jutott, szemben az előző év eleji 143-mal.

5.3 ábra A népesség nemek és korcsoportok szerint, 2025. január 1.⁺

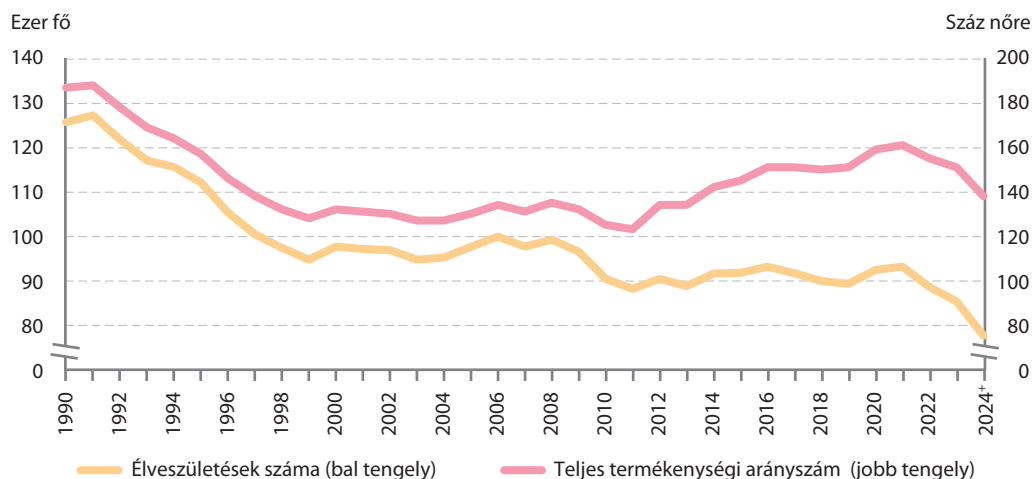
Jelentősen csökkent a születések száma, a házasságban született gyermekek aránya kismértékben emelkedett

Magyarországon az 1970-es évtized közepén évente 180–190 ezer gyermek született, ám az ezt követő évtizedekben számuk fokozatosan csökkent. Először 1998-ban esett 100 ezer alá az élveszületések száma. A hazai születési statisztika történetében korábban a 2011-es év jelentette a mélypontot, 88 ezer újszülöttel, számuk 2022-ig évi 88–93 ezer között ingadozott. 2023-ban azonban 85,2 ezerre csökkent a születések száma, majd **2024-ben 77,5 ezer gyermek jött világra**, 7,7 ezerrel, 9,1%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban.

A születésszám visszaesésében a termékenység mérséklődése mellett a szülőképes

korú (15–49 éves) nők létszámának hosszú ideje tartó csökkenése is szerepet játszott, létszámuk 2024-ben 42 ezer fővel lett kevesebb. A 2024. évi termékenységi szint mellett száz nő 138 gyermeket hozna világra élete folyamán, ami 8,3%-os csökkenést jelent az előző évi (151) teljes termékenységi arányszámhoz képest. A születések 2024. évi száma jelentősen elmaradt a korábbi mélypontot jelentő 2011. évitől, miközben a termékenység 12%-kal meghaladta a 2011. évi szintet. A 2011. évi termékenységi szint fennmaradása esetén 2024-ben 68,3 ezer gyermek született volna, 9,2 ezerrel kevesebb a ténylegesnél.

5.4. ábra Az élveszületések száma és a teljes termékenységi arányszám

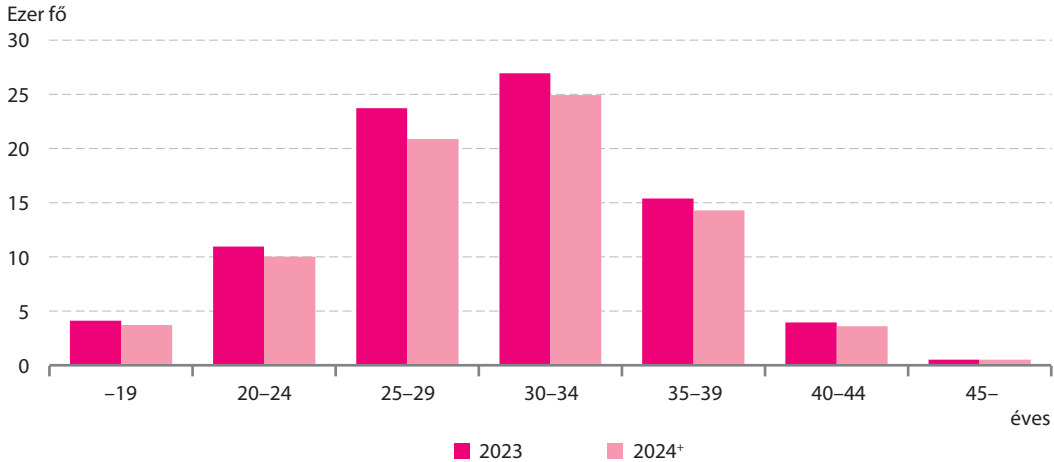
2024-ben hazánkban a legkevesebb gyermeket vállaló, 44 év feletti anyák kivételével minden korcsoportban csökkent a születések száma, leginkább a 25–29 és a 30–34 évesek esetében. A születésszám-csökkenés mintegy kétharmada

ebben a két korcsoportban következett be. A megszületett gyermekek több mint fele 30 éves és annál idősebb nőtől származott. A rendszerváltás idején még a 25 évnél fiatalabb nők hozták világra az újszülöttek több mint felét, az azóta eltelt idő alatt a

nők átlagos életkora első gyermekük születésekor 23,0 évről 29,4 évre tolódott ki. Napjainkban a családalapítást és a gyer-

mekvállalást abban az életkorban kezdik a nők, amikor három évtizeddel korábban szinte már befejezték.

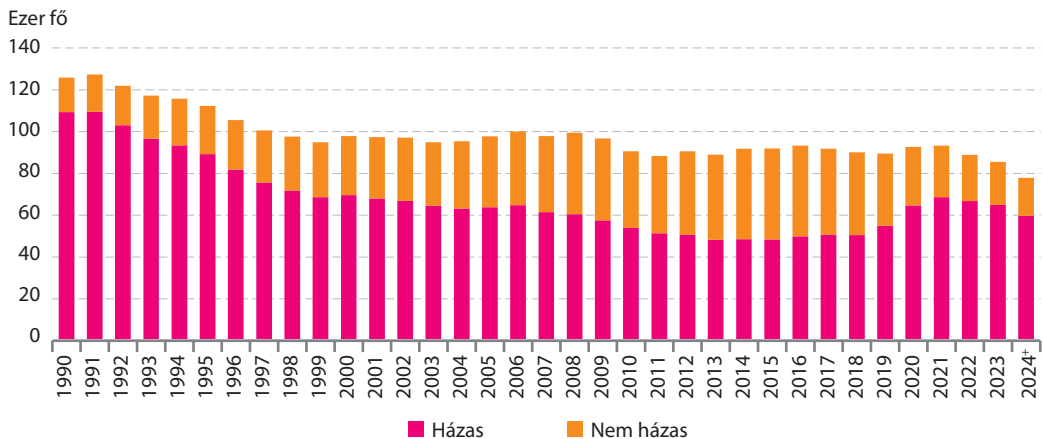
5.5. ábra Az élveszületések száma az anya korcsoportja szerint

A házasságon kívüli születések aránya hosszú időn keresztül emelkedett, 2015-ben 48%-kal érte el a csúcspontját. Ezt követően a házasságkötések számának dinamikus növekedésével párhuzamosan jelentősen mérséklődött a házasságon kívül született

gyermek aránya. 2022–2024-ben a házasságkötések számának csökkenése mellett kismértékben, de tovább nőtt a házasságban születettek aránya. A 2024. évi 76%-os arány 28 év óta a legmagasabb érték.

5.6. ábra Az élveszületések száma az anya családi állapota szerint

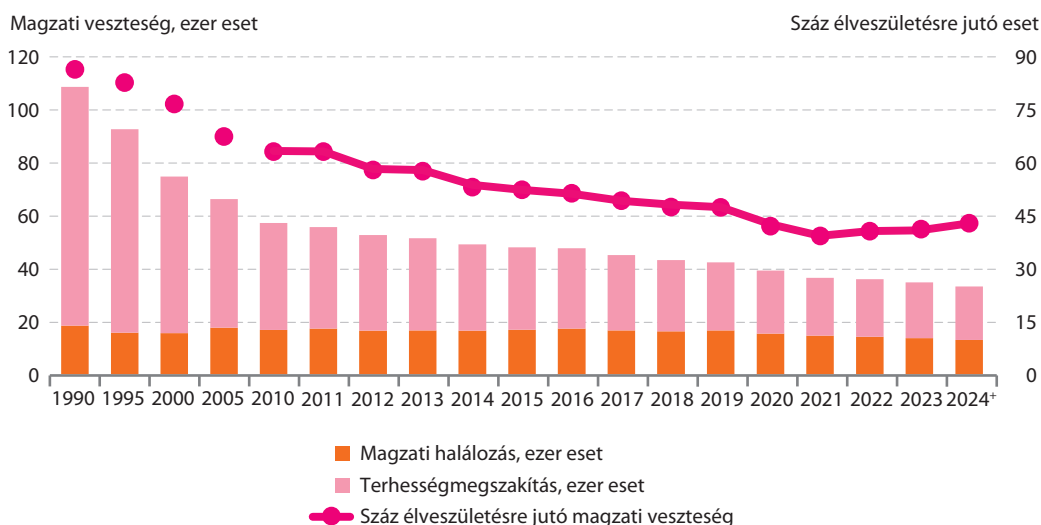

A magzati veszteséget a terhességmegszakítások, valamint a magzati halálozások adják, együttes számuk hosszabb ideje folyamatosan csökken. 2024-ben **33,2 ezres magzati veszteség történt**, 4,5%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A magzati veszteségek mérséklődésére mind a terhességmegszakítások, mind a magzati halálozások csökkenése hatott. 2024-ben száz születésre 42,8 magzati veszteség jutott az előző évi 40,8-hez képest. A magzati veszteségek száma kisebb mértékben csökkent, mint a születéseké, ez magyarázza a mutató emelkedését.

A magzati veszteségek többsége **terhességmegszakítás** volt, ebből 2024-ben az egy évvel korábbinál 4,2%-kal kevesebb, **20,3 ezer történt**. Ezer szülőképes korú nőre 9,6 művi vetélés jutott, valamivel kevesebb az előző évinél.

2024-ben **12,9 ezer magzati halálozás következett be**, amelybe a korai és a középido magzati halálozások, valamint a halvaszületések tartoznak. E veszteségek együttes száma 5,1%-kal, mintegy 700 esettel kisebb volt a 2023. évinél.

5.7. ábra **Magzati veszteségek**

Főként az először házasságra lépő párok száma csökkent

Magyarországon az 1980-as évek elején évi 75–80 ezer **házasságot** kötöttek, majd a hosszú időn át tartó szinte folyamatos csökkenés eredményeként a mélypontot jelentő 2010-ben már mindössze 35,5 ezer pár kelt egybe. Ezután növekedésnek in-

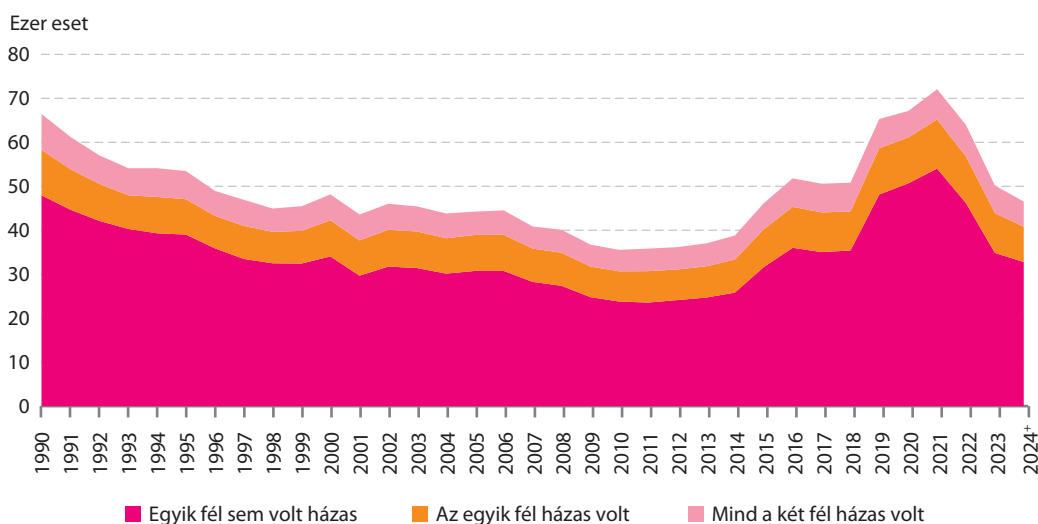
dult, és 2021-ben 72 ezerre emelkedett a házasságkötések száma, ami az elmúlt közel 40 év legmagasabb értéke volt. Azóta csökkenés tapasztalható ezen a téren, 2024-ben 46,6 ezer pár kötött házasságot, 7,2%-kal, mintegy 3,6 ezerrel kevesebb,

mint egy évvel korábban. A 2019–2021 közötti időszak látványos emelkedése főleg az először házasságra lépők számának növekedéséből adódott, és a 2022–2024 közötti időszak csökkenése is leginkább az ő körükben tapasztalható.

A házasulók életkorát tekintve a legnagyobb mértékű, mintegy 25%-os csökkenés

a 30–34 éves nők körében történt. Jelentős, 15–16%-os visszaesés tapasztalható még a 35–39 éves nők, valamint a 35–49 éves férfiak esetében. A 20–29 éves fiatalok körében mindkét nem esetében kismértékben emelkedett a házasságkötések száma az előző évihez képest.

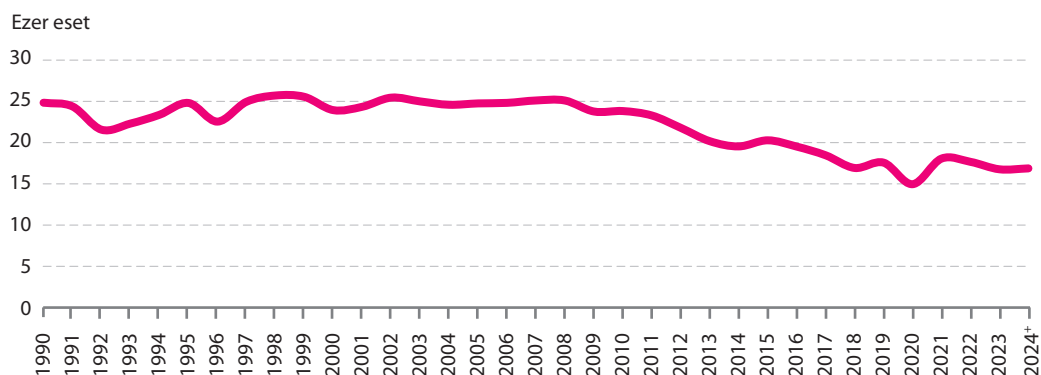
5.8. ábra Az első házasságkötések és az újránházassodások száma

Továbbra is alacsony szinten a válások száma

Az ezredforduló utáni első tíz évben évi 24–25 ezer, majd folyamatos csökkenés eredményeként 2014-ben – 50 év után először – 20 ezernél kevesebb **házasságot bontottak fel**. 2015 és 2019 között évente 17–20 ezer, a koronavírus-járvánnyal érintett 2020-ban pedig 15 ezernél is kevesebb válást mondtak ki. Ezt az alacsony esetszá-

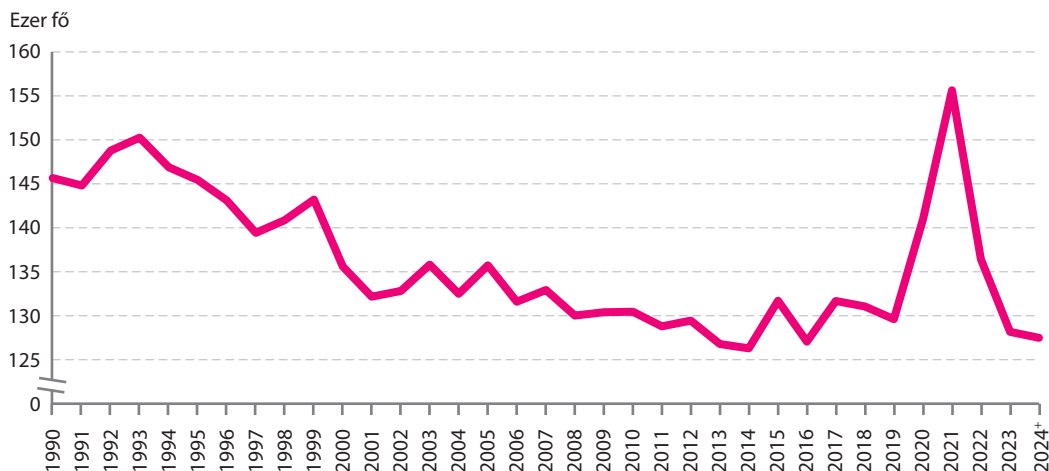
mot azonban befolyásolta a járvány miatti, többhetes ítélkezési szünet. A 2020-ban elmaradt válások pótlására a következő évben került sor, amikor 18 ezer fölé emelkedett a felbontott házasságok száma. 2024-ben 16,9 ezer válás történt, 0,5%-kal több, mint egy évvel korábban.

5.9. ábra **A válások száma**

Folytatódott a halálozások számának csökkenése

A **halálozások** száma az 1990-es évek közepétől lényegében folyamatosan csökkenő trendet követett. 2011-ben hosszú idő óta először esett az elhunytak száma 130 ezer alá, és az ezt követő években – ingadozásokkal tarkítva – ezen a szinten mozgott. A koronavírus-járvány első évében, 2020-ban több mint 11 ezer fővel 141 ezerre, majd a járvány kitelje-

sedésének évében, 2021-ben további 15 ezres többlettel 156 ezerre nőtt az elhunytak száma. A járványt követően jelentős mértékben visszaesett a halálozások száma, a 2024. évi 127,5 ezer fő halálozás az előző évhez képest 0,5, a járvány előtti utolsó, 2019-es évhez mérten 1,6%-os csökkenést jelent.

5.10. ábra **A halálozások száma**

A **születéskor várható élettartamot** 1990 után általánosságban emelkedés jellemezte. Ezt a kedvező irányt törte meg a koronavírus-járvány okozta halálozási növekmény, amelynek következményeként 2020-ban és 2021-ben mindkét nem esetében visszaesés történt. A 2022-es értékek már a koronavírus-járvány előtti időszak növekvő tenden-

ciájának folytatását jelezték, amit a 2024-es előzetes adatok is megerősítenek. 2024-ben a születéskor várható élettartam a férfiaknál 73,6, a nőknél 79,6 év volt, magasabb, mint 2019-ben. A nemek közti különbség 1990 és 2024 között 8,6 évről 6,0 évre mérséklődött.

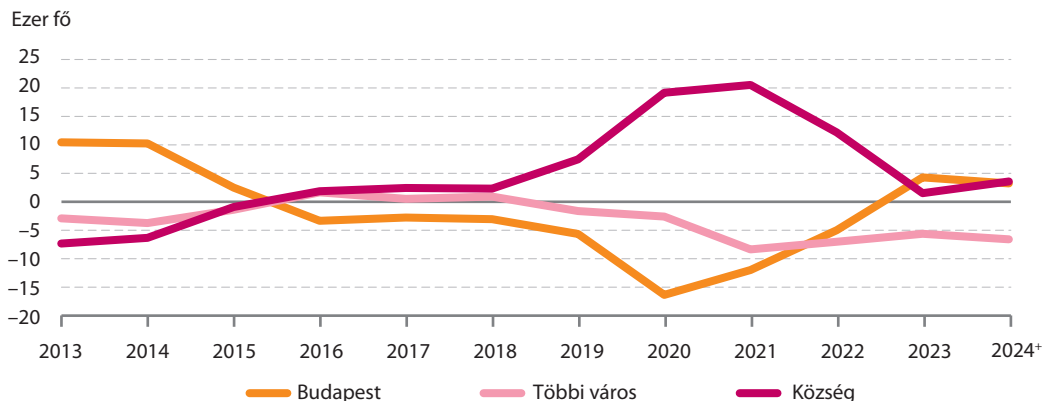
A belföldi vándorlási trendeket továbbra is a szuburbanizációs folyamatok határozzák meg

Országos szinten nem okoz népességváltozást, az országon belüli térségek népességszámát viszont befolyásolja a belföldi vándormozgalom alakulása is. **2024-ben 243 ezren változtattak állandó és 285 ezren ideiglenes lakóhelyet**, ami a teljes belföldi vándorlásban közel 25 ezer fős, azaz 4,9%-os emelkedést jelentett az előző évhez képest.

A belföldi vándormozgalmat alapvetően a szuburbanizációs folyamatok intenzitása határozza meg. Amikor a nagyvárosok vándor-

lási egyenlege negatív, a községek a nyertesei a vándorlási folyamatoknak, és ez a kölcsönhatás fordítva is érvényesül. A koronavírus-járvány ideje alatt nagymértékben nőtt a községek nyeresége, a városok és főként a főváros rovására. A járvány után visszarendeződés kezdődött a községekből a városok irányába, majd 2024-ben enyhén ismét nőtt a városokból a községekbe költözők száma. A fővárosban 2023–2024-ben vándorlási nyereség keletkezett.

5.11. ábra A belföldi vándorlási különbség településtípus szerint

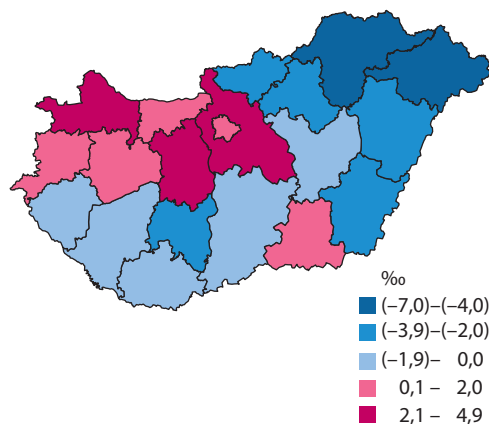

2024-ben Pest és Győr-Moson-Sopron vármegye vándorlási nyeresége volt a legmagasabb, a vándorlási folyamatok nyertesei jellemzően a dunántúli vármegyék voltak, míg a legnagyobb vándorlási veszteséget Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye szenvedte el. Budapest gyakorlatilag az összes vármegye lakossága számára vándorlási célterület, azonban elvándorlás is jellemzi, a szuburbanizációs folyamatokkal összhangban elsősorban Pest vármegye irányába.

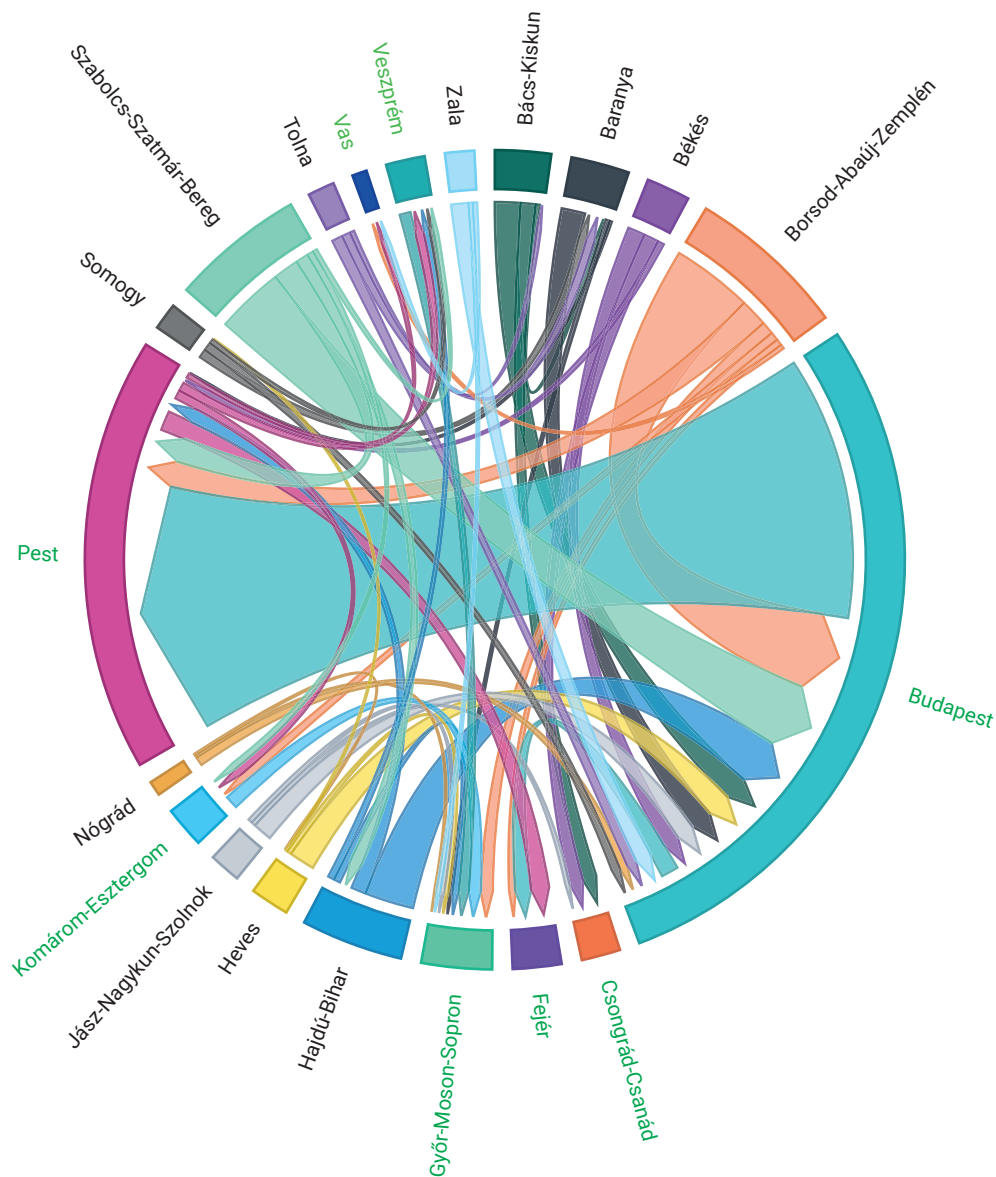
Pest vármegye vándorlási nyereségét elsősorban a Budapestről odavándorlók adták, 6,2 ezer fővel többen költöztek a fővárosból Pest vármegyébe, mint fordítva. Győr-Moson-Sopron vármegye vándorlási nyereségének legnagyobb része a Borsod-Abaúj-Zemplén, Komárom-Esztergom és Veszprém vármegyét érintő vándorlási folyamatokból származott. A legnagyobb népességvesztést elszen-

vedő Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye esetében a leginkább Budapestre és Pest vármegyébe irányult az elvándorlás, de Szabolcs-Szatmár-Bereg vonatkozásában Hajdú-Bihar vármegye is meghatározó célterület volt.

5.12. ábra **Ezer lakosra jutó belföldi vándorlási különbözet vármegyénként, 2024⁺**

5.13. ábra A vármegyék közötti belföldi vándorlási különbszet, 2024⁺

A diagramon a vármegyék közötti vándorlási kapcsolatokat jelenítettük meg az egyes vármegyék közötti oda-, illetve elvándorlások különbszetei alapján. A nyilak méretei a migrációs egyenlegek nagyságát tükrözik. A pozitív vándorlási egyenlegű vármegyéket zöld színnel jelöltük.

A nemzetközi vándorlás 5 ezer fővel mérsékelte a természetes fogyásból adódó népességcsökkenést

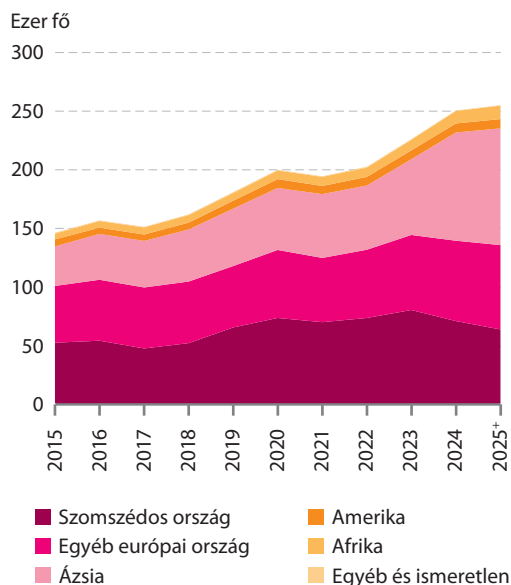
Az elmúlt évtizedben a Magyarországon tartózkodó **külföldi állampolgárok** száma folyamatosan növekedett, ez alól csak a koronavírus-járványtól sújtott 2021-es év jelentett kivételt. 2025. január 1-jén a hazánkban tartózkodó külföldiek száma 255,4 ezer fő volt, ez az ország népességének 2,7%-a. A 2011-ben bevezetett új állampolgársági törvénynek (2010. évi XLIV. törvény) köszönhetően az előző évtized első felében a magyar felmenőkkel rendelkező külföldi állampolgárok közül sokan felvették a magyar állampolgárságot, így 2011-től növekedésnek indult a Magyarországon élő, külföldön született magyar állampolgárok száma is.

A 2025 elején Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok 53%-a az európai kontinens valamely országának állampolgára volt. Míg 2015-ben a hazánkban élő külföldiek 36%-a szomszédos ország állampolgára volt, addig 2025-ben ez az arány már csak 25%. A külföldiek 39%-a Ázsiából, 5%-uk Afrikából, 3%-uk az amerikai kontinensről származott. Miközben az európai országok állampolgárainak aránya jelentősen csökkent az elmúlt 10 évben (69%-ról 53%-ra), az ázsiaiaké folyamatosan növekedett (23%-ról 39%-ra). Az ázsiai kontinensről származók létszáma 2013 és 2025 között 27 ezerről közel 100 ezer főre nőtt.

A **magyar állampolgárok** évenkénti elvándorlását 2015 és 2020 között fokozatosan csökkenő, 2021-től emelkedő tendencia jellemzi. A magyar állampolgárok visszavándorlási üteme 2018-ig növekedett, azt követően enyhe csökkenésnek indult, 2024-ben pedig újra nőtt. A kivándorlók száma

2022 óta meghaladja a visszavándorlók számát, 2024-ben 41,3 ezer magyar állampolgár hagyta el az országot, és 28,9 ezer fő tért vissza. A kivándorló magyar állampolgárok 55%-a Ausztriát, 19%-a Németországot választotta új otthonának. Az Ausztriába vándorlók száma az elmúlt években dinamikusan emelkedett, a 2024-es emelkedés a korábbi évek tendenciáját is meghaladta. A Németországba, Svájcba, illetve Hollandiába vándorlók száma az elmúlt évek fokozatos növekedése után 2024-ben stagnálni látszik, az Egyesült Királyságba költözőké pedig a korábbi évekhez hasonlóan tovább csökkent.

5.14. ábra A Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok száma állampolgárság szerint

6

Életkörülmények

ÉLETKÖRÜLMÉNYEK, 2024

Havi bruttó
átlagkereset

646,6
ezer forint

▲ **+13,2%**
Változás az előző
évhez képest

Öregségi nyugdíj
átlagos havi
összege^{a)}

242,3
ezer forint

▲ **+4,9%**
Változás az előző
évhez képest

Bölcsődei férőhely

64,7
ezer

▲ **+7,3%**
Változás az előző
évhez képest

Közúti közlekedési
baleset

14,7
ezer

▲ **+1,6%**
Változás az előző
évhez képest

Iskolarendszerű
oktatásban
részt vevők

1,919
millió

▲ **+1,1%**
Változás az előző
évhez képest

Múzeum-
látogatások

11,2
millió

▼ **-1,3%**
Változás az előző
évhez képest

Élettel való
elégedettség^{b)}

7,1
pont

▼ **-0,2 pont**
Változás az előző
évhez képest

^{a)} 2025. januári adatok.
^{b)} 0-tól 10-ig terjedő skálán.

A HÁZTARTÁSOK JÖVEDELME

A lakosság jövedelmi helyzetét számos tényező befolyásolja, a makrogazdasági kör-

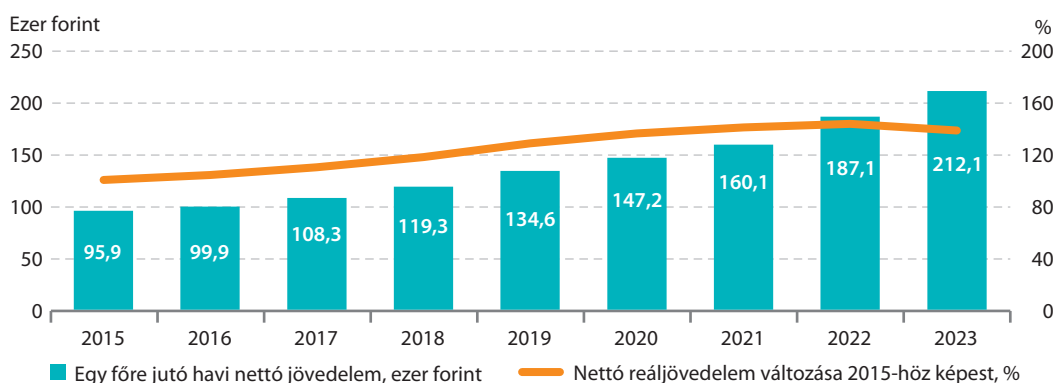
nyezettől kezdve a gazdaság teljesítményén át a munkaerőpiaci helyzetig.

2015 és 2023 között számottevően javult a háztartások jövedelmi helyzete

A háztartások jövedelme 2015 és 2022 között számottevően nőtt, amihez a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás bővülése is jelentősen hozzájárult. 2023-ban – a gazdasági recesszió következtében megugró infláció miatt – a jövedelem és a fogyasztás reálértéke alatta maradt az egy évvel azelőttinek.

A háztartások egy főre jutó bruttó jövedelmének havi átlaga 302 ezer, egy főre jutó nettó jövedelmének havi átlaga 212 ezer forint volt 2023-ban. 2022-höz képest mindkettő jelentősen, a bruttó 17,5, a nettó 13,3%-kal nőtt, többek között a béremelések következtében. A nettó reáljövedelem 2023-ban 38%-kal meghaladta a 2015. évit, az előző évhez képest azonban 3,6%-kal csökkent.

6.1. ábra A háztartások egy főre jutó nettó jövedelmének havi átlaga és a nettó reáljövedelem változása (2015-höz képest)

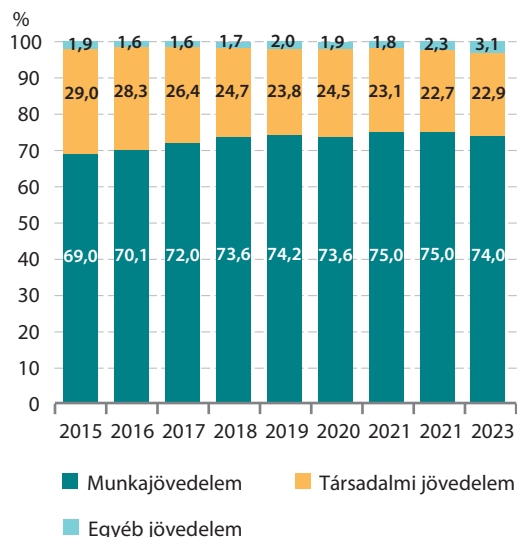

A háztartások jövedelemszerkezetében a munkajövedelem aránya 2023-ban 74% volt, 5,0 százalékponttal nagyobb, mint 2015-ben. A társadalmi jövedelmek aránya 2015 és

2023 között 6,1 százalékponttal, 23%-ra csökkent, míg a továbbra is marginális egyéb jövedelmek¹⁾ kismértékben nőtt.

¹⁾ Idetartoznak az ingatlankiadásból, befektetésekből származó jövedelmek, a háztartások egymás közötti transzferjei, valamint pl. 2022-ben az szja-visszatérítésből származó bevétel is.

6.2. ábra Az egy főre jutó havi bruttó jövedelmek megoszlása a jövedelmek típusa szerint

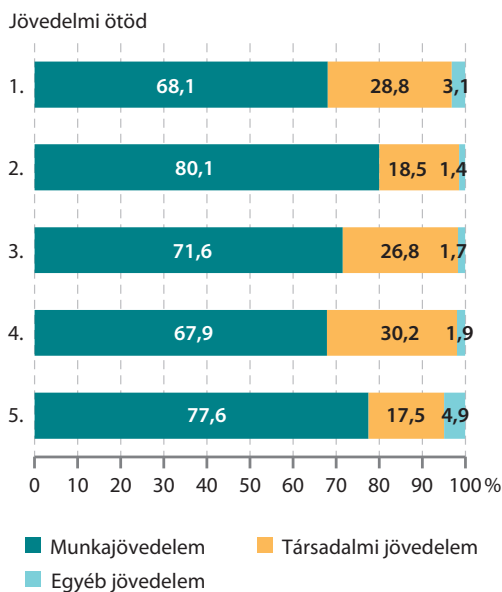
2023-ban az egy főre jutó bruttó munkajövedelem havi átlaga 224 ezer forint volt. Ennek legnagyobb része (88%-a) továbbra is munkaviszonyból származott, ami fejenként havonta átlagosan 197 ezer forintot jelentett. A vállalkozói jövedelem egy főre jutó havi átlaga 26 ezer forint volt.

A társadalmi jövedelmek legnagyobb részét (80%-át) 2023-ban is a nyugdíjak, egészségi ellátások tették ki, a családdal és a gyermekneveléssel összefüggő ellátások aránya 13,5% volt. A fennmaradó részt a munkanélküli-ellátások és az egyéb szociális ellátások adták.

A háztartások jövedelmét jövedelmi ötödök szerint nézve a legfelső jövedelmi ötödbe tartozók 5-ször nagyobb bruttó jövedelemmel rendelkeztek 2023-ban fejenként átlagosan, mint a legalsóhoz tartozók. A legfelső kvintilisbe tartozók bruttó jövedelme az összes háztartás átlagának kétszerese volt 2023-ban, a legalsóba tartozóké a 40%-a. Az egyes kvintilisekben a jövedelem színvo-

nala és szerkezete is jelentősen eltér. A munkajövedelem aránya a második és a legfelső kvintilisben a legmagasabb, ugyanakkor a társadalmi jövedelmeké utóbbiban a legalacsonyabb. Az egyéb jövedelmek aránya a legfelső kvintilisben a legnagyobb, mivel ők rendelkeznek a legnagyobb arányban tőkejövedelmekkel.

6.3. ábra A háztartások bruttó jövedelmének szerkezete jövedelmi ötödök szerint, 2023

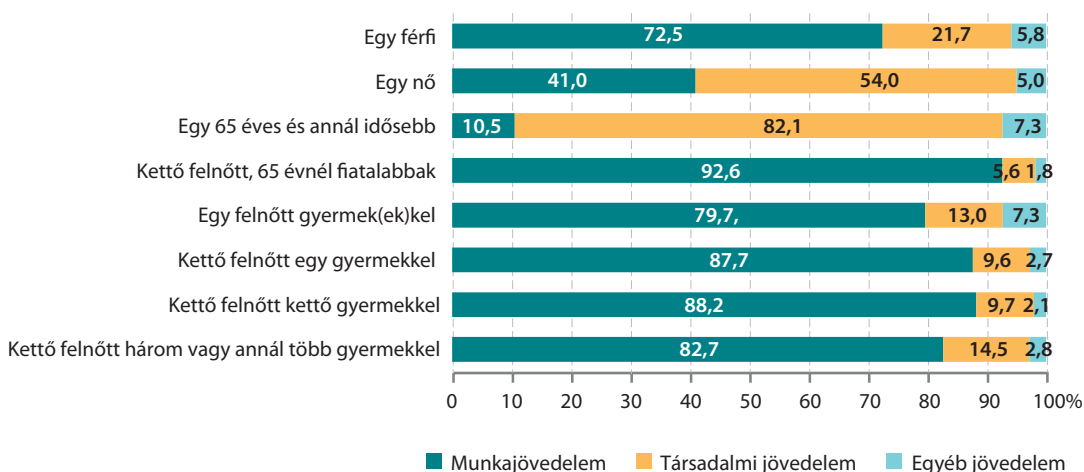

2023-ban a gyermekes háztartások egy főre jutó bruttó jövedelmének havi átlaga (241 ezer forint) 20%-kal elmaradt az összes háztartás átlagától, a gyermekteleneké (362 ezer forint) 20%-kal meghaladta azt. A gyermekes háztartások közül a legkedvezőbb helyzetben lévő, két felnőttből és egy gyermektől álló családok egy főre jutó jövedelme 4,8%-kal elmaradt az átlagostól, míg a három- vagy annál több gyermekes, két felnőttet is magában foglaló háztartásoké az átlag 64%-át tette ki. A gyermek nélküli háztartásoknál a két, 65 éven aluli fel-

nőttből álló háztartások egy főre jutó bruttó jövedelme 46, az egyedülállók közül a férfiaké szintén 46, a nőké 10%-kal meghaladta az átlagost. Az egyszemélyes háztartásokon belül jelentősen eltért a férfi és a női háztartások jövedelmi szerkezete: a férfiak esetében 72, a nőknél 41% volt a munkajövedel-

mek aránya, a társadalmi jövedelmeké ezzel szemben a férfiaknál 22, a nőknél 54%-ot tett ki. Ez nagyrészt az eltérő korszerkezetből adódik, az egyszemélyes női háztartásokban ugyanis nagyobb a 65 éves és annál idősebbek aránya, akik nyugellátásban részesülnek.

6.4. ábra Különböző háztartástípusok jövedelmi szerkezete, 2023

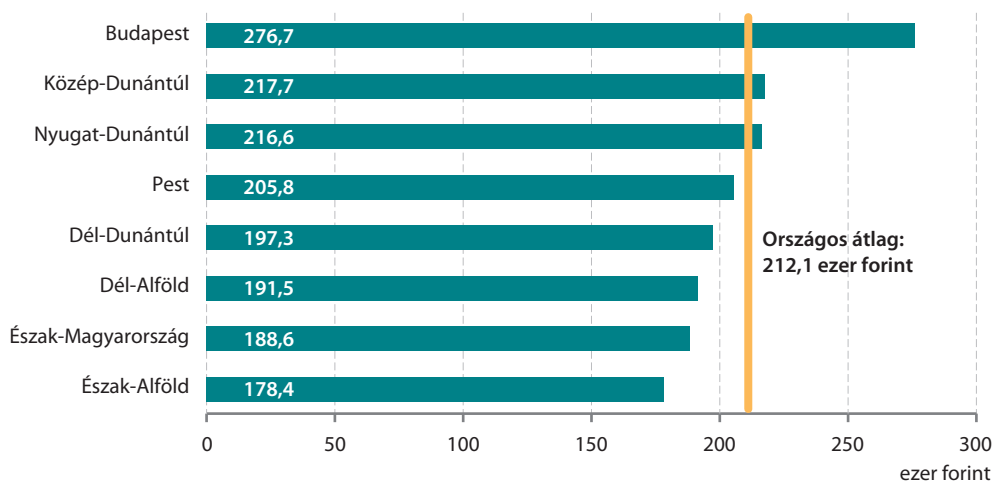

A fővárosban élők nettó jövedelme 30%-kal meghaladta az országos átlagot

A jövedelem átlagos mértéke összefüggésben áll a települések népességszámnagyságával: minél nagyobb településen élnek a háztartások, átlagosan annál magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Településtípus szerint az egy főre jutó havi nettó jövedelem 2023-ban is a fővárosban volt a legmagasabb (277 ezer forint), a községekben a legalacsonyabb (179 ezer forint). A háztartások jövedelmi színvonalát az egyes településtípusokon élők társadalmi, demográfiai jellemzői, a település infrastruktúrája és megközelíthetősége, valamint az eltérő munkaerőpiaci lehetőségek is jelentősen befolyásolják.

A háztartások jövedelmi helyzete regionális szinten is különbözik. 2023-ban a **legmagasabb nettó jövedelemmel rendelkező budapesti háztartások egy főre jutó jövedelme közel 1,6-szerese volt a legalacsonyabb észak-alföldinek.** Az országos átlagot a fővároson kívül Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl régióban haladta meg a háztartások jövedelme, 30, 2,7, illetve 2,2%-kal. A regionális különbségek – az egy főre jutó jövedelmek relatív szórása alapján – lényegében ugyanakkorák voltak 2023-ban, mint 2015-ben.

6.5. ábra Az egy főre jutó havi nettó jövedelem régiók szerint, 2023

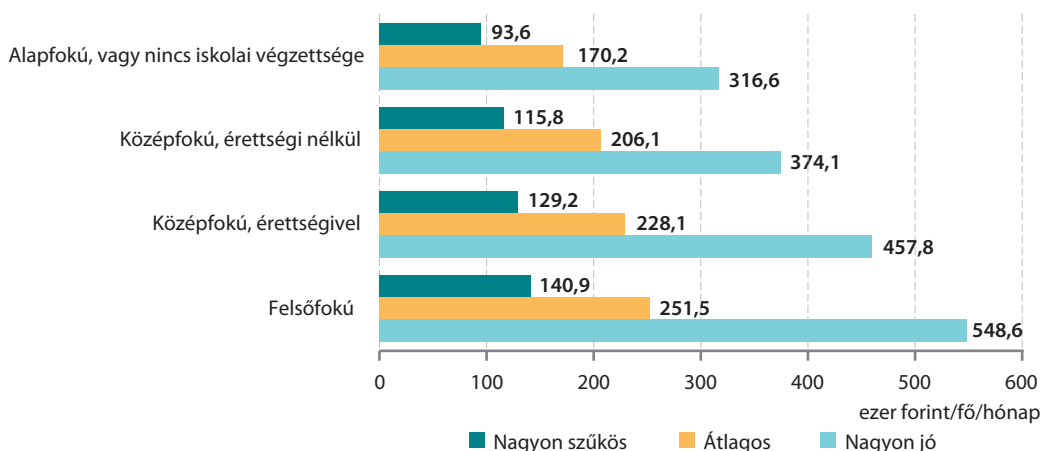
Az átlagos életszínvonalhoz 2024 elején fejenként havi 221 ezer forintot tartottak szükségesnek

A jövedelemelvárással kapcsolatos adatok a háztartások szubjektív megítélésén alapulnak. A különböző megélhetési szintekhez szükségesnek tartott összeg szoros kapcsolatban áll a háztartások tényleges jövedelmi helyzetével. Minél magasabb jövedelemmel rendelkezik egy háztartás, annál nagyobb jövedelmet társít az egyes megélhetési szintekhez. **Az átlagos színvonalú megélhetéshez a háztartások 2024-ben az egy évvel korábbinál 15%-kal magasabb összeget, fejenként havonta nettó 221 ezer forintot tartottak elegendőnek.**

A megélhetéshez szükségesnek tartott összeg a kor előrehaladtával párhuzamosan emelkedik: míg a 25 évesnél fiatalabbak

az átlagos megélhetéshez 195 ezer forintot, addig a 65 éves és annál idősebbek 246 ezer forintot tartottak elegendőnek 2024 elején. Az átlagos megélhetéshez szükségesnek tartott nettó havi jövedelemösszeg az iskolai végzettség növekedésével is egyre magasabb volt 2024-ben, a legalacsonyabb végzettségűek szerint 170 ezer, a felsőfokú végzettségűek véleménye alapján 252 ezer forint. A jövedelemelvárás szintje a háztartásban nevelt gyermekek száma szerint is eltér: a gyermektelenek 271 ezer, a gyermekesek 170 ezer, azon belül a három vagy annál több gyermeket nevelő, két felnőtt magába foglaló családok 136 ezer forintot társítottak az átlagos megélhetési szinthez.

6.6. ábra A háztartások egy főre jutó jövedelemelvárása iskolai végzettség szerint, 2024*

* A felvétel időszaka: 2024. február 1. – április 15.

Az öregségi nyugdíjasok száma meghaladta a 2 millió főt

A 65 éves és annál idősebbek száma és népességen belüli aránya folyamatosan nő, 2025 elején számuk megközelítette a 2 millió főt. 91,3%-uk öregségi nyugdíjat, 4,2%-uk korbetöltött özvegyi nyugdíjat, rokkantsági ellátást, illetve egyéb ellátást, járadékot kapott fő ellátásként.

A nyugdíjrendszer átalakítása (2012) óta eltelt időszakban az öregségi nyugdíjasok száma nem változott számottevően, ugyanakkor az életkoron alapuló (korhatár alattiaknak járó)²⁾ ellátásokban, valamint a megváltozott munkaképességűek közül a rehabilitációs ellátásban részesülők száma a töredékére, a hozzátartozói ellátásban részesülők pedig kevesebb mint felére esett vissza. Az életko-

ron alapuló ellátásokból alig van új megállapítás, a rehabilitációs ellátások folyósítását 3 évben maximalizálták, míg a fő ellátásként özvegyi nyugdíjban részesülők fogyatkozását az öregséginyugdíj-jogosultsággal nem rendelkező özvegyek számának apadása okozta elsősorban.

2025 januárjában a 2024. elejénél 0,4%-kal kevesebben, **a lakosság 25%-a (2,4 millió fő) kapott nyugdíjat, vagy egyéb, nyugdíjfolyósítási körbe tartozó ellátást.** Az összes ellátott 83%-a volt öregségi nyugdíjas, tizede megváltozott munkaképességű, 4,0%-a kapott hozzátartozói és 1,2%-a életkoron alapuló ellátást.

²⁾ Az életkoron alapuló ellátások (a korhatár alattiaknak járó ellátások) a 2012 előtt folyósított különféle korai öregségi nyugdíjakat váltották fel (előrehozott, korengedményes, koredvezményes nyugdíj, polgármesterek nyugdíja, szolgálati nyugdíj stb.).

6.1. tábla A nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők száma az ellátás típusa szerint, 2025. január

A fő ellátás típusa	Férfi	Nő	Összes	Változás 2024 januárjához képest, %	Az ellátás átlagos összege, forint/hó/fő
	ellátott száma, ezer fő				
Öregségi nyugdíjak	726,8	1 273,3	2 000,1	0,1	242 327
Ebből:					
korbetöltött öregségi nyugdíj	726,8	1 130,7	1 857,5	0,4	239 870
nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíj	–	142,6	142,6	–3,3	274 321
Életkoron alapuló (korhatár alatti) ellátások	26,3	1,8	28,1	–7,7	352 567
Megváltozott munkaképességű- eknek járó (rokkantsági és rehabilitációs) ellátások	104,4	134,8	239,2	–2,0	129 311
Ebből:					
korhatár alattiaknak járó rokkantsági ellátások	80,0	90,2	170,2	–2,8	128 472
Özvegyi és szülői nyugdíj	4,1	36,3	40,4	–6,5	110 393
Árvaellátás	27,7	27,6	55,3	–0,9	75 962
Járadékok, pótlékok, egyéb járandóságok	27,0	22,9	49,9	–3,4	50 566
Ebből:					
baleseti járadék	3,5	0,5	4,0	–8,2	39 745
rokkantsági járadék	18,6	14,2	32,8	–0,2	60 865
Ellátások összesen	916,2	1 496,8	2 413,1	–0,4	222 423
Ebből: nyugellátások összesen	758,6	1 337,3	2 095,8	0,0	235 393

A 463 ezer, 65 évesnél fiatalabb ellátott legnagyobb része (40%-a) megváltozott munkaképességűeknek járó ellátást, ezen belül túlnyomórészt rokkantsági ellátást kapott, 31%-uk a „nők 40” program keretében vált öregségi nyugdíjassá, 15%-uk

hozzátartozói, 6,1%-uk életkoron alapuló ellátásban részesült.

A legtöbb ellátásfajtánál a nők magasabb aránya jellemző, az összes ellátott 62, a fő ellátásként özvegyi nyugdíjban részesülők 90%-a közülük került ki.

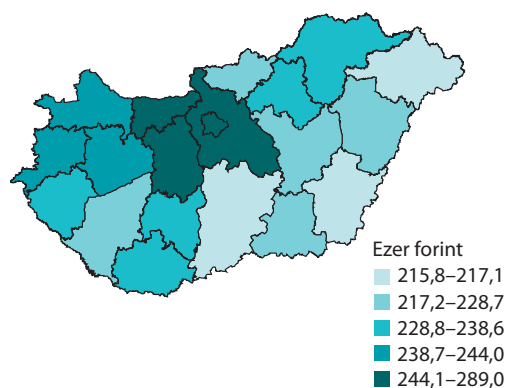
Az átlagos öregségi nyugdíj a fővárosban 47 ezer forinttal meghaladta az országos átlagot

Budapesten volt a legmagasabb az átlagos öregségi nyugdíj összege (289 ezer forint), az országos átlagot 47 ezer, a legalacsonyabb, Bács-Kiskun vármegyei értéket 73 ezer forinttal haladta meg. Az országos átlagnál a fővárosi mellett a Fejér, a Pest, a Komárom-Esztergom, a Veszprém és a Győr-Moson-Sopron vármegyében lakók nyugdíja volt magasabb. 2025 elején az öregségi nyugdíj átlagos összege 242 ezer forintot tett ki, a nők átlagos ellátása – összefüggésben a jellemzően rövidebb szolgálati idővel és az alacsonyabb keresettel – 39 ezer forinttal maradt el a férfiakétól.

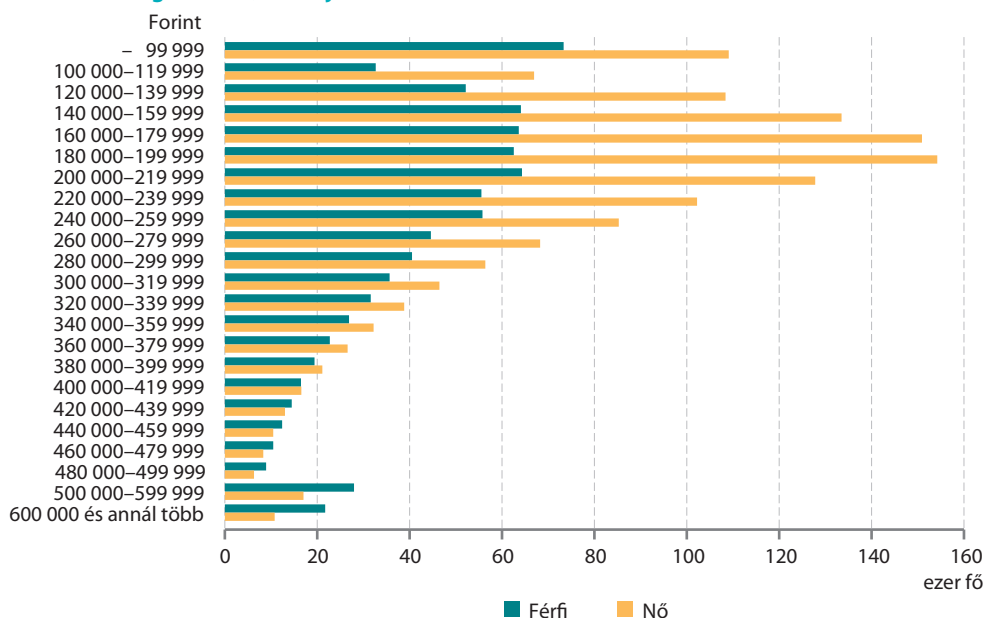
Az öregségi nyugdíjasok 56%-a 200 ezer forintnál nagyobb összegű ellátásban részesült 2025 elején, a 120 ezer forintnál kisebb ellátásban részesülők aránya 8% volt. A na-

gyon alacsony nyugdíjak jelentős része a külföldön szerzett jogosultságok melletti rész-nyugdíj volt.

6.7. ábra Az öregségi nyugdíj egy főre jutó átlagos összege vármegyeenként, 2025. január

6.8. ábra A saját jogon járó nyugdíjban és ellátásban részesülők száma nemek és az ellátás összege szerint, 2025. január

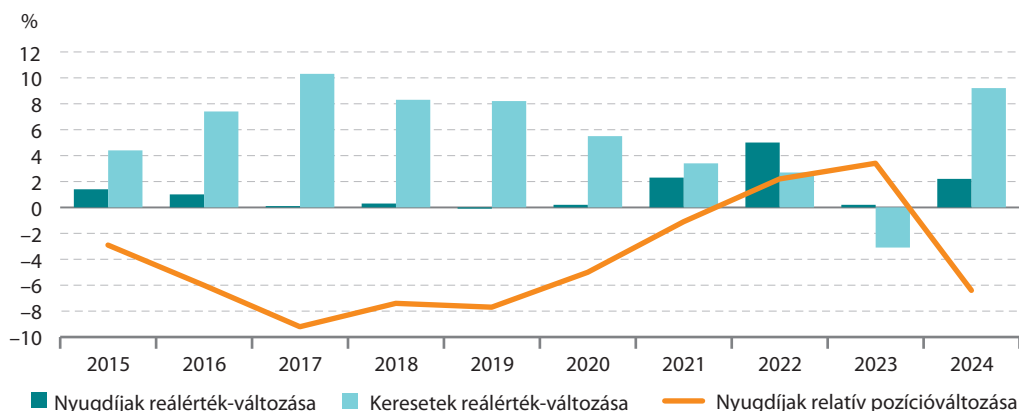

A 2024 januárjában végrehajtott 6%-os nyugdíjemelés következtében – a 3,7%-os „nyugdíjas infláció” mellett – 2024-ben a nyugdíjak reálértéke 2,2%-kal magasabb volt az előző évinél. A reálnyugdíjak reálkeresetekhez viszonyított értéke – a nyugdíjak relatív pozíciója – 2014-től 2021-ig romlott, mivel a keresetek emelkedési üteme meghaladta a nyugdíjakét. Ezt követően, két év javulás után, **2024-ben ismét**

romlott (6,4%-kal) a nyugdíjak vásárlóértéke a keresetekéhez viszonyítva.

2022-ben a magyar nyugdíjak egy lakosra jutó éves összege – vásárlóerőn számolva, azaz az eltérő árszínvonalakat kiküszöbölve – az uniós tagállamok sorában a harmadik legalacsonyabb volt, az egy lakosra jutó nyugellátás tekintetében a magyar érték Horvátorszáégét és Észtorszáégét előzte meg.

6.9. ábra A nyugdíjak és a keresetek értékének alakulása (az előző évhez képest)

A munkaviszonyhoz kötött ellátások dominálnak a családtámogatások között

Családtámogatási ellátásokra 2023-ban az állam a GDP 1,1%-át, 854 milliárd forintot fordított. Az ellátások összegének megoszlásában 2022 óta a munkaviszonyhoz kötött formák dominálnak, míg 2015-ben az ellátások 72%-a járt alanyi jogon, addig 2023-ban már csak a 44%-uk. A legtöbb ellátottat érintő, gyermekneveléssel kapcsolatos támogatás, az alanyi jogon járó családi pótlék 1 millió 60 ezer családban, összesen

több mint 1,7 millió gyermek után járt 2023-ban, gyermekgondozást segítő ellátást (gyest) 146 ezer, gyermekgondozási díjat (gyedet) pedig 114 ezer szülő kapott havonta átlagosan. A családi pótlék egy családra jutó átlagos havi összege 23,8 ezer forint (az egy családra jutó 1,64-os gyermekszám mellett), miközben az egy ellátottra jutó gyest havi összege 31,2 ezer, az egy igénybe vevőre jutó gyed átlagos havi összege pedig 241 ezer forint volt.

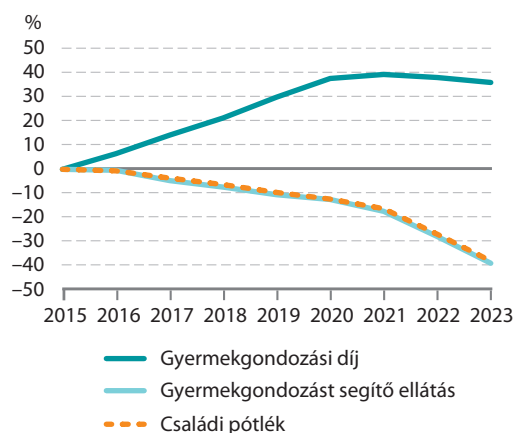
6.2. tábla A családtámogatásokban részesülők száma és az ellátásokra kifizetett összeg ellátási forma szerint

Ellátás	Ellátásban részesülők havi átlagos száma				Ellátások kiadásai folyó áron			
	ezer fő			változás 2015– 2023, %	milliárd forint			változás 2015– 2023, %
	2015	2022	2023		2015	2022	2023	
Biztosításhoz kötött								
Csecsemőgondozási díj ^{a)}	25,9	29,9	29,8	15,2	45,5	132,6	153,4	237,3
Gyermekgondozási díj	86,0	115,6	114,3	32,9	113,1	287,4	328,3	190,3
Biztosításhoz nem kötött								
Anyasági támogatás	7,4	7,6	7,5	2,1	5,8	6,0	5,9	2,0
Gyermekgondozást segítő ellátás ^{b)}	163,4	148,4	146,3	−10,5	62,5	55,8	54,8	−12,4
Gyermeknevelési támogatás	34,6	30,3	28,8	−16,7	11,9	10,3	9,8	−17,9
Családi pótlék (gyermekek száma)	1 796,7	1 749,4	1 735,9	−3,4	317,9	305,1	302,1	−5,0
Ebből: magasabb összegű családi pótlék (gyermekek száma)	118,6	129,7	127,8	7,7	31,6	31,9	32,5	3,0

^{a)} 2015 előtt terhességi-gyermekágyi segély.

^{b)} 2016 előtt gyermekgondozási segély.

6.10. ábra A gyermekneveléssel kapcsolatos támogatások reálértékének változása (2015-höz képest)

A rendszeres szociális támogatások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt rászorultsági alapon kapják a jogosultak. 2023-ban mintegy 196 ezer gyermek kapott – az egyéb, természetbeni juttatások mellett – évente kétszer átlagosan 6400 forintot a nem megfelelő anyagi helyzete miatt.

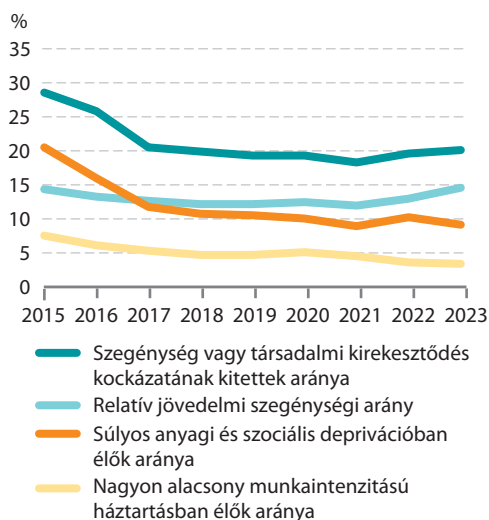
A gyermekvállaláshoz kötött támogatásokat tartalmazó babaváró kölcsönből az MNB adatai szerint 2024-ben a családok összesen 260 milliárd forintot vettek igénybe, 4,8%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az eddig felsoroltakon túl még több formában történik a családok támogatása, többek között adó- és illetékkedvezmények, vissza nem térítendő támogatások, kamattámogatott hitelek formájában.

Szegénység és társadalmi kirekesztődés: minden ötödik ember érintett

A szegénység meghatározására 2010 óta egy egységes szempontok alapján kidolgozott indikátorrendszert alkalmaznak az Európai Unió valamennyi tagállamában.³⁾ Az AROPE-mutató,⁴⁾ a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya több részindikátort tartalmaz. Ezek révén a relatív jövedelmi szegénységben, az anyagi és szociális deprivációban, valamint a munkaszegénységben élők számáról, népességen belüli érintettségéről is képet alkothatunk. Azokat az egyéneket soroljuk a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek közé, akik a felsorolt három részindikátor közül legalább egyben érintettek.

Magyarországon a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2015 és 2021 között fokozatosan csökkent. Az ezt követő két évben a megváltozott gazdasági helyzettel összefüggésben kismértékben szélesedett az érintettek köre, 2023-ban 1 millió 914 ezer fő, a lakosság 20,2%-a tartozott közéjük. A részindikátorok közül a jövedelmi szegénységgel érintettek aránya szintén nőtt 2022–2023-ban az előző évihez képest, a súlyos anyagi és szociális deprivációval érintetteké 2023-ban elmaradt a 2022. évi értéktől, ugyanakkor – a megélhetéshez szükséges anyagi javak előteremtése iránti fokozódó igénnyel összefüggésben – a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élőké tovább mérséklődött.

6.11. ábra A szegénység és a társadalmi kirekesztődés fő indikátorainak alakulása

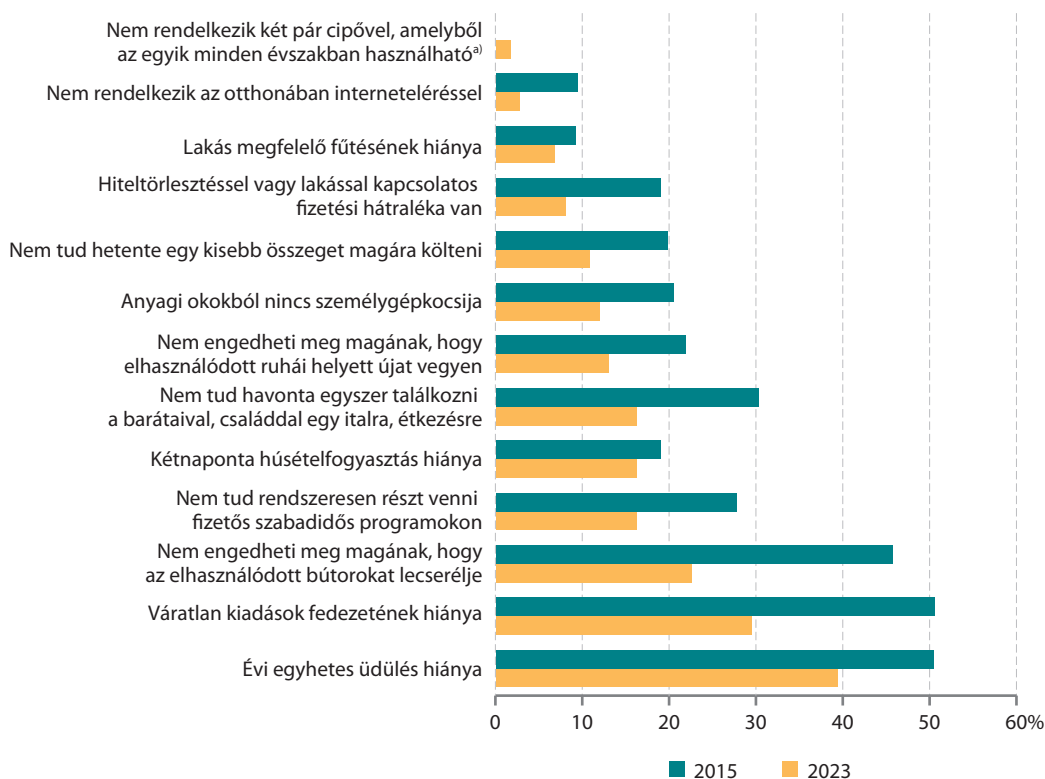
A szegénység annál mélyebb, minél több dimenziót érint. A teljes népességen belül az egyszerre két dimenzióban érintettek aránya 4,5% (425 ezer fő), a mindhárom dimenzióban érintetteké 1,5% (139 ezer fő) volt.

Hazánk mellett az uniós tagországok többségében is mérséklődött 2015 és 2021 között a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya. A 2023-as felmérés 2022-es referenciaévre vonatkozó adatai szerint **Magyarország a mutató értéke alapján az EU tagországainak közepmezőnyébe tartozik.** A többi V4-országban a hazai értéknél alacsonyabb az érintett népesség hányada.

³⁾ Az Európai Unió EU2030-as vállalásában a szegénység számítása revízió esett át, amelynek keretében a részindikátorok közül az anyagi depriváció és a nagyon alacsony munkaintenzitás mutatójának számítása módosult. Bevezették az anyagi és szociális depriváció mutatót, amely 13 tételt vizsgál a korábbi 7 helyett, továbbá a munkaintenzitás mutatója esetében a korábbi 59 éves korhatárt 64 évre emelték.

⁴⁾ At Risk Of Poverty or social Exclusion (AROPe) – a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata.

6.12. ábra Az anyagi és szociális depriváció egyes tételeiben érintettek aránya

^{a)} 2015-re nem áll rendelkezésre az adat.

A relatív jövedelmi szegénységi mutató viszonyítási pontja a szegénységi küszöb, amely az adott háztartástípusra jellemző mediánjövedelem⁵⁾ 60%-ának megfelelő jövedelem, az ennél alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők számítanak szegénynek. A mutató tehát az egyén szegénységét a társadalom többi tagjához viszonyítva határozza meg. Hazánkban 2023-ban az egyszemélyes háztartásokra vonatkozó szegénységi küszöbhez tartozó jövedelmi szint havi 168 ezer forint volt. Ugyanez az összeg a két felnőttből és két gyermekből álló háztartások esetében havonta átlagosan 353 ezer forintot jelentett.

A jövedelmi szegények száma 2023-ban 1 millió 400 ezer fő, népességben belüli arányuk 14,7% volt. A jövedelmi szegények aránya a gyermekes háztartások körében 12,3, a gyermektelen háztartások esetében 17,0%-ot tett ki. 2023-ban az átlagnál lényegesen magasabb volt a jövedelmi szegénységben élők aránya a munkanélküliek (46,5%), a legfeljebb alapfokú végzettségűek (31,7%), a 65 éves és annál idősebb egyedül élők (30,2%) körében, valamint a gyermekes háztartásokon belül az egyszülősöknél (23,5%).

A jövedelmi egyenlőtlenségek 2022-ben megugrottak, majd 2023-ban – a Gini-

⁵⁾ Ez azt a jövedelemszintet jelenti, amelytől ugyanannyi személynek alacsonyabb a jövedelme, mint ahánynak magasabb.

együttható, illetve a jövedelemeloszlás egyenlőtlenségét mérő S80/S20 mutató alapján – valamelyest mérséklődtek.

A súlyos anyagi és szociális depriváció azt mutatja meg, hogy a népesség hány százaléka nélkülöz egyes meghatározott javakat, illetve nem rendelkezik a vizsgált szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel a vizsgált tizenháromból legalább hét esetben. **2023-ban a súlyos anyagi és szociális deprivációban élők száma 878 ezer fő, népességen belüli aránya 9,3% volt.** A lakosság legnagyobb hányadát (39,6%) az évi egyhetes, otthon-tól távol töltött pihenés hiánya érintette, és

a népesség 29,7%-a nem tudna fedezni egy egyszeri, a szegénységi küszöb nagyságának megfelelő váratlan kiadást.

A munkaszegénység arról ad információt, hogy a háztartások munkaképest korú (18–64 éves) tagjai a lehetséges munkaidő mekkora részét töltik munkavégzéssel. Ebben az értelemben a nagyon alacsony munkaintenzitás azokat a személyeket érinti, akiknél az előbb említett, munkával töltött idő aránya nem éri el a 20%-ot. **2023-ban 342 ezer fő, a teljes népesség 3,6%-a tartozott a nagyon alacsony munkaintenzitásúak közé.**

KERESETEK⁶⁾

Továbbra is magas szintű a bérkiáramlás üteme

2024-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete – a munkáltatók teljes körénél – 646 600 forintot tett ki, míg a kedvezmények nélkül számított nettó átlagbér összege 430 000 forint volt, mindkettő 13,2%-kal haladta meg az előző évit. Jóllehet a bérkiáramlás üteme közel 1 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál, az elmúlt húsz év adatait tekintve a növekedés mértéke az egyik legjelentősebb.

Az adó- és járulékkedvezmények, illetve -mentességek figyelembevételével számított nettó átlagkereset 444 900 forint volt, ami 13,0%-os növekedést jelent.

2024-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó keresetének mediánértéke⁷⁾ 517 000 forint volt, a bruttó átlagkereset 80%-át tette ki. A mediánkereset egy év alatt a bruttó átlagkeresetnél nagyobb mértékben, 15,4%-kal nőtt, mivel a pedagógusok és az egészségügyi szakdolgozók keresete a medián körül szóródik, a körükben bekövetkezett számottevő bérnövekedés a mediánt jelentősen megemelte. A kedvezmények figyelembevételével számolt nettó mediánkereset összege 13,4%-kal, 385 400 forintra emelkedett.

2024-ben a keresetek dinamikáját a legmarkánsabban a garantált bérminimum

⁶⁾ 2025-ben a korábban közölt adatok revíziójára került sor, ami a 2019–2024 közötti adatokat érintette.

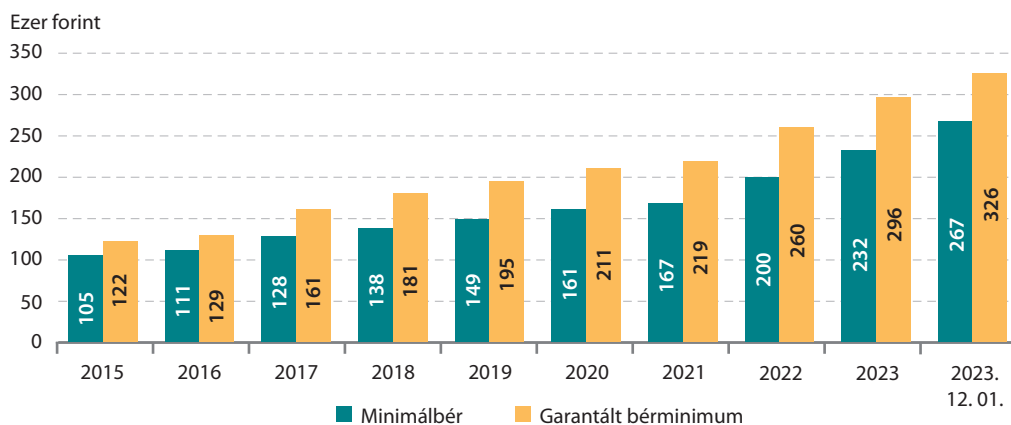
⁷⁾ Ez azt a bért jelenti, amelynél az alkalmazásban állók fele kevesebbet, fele pedig többet keres.

10 és a minimálbér 15%-os emelése, a közszolgáltatást ellátó ágakban előre ütemezett, valamint a nagy állami vállalatok, a kereskedelmi láncok, a jelentős számú alkalmazottat foglalkoztató ipari vállalkozások bejelentett béremelései, továbbá az egyes ágakban még mindig számottevő pótlólagos munkaerő-kereslet bérfelhajtó hatása alakította.

A minimálbér és a garantált bérminimum 2023. évi emelésének hatása 2024-re is áthúzódott, döntő részben az előző év decemberi emelésnek köszönhetően. 2023

végén a minimálbér bruttó összege 266 800, a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatottak garantált bérminimuma 326 000 forintot tett ki, előbbi 15, utóbbi 10%-kal nőtt a 2023. januárihoz képest. 2015 óta a minimálbér bruttó összege 2,5-szeresére, a garantált bérminimumé 2,7-szeresére bővült. 2024-ben a minimálbér az éves bruttó átlagkereset 41%-át tette ki, 2015-ben a két kereset egymáshoz viszonyított aránya közel ennyi, 42% volt.

6.13. ábra **A minimálbér és a garantált bérminimum összege***

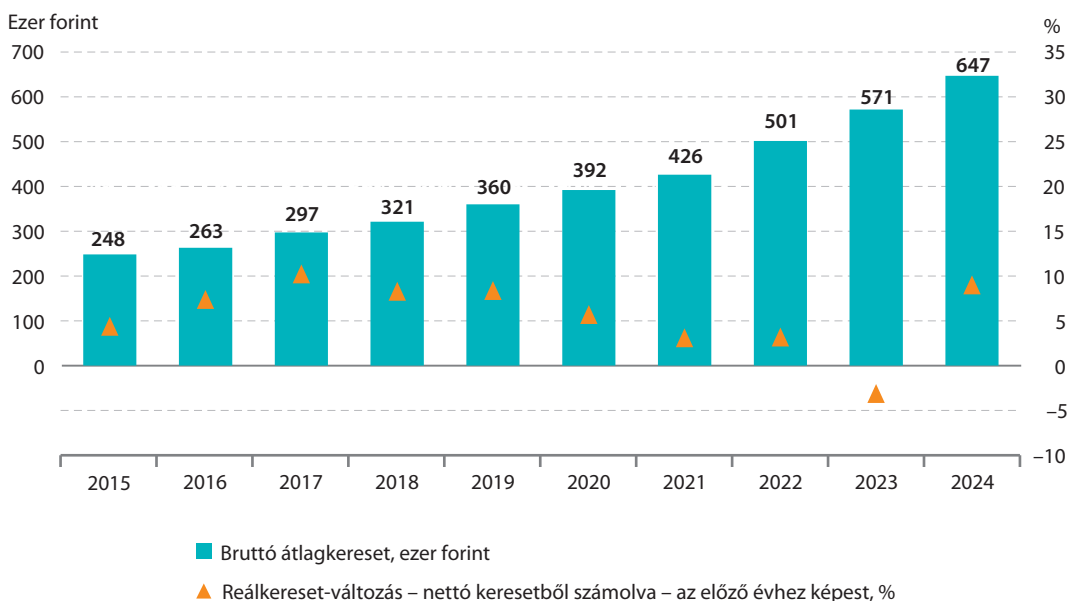
* 2015–2023 között év eleji, valamint 2023. december 1-jei adatok.

A dinamikus bérnövekedés és a lassuló infláció hatására jelentősen nőtt a reálkereset

2015 és 2024 között a keresetek vásárlóereje – 2023 kivételével – folyamatosan bővült, összességében közel 65%-kal. Ezen belül a

2024. évi növekedés – a lendületes béremelkedés és a 3,7%-ra csökkenő infláció hatására – kimagasló, 9,0%-ot ért el.

6.14. ábra A havi bruttó átlagkereset alakulása, valamint a reálkereset változása

A költségvetés és a nonprofit szektor bérdinamikája jóval meghaladta a nemzetgazdaság átlagát

A költségvetés és a nonprofit szektor bérdinamikája a nemzetgazdaság 13,2%-os átlagát meghaladóan nőtt, köszönhetően az előre ütemezett oktatói, pedagógusi béremeléseknek. Ezzel szemben a versenyszférát visszafogottabb keresetnövekedés jellemezte, mivel a rendszeres bérek növekedési üteme lassult, valamint a 2023. decemberi minimálbér- és garantáltbérminimum-emelés bázishatása is érvényesült.

A költségvetés területén a bruttó átlagkereset 16,7%-kal, 627 100 forintra nőtt, miközben a nonprofit szektorban a

15,5%-os emelkedés hatására 656 900 forint volt a bruttó átlagbér összege.

2024-ben a versenyszférában a bruttó átlagkereset 651 100 forintot tett ki, nominálisan 12,0%-kal többet, mint egy évvel korábban.

Nemzetgazdasági szinten – a közfoglalkoztatás hatását kiszűrve – a havi bruttó átlagkereset 657 400 forint volt, ennek nettó összege pedig 437 200 forintot ért el, ez egyaránt 13,1%-kal magasabb volt a 2023. évinél.

6.3. tábla A havi átlagkereset alakulása, 2024

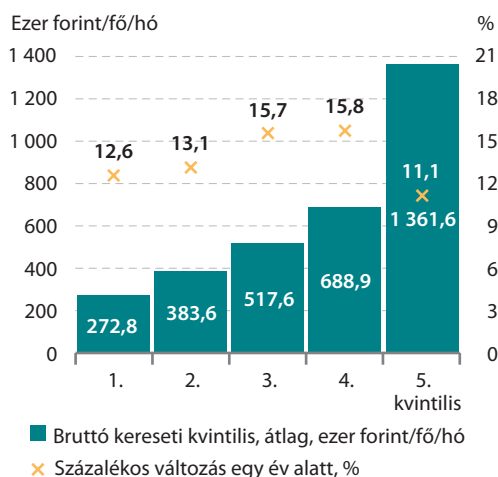
Megnevezés	Összesen		Közfoglalkoztatás nélkül	
	forint	változás az előző évhez képest, %	forint	változás az előző évhez képest, %
Bruttó átlagkereset				
Versenyszféra	651 100	12,0	651 500	12,0
Költségvetés	627 100	16,7	674 100	16,8
Nonprofit szervezetek	656 900	15,5	673 900	15,5
Nemzetgazdaság összesen	646 600	13,2	657 400	13,1
Ebből: közfoglalkoztatottak	132 400	13,2	X	X
Nettó átlagkereset				
Versenyszféra	433 000	12,0	433 200	12,0
Költségvetés	417 000	16,7	448 300	16,8
Nonprofit szervezetek	437 000	15,5	448 100	15,5
Nemzetgazdaság összesen	430 000	13,2	437 200	13,1
Ebből: közfoglalkoztatottak	88 000	13,2	X	X

Tovább folytatódott a **közfoglalkoztatottak** számának csökkenése. 2024-ben létszámuk 65,7 ezer főt tett ki, 1,0%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. Bruttó átlagkeresetük 132 400 forint volt, ennek nettó összege 88 000 forintot tett ki, mindkét mutató 13,2%-kal haladta meg az előző évet.

A bérek közötti különbségek alakulására az alkalmazásban állók foglalkozása, az elvárt képzettség, valamint képesség szintje, a foglalkoztatás ágazata, a munkáltató mérete és bérfizetési képessége van döntő hatással. 2024-ben a keresetek differenciáltsága továbbra is jelentős volt: a bérhierarchia felső ötödébe tartozók bruttó átlagkeresete ötszöröse volt az alsó ötödében elhelyezkedőkének. Az előző évben mind az alsó, mind a felső ötödbe esők fizetése visszafogottabban emelkedett, mint a középső ötödökbe tartozóké. Ennek hátterében az alsó kvintilis munkavállalói esetében az állt, hogy zömük garantált bérminimumot keres, amely 2023. decemberben 10%-kal nőtt, míg a felső

ötödbe tartozók körében a bérek kisebb ütemű emelkedésének oka a magas nominális értékek és a nem rendszeres keresetek átlag alatti növekedése volt.

6.15. ábra A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete és annak változása kvintilisenként, 2024

A nők keresete intenzívebben nőtt, így a nemek közötti kereseti rés szűkült

2024-ben – ellentétben a 2022–2023. évi folyamatokkal – a fizikai foglalkozásuk bruttó átlagkeresetének növekedési üteme elmaradt a szellemi foglalkozásukétól. Így míg a **szellemi foglalkozásuk bruttó átlagkeresete** (809 700 forint) **13,2, addig a fizikai foglalkozásuké** (471 500 forint) **12,0%-kal nőtt az előző évihez viszonyítva.** (A fizikai foglalkozásuk visszafogottabb bérnövekedése leginkább a feldolgozóiparban volt jelentős.)

A **demográfiai ismérvek (kor és nem) szerinti különbségek továbbra is fennállnak az alkalmazásban állók körében.** 2024-ben a két nem keresete közötti rés szignifikánsan csökkent: a férfiak bruttó átlagbére (691 200 forint) a nőkéhez (591 900 forint) képest egy év alatt 19%-ról 17%-ra mérséklődött. A különbség hagyományosan a foglalkoztatási vagy a demográfiai jellemzőkön (pl. foglalkoztatás jellege, ledolgozott munkaidő, életkor, legmagasabb befejezett iskolai végzettség, munkatapasztalat hossza) alapul, azonban 2024-ben a nők béremelkedéséhez hozzájárult a női többségű köznevelésben dolgozó pedagógusok és az egészségügyi szakdolgozók bővülő bére, valamint a férfiak által felülreprezentált fizikai – főként feldolgozóipari – munkakörben dolgozók alacsony szintű keresetnövekedése. Életkor szerint vizsgálva az idősebb (50–54 és 54–59 éves) korosztály körében nőtt a leginkább a bruttó átlagkereset, 14,6 és 14,4%-kal. Esetükben a szakképzettséget nem igénylő foglalkozásokban dolgozók, valamint a pedagógusok magas aránya miatt a minimálbér emelkedése és a kiemelkedő pedagógus béremelés felfelé húzta a béreket. Ezzel szemben a 65 éves és annál idősebbek és a 20 év alattiak béreinek növekedé-

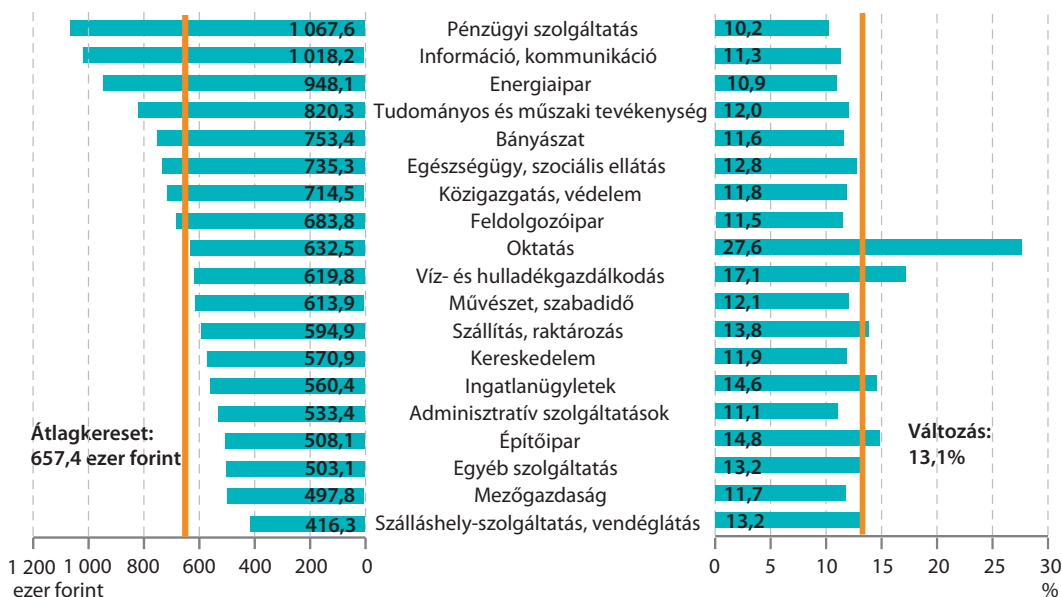
se jóval a nemzetgazdasági átlag alatti, 9,0 és 10,7% volt. (A 15–24 évesek bérének alakulását leginkább az befolyásolta, hogy több mint egyötödük kereskedelmi és vendéglátóipari foglalkozásokban dolgozott, ahol a garantált bérminimum 10%-os emelése dominált.)

2024-ben a pénzügyi szolgáltatás, illetve az információ, kommunikáció területe kiemelkedett a nemzetgazdasági ágak kereseti rangsorából, az itt dolgozók – közfoglalkoztatottak nélküli – bruttó átlagkeresete az országos átlagot 62, illetve 55%-kal haladta meg. Ugyanakkor a legrosszabbul fizető nemzetgazdasági ágban – a bejelentett kereseti átlag szerint – a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban az átlagkereset 37%-kal elmaradt a nemzetgazdasági átlagtól.

2024-ben a nemzetgazdasági ágak⁸⁾ mindegyikében nőtték a bérek. A nominális emelkedés dinamikája a pénzügyi szolgáltatás és az energiaipar területén volt a legalacsonyabb (nem érte el a 11%-ot). Az ipari ágakban – a víz- és hulladékgazdálkodás kivételével, ahol 17,1%-os bővülés következett be – nemzetgazdasági átlag alatt nőtték a keresetek. A feldolgozóiparon belül az autógyártásban főként a nem rendszeres keresetek átlagának változatlansága miatt mérséklődött a bérnövekedés üteme. A piaci szolgáltatások ágaiban az előző évihez viszonyítva kisebb ütemű növekedés történt, egyes területeken a nem rendszeres, máshol a rendszeres keresetek visszafogottabb béremelkedési dinamikája miatt. Ezzel szemben az oktatást kiemelkedő, 27,6%-os béremelkedés jellemezte, a pedagógusok és szakoktatók januári, 32%-os béremelésének és a 2024. végi jutalmaknak köszönhetően.

⁸⁾ Közfoglalkoztatottak nélkül.

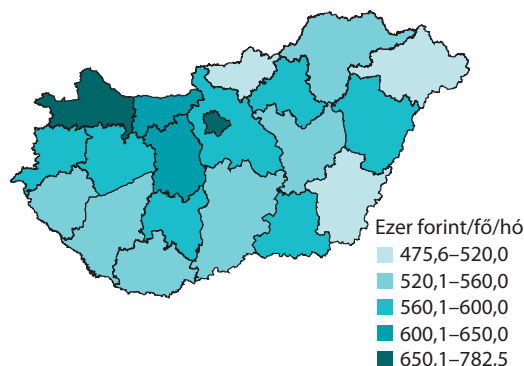
6.16. ábra A teljes munkaidőben alkalmazásban állók közfoglalkoztatottak nélküli havi bruttó átlagkeresete és annak változása az előző évhez képest nemzetgazdasági áganként, 2024

Továbbra is a fővárosban lehet a legtöbbet keresni, viszont Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében nőttek leginkább a bérek

2024-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete Budapesten volt a legmagasabb (782 500 forint), Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében dolgozóké pedig a legalacsonyabb (475 600 forint). A szélsőértékeket, vagyis a legnagyobb és a legkisebb bruttó átlagkereset közötti különbséget figyelembe véve a területi különbségek folyamatosan csökkennek: míg 2019-ben ez 80%-ot tett ki, addig 2024-ben 65%-ot. (Egy évvel korábban 70% volt.)⁹⁾

6.17. ábra A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete vármegyénként, 2024

⁹⁾ Ennek alakulására az eltérő foglalkoztatási struktúra, az alkalmazásban állók ágazatok, foglalkozások szerinti összetétele, valamint a közfoglalkoztatás eltérő súlya, illetve ezek változásai hatottak.

Az átlagkeresetek Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar vármegyében nőttek leginkább, 16,3 és 16,2%-kal, előbbinél a 2023. decemberi minimálbér-emelés hatott pozitívan, utóbbinál az erős pótlólagos munkaerő-keresletnek és a közoktatásban dolgozók magas létszamarányának volt jelentősége. Ezzel szemben Győr-Mo-

son-Sopronban – a járműgyártásban foglalkoztatottak magas aránya miatt – volt a legalacsonyabb (11,0%) a bérek emelkedése. Ezenkívül a nagyobb ipari bázissal rendelkező vármegyék (pl. Vas, Fejér, Veszprém és Komárom-Esztergom), valamint Budapest keresetnövekedése szintén elmaradt a nemzetgazdasági átlagtól.

SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

Egyre több gyermek számára hozzáférhető lakóhelyén a bölcsőde

A kisgyermek napközbeni ellátásának szervezeti átalakulása (2017) óta az intézmények száma 62, a férőhelyeké 39, a beíratott gyermekeké 34%-kal emelkedett. **2024-ben közel 65 ezer férőhelyre 59 ezer gyermeket írtattak be, az előző événél 7,3%-kal több férőhelyre 6,0%-kal több gyermeket.**

2024-ben az ellátást nyújtó intézmények 43%-a családi, 39%-a hagyományos bölcsőde volt, ez utóbbi típusba járt a beírt gyermekek 80%-a. A hagyományos bölcsődék 91%-a önkormányzati fenntartásúként, a családi bölcsődék 88%-a nonprofit formában működött. A munkahelyi bölcsődék kivételével minden ellátástípusban nőtt az intézmények száma 2024-ben az előző évhez képest, a legérteljemesebben a minibölcsődéké, 18%-kal, amelyek döntően az 5 ezer fő alatti településeken jöttek létre. Ugyanakkor a 2024. évi

4,4 ezres férőhelybővülés nyolctizede a hagyományos bölcsődékben létesült és mindössze 16%-uk a minibölcsődékben. Az ellátástípusok közül a hagyományos bölcsődék aránya – vármegyei és fővárosi összevetésben – Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében a legkiemelkedőbb (62%), míg a családi bölcsődéké a fővárosban (64%).

Évek óta **csökken azoknak a 3 éven aluli gyermekeknek a száma, akik a lakóhelyükön nem jutnak hozzá a napközbeni ellátás semmilyen formájához.** 2024-ben mintegy 2020 településen 39 ezer ilyen gyermek élt, ám minden járásban volt elérhető ellátás.

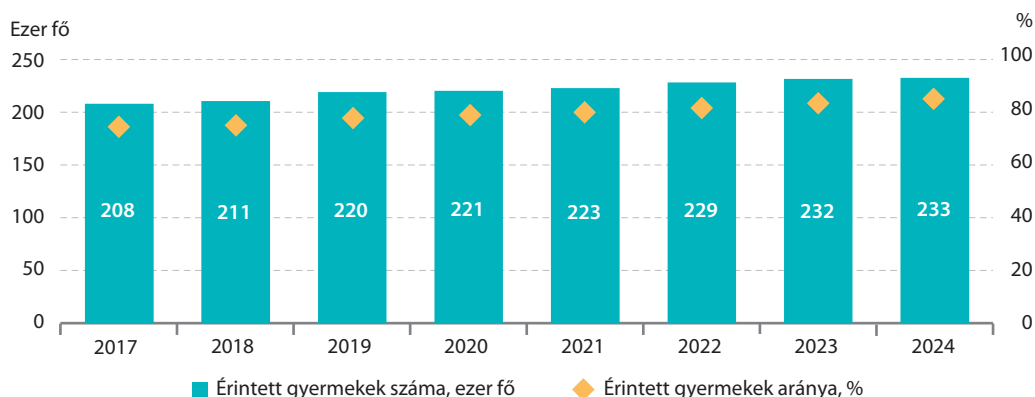
Területi szempontból a kapacitások és az igények nem mindig találkoznak egymással, 2024-ben 4,7 ezer kérelmet¹⁰⁾ kellett elutasítani, ugyanakkor a működő férőhelyek száma 5,6 ezerrel több volt a beíratott gyermekekénél.

¹⁰⁾ 2024-ben a férőhely hiányában elutasított gyermekek száma (halmozott adat).

2024-ben a közel 51 ezer bölcsődés kétharmada (67%) kapott ingyenes étkezést a hagyományos és a minibölcsődékben. A területi különbségek továbbra is jelentősek,

Békés vármegyében a gyermekek 87, ugyanakkor a fővárosban és Győr-Moson-Sopron vármegyében 51%-a volt jogosult¹¹⁾ ingyenes étkeztetésre.

6.18. ábra A napközbeni ellátáshoz a lakóhelyén hozzáférő 3 éven aluli gyermekek száma és aránya

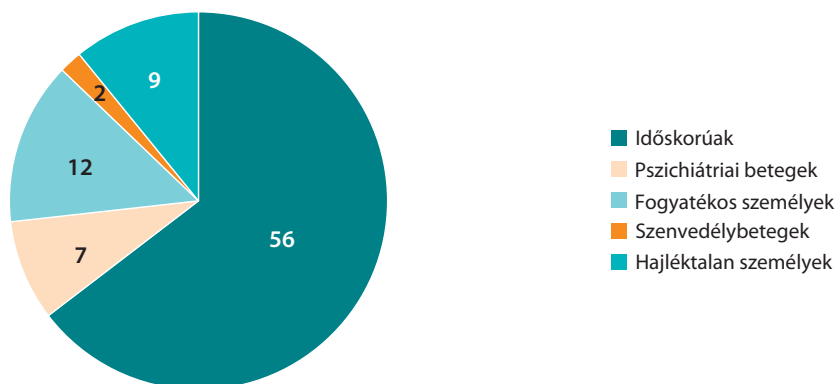
Egyre nő az időskorúak bentlakásos otthonában élők száma

2023-ban közel 87 ezer gondozott élt tartós bentlakásos vagy átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézményben, 4,7%-kal kevesebben, mint 2015-ben. A hajléktalanok többségében az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményeket vették igénybe, azonban az ellátottak nagyobb hányada tartós bentlakásos intézményekben élt, 72%-uk időskorúak otthonában. Számuk a 2020. évi járvány miatti megtorpanást kivéve folyamatosan emelkedett,

– az ország lakosságának öregedésével is összefüggésben – 2023-ban 6,0%-kal volt nagyobb, mint 2015-ben. A tartós bentlakásos intézetben lakók 16%-át fogyatékos személyek, 9,7%-át pszichiátriai betegek 2,2%-át szenvedélybetegek otthonában gondozták. A gondozottak 13%-a volt átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények lakója, túlnyomó részük hajléktalan volt, ők átmeneti szállást vagy éjjeli menedékhelyet vettek igénybe.

¹¹⁾ Az válik jogosulttá, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, tartósan beteg vagy fogyatékos, ahol a családban három vagy annál több gyermeket, vagy tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, nevelésbe vették, továbbá ahol a nettó minimálbér 130%-át – 2024-ben 231 ezer forintot – nem éri el a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege.

6.19. ábra A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmények ellátottjai, 2023, ezer fő

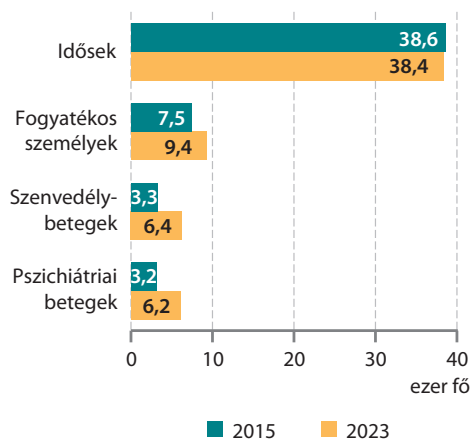

2015 és 2023 között az idősök kivételével nőtt a nappali ellátásokat igénybe vevők száma

Nappali ellátást is legnagyobb arányban, 64%-ban az idősök vették igénybe 2023-ban, számuk (38,4 ezer fő) alig 200 fővel volt kevesebb, mint 2015-ben. Ezzel szemben a fogyatékos személyeket ellátó nappali intézmények ellátottjainak száma nyolc év alatt 26, a pszichiátriai betegek és a szenvedélybeteg ellátottak száma egyaránt 91%-kal emelkedett, a növekvő tendenciában a járvány sem okozott megtorpanást.

2023-ban a hajléktalanok által látogatott nappali melegedők napi átlagforgalma 4,6%-kal meghaladta a befogadóképességüket, a népkonyhák azonban 121 ezres napi átlagforgalmukkal a kapacitásuknak kétharmadát használták ki.

6.20. ábra A nappali ellátások keretében gondozottak száma

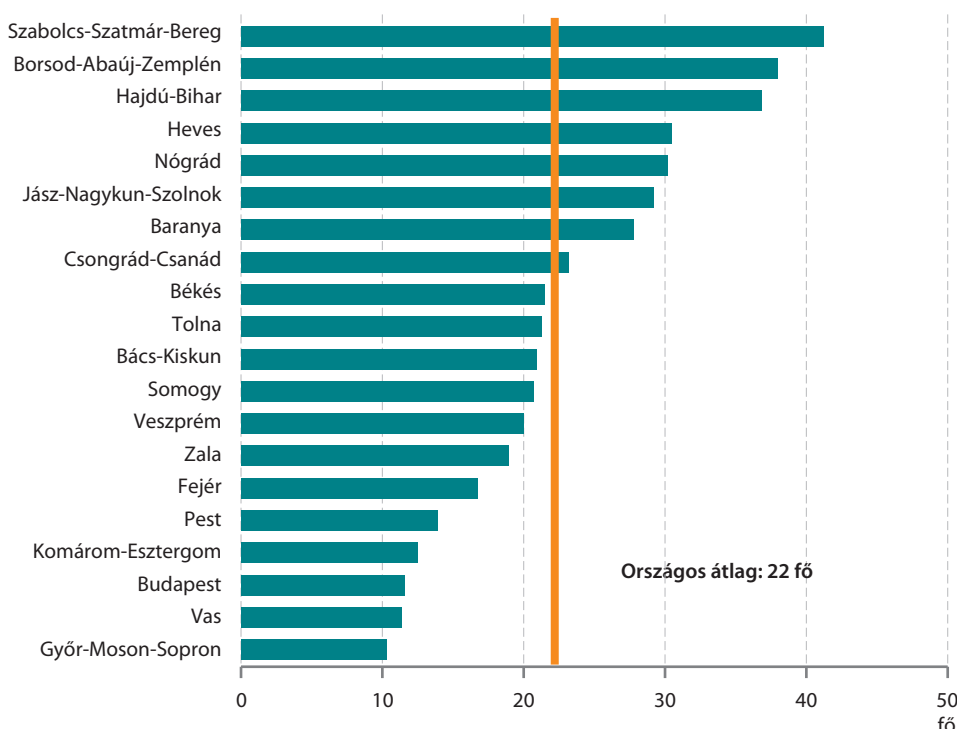
2015 és 2023 között emelkedett a védelembe vett gyermekek száma

A család- és gyermekjóléti szolgálatok keretében 2023-ban 672 településen, 715 szervezeti egységben 3150 munkatárs dolgozott. Szolgáltatásaikat közel 171 ezer esetben együttműködési megállapodás alapján, 245 ezer esetben megállapodás nélkül vették igénybe.

Ha látókörükbe olyan gyermek kerül, akinek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése akadályozott a családjában, akkor jöhet

szóba a védelembe vétel. Ebben az esetben a gyermek még a családban marad, és a családsegítővel összehangoltan segítik a gyermek életének alakulását. Az intézkedés célja a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése. **2023-ban csaknem 30 ezer védelembe vett gyermeket tartottak nyilván**, számuk 2015-höz képest 28%-kal nagyobb.

6.21. ábra **Ezer 15 év alattira jutó védelembe vettek száma vármegyéenként, 2023**

Ha nem javulnak a gyermek életkörülményei, akkor lehet szükséges a családból történő kiemelés, átmeneti gondozásba helyezés. A hatóság megvizsgálja annak a lehetőségét, hogy a tágabb családban van-e

a kiskorú gondozására személyében és körülményeiben alkalmas rokon. Ha nincs, akkor nevelőszülőnél vagy lakásotthonban, gyermekotthonban helyezi el a gyermeket. A szülő is kérhet életviteli nehézségei mi-

att gyermeke számára **átmeneti gondozást**, az érintettek száma évek óta alig változik: **évente 7–8 ezer gyermek szorul átmeneti gondozásra**. Ez megvalósulhat helyettes szülőnél, gyermekek, illetve családok átmeneti otthonában, amennyiben a családok együttes elhelyezése indokolt. 2023-ban összesen 7659¹²⁾ gyermeket (42%-uk 6–13 éves) láttak el, több mint 5 ezer férőhelyen, december 31-én 2825 gyermeket és 1504 szülőt gondoztak. Budapesten, illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében kezdeményezték a legtöbb átmeneti ellátásba helyezést.

A **Biztos Kezdet program** prevenciók céljával karolja fel a hátrányos helyzetű térségek-

ben élő családokat és gyermekeket, hogy korai, célzott fejlesztéssel mérsékelje az élethelyzet okozta hátrányokat. A 2013 óta működő ún. gyerekházak száma 2023-ra 58-ról 180-ra, foglalkoztatottjaik száma pedig 161-ről 356 főre emelkedett. 2023-ban 2192 családdal és 2425¹³⁾ gyermekkel foglalkoztak, 67, illetve 68%-kal többel, mint az induláskor.

2023-ban közel 196 ezren kaptak **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt**, ami jellemzően ingyenes vagy kedvezményes intézményi étkezést és évente kétszer pénzbeli támogatást (6000 forintot, illetve a hátrányos vagy a halmozottan hátrányos helyzet¹⁴⁾ fennállása esetén emelt összeget, 6500 forintot) jelent.

2023-ban a GDP 16,6%-át fordították szociális védelemre

A szociális védelem társadalmi juttatásai 2023-ban 12,5 ezer milliárd forintot tettek ki, ami a GDP 16,6%-át jelentette. A juttatások 63,4%-a pénzbeli, 36,6% természetbeni volt. A juttatások 3,4%-a jövedelmi/

vagyoni helyzethez kötődött. Funkciójuk szerint a juttatásokból a legnagyobb részt az öregséggel kapcsolatos (45,8%) és a betegséggel, egészséggondozással összefüggő juttatások (30,4%) képviselték.

¹²⁾ Halmozott adat.

¹³⁾ 0–3 éves gyermekek.

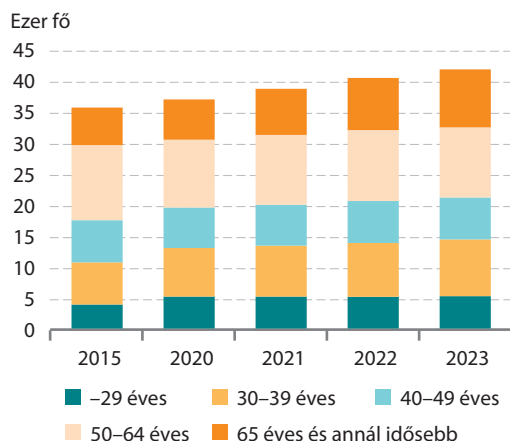
¹⁴⁾ Ha a szülő alacsony iskolai végzettsége, alacsony foglalkoztatottsága vagy az elégtelen lakókörnyezet közül egy tényező fennáll, akkor hátrányos, ha kettő, akkor halmozottan hátrányos helyzetről beszélünk. Az ellátás szempontjából halmozottan hátrányos helyzetű a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt is.

EGÉSZSÉGÜGY

Az orvosellátottság általános javulása mellett 2023-ban tovább csökkent a házi orvosok száma

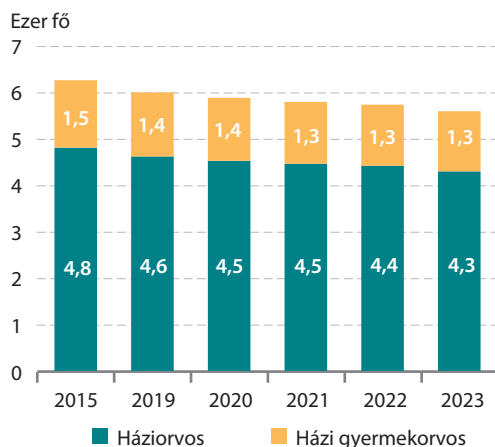
2021 és 2023 között javult hazánkban az **orvosellátottság**. 2020-ban vezette be a kormányzat – az egészségügyi válsághelyzetre való tekintettel – az egészségügyi dolgozók munkavégzésének rendkívüli szabályait, továbbá jelentős bérfejlesztési intézkedéseket hajtott végre a szektoron belül. Mindez hozzájárulhatott ahhoz, hogy a dolgozó orvosok létszáma 2020–2023 között 4,9 ezerrel, 42,1 ezerre emelkedett, így tízezer lakosra 44 dolgozó orvos jutott. A mutató értéke Budapesten (75) kívül a hagyományosan orvosi egyetemmel rendelkező Csongrád-Csanád (70), Baranya és Hajdú-Bihar vármegyében (egyenként 65) az országos átlagot jóval meghaladta, ugyanakkor Nógrád és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében (21 és 24) az előbbieket mintegy harmada volt.

6.22. ábra A dolgozó orvosok számának alakulása korcsoportonként

Az orvosellátottság általános javulása mellett tovább folytatódott **a házi orvosok és a házi gyermekorvosok** két és fél évtizede tartó létszámcsökkenése: 2023 végén együttesen 5604-en látták el a betegeket, 11%-kal kevesebben, mint 2015-ben. Tízezer lakosra átlagosan 5,8 házi orvos, illetve házi gyermekorvos jutott, míg az előző évtized közepén 6,4. Az ellátottság mutatója területi szinten 2023-ban 4,8 és 7,0 tízezrelék között mozgott, Pest vármegyében volt a legalacsonyabb és Baranya vármegyében a legmagasabb.

6.23. ábra A házi orvosok számának alakulása

Egy házi orvosra és egy házi gyermekorvosra 2023-ban átlagosan 1710 lakos jutott (144-gyel több, mint 2015-ben), jelentős területi különbségek mellett. A legnagyobb leterheltség Pest vármegyében volt, ahol egy házi orvosra és egy házi gyermekorvosra

együtt átlagosan 2083 személy jutott, Baranyában volt a legkisebb leterheltség, 1430.

2023-ban 6467 háziorvosi és gyermek-háziorvosi praxis működött az országban, 2,4%-kal kevesebb, mint 2015-ben. A praxisok 87%-a saját, 13%-a helyettesítésben ellátott volt. A helyettesítésben ellátott, orvossal nem rendelkező praxisok száma nyolc év alatt közel háromszorosára, 835-re nőtt. Az üres praxisok aránya Nógrád, Békés és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében (26, illetve egyaránt 22-22%) volt a legnagyobb.

A háziorvosok és a házi gyermekorvosok 2023-ban átlagosan 12,7 ezer esetet láttak el, ez egy alapellátásban napi 50 beteget jelentett. A vármegyék többségében egy háziorvosra 13–16 ezer fős, míg Budapesten

9 ezres betegforgalom jutott 2023-ban. A legnagyobb átlagos betegforgalmat Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei háziorvosok bonyolították.

A 2021-ben újdonságként önálló kategóriaként megjelent telemedicinás ellátás (személyes találkozás nélküli távkonzultációs ellátás) 2023-ban az összes betegforgalom 18%-át adta. Ez az ellátási forma Csongrád-Csanád vármegyében volt a legnépszerűbb (26%), míg Heves és Komárom-Esztergom vármegyében nem érte el a 12%-ot. A rendelőintézetben ellátott esetek száma 2023-ban a betegforgalom 81%-át jelentette. A kiszállítás, a beteg otthonában történő orvosi ellátás gyakorisága elenyésző volt.

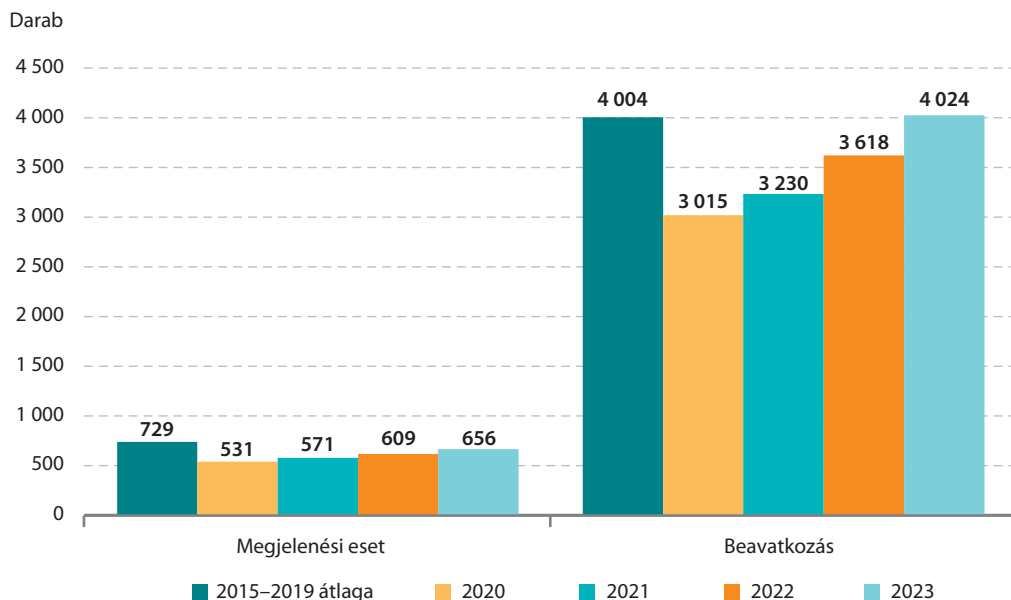
2023-ban növekedett a járóbeteg-szakellátást és kórházi kezelést igénybe vevők száma

2023-ban a járóbeteg-ellátó intézmények 62,9 millió, egészségbiztosítás által finanszírozott megjelenést regisztráltak, 6,7%-kal többet, mint egy évvel korábban, ám az esetek száma így sem érte el a járvány előtti évek átlagát. A beavatkozások 386 millió esetben történtek, egytizedével nagyobb számban, mint 2022-ben.

A koronavírus-járvány kezelésének céljából 2020 és 2022 között kihirdetett veszélyhelyzet során az egészségügyi ellátórendszerben olyan intézkedést vezettek be, amely miatt a fekvőbeteg-szakellátás kapacitás- és teljesítményadatai jelentős eltérést mutattak az ezt megelőző időszakhoz képest.

A koronavírus-járványt megelőzően a **kórházakból** évi 2,3 millió **beteget** bocsátottak el, 2020-ban és 2021-ben csökkent ez a szám. Az intézkedések fokozatos feloldása következtében jelentős emelkedés történt. 2023-ban közel 2 millió beteget bocsátottak el a kórházakból, számuk 8,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A teljesített 14,4 millió **ápolási nap** több ugyan, mint 2022-ben, de elmaradt a koronavírus-járvány előtti évek 18 millió körüli értékétől. A **működő kórházi ágyak** száma tovább csökkent, a 2023. évi 63,5 ezer ágy ezer lakosra számított értéke (6,6) európai uniós kitekintésben azonban még így is magasnak számít.

6.24. ábra Száz lakosra jutó megjelenési eset és beavatkozás a járóbeteg-ellátásban

2023-ban szinte minden korcsoportban emelkedett az egészségi állapotukat jónak tartók száma¹⁵⁾

2023-ban a lakosság 65%-a tartotta jónak vagy nagyon jónak egészségi állapotát, közülük a férfiak 7,3 százalékponttal nagyobb arányban (69%) nyilatkoztak így, mint a nők. A magasabb iskolai végzettség pozitívan befolyásolja az egészségi állapot megítélését. A férfiaknál 62–79% közötti volt az egészségükkel elégedettebbek aránya. A nőknél jelentősebb volt a különbség a két szélső érték között, az alapfokú végzettségűeknél 44, a felsőfokúak esetében 78%.

Krónikus betegségről a 16 éves és annál idősebbek 35, ezen belül a nők 38, a férfiak 31%-a számolt be. A nők majdnem minden korcsoportban többen jeleztek egészségügyi problémát. Egészségi okból súlyosan korlátozottnak a férfiak 5,3 és a nők 6,8%-a vallotta magát. Az alacsonyabb iskolai végzettségűek gyakrabban számoltak be súlyos korlátozottságról, a férfiak 10, a nők 15%-a, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknél 1,9, illetve 2,3% volt ez az arány.

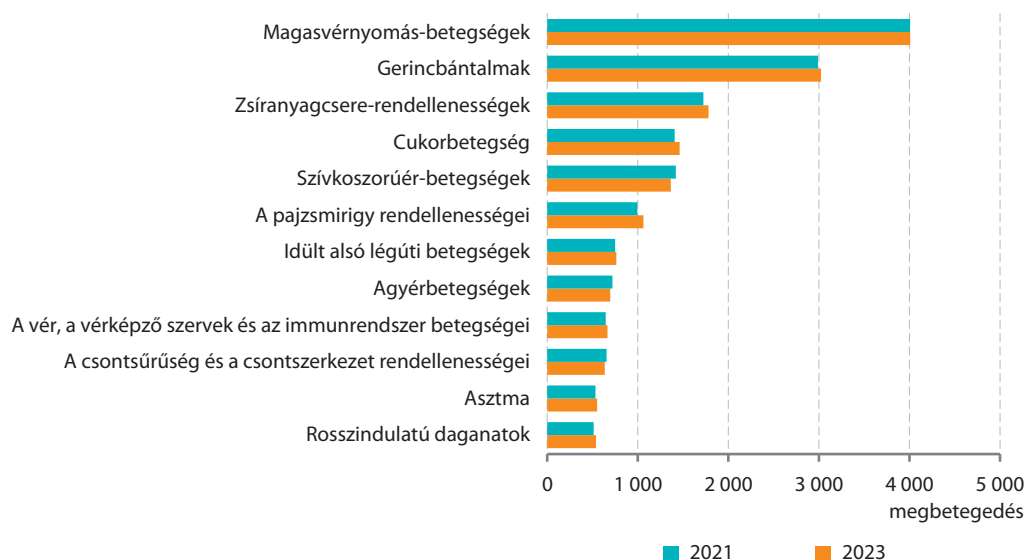
¹⁵⁾ A KSH 2023-ban végrehajtott háztartási költségvetési és életkörülmények adatfelvételének (HKÉF) eredményei.

2023-ban továbbra is a magas vérnyomás és a gerincbántalmak előfordulása volt a leggyakoribb

A háziorvosok betegnyilvántartásainak adatai két évente állnak rendelkezésre. Ez alapján 2023-ban a 19 éves és annál idősebb népesség körében továbbra is a magasvérnyomás-betegség és gerincbántalmak voltak a leggyakoribb kórformák. Az előbbi a meg-

felelő korú népesség négytizedét, az utóbbi háromtizedét érintette. Ezeket a magas koleszterinszinttel összefüggő egészségprobléma, a cukorbetegség és a szívkoszorúér-betegségek követték az előfordulás gyakorisága alapján.

6.25. ábra A 19 évesek és annál idősebbek tízezer lakosra jutó leggyakoribb megbetegedései

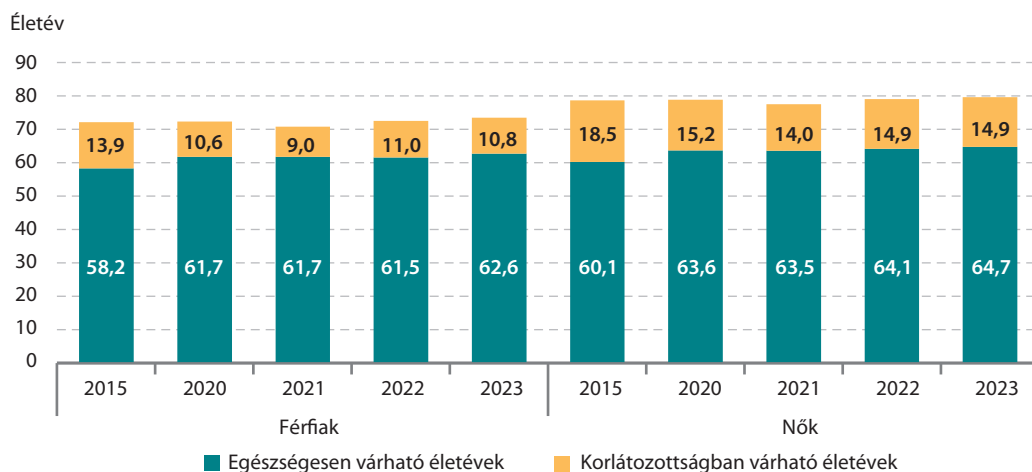

Növekszik az egészségesen várható átlagos élettartam

A születéskor várható átlagos élettartam növekedésének üteme a 2020-ban és 2021-ben döntően a koronavírus-járvány miatti megtorpanást követően újra emelkedésnek indult. Egy 2024-ben született fiúgyermek átlagosan 73,6, egy leánygyermek 79,6 éves élettartamra számíthatott (2023-ban a fiúk esetében átlagosan 73,4, lányoknál szintén 79,6 évre). A korlátozottságtól mentesen, azaz az **egészségesen eltöltött életevek**

várható száma azonban ennél kevesebb: 2023-ban a férfiaknál 62,6, a nőknél 64,7 év volt. A 65 éves korban még egészségben várható életevek tekintetében kisebb a két nem közötti különbség, a férfiak 7,1, a nők 7,8 egészségben eltöltött életévet remélhetnek. A számítások szerint ez azt is jelenti, hogy a 65 éves nők várhatóan a még hátralévő élettartamuk 43, a férfiak 49%-át tölthetik korlátozottság nélkül.

6.26. ábra Az egészségesen és a korlátozottságban töltött életévek várható száma nemenként

2023-ban egészségügyi kiadásokra a GDP 6,4%-át költötték

Előzetes adatok szerint Magyarországon 4813 milliárd forintot fordítottak folyó **egészségügyi kiadásokra 2023-ban. A kiadások GDP-arányos értéke 6,4% volt**, némileg alacsonyabb, mint az ezt megelőző években. Ennek az volt a döntő oka, hogy 2022-ről 2023-ra az egészségügyi ellátásokra fordított kiadások növekedésének mértéke nem érte el a GDP növekedésének mértékét. A GDP-arányos kiadással párhuzamosan a közkiadások aránya 4,7%-ra módosult. Egy főre 501,7 ezer forint egészségügyi ki-

dás jutott 2023-ban. Az állam az egészségügyi kiadásokból 73,7%-os részesedést vállalt.

Uniói adatok jelenleg 2022-ről állnak rendelkezésre, amelyek szerint **vásárlóerőn** számolva hazánkban az egy főre jutó egészségügyi kiadás (1867 euró) az EU átlagának 51%-át tette ki. Ez a negyedik legalacsonyabb szint volt az uniós országok között. 2022-ben az unióban átlagosan a GDP 10,4%-át fordították az egészségügyre, hazánkban 6,7%-át, ami az ötödik legalacsonyabb volt a tagállamok között.

KÖZÚTI BALESETEK

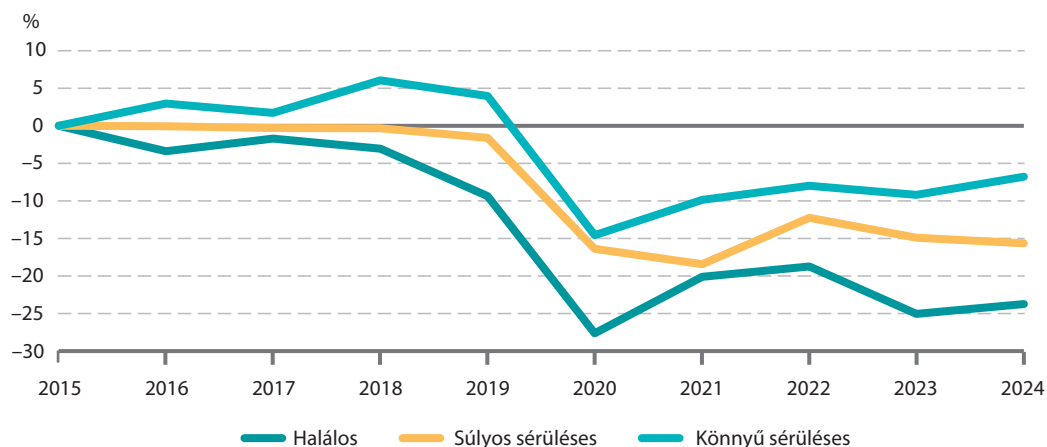
1,6%-kal nőtt a közúti közlekedési balesetek száma

2024-ben összesen **14 688**, az előző évinél 1,6%-kal több **személy sérüléses közúti közlekedési baleset történt** az utakon. A halálos balesetek száma (446) 1,8, a könnyű sérüléseké (10 099) 2,7%-kal több, a súlyos sérüléseké (4143) 0,9%-kal kevesebb volt, mint 2023-ban.

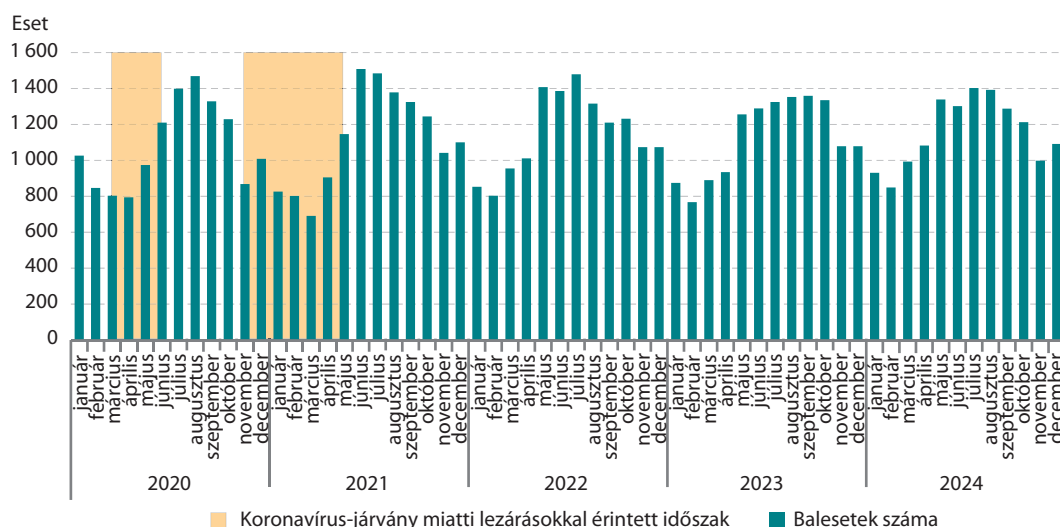
Az ittas állapotban okozott balesetek száma 19%-kal, 844-re csökkent, így összességében a közúti közlekedési balesetek 5,7%-ánál mutattak ki alkoholos befolyásoltságot. Az összes baleset 66%-át személy-

gépkocsival okozták, a kerékpár és a motor-kerékpár részesedése 8,4, illetve 4,1% volt. A balesetek túlnyomó része, **94%-a a járművezetők hibájából következett be**, jellemzően az elsőbbség meg nem adása (az összes baleset 35%-a), a sebesség nem megfelelő megválasztása (27%), valamint a haladás és bekanyarodás szabályainak megszegése (17%) miatt. Az ilyen okból bekövetkezett balesetek mintegy hattizede a május-októberi időszakban történt 2024-ben.

6.27. ábra **A személy sérüléses közúti közlekedési balesetek számának változása kimenetel szerint (2015-höz képest)**

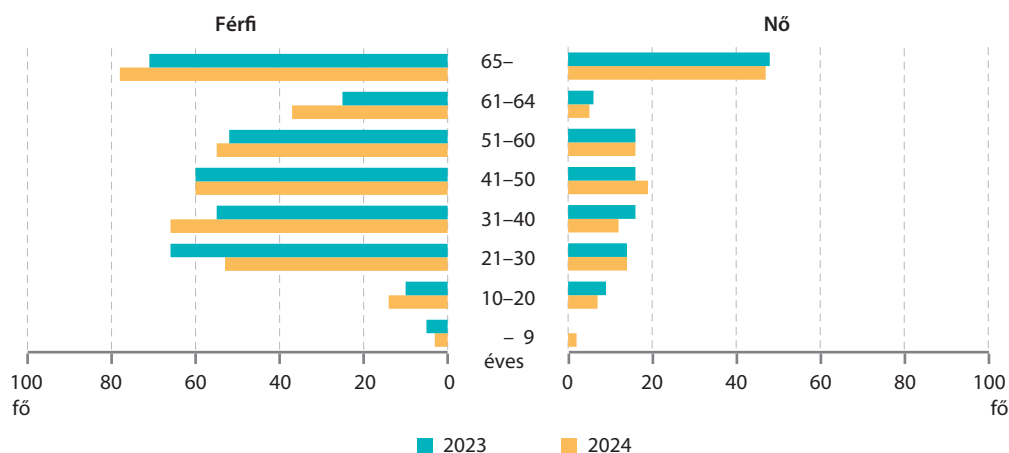
6.28. ábra A járművezetők hibájából bekövetkezett balesetek számának havi alakulása

A balesetek számának növekedésével párhuzamosan 2024-ben a balesetekben **megsérült vagy elhunyt személyek száma 3,4%-kal, 19 863 főre nőtt.** A meghalt sze-

mélyek száma (497 fő) 5,3%-kal, a könnyű sérüléseket szenvedőké (14 645) 4,8%-kal több, a súlyos sérülteké (4721) 1,1%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál.

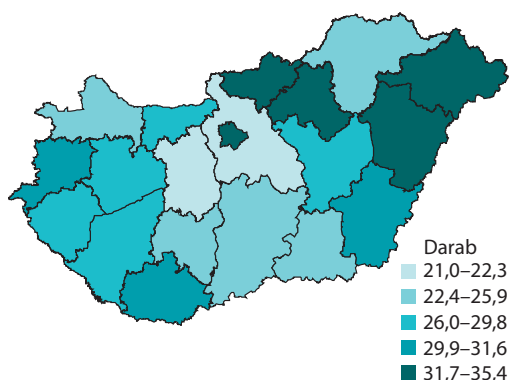
6.29. ábra A balesetekben elhunytak száma nemek és korcsoportok szerint

2024-ben az **autópályákon és az autóutakon az előző évinél 7,4%-kal több**, összesen 701 **baleset történt**, a legtöbb a jelentős tranzitforgalmat bonyolító M1-esen (149) és az M3-ason (119). Az M5-ös autópályán is emelkedett a balesetek száma, ott 117 baleset történt. Kilométer-arányosan a legtöbb baleset az autópályák közül az M1-es autópályán, az autóutak közül a fővárost körülvevő M0-ás autóúton következett be, az előbbin egy kilométerre 0,93, az utóbbin 0,82 baleset jutott. A balesetek 4,8%-a történt autópályákon vagy autóutakon, a halálos kimenetelű balesetek esetén ez az arány 11% volt. Az összes (446) halálos baleset közül 43 autópályán és 8 autóúton következett be, összesen 5,6%-kal csökkent az autóutakon és az autópályákon történt halálos balesetek száma az előző évhez képest.

2024-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében volt a legtöbb (35,4), Pest vármegyében a legkevesebb (21,0) a tízezer bejegyzett gépjárműre vetített személyes közlekedési baleset.

6.30. ábra **Tízezer bejegyzett gépjárműre jutó balesetek száma vármegyénként, 2024**

KÖZNEVELÉS, SZAKKÉPZÉS, FELSŐOKTATÁS

Az oktatás szerepe meghatározó a tudás és a kultúra átadásában, az iskolai végzettség szintje pedig befolyásolja a munkaerőpiaci helyzetünket és ezáltal az életkörülménye-

inket, hatással van a gazdaság hosszú távú fenntartható fejlődésére, valamint a társadalmi integrációra is.

20 ezer fővel többen tanultak iskolarendszerű oktatásban

A 2024/2025-ös tanévben az iskolarendszerű oktatásban – a köznevelésben, a szakképzésben és a felsőoktatásban együtt, a fejlesztő nevelés-oktatást is figyelembe véve – **1 millió 919 ezren, az egy évvel ko-**

rábbanál 1,1%-kal (20 ezer fővel) többen vettek részt. A 2015/2016. évihez képest 1,5%-kal (28 ezer fővel) nőtt a köznevelés, a szakképzés és a felsőoktatás különböző szintű képzéseinek összlétszáma. A legin-

kább érintett korcsoport, a 3–22 évesek létszáma csökkenő tendenciájú, 2025. január 1-jén a számuk (1 millió 910 ezer) 4,2%-kal volt kevesebb, mint 2016 elején.

A 2015/2016-os tanév óta a középfokon tanulók létszáma 4,6, a felsőoktatási intézmények hallgatóié 11%-kal emelkedett. Előbbi jórészt a hosszabb képzési idejű gimnáziumok, valamint technikumok, szakgimnáziumok népszerűség-növekedésének köszönhető, a felsőoktatás hallgatói létszáma pedig annak ellenére bővült az utóbbi években, hogy vélhetően egyre többen választják a külföldi továbbtanulási lehetőségeket.

Az általános iskolát nappali rendszerű oktatás keretében sikeresen befejezők száma 2024-ben 89 ezer volt, ami a 2015. és a 2023. évitől közel azonos mértékben, 2,9, illetve 2,8%-kal maradt el. A május–júniusi vizsgaidőszakban 47 ezer diák tett sikeres érettségi vizsgát, közel kilenc-tizedük nappali oktatásban.¹⁶⁾

Az utóbbi évek kormányzati intézkedéseinek hatására ingadozott a kiadott oklevelek száma. 2024-ben 54 ezer fő (közel háromnegyedük nappali képzésben folytatótt tanulmányok után) vehette át a diplomáját.¹⁷⁾

Három évtizedes csúcson az óvodai férőhelyek száma

Az óvoda a köznevelés részét képezi, jelentősége nem merül ki a gyermekek felügyeletében, ugyanis alapvető fontosságú a hátrányos helyzetű családok gyermekeinek szocializációja szempontjából, felkészíti őket az általános iskolai életre, továbbá a bölcsődei ellátáshoz hasonlóan segíti a nők munkaerőpiacra történő visszatérését, így közvetve a gyermekvállalást is. 2015 szeptemberétől kezdődően hazánkban öt éves helyett hároméves kortól kötelező óvodába járni.

Az óvodai feladatellátási helyek száma a 2013/2014-es nevelési évtől kezdve – a 2020/2021-es és a 2023/2024-es nevelési év kivételével – folyamatosan emelkedett. A 2024/2025-ös nevelési évben össze-

sen 4603 feladatellátási helyen fogadták a gyermekeket, 26-tal többen, mint egy évvel korábban. A férőhelyek száma (2024-ben 391 ezer, ezzel az előző évit is felülmúlta 2,6 ezerrel) az ezredfordulótól meghaladta az óvodás gyermekek számát, bár a gyermekek elhelyezése – a területi egyenlőtlenségek következtében – nem mindenhol volt megoldható a férőhelyszám túllépése nélkül. **2024-ben az óvodás gyermekek száma (325 ezer) nemcsak az egy évvel korábbinál volt kissé több (+0,4%), de a 2015. évit is meghaladta 1,2%-kal. Száz férőhelyre (a 2023. évvel azonos számú) átlagosan 83 óvodás gyermek jutott.**

Az utóbbi időszakban az óvodákban dolgozó pedagógusok száma hullámzóan

¹⁶⁾ Az előző évinél jelentősen alacsonyabb sikeres érettségit tett tanulólétszám oka, hogy az új szakképzési rendszer keretében 2020-ban a korábbinál hosszabb, 5 évfolyamos technikumi tanulmányokat kezdő tanulók a 2024. május–júniusi vizsgaidőszakban még nem kaptak érettségi bizonyítványt.

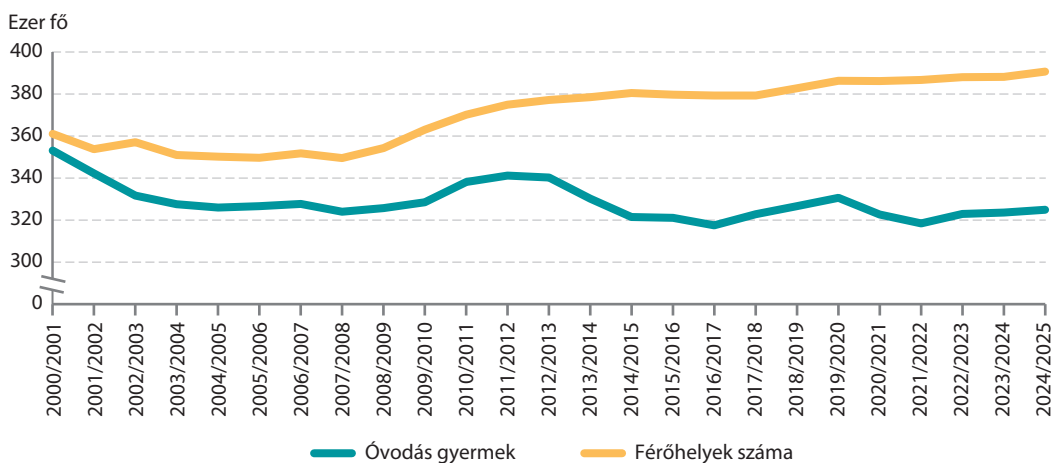
¹⁷⁾ A Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként azok, akik 2022. augusztus 31-éig sikeres záróvizsgát tettek, a nyelvvizsga-kötelezettség teljesítése nélkül megkapták oklevelüket. Ennek következtében 2020-ban és 2021-ben az előző éveknél lényegesen többen szereztek diplomát hazánkban. A nemzeti felsőoktatásról szóló törvény 2022. decemberi módosítása eltörölte a végzéshez szükséges idegen nyelvi követelményekre vonatkozó központi szabályozást. Így már nem előfeltétele a nyelvvizsga a diploma kiadásának, azonban a felsőoktatási intézmények a tanterveikben meghatározhatnak az oklevél megszerzéséhez szükséges nyelvi követelményt (államilag elismert nyelvvizsgát vagy más nyelvtudásmérést).

alakult. A 2024/2025-ös nevelési évben az előző évinél 2,1%-kal több, összesen 31 ezer pedagógus dolgozott, ami azonban 1,2%-kal elmaradt az előző évtized közepétől. Az egy pedagógusra jutó gyermeklétszám (2024-ben 10,4) hosszú távon csökkenő tendenciát mutat, értéke a 2013/2014. nevelési évtől 11 alatti. Az óvodai csoportok 21,4 fős átlagos létszáma a korábbi évekéhez hasonlóan alakult.

Az oktatás és képzés terén elérendő uniós szintű célértékek között szerepel, hogy

2030-ra a 3 éves kor és a kötelező beiskolázási életkor közötti gyermekek legalább 96%-ának részt kell vennie kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. Magyarország mutatója¹⁸⁾ (97,4%) lényegesen kedvezőbb az Európai Unió átlagnál (2023-ban 94,6%). A tagállamok mintegy harmada már teljesíti a célkitűzést, miközben néhány volt szocialista országban mindössze a gyermekek alig háromnegyede, négyötöde vett részt a kora gyermekkorai nevelésben-oktatásban.

6.31. ábra Az óvodás gyermekek és az óvodai férőhelyek számának alakulása

Tovább csökkent az általános iskolai tanulók száma

Az általános iskolákban tanulók számát alapvetően az érintett gyermekkorosztály létszáma határozza meg. **A 2024/2025-ös tanévben az általános iskolai nappali rendszerű oktatásban részt vevők száma (710 ezer fő) az előző évihez képest 0,3%-kal, a 2015/2016-oshoz mérten 4,7%-kal csökkent.** A beiratkozott tanulók

kat – az előző tanévinél 13-mal kevesebb – 3537 iskolai feladatellátási helyen fogadták. A 2024/2025-ös tanévben az első évfolyamos tanulók 95 ezer fős létszáma 1,9%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. A napközis és egész napos iskolai oktatásban részesülő tanulók aránya 56% maradt.

¹⁸⁾ A magyar adatok 2023-tól tartalmazzák a bölcsődébe járó 3 éves és annál idősebb gyermekeket és a korai fejlesztésben és gondozásban részesülőket is.

A pedagógusok száma az ezredfordulótól 2012-ig lényegében folyamatosan, 90 ezerről 72 ezerre esett vissza, azóta változóan alakult. 2024-ben 73 ezren dol-

goztak általános iskolai pedagógusként. Az egy pedagógusra jutó diákok száma az utóbbi öt tanévben gyakorlatilag nem változott (9,7–9,8).

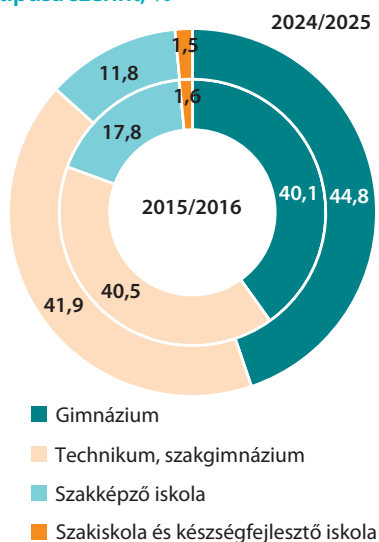
A technikumok, szakgimnáziumok tanulólétszáma tovább emelkedett

A hosszabb képzési idő azt eredményezte, hogy az ezredforduló utáni első évtizedben a középfokú oktatásban tanulók száma az érintett gyermeklétszám csökkenése ellenére is kismértékben emelkedett, majd a 2010-es évtized elejétől tendenciájában mérséklődött. A 2023/2024-es tanévi stagnálást követő **0,4%-os bővülés eredményeként összességében 429 ezerre nőtt a tanulólétszám a középfokú nappali oktatásban**, ami így is alatta maradt (4,9%-kal) a 2015. évinek. Az előző tanévhez képest a gimnáziumokban (0,9%-kal) 192 ezerre csökkent a létszám, a technikumi, szakgimnáziumi tanulóké az egy évvel korábbinál 5,3%-kal magasabb, 180 ezer volt, míg a szakképző iskolák, valamint a szakiskolák és a készségfejlesztő iskolák létszámvesztése (10, illetve 2,0%-os csökkenéssel) folytatódott.

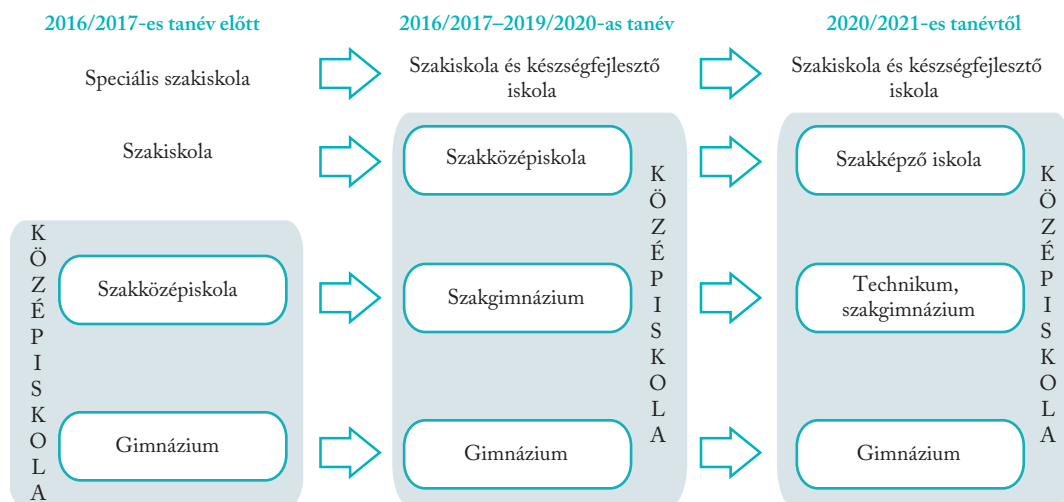
A 2024/2025-ös tanévben az egy osztályra jutó tanulók létszáma a nappali oktatásban a gimnáziumokban volt a legnagyobb, 28,0, a szakiskolákban és a készségfejlesztő iskolákban pedig a legkevesebb, 8,4. A technikumokban, szakgimnáziumokban átlagosan 23,0, a szakképző iskolákban 17,6 tanuló járt egy osztályba. Az egy pedagógusra jutó

tanulók számát tekintve három iskolatípus között kis különbségek voltak, a gimnáziumokban, valamint a technikumokban, szakgimnáziumokban egyaránt 10,2, a szakképző iskolákban 10,1 tanuló jutott egy pedagógusra, míg a szakiskolákban és készségfejlesztő iskolákban (összefüggésben azzal, hogy ezen intézményekben sajátos nevelési igényű diákok nevelése-oktatása történik) átlagosan mindössze 4,5 fő.

6.32. ábra A középfokú nappali oktatásban részt vevő tanulók megoszlása a feladatellátási hely típusa szerint, %

6.33. ábra A középfokú intézmények megnevezéseinek változása

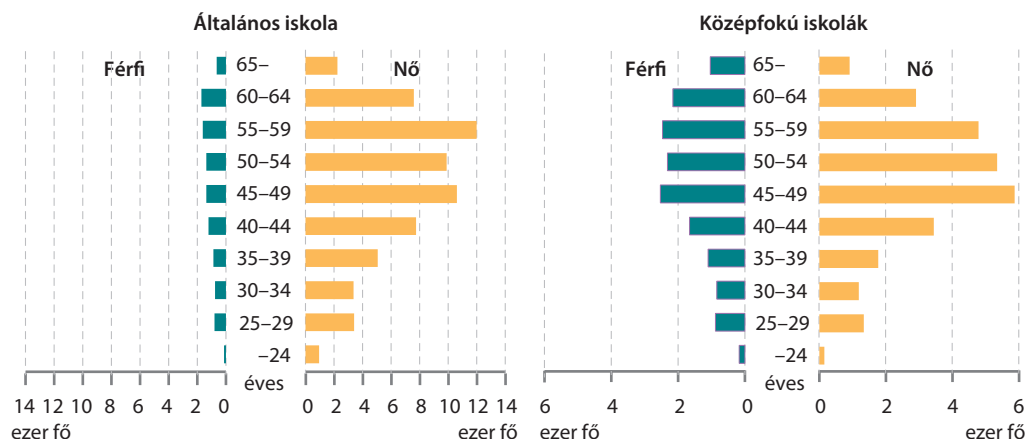

A pedagógusok fele 50 éves vagy annál idősebb

Az általános iskolákban és a középfokú iskolákban a 2024/2025-ös tanévben összesen 116 ezer pedagógus dolgozott. **Az 50 éves vagy annál idősebb korosztályba tartozók aránya az előző évi 50%-ról 51%-ra emel-**

kedett. A pedagógustársadalom előregedésével párhuzamosan igen alacsony a fiatalabb korosztályok részaránya. A 2024/2025-ös tanévben a pedagógusok mindössze 6,7%-a volt 30 év alatti.

6.34. ábra Az általános iskolák és a középfokú iskolák pedagógusai nemek és korcsoportok szerint, 2024/2025-ös tanév

Évtizedes csúcson a felsőoktatási hallgatók száma

Az 1990-es évek elejétől a 2005/2006-os tanévig folyamatosan nőtt, majd a 2006/2007-es és a 2018/2019-es tanévek között végig csökkent a felsőoktatási intézmények hallgatói létszáma. A kedvezőtlen tendencia a 2019/2020-as tanévtől megtört, azóta (2022/2023 kivételével) egyre többen tanulnak tovább. **A 2024/2025-ös tanévi 5,8%-os emelkedéssel az összes képzési szinten együttvéve** (a 2013/2014-es tanév óta a legtöbben) **329 ezren tanultak a felsőoktatásban.** A hallgatók – egy évvel korábbtól kissé elmaradó hányada – mintegy kétharmada nappali képzésben tanult.

Felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben az előző évinél 7,6, a 2015. évinél 13%-kal több, együttesen 293 ezer hallgató vett részt 2024-ben. Az említett képzési szinteken tanuló hallgatók 71%-a nappali képzés keretében folytatta tanulmányait a 2024/2025-ös tanévben, 4,8 százalékponttal kevesebb a 2015-ösnél. Közülük – az

előző tanévhez hasonlóan – 64% államilag finanszírozott oktatásban részesült. Arányuk a 2010-es évek első felében jellemzően csökkent, azóta lényegében stagnált, ezáltal az előző évtized közepétől alig, 2,3 százalékponttal maradt el.

A felsőoktatásban nappali képzés keretében a 2024-ben felsőfokú alapképzésre 54 ezer fő jelentkezett, 81%-uk nyert felvételt. A felvettek aránya – a jelentkezők számának 11%-os csökkenése mellett, számottevően – 3,3 százalékponttal nőtt a megelőző tanévihez képest. Mester- (és osztatlan) képzésre 23 ezren szerettek volna bekerülni (1,4%-kal kevesebben az egy évvel korábbinál), a felvettek aránya az előző tanévnél kissé (0,7 százalékponttal) magasabb, 68% volt. Összesen 59 ezer fő felvételizett sikeresen a nappali felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésekre, az összes első helyen jelentkezőn belüli arányuk 77%-ot tett ki.

A legtöbb külföldi hallgató továbbra is Németországból és Kínából érkezett

A hazai intézmények nappali felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzéseire járó külföldi hallgatók száma a koronavírus-járvány okozta átmeneti megtorpanást követően az utóbbi négy évben (3,6–7,3%-kal bővülve) újabb és újabb rekordokat ért el. A 2024/2025-ös tanévben a külföldiek száma 7,2%-kal, arányuk 0,5 százalékponttal emelkedett. Összességében 2015 és 2024 között a külföldi hallgatók létszáma 23 ezerről 40 ezerre, aránya 11,8%-ról 19,4%-ra bővült. A vizsgált időszakban

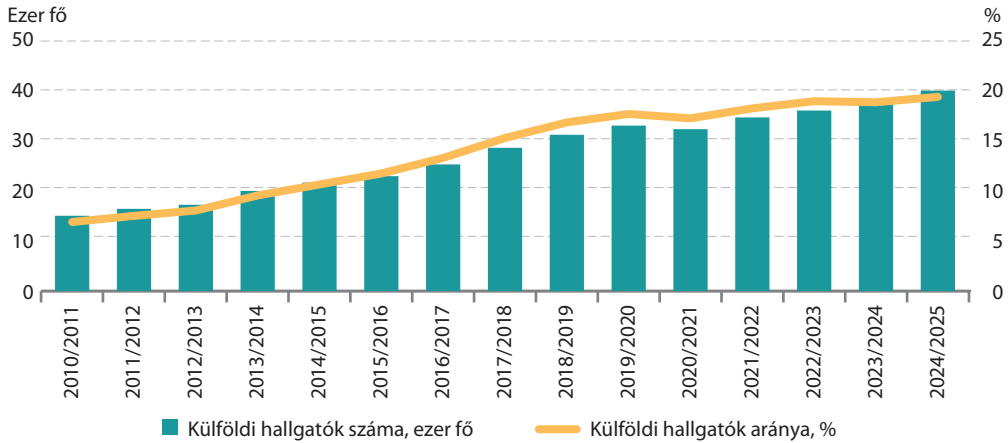
az Európai Unió tagállamaiból érkezettek száma végig 9–10 ezer körül mozgott, miközben az afrikai és az ázsiai tanulóké egyaránt megháromszorozódott (ezzel az utóbbiak képezik a kontinensek alapján képzett rangsor szerint a relatív többséget). A 2010-es évek közepén 10-ből 4 külföldi hallgató uniós állampolgár volt, addig a legutóbbi tanévben már csak minden negyedik.

A TOP10 küldő ország első 4 helyén nem történt sorrendváltozás az előző tan-

évhez képest. A 2024/2025-ös tanévi adatok szerint – a megelőző hét évvel azonosan – a legtöbben Németországból és Kínából érkeztek (3289-en, illetve 2586-an), amit Irán és Románia követett (közel 2–2

ezer hallgatóval). Viszonylag sokan, 1000 fő feletti létszámban jöttek még további hét országból (sorrendben Pakisztán, Szlovákia, Szerbia, Törökország, India, Nigéria, Franciaország) is.

6.35. ábra A külföldi hallgatók számának és arányának alakulása a felsőfokú nappali képzésben*

* A felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben részt vevők száma. A 2016/2017-es tanévig az egyetemi, főiskolai hallgatókkal együtt.

6.4. tábla Főbb küldő országok a felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben tanuló külföldi állampolgárságú hallgatók száma alapján (nappali képzés)

Küldő ország	2015/2016-os tanév		2024/2025-ös tanév	
	fő	rangsorszám	fő	rangsorszám
Németország	3 040	1.	3 289	1.
Kína	1 113	4.	2 586	2.
Irán	1 094	5.	1 995	3.
Románia	1 029	8.	1 820	4.
Pakisztán	106	38.	1 339	5.
Szlovákia	1 492	2.	1 301	6.
Szerbia	1 251	3.	1 293	7.
Törökország	837	9.	1 271	8.
India	134	35.	1 199	9.
Nigéria	1 064	6.	1 129	10.

A gazdasági képzések a legnépszerűbbek

2024-ben valamennyi képzési terület hallgatói létszáma felülmúlta az egy évvel korábbit. A felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben részt vevő hallgatók képzési terület szerinti megoszlása alapján változatlanul a gazdasági és irányítási képzések a legkedveltebbek, amelyek keretében 2024-ben 52 ezren (a megelőző tanévinél 6,2%-kal többen) tanultak. Az egészségügy, szociális gondoskodás, valamint a műszaki tudományok képzésein egyaránt 38–38 ezren vettek részt. Népszerűségben csak kissé maradt el tőlük a tanárképzés, oktatástudomány, valamint a

társadalomtudomány, amelyeken 34 ezer, illetve 32 ezer hallgató folytatta tanulmányait. 2015 és 2024 között az informatikai, a társadalomtudományi, valamint a tanárképzési szakok hallgatószáma kiemelkedően (rendre 2,9-, 1,6-, valamint 1,4-szeresére) bővült. A legnagyobb mértékben – háromtizedével – a szolgáltatások hallgatói létszáma esett vissza, de természettudományok és a műszaki képzések, valamint a humán tudományok szakjain is lényegesen (előbbieknél egyaránt negyedével, utóbbinál hatodával) kevesebben tanultak, mint egy évtizeddel korábban.

6.5. tábla **A felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben részt vevő hallgatók képzési területek szerint**

Képzési terület	2015/2016-os tanév		2024/2025-ös tanév	
	arány, %	rangsorszám	arány, %	rangsorszám
Gazdaság és irányítás	18,9	2.	17,6	1.
Egészségügy, szociális gondoskodás	11,2	3.	13,0	2.
Műszaki tudományok	19,3	1.	12,9	3.
Tanárképzés, oktatástudomány	9,2	4.	11,7	4.
Társadalomtudományok	7,9	5.	10,8	5.
Informatika	3,5	9.	8,9	6.
Jog	4,5	8.	5,0	7.
Humán tudományok	6,5	7.	4,8	8.
Szolgáltatás	7,5	6.	4,6	9.
Mezőgazdaság	2,8	12.	3,2	10.
Művészetek	2,7	13.	2,7	11.
Nem besorolható	2,8	11.	2,6	12.
Természettudományok	3,4	10.	2,2	13.
Összesen	100,0		100,0	

2010-től 2018-ig a doktoranduszok száma alig változott (7,2–7,7 ezer között mozgott), azóta – összefüggésben a képzési idő 3 évről 4 évre emelésével – tendenciájában egyre csökkenő ütemben emelkedett. A

2024/2025-ös tanévben a 11 ezer doktori (PhD, DLA) hallgató kilenctizede nappali képzésen vett részt. A felsőoktatási (korábban felsőfokú) szakképzésben részt vevők száma 2011-ig nőtt, 2012 és 2014 között

viszont elmaradt a megelőző évektől (a tanulók száma mintegy felére esett vissza). Számuk – különösen a nappali képzésben részt vevőké – azóta hullámzóan alakult. 2024-ben az egy évvel korábbi háromne-

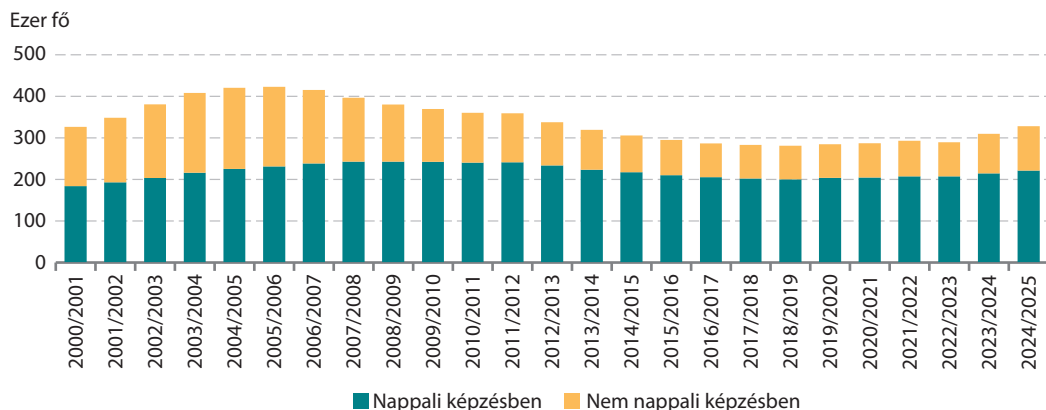
gyedére (ezzel a 2003/2004-es tanév óta a legalacsonyabbra) csökkent. A 8,3 ezer felsőoktatási szakképzésre járó hallgató közel hattizede nappali képzés keretében tanult.

A középfokú intézmények tanulóinak több mint egyötöde nem nappali képzésben tanult

Míg a felnőttoktatás szerepe a köznevelésben az elmúlt évtizedekben – már az 1980-as évektől – tendenciájában csökkent, addig a felsőoktatásban **a nem nappali képzések szerepe** a 2000-es évek első évtizedének közepéig nőtt. Az alapfokú oktatásban – az utóbbi évek létszámbővülése ellenére – a felnőttoktatás továbbra is marginális részarányú, a 2024/2025-ös tanévben mindössze az általános iskolai tanulók 0,6%-a, 4,4 ezer fő tanult ebben a formában. Az általános iskolák nem nappali oktatásában részesülők száma utoljára az 1995/1996-os tanévben volt ennél több. A középfokon a nem nappali rendszerű oktatásban részt ve-

vők aránya 1990-től 2015-ig 11–15% között ingadozott, azt követően – a 2020. és 2021. évi 15–16%-ra történő átmeneti mérséklődés mellett – 17–18%-ra emelkedett, majd **a 2023/2024-es tanév rekordértékét is kissé felülmúlva közel 22%-ra bővült.** A középfokú intézmények közül a szakképző iskolákban a legmagasabb a felnőttoktatásban részt vevők hányada (esetükben a diákok több mint négytizede ebben a formában tanult). A technikumi, szakgimnáziumi tanulók egyötöde, valamint a gimnazisták 15%-a szintén nem nappali képzés keretében folytatta tanulmányait.

6.36. ábra A felsőoktatásban tanulók létszáma

A felsőoktatásban a nem nappali képzésre járó hallgatók aránya a 2003/2004-es tanévben volt a legmagasabb, 47%, az utóbbi években ennél alacsonyabb szinten, 30% körül alakult. A 2024/2025-ös tanévi 33%-os arány 107 ezer felsőoktatási hallgatót jelentett. A levelező, esti és távoktatásban tanulók együttes száma a 2011/2012-es tanév óta

nem volt ilyen magas. A felsőoktatáson belül a nem nappali képzésben részt vevők hányada a szakmai specializálódásra, elmélyülésre szolgáló szakirányú továbbképzések terén volt a legnagyobb, ott (a képzési kínálatnak megfelelően) a 16 ezer hallgató mindössze 1,1%-a tanult nappali képzésen.

Tovább nőtt a korai iskolaelhagyók aránya

Az oktatásból, képzésből való lemorzsolódást mutatja az ún. **korai iskolaelhagyók aránya**, vagyis a 18–24 évesek közül azoké, akik legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkeznek, és a továbbiakban (a kikérdezést megelőző négy hét folyamán) nem vettek részt semmiféle (se iskolarendszerű, se iskolarendszeren kívüli) oktatásban, képzésben, így jelentős hátránnyal jelennek meg a munkaerőpiacon. Az Európai Unió célkitűzését, hogy 2030-ra a korai iskolaelhagyók aránya uniós szinten 9% alá csökkenjen, már 17 tagállam teljesíti. Ez az érték Magyarországon **2024-ben 10,3%-ra mérséklődött**, de így is

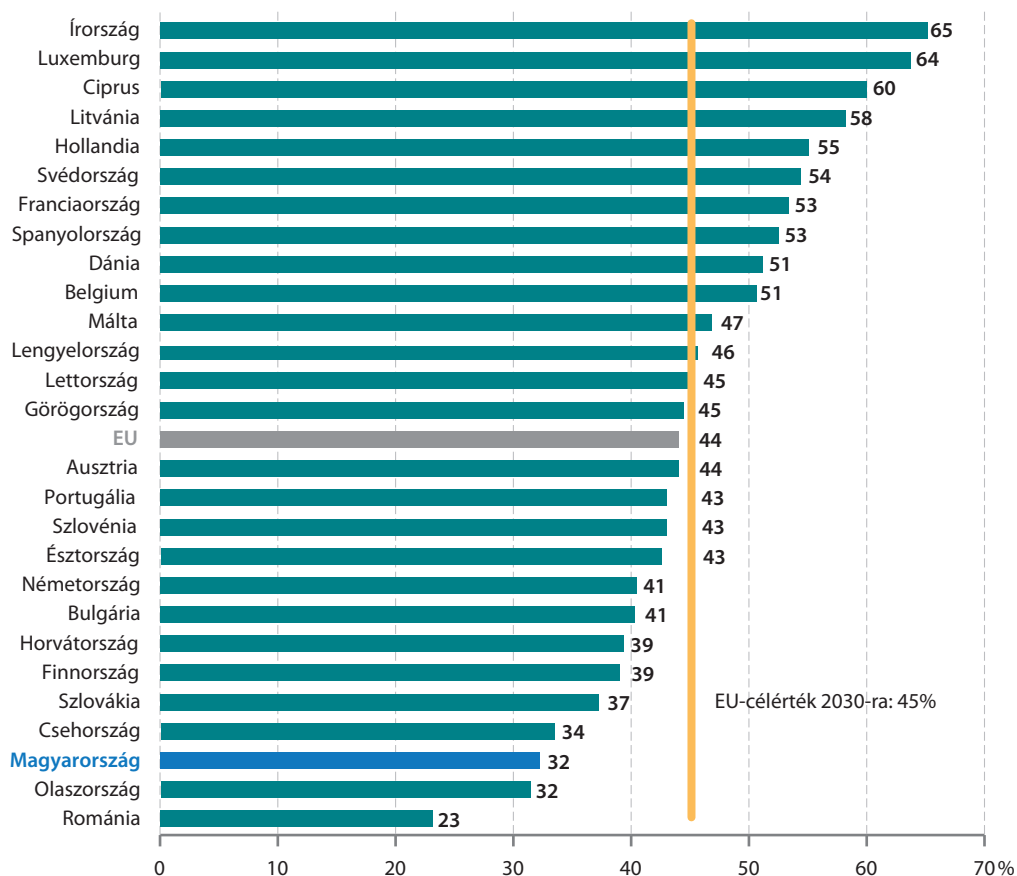
felülmúlta a 9,3%-os uniós átlagot, valamint a tagállamok között a hetedik legkedvezőtlenebb volt. Hazánkban az oktatásból idő előtt kimaradók aránya 2015-höz képest 1,3, az unió átlagában ennél kissé erőteljesebben, 1,7 százalékponttal csökkent. A leszakadók aránya **Magyarországon a férfiaknál** (2024-ben 10,7%) – az uniós tagországok többségéhez hasonlóan – **magasabb volt, mint a nők esetében** (9,9%). Előbbi nemnél a hazai érték az unióssal közel azonos (attól kissé, 0,2 százalékponttal alacsonyabb), utóbbinál a közösségi átlagnál (2,2 százalékponttal) magasabb volt.

A diplomások aránya elmarad az uniós átlagtól

Az Európai Unió versenyképességének fokozását, a tudásalapú gazdaság és társadalom létrehozását kiemelten szolgálja a közösség egyik célkitűzése, hogy 2030-ra a 25–34 éves korosztályban legalább 45%-ra emelkedjen a felsőfokú végzettségűek aránya. 2024-ben a fenti célértéket már 13 tagállam teljesítette, köztük 5, az unióhoz 2004-ben vagy azt követően csatlakozó ország (Ciprus, Litvánia, Málta, Lengyelország és Lettország). Az

élen Írország, Luxemburg és Ciprus áll, ahol a 25–34 évesek több mint 60%-a diplomás. Hazánk elmaradása az uniós átlagtól 2010-es évek közepétől egyre jelentősebbé vált. Az unió egészében 7,7 százalékponttal (44%-ra) nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya a 2015 és 2024 közötti időszakban, miközben hazánkban (32%) alig változott (+0,2 százalékpont), ezzel **Magyarországé uniós szinten a harmadik legkedvezőtlenebb érték.**

6.37. ábra A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25–34 éves népesség körében, az uniós tagországokban, 2024

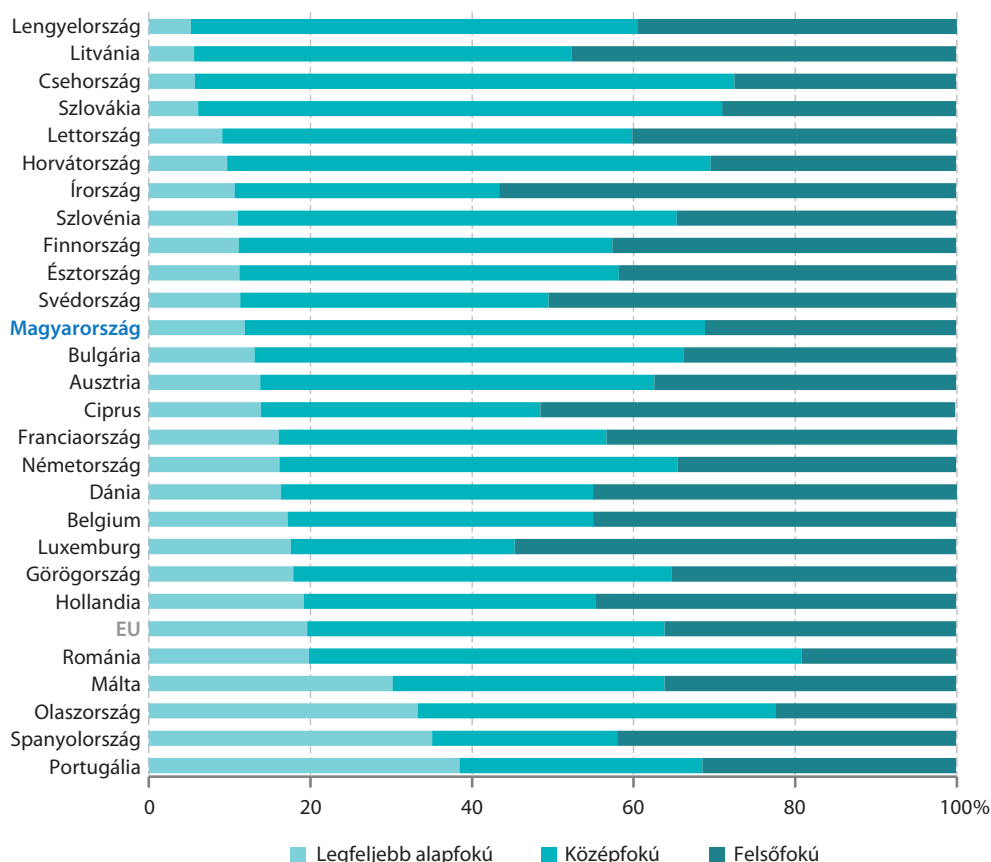

A népesség iskolai végzettsége tekintetében kettősség figyelhető meg

A 25–64 éves népesség iskolai végzettségét tekintve Magyarországot uniós összehasonlításban kettősség jellemzi. **Kedvező, hogy a legfeljebb alapfokú végzettségűek aránya 2024-ben 7,7 százalékponttal az uniós átlag alatt volt,** kedvezőtlen viszont, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 5,0 százalékponttal elmaradt attól.

A többi visegrádi országhoz viszonyítva azonban Magyarországon a legmagasabb (12%) az alacsony végzettségűek aránya. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők részesedése nálunk 31%, Lengyelországban ennél (8,4 százalékponttal) nagyobb, Csehországban és Szlovákiában (3,6, illetve 2,1 százalékponttal) kisebb.

6.38. ábra A 25–64 éves népesség megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint az uniós tagországokban, 2024

Magyarországon a költségvetés oktatási kiadásainak GDP-hez viszonyított aránya az uniós tagállamok középmezőnyében helyezkedik el

2023-ban a költségvetés oktatási kiadásainak GDP-hez viszonyított aránya az Európai Unión belül az észak-európai (Svédország, Finnország), valamint a balti (Észtország, Lettország) államokban, illetve Belgiumban

volt a legmagasabb (egyenként 6% feletti). Magyarország 5,3%-os értékével az uniós tagállamok középmezőnyében (a közösségi átlag, 4,7% felett) helyezkedett el.

KULTURÁLIS FOGYASZTÁS, SZABADIDŐ

11 millió múzeumlátogatás¹⁹⁾

2024-ben 692 **muzeális intézmény**²⁰⁾ várta az érdeklődőket, 10-zel kevesebb, mint az előző évben. A látogatások száma is némileg mérséklődött a 2023. évi magas szinthez képest, amikor már lényegében elérte a koronavírus-járvány előtti állapotot.

A 11,2 millió látogatás több mint negytedét fővárosi intézményekben regisztrálták. 2024-ben 4013 kiállítást szerveztek múzeumok, 11%-kal többet, mint egy évvel korábban.

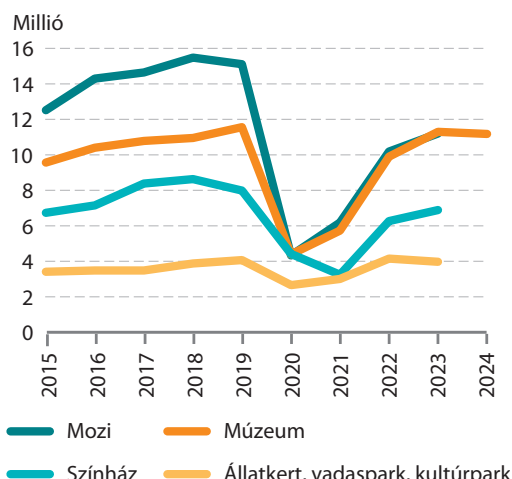
A koronavírus-járványt követően fokozatosan emelkedett a mozik és színházak a látogatóinak száma

2020-ban és 2021-ben a járványügyi intézkedések következtében a kulturális intézmények látogatottsága jelentősen csökkent, ezt követően újra emelkedésnek indult.

Színházról 2023-ban több működött, kisebb közönséggel (6,9 millió látogató) mint a járvány előtti években. A 240 színházban 31 ezer előadást nézhettek meg. Egy előadásra 222 néző jutott, 23-mal kevesebb, mint a 2015 és 2019 közötti évek átlagában.

2023-ban az országban működő 152 **mozi** 422 termében 487 ezer előadást tartottak, átlagosan közel annyit, mint az elmúlt évtized második felében. A 11,2 milliós nézőszám azonban elmaradt a 2015 és 2019 közötti évek 12,5–15,5 milliós közönségétől. 2023-ban 358 új játékfilmet (ebből 47 magyar gyártásút) mutattak be a mozikban, ami az elmúlt évtizedeket tekintve a legtöbb volt.

6.39. ábra **Mozik, múzeumok, színházak és állatkertek, vadasparkok látogatottsága***

* Azon látogatók száma, akik a rendezvényeken részt vettek. A látogatások számának megállapításánál minden látogatót annyiszor vettek figyelembe, ahány alkalommal az előadásokon, rendezvényen részt vettek.

¹⁹⁾ A múzeumokról 2024-re, a többi intézménytípusról 2023-ra vonatkozóan állnak rendelkezésre a legfrissebb adatok.

²⁰⁾ Forrás: Kulturális és Innovációs Minisztérium.

Az állatkertek, vadasparkok, kultúrparkok 2023. évi látogatóinak száma (4,0 millió) ugyanakkor magasabb volt, mint a 2015 és 2019 közötti évek átlagában.

A **közművelődési intézményként** számba vett szervezetek köre 2023-ban

közel 6000 volt, és az ezekben tartott rendezvények, előadások közül a közösségi rendezvények (53 ezer) és a művészeti események (42 ezer) száma volt a legkiemelkedőbb.

Növekedett a kiadott könyvek száma

A **kiadott könyvek** (művek) száma 2021-ben és 2022-ben kiemelkedően magas volt, majd 2023-ban némileg csökkent. 2024-ben újra nőtt, ekkor 14,3 ezer **könyvet**²¹⁾ **adtak ki**, 4,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ezek egyharmada szépirodalmi, kéttizede szakirodalmi jellegű volt. A szépirodalmi művek több mint héttizede regény, elbeszélés és életrajz volt, felük magyar, több mint ötödük amerikai egyesült államokbeli szerzőtől származott. A tudományos, ismeretterjesztő és szakirodalmi könyvek 20%-a alkalmazott tudományi, 19%-a társadalomtudományi témájú volt.

A 2024-ben megjelent könyvek **30,1 milliós összesített példányszáma** – utánnyomásokkal együtt – 5,1%-kal kevesebb, mint 2023-ban. Ezek 39%-a tankönyv, 26%-a szépirodalmi volt. Egy ifjúsági jellegű könyv átlagosan közel 2400, egy szépirodalmi csaknem 1700 példányban jelent meg 2024-ben.

A települések túlnyomó többségében működik **könyvtári** szolgáltatóhely. 2023-ban 3328 települési könyvtár volt, bár

számuk és a könyvtári állományba tartozó egységek száma is egytizeddel kevesebb, mint 2015-ben volt. A beiratkozott olvasók és a kölcsönzött könyvtári egységek száma és a kölcsönzési aktivitás is a járvány miatti 2020. évi visszaesést követően fokozatosan emelkedett, de elmaradt az ezt megelőző évek adataitól. 2023-ban a települési könyvtáraknak 1 millió 143 ezer beiratkozott olvasója volt, akik összesen 15 millió könyvet kölcsönöztek.

A **költségvetés kulturális kiadásai 2023-ban 742 milliárd forintot tettek ki** (folyó áron több mint kétszeresét a 2015. évinek), a GDP 1,0%-át. A kiadások több mint egynegyedét a művelődési központok és házak, 13%-át történelmi emlékhelyek, 12%-át múzeumok és levéltárak működésére használták fel. Az Európai Unió módszertana²²⁾ alapján Magyarországon 2023-ban az összes foglalkoztatott 3,6%-a, 171,5 ezer fő – számuk 10%-kal több, mint 2015-ben – tartozott a kulturális foglalkoztatottak közé, a nők és férfiak aránya azonos volt.

²¹⁾ Utánnyomások adataival együtt.

²²⁾ Kulturális foglalkoztatottnak számítanak azok, akik az alábbi három kritérium valamelyikének megfelelnek: kulturális foglalkozásúak és a kulturális szektorban dolgoznak (pl. napilapnál dolgozó újságíró), kulturális foglalkozásúak, de nem a kulturális szektorban dolgoznak (pl. a járműiparban dolgozó tervező), nem kulturális foglalkozásúak, de a kulturális szektorban dolgoznak (pl. könyvelő egy könyvkiadónál).

SZUBJEKTÍV JÓLLÉT

A szubjektív jóllét mutatói azt mérik egy 0-tól 10-ig terjedő skálán, hogy a népesség mennyire elégedett a kapcsolataival, az

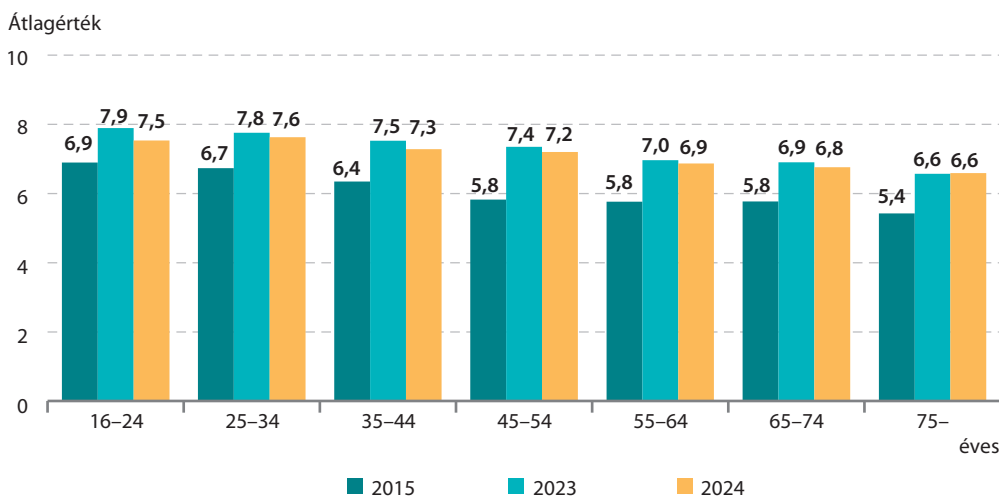
életének főbb aspektusaival és általánosságban a saját életminőségével.

Csökkenet az élettel való elégedettség mértéke

A 16 éves és annál idősebb lakosság **általános, élettel való elégedettsége²³⁾ 2024-ben 7,1 pont volt, ami kismértékű csökkenést jelent a 2023-as értékhez képest, de így is 1,0 ponttal magasabb, mint 2015-ben.** Az élettel való elégedettség a 74 év feletti kor-

osztály kivételével minden korcsoportban romlott 2023-hoz képest, legnagyobb mértékben a 16–24 évesek körében, de a fiatalabb korcsoportokba tartozók még így is elégedettebbek életükkel, mint az idősebbek.

6.40. ábra Az élettel való elégedettség korcsoportok szerint

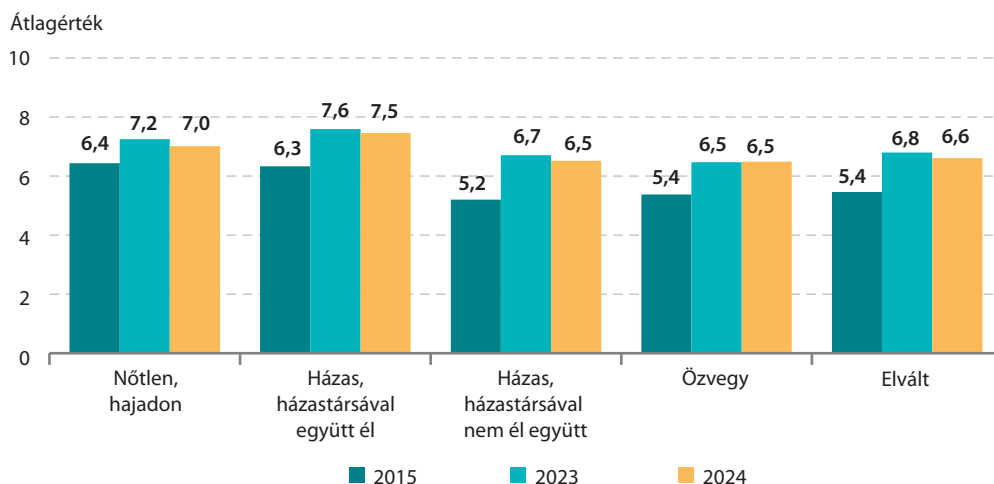

A családi állapot is jelentős hatást gyakorol az általános boldogságérzetre. **Az életükkel leginkább a házastársukkal együtt**

élő házasok (7,5) elégedettek, a legkevésbé pedig az özvegyek és a házastársuktól különélők (6,5).

²³⁾ Az ezzel kapcsolatos kérdés így hangzott: „Összességében mennyire elégedett Ön az életével mostanában egy 0-tól 10-ig terjedő skálán, ahol a 0 azt jelenti, hogy egyáltalán nem, a 10 pedig azt, hogy teljes mértékben?”

6.41. ábra Az étellel való elégedettség családi állapot szerint

Az előző évekhez hasonlóan nem mutatkozott jelentős területi különbség az eredményekben, a legelégedettebbek Közép-Dunántúlon (7,4), a legkevésbé Észak-Magyarországon (6,8) voltak az emberek. A települések típusa szerint – a többi dimenzióhoz képest – még kisebb-

bec voltak a különbségek az étellel való elégedettség terén. Az iskolai végzettség szintjének emelkedésével párhuzamosan az elégedettség is nő. **Az életükkel legelégedettebbek a felsőfokú végzettséggel rendelkezők (7,6), a legkevésbé elégedettek a legalacsonyabb végzettségűek (6,3).**

A Közép-Dunántúlon élők a legelégedettebbek az anyagi helyzetükkel

A háztartás anyagi helyzetével való általános elégedettség²⁴⁾ 2024-ben minimálisan, 6,0 pontra csökkent a 2023-as értékhez (6,1) képest. Az iskolai végzettséggel párhuzamosan a jövedelmi helyzettel való elégedettség is nőtt: a legkevésbé a legfeljebb alapfokú végzettségűek (4,9), a leginkább a felsőfokú végzettséggel rendelkezők (6,9) voltak elégedettek a háztartásuk anyagi helyzetével.

Regionális szinten a Közép-Dunántúlon a legelégedettebbek az emberek a háztartásuk anyagi helyzetével, Pest régióban a legkevésbé. Településtípusok szerint a nagyobb városokban élők elégedettebbek, mint a kisebb településeken élők, de a különbségek – a többi dimenzióhoz képest – itt sem jelentősek.

²⁴⁾ Az étellel való elégedettséghez hasonlóan a háztartás anyagi helyzetének megítélését is egy 0-tól 10-ig terjedő skálán vizsgáltuk (0 = egyáltalán nem elégedett, 10 = kifejezetten elégedett).

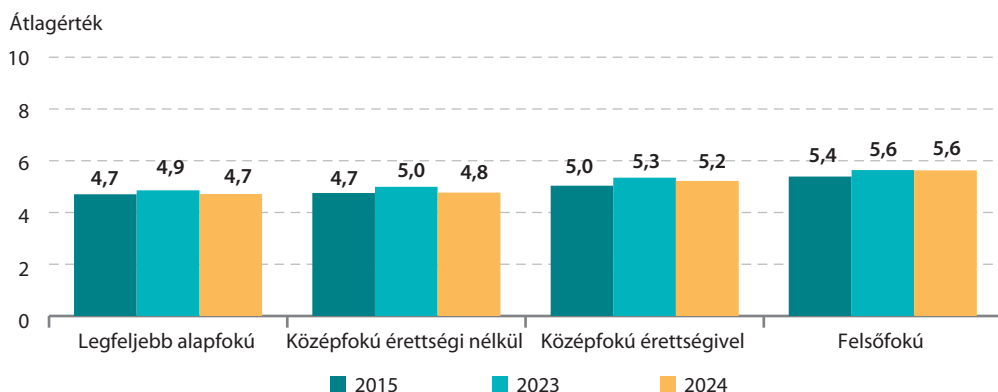
Az intézmények közül a rendőrségben bíznak leginkább

Az emberekbe vetett általános bizalom²⁵⁾ kismértékben csökkent 2023-hoz képest (5,3-ról 5,1-re). A jövedelem és az iskolázottság a két leginkább meghatározó tényező, ami a másokba vetett bizalmat befolyásolja. Az alacsonyabb jövedelmi kategóriákba esőknél kisebb, a magasabb jövedelmi kategóriákba tartozóknál 2024-ben is nagyobb volt az emberekbe vetett bizalom. Az iskolai végzettség tekintetében az előző évek tendenciái érvé-

nyesültek: a magasabb végzettségűek továbbra is jobban bíznak az emberekben.

Az intézményi bizalom esetében főként a rendőrségben bíznak meg az emberek (6,0), a jogrendszerben kevésbé (5,1), a politikai rendszerbe vetett bizalom szintje a legalacsonyabb (4,4). Ugyanakkor mindhárom intézménybe vetett bizalom növekedett 2015-höz képest.

6.42. ábra Az emberekbe vetett bizalom iskolai végzettség szerint

A Dunántúlon élők érzik leginkább biztonságban magukat a közterületeken

2015 és 2024 között 74%-ról 82%-ra nőtt azoknak az aránya, akik nagyon vagy eléggé biztonságban érezték magukat sötétedés után a közterületeken. A férfiak (90%) inkább biztonságban érzik magukat, mint a nők (76%). Másokéhoz képest alacsonyabb az idősek, különösen a

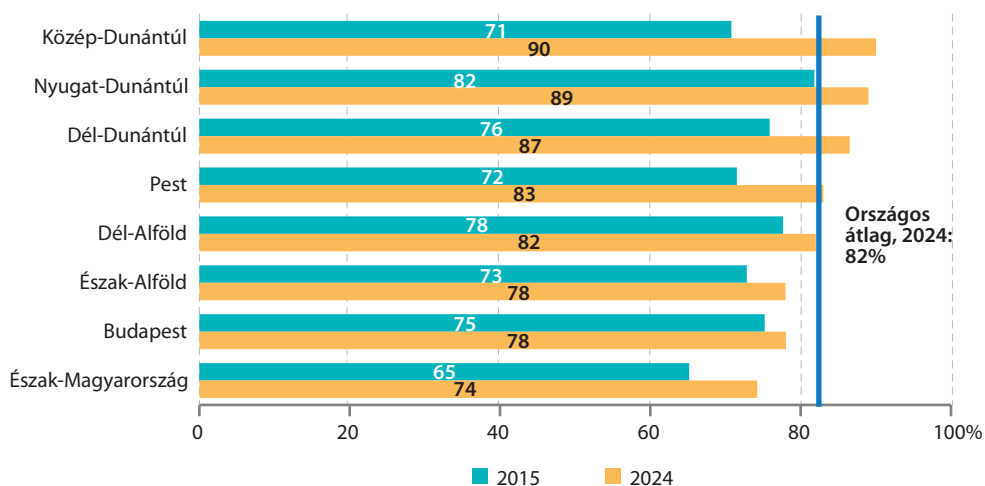
75 éves és annál idősebbek (70%), továbbá a legfeljebb alapfokú végzettségűek (71%) biztonságérzete. Régiós szinten jelentős a különbség: a közép-dunántúliak biztonságérzete (90%) jóval nagyobb az észak-magyarországiakénál (74%).

²⁵⁾ A megkérdezetteknek a következő kérdésre kellett válaszolniuk egy 0-tól 10-ig terjedő skálán: „Elmondható-e Ön szerint, hogy a legtöbb emberben meg lehet bízni?”

6.43. ábra Biztonságérzet nemek szerint, 2024, %

6.44. ábra A közterületen magukat biztonságban érzők aránya régióként

7

Környezet és energiagazdálkodás

KÖRNYEZET ÉS ENERGIAGAZDÁLKODÁS, 2024

Üvegházhatású
gázok
kibocsátása^{a)}

42,1
millió tonna

▼ **-5,2%**
Változás az előző
évhez képest

Primerenergia-
fogyasztás

1 013
petajoule

▲ **+1,2%**
Változás az előző
évhez képest

Energiainport-
függőség

49
%

▼ **-13 százalékpont**
Változás az előző
évhez képest

Primerenergia-
termelés

464
petajoule

▲ **+5,1%**
Változás az előző
évhez képest

Villamosenergia-
termelés

37,4
milliárd
kilowattóra

▲ **+5,3%**
Változás az előző
évhez képest

Megújuló alapú
villamosenergia-
termelés

11,6
milliárd
kilowattóra

▲ **+24 százalék**
Változás az előző
évhez képest

^{a)} I–III. negyedév adata, biomasszából származó szén-dioxid nélkül.

KÖRNYEZET

A klímaváltozás az időjárási szélsőségek gyakoribbá válásához, ezzel együtt gazdasági és társadalmi károkhoz vezet. A 2023-as csúcstól felülmúlva **bolygónkon (illetve Európában is) 2024 volt a legmelegebb év a mérések kezdete óta**, és az uniós Copernicus Éghajlatváltozási Szolgálat mérései szerint az első olyan naptári év, amelynek éves átlaghőmérséklete több mint 1,5 °C-kal haladta meg az iparosodás előtti átlagot. A globális éghajlatváltozás elleni küzdelemre koncentráló nemzetközi szerződésben, a párizsi megállapodásban azt a célt fogalmazták meg, hogy hosszú időtáv átlagában ennél lehetőleg alacsonyabb legyen a globális felszíni hőmérséklet emelkedése. Július 10-én a Föld erős vagy extrém hőstressz által érintett területének aránya (44%) szintén rekordnagyságúra nőtt.

A HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt. adatai alapján hazánkban a középhőmérséklet csak novemberben volt alacsonyabb a sokéves havi átlagnál, a legmagasabb szintű, harmadfokú hőségriasztást a nyári hónapokban összesen 21 napra kellett elrendelni. Az év második felében az egyes hónapokban szeptember és október kivételével kevesebb csapadék hullott a szokásosnál, ugyanakkor a Borisz névre keresztelt ciklon Közép-Európa folyóinak vízgyűjtőin az ősz elején hatalmas esőzéseket okozott, ami többek között a Dunán is jelentős árhullámot indított el. Előtte, július közepétől az ország nagy részét folyamatos aszály sújtotta, ami szeptember elejére szinte hazánk teljes területén rendkívüli mértékűvé súlyosbodott.¹⁾

Kevesebb üvegházhatású gázt bocsátottunk ki

A klímaváltozás felgyorsulásának oka az üvegházhatású gázok (elsősorban a szén-dioxid) egyre nagyobb mennyiségének jelenléte a légkörben. Ezek kibocsátása Magyarországon az 1990-es évek közepe óta nagyságrendileg hasonló szinten mozog, csak kismértékben ingadozik. Az Eurostat számítása²⁾ alapján az I–III. negyedévben a rendelkezésre álló adatok kezdete, 2010 óta egyszer sem volt olyan alacsony ez az érték, mint 2024-ben, 2023 azonos időszakánál 5,2%-kal kisebb volt. Ebben sze-

repe lehetett az általános energiafogyasztás és a feldolgozóipari termelés csökkenésének, ami a legtöbb üvegházhatású gázt kibocsátó gazdasági ágak, az energiaipar és a feldolgozóipar szennyezését mérsékelhetette. Az energiaipart az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenése jellemezte a korábbi években, az energiafelhasználás több tényezőjével összefüggésben: utóbbiban a fosszilis tüzelőanyagok részesedése kisebb, a megújuló és a nukleáris energia részesedése nagyobb lett, míg az enyhébb

¹⁾ Forrás: Országos Vízügyi Főigazgatóság Operatív Vízhiány Értékelő és Előrejelző Rendszer.

²⁾ Az adatok nem tartalmazzák a biomasszából származó szén-dioxid kibocsátását.

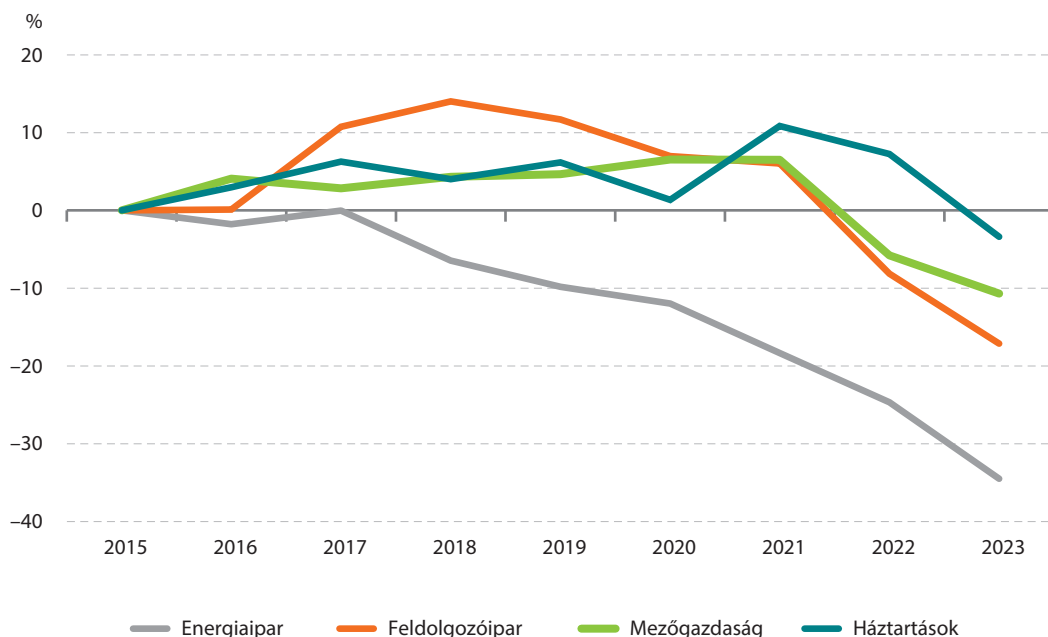
telek a kisebb fűtési igényen keresztül mérsékeltek az energiaipar gázkibocsátását. Az időjárás a szintén jelentős szennyezőnek számító mezőgazdaság kibocsátását is befolyásolja, amelynek gazdasági teljesítménye 2024-ben az aszály miatt visszaesett.

2023-ban a gazdasági ágak üvegházhatásúgáz-kibocsátása 12%-kal volt alacsonyabb, mint 2015-ben, de ennél lényegesen nagyobb mértékben, **30%-kal csökkent az egységnyi bruttó hozzáadott érték előállításával³⁾ járó szennyezés**, vagyis a termelés ebből a szempontból környezetkímélőbbé vált. A gazdasági ágakból származó üvegházhatású gázok

népességszámra vetített kibocsátása általában az uniós tagországok legkedvezőbb harmadában található.

A háztartások elsősorban a hűtéssel, a fűtéssel és a gépkocsihasználattal terhelik a levegőt. Ennek mértékét nagyban meghatározza, hogy a tevékenységek során használt megoldásoknak és eszközöknek milyen a technológiája, műszaki állapota. **Magyarországon a háztartások által kibocsátott üvegházhatású gázok népességszámra vetített kibocsátása nagyságrendileg stagnál, és uniós viszonylatban magasnak számít, 2023-ban a többi visegrádi és szomszédos**

7.1. ábra Az üvegházhatású gázok kibocsátása a legnagyobb kibocsátású nemzetgazdasági ágakból és a háztartásokból* (2015-höz képest)

* Eurostat-becslés.

³⁾ 2010. évi összehasonlító áron, euróban számolva.

tagállam közül csak Horvátországnak volt a hazainál nagyobb értéke.

A technológiai fejlődés és a korszerűsítések révén az előző évtizedekben az egyéb légszennyező anyagok levegőbe juttatott mennyisége jelentősen mérséklődött Magyarországon, **a savasodást okozó gázok, az ózonelőanyagok és a szálló por kibocsátása csökkenő tendenciát mutat.** A műtrágyahasználat növekedése miatt ammóniából, a hűtő- és klímaberendezések terjedése

miatt pedig fluorozott szénhidrogénekből viszont egyre több jutott a levegőbe 2021-ig, de 2022-ben mindkettő esetében megfordult a folyamat iránya, vélhetően az energiaárak drágulásának hatására. A műtrágya előállítási folyamatához ugyanis a földgázra alapanyagként is szükség van, aminek jelentős drágulása megjelent a műtrágyák árában, ez pedig 2022-től csökkentette hazánkban az értékesített mennyiséget.

Fejenként közel 40 köbméter vizet fogyasztunk

Az ország mindegyik településén, a lakások több mint 95%-ában elérhető a közüzemi ivóvízellátás, a hálózat elsősorban külterületeken, tanyás térségekben nem épült ki. **Az egy lakosra jutó közüzemi vízfogyasztás 2015 és 2022 között évi 34,2 köbméterről 38,7 köbméterre emelkedett, majd 2023-ban némileg csökkent** (37,2 köbméterre). Az ország különböző térségeit lényegesen eltérő fogyasztási értékek jellemzik, ez a lakossági szokások mellett összefüggésben áll az eltérő költségű víztermelési technológiákkal is. A több helyen előregedett, cserére szoruló szakaszokat tartalmazó ivóvízvezeték-hálózatban 2015 óta évente 25–42 ezer csőtörés keletkezett, ami szerepet játszott abban, hogy az elmúlt években nagyságrendileg a betáplált vízmennyiség ötöde szivárgott el.

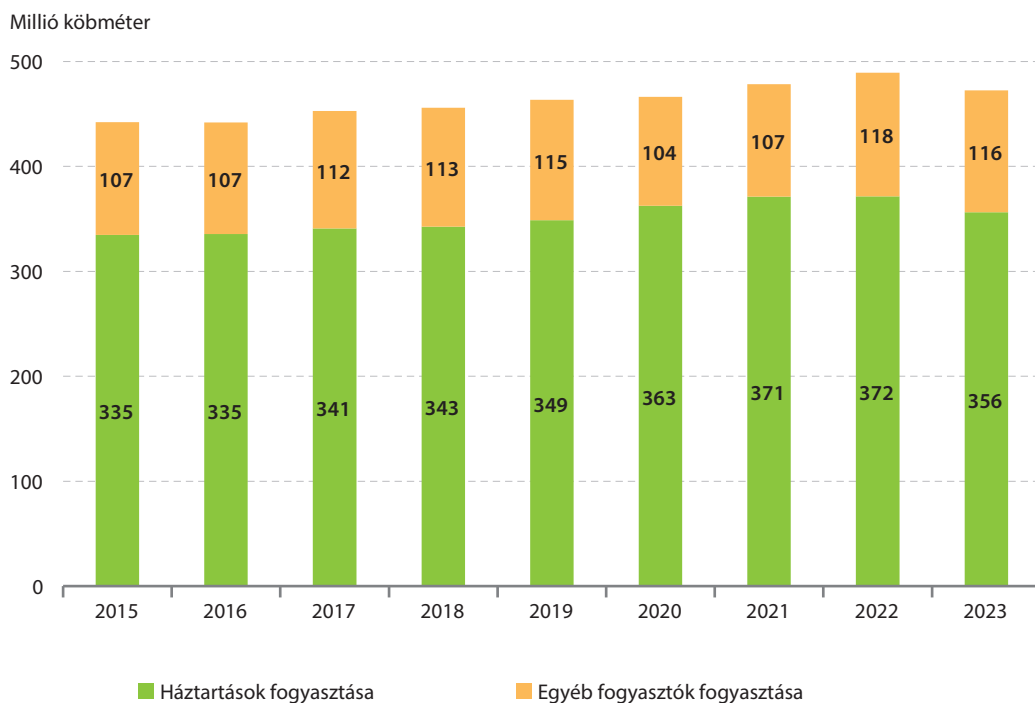
A Nemzeti Népegészségügyi Központ⁴⁾ adatai alapján **eredményesek voltak a települések ivóvízminőségének javítását szolgáló programok**, a 2010-es évek közepétől bizonyos szennyeződések egyre ritkábban

mutattak ki a mintákban. 2023-ra az arzén-, a bór- vagy a fluoridkifogásoltsággal érintett települések száma minimálisra (9-re) csökkent, az ammónium határértéken felüli koncentrációja (ami nitrit formájában keletkezik, geológiai eredetűen) szintén egyre kevésbé fordul elő. A problémával érintett települések elsősorban az Alföld, illetve a Dunántúl középső és déli részén találhatók. A szennyvíz eredetű szennyezést jelző E. coli baktérium elterjedése viszont egyre több problémát okoz az üzemeltetőknek, mert az idős és leromlott állapotú csőhálózatban, valamint a hálózatban hosszabb ideig tartózkodó vízben könnyen elszaporodhat.

A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózat egyre több helyen érhető el, 2023 végére a települések 69, illetve a lakásállomány közel 84%-ából lehetett közcsatornán elvezetni a szennyvizet. A hálózathoz kapcsolódó települések száma 180-nal, a lakásoké 376 ezerrel nagyobb volt, mint 2015-ben.

⁴⁾ Forrás: Magyarország ivóvizének minősége, 2023 c. jelentés. Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ, 2024.

7.2. ábra A háztartások és egyéb fogyasztók részére szolgáltatott vízmennyiség

Közel 6 ezren termelnek ökológiai gazdálkodásban

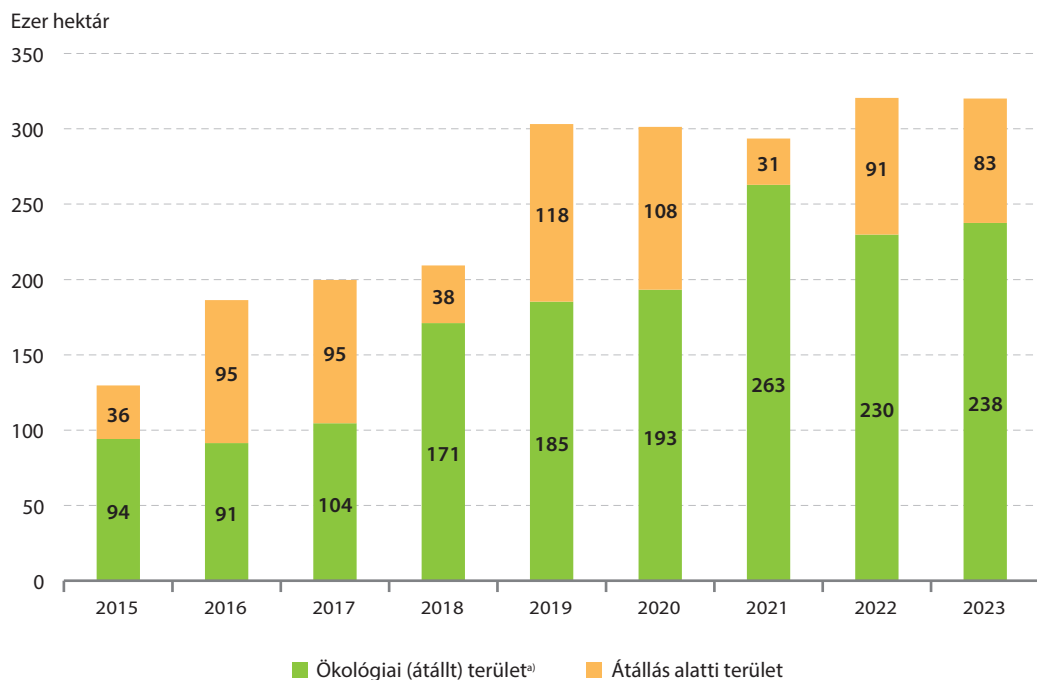
Az ökológiai gazdálkodás uniós jogszabályok által meghatározott termelési módszer, célja a környezettudatos, fenntartható növénytermesztés és állattenyésztés elősegítése. E gazdálkodási formát 2022-től megújult támogatási rendszer és cselekvési terv⁵⁾ segíti, utóbbi a 2027-ig tartó időszak kiemelt feladatának tekinti, hogy rendszerszinten összehangolják az ökológiai gazdálkodást támogató eszközöket, az oktatást és a kutatás-fejlesztést, az ökológiai

művelés speciális gépesítettségi igényének kielégítését, valamint további ösztönző eszközökkel növeljék a belföldi kínálatot és keresletet biogazdálkodással előállított termékekre. Az előző két, 2016-ban és 2019-ben indult támogatási program ciklusának kezdetéhez hasonlóan 2022-ben is jelentősen nőtt e mezőgazdasági tevékenység vonzereje, és 2023-ban **közel 6000 termelő 320 ezer hektáron foglalkozott ökológiai gazdálkodással.**⁶⁾

⁵⁾ Forrás: Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért.

⁶⁾ Forrás: a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. és a Bio Garancia Kft. adatainak felhasználásával.

7.3. ábra Az ökológiai gazdálkodásba bevont területek nagysága

^{a)} Ökológiai területnek az nevezhető, amely már átesett néhány éves átállási perióduson.

A biogazdálkodásba bevont mezőgazdasági terület 55%-át rét vagy legelő, 37%-át szántóföldi növények (főleg gabonafélék és zöldtakarmányok) foglalták el. Az ökológiai állattenyésztés súlya az egyes haszonállatfajok teljes állományán belül változatlanul alacsony, a szarvasmarhákon belül a legmagasabb, de az így tenyésztett állatok aránya itt sem éri el az állomány 3%-át.

Az Európai Unió célkitűzése, hogy a biogazdálkodásba bevont terület aránya 2030-ra

a tagállamokban elérje a 25%-ot. A mutató értéke hazánkban nőtt az egyik legnagyobb mértékben 2015 és 2022 között, így az időszak végére elérte a 6,3%-ot.

Az ökológiai gazdálkodásból származó mezőgazdasági termékek feldolgozásával foglalkozó vállalkozások száma jóval kevesebb, mint a termelőké, 2015 után 350–500 között mozgott. A legtöbb vállalkozás zöldségek és gyümölcsök feldolgozását végzi, amit az organikus eredetű italok és borok készítése követ.

Egyre több az erdőterület

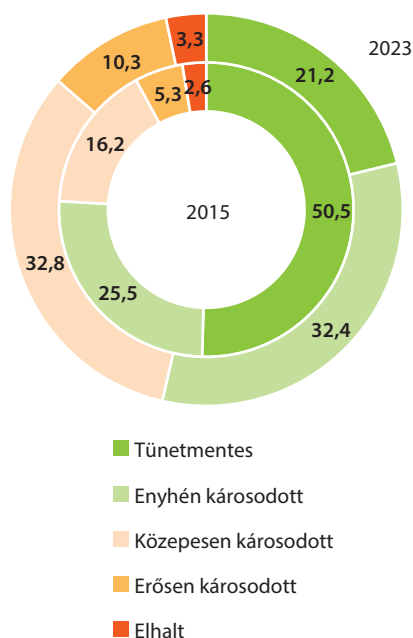
2023 végén hazánk területének kicsit több mint ötödét foglalta el **erdőgazdálkodási célú terület, amelyek kiterjedése folyamatosan növekszik**. Ezek többsége gazdasági rendeltetésű, de tendenciájában lassan csökken az arányuk, míg a védelmi rendeltetésűeké emelkedik. A 2023-ban véget érő tenyészeti évben 5,0 ezer hektáron telepítettek erdőt,⁷⁾ a korábbiakhoz hasonlóan ebben a tenyészeti évben is Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében telepítették a legtöbb erdőt, illetve végeztek legnagyobb területen fásítást. A kitermelt fa mennyisége szintén itt volt az egyik legjelentősebb. Emellett 23 ezer hektáron történt erdőfelújítás az országban, 2015 és 2023 között csaknem 200 ezer hektárnyi erdőterület újult meg.

Az erdők egészségi állapota azonban romlik: az erdőknek egyre kisebb része, alig több mint ötöde tünetmentes a levélvesztés alapján.⁸⁾ Az erdőkárokból leggyakrabban a rovarok rongálását figyelik meg, ezek többségét pedig főleg a tölgy csipkésposloska idézi elő, amelynek élőhelyét a második legnagyobb hazai kiterjedésű fajoksoport jelenti.

A nagyvadak közül 2024 tavaszára a dámszarvas állománya (48 ezer) 41, a gímszarvasé (128 ezer) 26%-kal, az őzeké (364 ezer) 1,3%-kal nőtt 2015-höz képest.⁹⁾ Vaddisznóból (48 ezer) kevesebb mint feleannyi élt

az országban, populációját az afrikai sertéspestis is gyérítette 2018 óta, elsősorban az ország északi-északkeleti területein. A mezei nyulak becsült száma 16%-kal meghaladta a 2015. évit, a fácánoké 9,4%-kal elmaradt attól.

7.4. ábra Az erdők egészségi állapotának változása a fák levélvesztése alapján, %

⁷⁾ Forrás: Agrárminisztérium.

⁸⁾ Forrás: Agrárminisztérium.

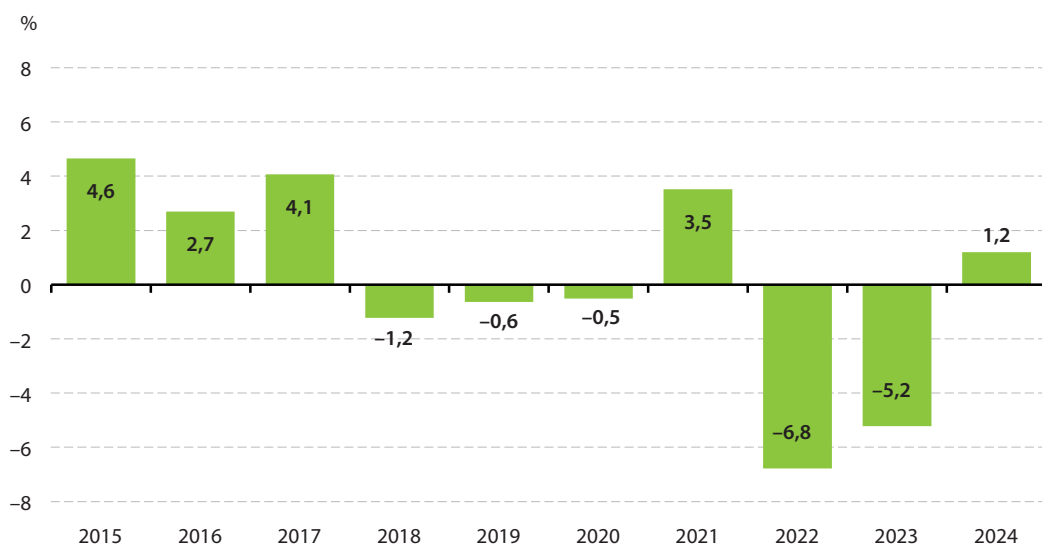
⁹⁾ Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár.

ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Az energiaárak jelentős emelkedése, a rezsi-csökkentés átalakítása, valamint a számos gazdasági területen bekövetkező visszaesés következtében 2022-ben és 2023-ban

számottevően (6,8, illetve 5,2%-kal) visszaesett, majd **2024-ben kismértékben, 1,2%-kal bővült az ország energiafogyasztása az előző évihez képest.**

7.5. ábra Magyarország teljes energiafelhasználásának változása (az előző évhez képest)

Az egyes hónapok időjárása, különösen az ősztől tavaszig tartó időszak fűtési szükséglete befolyásolja az energiaigényt. A januári, októberi és novemberi energiafelhasználás 10–11%-kal meghaladta a 2023. évit. 2024 ezen hónapjainak középhőmérséklete közel 3 °C-kal alacsonyabb, a februártól ápriliséig tartó időszaké 2–5 °C-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál. Az utóbbi három hónapban 7,4–9,5%-kal visszaesett az energiaszükséglet. Ezzel együtt **a 2024-ben elfo-**

gyasztott 1013 petajoule energiamennyiség¹⁰⁾ az 1990 utáni időszak negyedik legalacsonyabb értéke volt.

Hazánkban 2015-től 2023-ig 23%-kal csökkent az egységnyi GDP előállításához felhasznált energia. 2023-ban egységnyi – folyó áron számított – **GDP termeléséhez az uniós átlagnál 79%-kal több – bruttó, belföldi fogyasztásra rendelkezésre álló – energiát kellett felhasználni.**

¹⁰⁾ Primer belföldi felhasználás (a végső felhasználás energiamennyisége az átalakítási és a hálózati veszteséggel, valamint az energiaszektor saját fogyasztásával együtt).

Az összes többi, 2004-ben vagy azután csatlakozott tagállam is elmaradt energiahatékonyság terén az uniós átlagtól. Egységnyi hozzáadott érték előállításához Bulgáriában háromszor, Máltán és Csehországban kétszer annyi energia szükséges, mint az EU országaiban átlagosan. A legkevesbé energiaintenzív nemzetgazdaság Írország, amelynél az egységnyi termelésre jutó energiaráfordítás alig haladja meg a közösségi átlag harmadát. A 2015–2023 közötti időszakban végig a bolgár gazdaság

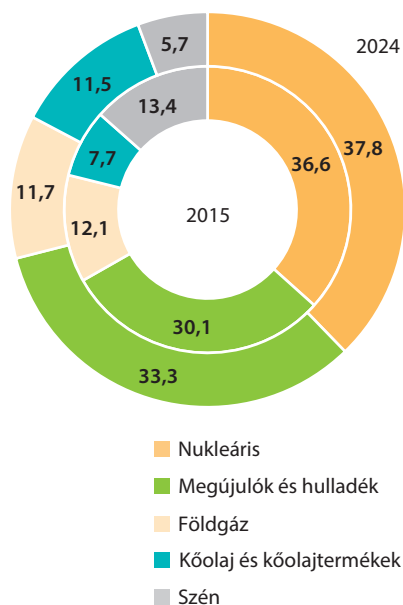
működött a legkevesbé energiahatékonyan, az ír a legtakarékosabban, aminek eredményeként az előbbi fajlagos energiaszükséglete 7–11-szerese volt az utóbbinak. A nemzetközi összevetéseknél azonban tekintettel kell lenni arra, hogy az energiaintenzitás csak korlátozottan alkalmas az energiafelhasználás hatékonyságának mérésére, hiszen azt nagymértékben befolyásolják az egyes országok földrajzi adottságai, a gazdaságuk szerkezete, fejlettsége és a felhasznált energiaforrások összetétele is.

Ismét csúcsot döntött a megújuló forrásokból termelt villamos energia mennyisége

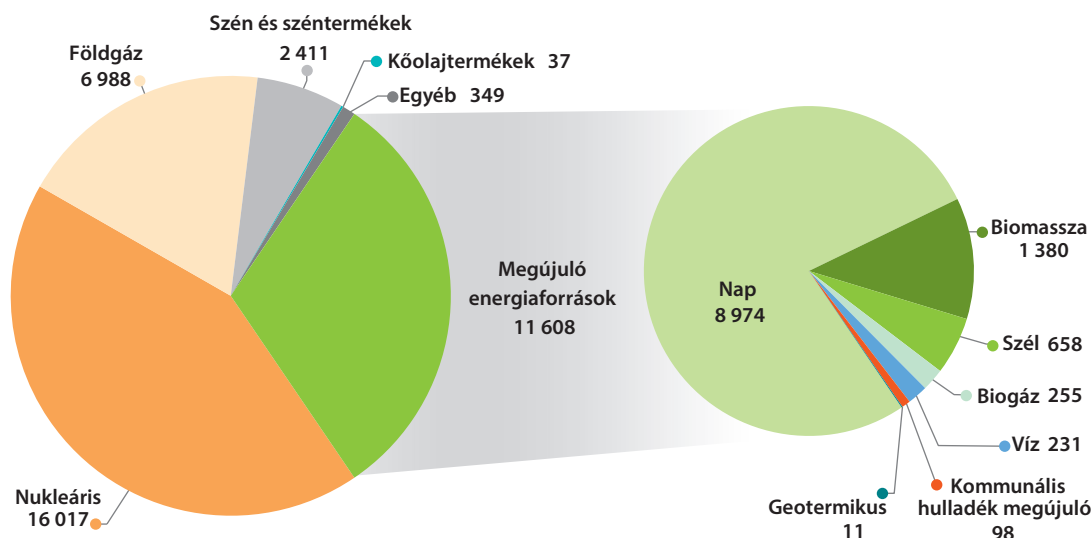
A hazai energiatermelés 2010-es évek elejétől 2022-ig tartó csökkenő trendje 2023-ban megállt (+1,0% az előző évhez képest), majd a bővülés 2024-ben is folytatódott (+5,1%). 2024-ben a hazai termelésből származó 464 petajoule energia közel négytizedét nukleáris energia, mintegy háromtizedét fosszilis energiahordozók biztosították. Az előző évhez képest a szén kitermelése (4,9%-kal) csökkent, a kőolajé és a földgázé (12,1, valamint 6,4%-kal) bővült. A fosszilis források bányászata (néhány év átmeneti stagnálás, kismértékű növekedés mellett) visszaszorulóban van. A hosszú távon csökkenő trendet mutatja, hogy az ezredforduló óta a kőolaj-, a földgáz- és a szénkitermelés rendre háromnegyedére, felére illetve ötödére esett vissza.

A megújuló forrásokból és hulladékokból keletkező energia részesedése a termelésben 2015-höz képest 30%-ról 33%-ra nőtt, elsősorban a napenergia dinamikus bővülő hasznosításának köszönhetően.

7.6. ábra Alap-energiahordozókból előállított energia megoszlása, %

7.7. ábra A villamosenergia-termelés adatai, 2024, millió kWh

Magyarország villamosenergia-termelése 2015 és 2024 között három év (2018, 2022, 2023) kivételével bővült, az időszak eleji 30,4 milliárd kilowattóráról **37,4 milliárd kilowattóra**ra. Áramtermelésünk 43%-a a paksi atomerőműből származott, 25%-át foszszilis energiahordozók elégetésével nyertük (19%-át földgázból, 6,4%-át szénből állítottuk elő, miközben a kőolaj alapú áramtermelés súlya továbbra is elenyésző maradt). 2024-ben a szén szerepe történelmi mélypontra esett, miközben az 1990-es évek elején még háromtizedét, de az uniós csatlakozás időszakában is az egynegyedét adta a hazai villamosenergia-termelésnek.

Hazánk megújuló alapú villamosenergia-termelése 2013 óta folyamatosan bővült, **2024-ben rekordszintre, 11,6 milliárd kilowattóra**ra növekedett, így áramtermelésünk háromtizedét biztosította. 2022 júniusa volt az első hónap, amikor a megújulókból előállított áram mennyisége felülmúlta a foszszilis forrásokét. 2023-ban már fél éven keresztül (áprilistól szeptemberig folyamatosan),

majd 2024-ben nyolc hónapon át (márciustól októberig) volt magasabb a zöldenergia aránya.

A megújuló alapú áramtermelés elsődleges forrása a napenergia hasznosítása. A napelemekkel előállított áram mennyisége dinamikusan nő: először 2019-ben haladta meg az 1 milliárd kilowattórát, 2024-re 9,0 milliárd kilowattóra emelkedett. A többi megújuló energiaforrás közül a biomassza, a víz és a szél hasznosítása szintén bővült, a biogáz és a geotermikus energia igénybevétele viszont mérséklődött az előző évhez viszonyítva.

A hazai áramtermelés nem tudja kielégíteni a belföldi szükségletet, ezért a behozatal jelentősége hangsúlyos a villamosenergia-mérlegben. A nettó import 2013 és 2022 között 12–14 milliárd kilowattóra között változott, majd 2023-ban és 2024-ben ennél némileg alacsonyabb, egyaránt 11 milliárd kilowattóra lett. Villamosenergia-külkereskedelmünkön belül mind a kivitel, mind a behozatal az utóbbi három és fél évtized legmagasabb értékére (22,7 milliárd és 12,0 milliárd kilowattóra) emelkedett.

Energiaimport-függőségünk jelentősen csökkent

Az egyes országok energiaimport-függősége¹¹⁾ évenként ingadozik, ez többek között a tárolókapacitások változásával és a készletezés ütemezésével is összefüggésben áll. Ezeket befolyásolja az energiahordozók világpiaci ára, a beszerzési lehetőségek és az időjárás alakulása is.

Magyarországon a 2019. évi kiugró, évtizedes csúcserőtel¹²⁾ után jelentősen visszaesett az energiahordozók petajoule-ban kifejezett külkereskedelmi forgalma. 2024-ben hazánk energiaimportja (886 petajoule) 2,6%-kal bővült, miközben az export (386 petajoule) az egy évvel korábbi 1,6-szeresére emelked-

ve az 1990 utáni évek második legnagyobb értékére nőtt. Az import kilenctizedét kitevő fosszilis energiahordozók közül a szén és széntermékek behozatala a felére esett vissza, a földgázé 2,8%-kal csökkent, a kőolaj és kőolajtermékeké viszont 7,0%-kal nőtt.

Magyarország energiaimport-függősége (49%) ezáltal számottevően javulva nem csak 2023-hoz képest (62%), de **a korábbi időszakra általában jellemző, nagyságrendileg 50–60% közötti arányoknál is kedvezőbben alakult.** Hazánk energiaszükséglete 2020 és 2023 között csak kismértékben (1–4 százalékponttal) tért el az uniós átlagtól.

7.8. ábra Az energiaimport-függőség alakulása

¹¹⁾ Az energiaimport-függőség százalékban kifejezett mutatója azt ismerteti, hogy egy ország milyen mértékben szorul importenergiára a hazai energiaigények teljesítése érdekében. A jelzőszámot a nettó import (összes import és összes export különbsége) és a bruttó belföldi primerenergia-felhasználás hányadosaként határozzuk meg.

¹²⁾ A behozatal 2019. évi emelkedésekor az importtöbblet egy része készletezésre ment. Akkor a földgáz készletbővülése (109 PJ) az éves átlagos szükségletünk háromtizedének felelt meg, és a következő két évben felhasználtuk.

A háztartások energiaigénye a legnagyobb, döntően a fűtés miatt

A gazdaság és a háztartások rendelkezésére álló energiamennyiségét az erőművek saját energiafelhasználása, valamint az átalakítási és a hálózati veszteség határozza meg. A Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal adatai szerint **Magyarországon a végső (közvetlen) energia legnagyobb felhasználója a lakosság**, fogyasztásuk jellemzően a hazai energiaigény megközelítőleg egyharmadát¹³⁾ teszi ki. **A háztartások a rendelkezésükre álló energia mintegy héttizedét fűtésre fordítják**, ezt egymáshoz közel hasonló (rendszerint 10–13% körüli) arányban a használati melegvíz előállítása, valamint a világítás és elektromos készülékek használata követi.

A hűtési energiaigény az előbbiekhöz képest még elenyésző, viszont a nyári hónapok melegedésével és a klímaberendezések elterjedésével dinamikus emelkedik (az utóbbi mintegy egy évtized alatt háromszorosára nőtt).

A motorizáció és a szállítási teljesítmény fokozódása a közlekedést (a szükséglet háromtizedét igényelve) a második legnagyobb energiafogyasztóvá tette. Az energiaipart nem, de az építőipart magában foglaló ipar részesedése az energiafelhasználásban (24–25% környékén) stagnált, ezen belül a vegyipar, az élelmiszeripar és a gépgyártás a legnagyobb (együttesen a szektor igényeinek több mint a felét igénylő) fogyasztó.

Az unió átlagában magasabb a megújuló energiaforrások felhasználási aránya

A környezetbarát energiahordozók növekvő felhasználása révén csökken a fosszilis energiahordozóktól való függés, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátása. A jelenleg hatályos megújulóenergia-irányelv új, kötelező érvényű, legalább 32%-os megújulóenergia-célt határozott meg az Európai Unió számára 2030-ra, aminek hét (többségében skandináv és balti) tagállam már 2023-ban megfelelt. Magyarország a 17,1%-os értékével csak hat országot előzött meg, és a zöldenergia részesedése a teljes fogyasztásból valamelyest nőtt 2015 óta (akkor 14,5% volt).

Az unió átlagában a fűtési és a hűtési energiaigény negyedét fedezték megújuló forrásból, melytől csak 4,0 százalékponttal maradt el a magyarországi érték. Az elektromos áram környezetbarát előállítási módja tekintetében a legjelentősebb az elmaradásunk az uniós átlagtól (2023-ban a közösség egészében 45,3%-ot ért el a megújuló alapú villamosenergia-termelés, szemben a magyarországi 19,5%-kal). A szállítás energiafogyasztásában változatlanul alacsony – uniós átlagban 10,8, hazánkban 7,6% – a megújuló források részesedése.

¹³⁾ Az energiahordozók nem energetikai célú felhasználása nélkül számított arány.

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. Makrogazdasági környezet

VILÁGGAZDASÁGI FOLYAMATOK..... 15

1.1. ábra: A világgazdaság teljesítményének változása..... 15

1.2. ábra: A GDP volumenének változása az Európai Unió tagállamaiban, 2024..... 17

1.3. ábra: A globális GDP megoszlása (vásárlóerő-paritáson)..... 18

A MAGYAR GAZDASÁG TELJESÍTMÉNYE 18

1.4. ábra: A GDP volumenváltozása 19

1.5. ábra: A háztartások fogyasztásának volumenváltozása és a nettó reálkereset változása 20

1.6. ábra: A fogyasztás, a felhalmozás és a külkereskedelem hozzájárulása a GDP volumenváltozásához 22

BERUHÁZÁSOK 23

1.7. ábra: A legjelentősebb nemzetgazdasági ágak hozzájárulása a nemzetgazdasági beruházások előző évhez viszonyított volumenváltozásához 24

1.8. ábra: A szellemi tulajdont képező termékek beruházási értékének aránya a bruttó állóeszköz-felhalmozáson belül néhány uniós tagországban és az EU-ban 26

KÜLKERESKEDELEM..... 26

1.9. ábra: A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege és a forgalom volumenváltozása 26

1.10. ábra: Az egyenleg alakulása a főbb országcsoportok szerint..... 29

1.11. ábra: Éves átlagos devizaárfolyamok alakulása 32

1.12. ábra: A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom többlete és a forgalom értékváltozása 33

1.13. ábra: A külkereskedelmi forgalom értéke 36

ÁRAK ALAKULÁSA 36

1.14. ábra: A fogyasztói árak változása az előző év azonos hónapjához képest 37

1.15. ábra: A fogyasztói árak változása az uniós tagországokban, 2024..... 37

1.16. ábra: A fogyasztói árak változása kiadási főcsoportonként, 2024..... 38

1.17. ábra: A korábban hatósági árszabályozással érintett termékek árváltozása 2024. júliusban 39

1.18. ábra: A járműüzemanyagok fogyasztói átlagárának és a kőolaj világpiaci árának alakulása 41

1.19. ábra: Az árak változása, 2024..... 42

A VÁLLALKOZÁSOK VILÁGA 43

1.20. ábra: Az év folyamán újonnan alakult vállalkozások aránya az összesből, december 31..... 44

1.21. ábra: A megszűnt vállalkozások száma.....	45
1.22. ábra: A vállalkozások teljesítményének megoszlása méretkategóriák szerint.....	46
1.23. ábra: A startupalapítók számának megoszlása korcsoport szerint, 2023.....	46
1.24. ábra: A külföldi irányítású vállalkozások részesedése az összes vállalkozás főbb gazdasági mutatóiból.....	47
TUDOMÁNY ÉS TECHNOLÓGIA	48
1.25. ábra: K+F-ráfordítások a bruttó hazai termék (GDP) százalékában, 2023	49
1.26. ábra: A kutatás-fejlesztési ráfordítások pénzügyi források szerint.....	50
1.27. ábra: A K+F-ráfordítások forrásai és felhasználása, 2023.....	51
1.28. ábra: A kutatás-fejlesztést végző vállalkozások főbb mutatóinak megoszlása a vállalkozás főtevékenysége szerint, 2023	52
1.29. ábra: A vállalkozási szektor főbb mutatóinak a megoszlása tulajdonforma és létszám-kategória szerint, 2023	53
KORMÁNYZATI SZEKTOR	54
1.30. ábra: A kormányzati szektor egyenlege	54
1.31. ábra: A kormányzati szektor adóssága.....	55

2. Munkaerőpiaci helyzet

2.1. ábra: A 15–74 éves foglalkoztatottak számának alakulása	59
2.2. ábra: A foglalkoztatottak számának változása a munkaerőpiac egyes szegmenseiben	59
2.3. ábra: Az alkalmazásban állók száma és változása nemzetgazdasági szektorok szerint, 2024.....	61
2.4. ábra: A távmunkában dolgozók arányának alakulása	62
2.5. ábra: A foglalkoztatási arány az Európai Unióban, 2024.....	63
2.6. ábra: A munkanélküliségi ráta az Európai Unióban, 2024.....	65
2.7. ábra: A foglalkoztatási arány vármegyénként, 2024.....	66
2.8. ábra: A munkanélküliségi ráta vármegyénként, 2024	66
2.9. ábra: A potenciális munkaerő-tartalék negyedévenkénti alakulása	67

3. Ágazati körkép

3.1. ábra: A GDP volumenváltozásához való hozzájárulás mértéke a termelési oldalon, 2024	71
3.2. ábra: A fejezetben szereplő nemzetgazdasági ágak, ágcsoportok bruttó hozzáadott értékének volumenváltozása az előző évhez képest, 2024.....	72

IPAR	72
3.3. ábra: Az ipari termelés és értékesítés volumenváltozása az előző évhez képest.....	73
3.4. ábra: Az ipari termelés volumenváltozása az Európai Unió tagállamaiban az előző évhez képest, 2024	74

3.5. ábra: Az ipari termelési érték megoszlása ágazatcsoportok szerint, 2024.....	75
3.6. ábra: Az élelmiszerárak emelkedése, az élelmiszeripari termelés és a belföldi értékesítés volumenváltozása az előző év azonos időszakához képest	76
3.7. ábra: A termelés volumenváltozása a feldolgozóipar legnagyobb súlyú alágaiban 2015-höz képest	77
3.8. ábra: A termelés volumenváltozása a feldolgozóipar ágazataiban az előző évhez képest, 2024.....	78
3.9. ábra: Az ipari termelés egy főre jutó értéke vármegyénként, 2024.....	79
INGATLANPIAC	80
3.10. ábra: Az épített lakások és a kiadott lakásépítési engedélyek száma.....	80
3.11. ábra: Tízezer lakosra jutó lakásépítés.....	81
3.12. ábra: Az épített lakások száma építési forma szerint településtípusonként	82
3.13. ábra: A lakásépítési költségek változása	83
3.14. ábra: Az eladott lakások száma.....	84
3.15. ábra: A nominális és a reállakásárak változása	85
3.16. ábra: A lakáscélú hitelállomány alakulása.....	86
3.17. ábra: A folyósított lakáscélú hitelek összege felhasználási célok szerint.....	87
3.18. ábra: A családi otthonteremtési kedvezmény összege.....	87
ÉPÍTŐIPAR	88
3.19. ábra: Az építőipari termelés volumenváltozása építményfőcsoportonként	89
3.20. ábra: Az építőipari vállalkozások tárgyévben megkötött új szerződéseinek volumenváltozása építményfőcsoportonként.....	89
3.21. ábra: Az építőipari vállalkozások év végi szerződésállományának volumenváltozása építményfőcsoportonként.....	90
3.22. ábra: Az építőipari termelés volumenváltozása az Európai Unióban és a visegrádi országokban	90
INFOKOMMUNIKÁCIÓ	91
3.23. ábra: A távközlési tevékenységből származó nettó árbevétel, 2024.....	91
3.24. ábra: A mobiltelefon-előfizetések száma az előfizetés típusa szerint.....	92
SZÁLLÍTÁS, KÖZLEKEDÉS	93
3.25. ábra: Az áruszállítási teljesítmény alakulása	94
3.26. ábra: A helyközi személyszállítás teljesítményének alakulása.....	95
3.27. ábra: A helyi közösségi közlekedésben szállított utasok megoszlása közlekedési eszközönként.....	96
3.28. ábra: A Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett személygépkocsik számának alakulása	97

KISKERESKEDELEM	97
3.29. ábra: A kiskereskedelmi forgalom naptárhatástól megtisztított volumenváltozása, valamint a reálkeresetek változása	98
3.30. ábra: A kiskereskedelmi üzletek forgalmának szezonális és naptárhatással kiigazított volumenváltozása	99
3.31. ábra: A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozásához való hozzájárulás.....	100
3.32. ábra: A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozása üzlettípusonként.....	100
3.33. ábra: A kiskereskedelmi üzletek tízezer lakosra jutó száma vármegyénként, 2024. június 30.	102
MEZŐGAZDASÁG	102
3.34. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás volumenváltozása	103
3.35. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás volumen- és árváltozása az előző évihez képest a mezőgazdasági számlák rendszere alapján, 2024	104
TURIZMUS, VENDÉGLÁTÁS	107
3.36. ábra: A külföldi állampolgárok által Magyarországra tett többnapos utazások kontinensenként, 2024.....	109
3.37. ábra: A magyar állampolgárok által külföldre tett többnapos utazások kontinensenként, 2024.....	110
3.38. ábra: A turisztikai szálláshelyek férőhelyeinek alakulása szállástípusonként, július 31.....	111
3.39. ábra: A turisztikai szálláshelyek vendégéjszakáinak havi alakulása	112
3.40. ábra: A legjelentősebb küldő országok a vendégéjszakában kifejezett forgalom alapján, 2024	112
3.41. ábra: A kereskedelmi szálláshelyek főbb jellemzői szállástípus szerint, 2024	113
3.42. ábra: Egy vendégéjszakára, illetve egy szoba egy működési napjára (REVPAR) jutó bruttó szállásdíj, valamint egy szoba átlagára, 2024	115
3.43. ábra: A vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenváltozása	116
3.44. ábra: A vendéglátó üzletek számának változása, 2024. június 30.....	116

4. Digitális világ

INTERNETHÁLÓZAT	119
4.1. ábra: Az optikai hálózat részesedése a helyhez kötött internet-előfizetésekből.....	119
4.2. ábra: A mobiladat-forgalom alakulása	120
DIGITÁLIS GAZDASÁG	120
4.3. ábra: Technológiák és folyamatok használatának aránya a legalább 10 fős vállalkozásoknál	121

DIGITÁLIS TÁRSADALOM	123
4.4. ábra: Internetre csatlakozni képes eszközök használatának előfordulása a 16–74 évesek körében, 2024.....	124
4.5. ábra: A január–márciusban online vásárlók által vásárolt termékek és szolgáltatások	125

5. Demográfiai helyzetkép

5.1. ábra: A népességszámot alakító tényezők.....	129
5.2. ábra: Az ezer lakosra jutó tényleges szaporodás, fogyás vármegyénként, 2024	130
5.3. ábra: A népesség nemek és korcsoportok szerint, 2025. január 1.	130
5.4. ábra: Az élveszületések száma és a teljes termékenységi arányszám	131
5.5. ábra: Az élveszületések száma az anya korcsoportja szerint.....	132
5.6. ábra: Az élveszületések száma az anya családi állapota szerint	132
5.7. ábra: Magzati veszteségek.....	133
5.8. ábra: Az első házasságkötések és az újraházasodások száma	134
5.9. ábra: A válások száma.....	135
5.10. ábra: A halálozások száma.....	135
5.11. ábra: A belföldi vándorlási különbözet településtípus szerint.....	136
5.12. ábra: Ezer lakosra jutó belföldi vándorlási különbözet vármegyénként, 2024.....	137
5.13. ábra: A vármegyék közötti belföldi vándorlási különbözet, 2024.....	138
5.14. ábra: A Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok száma állampolgárság szerint.....	139

6. Életkörülmények

A HÁZTARTÁSOK JÖVEDELME	143
6.1. ábra: A háztartások egy főre jutó nettó jövedelmének havi átlaga és a nettó reáljövedelem változása	143
6.2. ábra: Az egy főre jutó havi bruttó jövedelmek megoszlása a jövedelmek típusa szerint.....	144
6.3. ábra: A háztartások bruttó jövedelmének szerkezete jövedelmi ötödök szerint, 2023.....	144
6.4. ábra: Különböző háztartástípusok jövedelmi szerkezete, 2023	145
6.5. ábra: Az egy főre jutó havi nettó jövedelem régiók szerint, 2023	146
6.6. ábra: A háztartások egy főre jutó jövedelemelvárása iskolai végzettség szerint, 2024.....	147
6.7. ábra: Az öregségi nyugdíj egy főre jutó átlagos összege vármegyénként, 2025. január.....	149
6.8. ábra: A saját jogon járó nyugdíjban és ellátásban részesülők száma nemek és az ellátás összege szerint, 2025. január.....	149
6.9. ábra: A nyugdíjak és a keresetek értékének alakulása	150
6.10. ábra: A gyermekneveléssel kapcsolatos támogatások reálértékének változása	151
6.11. ábra: A szegénység és a társadalmi kirekesztődés fő indikátorainak alakulása.....	152
6.12. ábra: Az anyagi és szociális depriváció egyes tételeiben érintettek aránya	153

KERESETEK	154
6.13. ábra: A minimálbér és a garantált bérminimum összege	155
6.14. ábra: A havi bruttó átlagkereset alakulása, valamint a reálkereset változása	156
6.15. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete és annak változása kvintilisenként, 2024	157
6.16. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók közfoglalkoztatottak nélküli havi bruttó átlagkeresete és annak változása az előző évhez képest nemzetgazdasági áganként, 2024	159
6.17. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete vármegyéenként, 2024	159
SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	160
6.18. ábra: A napközbeni ellátáshoz a lakóhelyén hozzáférő 3 éven aluli gyermekek száma és aránya	161
6.19. ábra: A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmények ellátottjai, 2023	162
6.20. ábra: A nappali ellátások keretében gondozottak száma	162
6.21. ábra: Ezer 15 év alattira jutó védelembe vettek száma vármegyéenként, 2023	163
EGÉSZSÉGÜGY	165
6.22. ábra: A dolgozó orvosok számának alakulása korcsoportonként	165
6.23. ábra: A háziorvosok számának alakulása	165
6.24. ábra: Száz lakosra jutó megjelenési eset és beavatkozás a járóbeteg-ellátásban	167
6.25. ábra: A 19 évesek és annál idősebbek tízezer lakosra jutó leggyakoribb megbetegedései	168
6.26. ábra: Az egészségesen és a korlátozottságban töltött életevek várható száma nemenként	169
KÖZÚTI BALESETEK	170
6.27. ábra: A személysérüléses közúti közlekedési balesetek számának változása kimenetel szerint	170
6.28. ábra: A járművezetők hibájából bekövetkezett balesetek számának havi alakulása	171
6.29. ábra: A balesetekben elhunytak száma nemek és korcsoportok szerint	171
6.30. ábra: Tízezer bejegyzett gépjárműre jutó balesetek száma vármegyéenként, 2024	172
KÖZNEVELÉS, SZAKKÉPZÉS, FELSŐOKTATÁS	172
6.31. ábra: Az óvodás gyermekek és az óvodai férőhelyek számának alakulása	174
6.32. ábra: A középfokú nappali oktatásban részt vevő tanulók megoszlása a feladatellátási hely típusa szerint	175
6.33. ábra: A középfokú intézmények megnevezéseinek változása	176
6.34. ábra: Az általános iskolák és a középfokú iskolák pedagógusai nemek és korcsoportok szerint, 2024/2025-ös tanév	176
6.35. ábra: A külföldi hallgatók számának és arányának alakulása a felsőfokú nappali képzésben	178

6.36. ábra: A felsőoktatásban tanulók létszáma.....	180
6.37. ábra: A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25–34 éves népesség körében, az uniós tagországokban, 2024.....	182
6.38. ábra: A 25–64 éves népesség megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint az uniós tagországokban, 2024.....	183
KULTURÁLIS FOGYASZTÁS, SZABADIDŐ	184
6.39. ábra: Mozik, múzeumok, színházak és állatkertek, vadasparkok látogatottsága.....	184
SZUBJEKTÍV JÓLLÉT	186
6.40. ábra: Az étellel való elégedettség korcsoportok szerint.....	186
6.41. ábra: Az étellel való elégedettség családi állapot szerint.....	187
6.42. ábra: Az emberekbe vetett bizalom korcsoportok szerint.....	188
6.43. ábra: Biztonságérzet nemek szerint, 2024.....	189
6.44. ábra: A közterületen magukat biztonságban érzők aránya régióként.....	189
 7. Környezet és energiagazdálkodás	
KÖRNYEZET	193
7.1. ábra Az üvegházhatású gázok kibocsátása a legnagyobb kibocsátású nemzetgazdasági ágakból és a háztartásokból (2015-höz képest).....	194
7.2. ábra A háztartások és egyéb fogyasztók részére szolgáltatott vízmennyiség.....	196
7.3. ábra Az ökológiai gazdálkodásba bevont területek nagysága.....	197
7.4. ábra Az erdők egészségi állapotának változása a fák levélvesztése alapján.....	198
ENERGIAGAZDÁLKODÁS	199
7.5. ábra Magyarország teljes energiafelhasználásának változása.....	199
7.6. ábra Alap-energiahordozókból előállított energia megoszlása.....	200
7.7. ábra A villamosenergia-termelés adatai, 2024.....	201
7.8. ábra Az energiaimport-függőség alakulása.....	202

TÁBLÁK JEGYZÉKE

1. Makrogazdasági környezet

BERUHÁZÁSOK 23

1.1. tábla: A 10 legnagyobb beruházó nemzetgazdasági ág beruházási teljesítménye, 2024..... 25

KÜLKERESKEDELEM 26

1.2. tábla: A külkereskedelmi termékforgalom összefoglaló adatai, 2024 27

1.3. tábla: A külkereskedelmi termékforgalom alakulása árucélcsoportok szerint, 2024..... 28

1.4. tábla: A külkereskedelmi termékforgalom alakulása országcsoportok szerint, 2024 30

1.5. tábla: Magyarország legfontosabb partnerországai
a termék-külkereskedelemben, 2024 31

1.6. tábla: A külkereskedelmi árszintalakulás fontosabb mutatói 32

1.7. tábla: A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása
szolgáltatáscsoportonként, 2024..... 34

1.8. tábla: A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása
országcsoportok szerint, 2024 35

1.9. tábla: Magyarország legfontosabb partnerországai a szolgáltatás-külkereskedelmi
forgalomban, 2024 35

A VÁLLALKOZÁSOK VILÁGA 43

1.10. tábla: A regisztrált vállalkozások száma és változása, 2024. december 31. 44

2. Munkaerőpiaci helyzet

2.1. tábla: A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya, 2024..... 61

2.2. tábla: A 15–74 évesek munkanélküliségi rátája, 2024 64

3. Ágazati körkép

KISKERESKEDELEM 97

3.1. tábla: A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása üzlettípusonként, 2024..... 101

MEZŐGAZDASÁG 102

3.2. tábla: A főbb szántóföldi növények terméseredménye, 2024 105

3.3. tábla: Állatállomány, december 1. 106

6. Életkörülmények

A HÁZTARTÁSOK JÖVEDELME 143

6.1. tábla: A nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők száma az ellátás típusa szerint,
2025. január 148

6.2. tábla: A családtámogatásokban részesülők száma és az ellátásokra kifizetett
összeg ellátási forma szerint 151

KERESETEK 154

6.3. tábla: A havi átlagkereset alakulása, 2024..... 157

KÖZNEVELÉS, SZAKKÉPZÉS, FELSŐOKTATÁS 172

6.4. tábla: Főbb küldő országok a felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben tanuló
külföldi állampolgárságú hallgatók száma alapján (nappali képzés) 178

6.5. tábla: A felsőfokú alap-, mester- és osztatlan képzésben részt vevő hallgatók képzési
területek szerint..... 179

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Novák Géza

SZERZŐK:

**Barkóné Dobos Erzsébet, Csiszérné Palkó Rita, Ehretné Berczi Ildikó, Fejes László,
Gerse József, Kelemen Nóra, Kormos Zoltán, Kovács Andrea, Kurucz Lajos, Novák Géza,
Szegedi Péter, Tölcsér Marianna, Varsányi Tamás, Zerényi Károly**

TÖRDELŐSZERKESZTŐK:

**Bada I. Csilla, Damjanovich Katalin, Gróf Alexandra,
Lovag Rita, Simonné Horváth Gabriella**

Készült a Kommunikációs és Architektúrális Igazgatóságon, a szakstatisztikai főosztályok közreműködésével

Internet: www.ksh.hu

Borítófotó: Adobe Stock

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt. – Eurotronik Zrt. – 2025.012